Název: Pampero
Autor: Karel May
Nakladatelství: Gabi, 1993
2 díl z cyklu DOBYVATELÉ GRAN CHACA

Kapitola první LOPEZ JORDÁN

V laplatských rebublikách je mnoho věcí, které cestování - zvláště cizinci - neobyčejně zpříjemňují. Nebezpečné podnebí, nedostatek komunikací, špatné či spíše žádné cesty, obtížný hmyz, Indiáni - to všechno dává tušit, jaké jsou vyhlídky osobní bezpečnosti poutníka Urugvayí či Argentinou. Avšak největší radost mu působí různá politická překvapení, jež jsou v Jižní Americe na denním pořádku - revoluce.
Dějiny laplatských států jsou jediným řetězem více či méně podařených revolucí, násilných převratů a stranických bojů, které se datují už od dob prvního osídlení Evropany. Po objevech slavného Sebastiana Cabota, který byl prvním Evropanem, jenž vplul do ústí řeky Rio de la Plata, zajišťovali si oblast na sever od této mohutné řeky Španělé, zatímco brazilské pobřeží po celé délce bylo zabráno Portugalskem. Přirozenou hranicí mezi vlivy těchto dvou starých dobyvačných národů byla právě La Plata. Po celá staletí nepřestali Portugalci útočit na španělskou Bandu Oriental, tj. Východní svaz, a boj se dostal obyvatelstvu tak do krve, že i potom, když vyhlídky Portugalců na dobytí velké jihdamerické přírodní oblasti zmizely nadobro, boje kolem La Platy neustaly. Přišla velká revoluce proti španělské nadvládě, vyhnání španělského místokrále a veliký nadšený boj za samostatnost, v němž jako ve všech obdobných případech zvítězil - lid. V době, kdy Napoleon napadl Španělsko, na La Platě porazil španělskou královskou armádu proslulý José Cer-vasio Artigas, a po divokých bojích, jež se protáhly až do roku 1827, byla vyhlášena konstituce a Urugvay se stala republikou. Tehdy nastala doba, kdy osvobozené národy se mohly těšit klidu a volnému rozvoji, kdyby - opět jako vždy - vítězové se neporvali o své vavříny. Vlastenečtí republikáni s tradicí velkých vojenských vůdců a politických osvoboditelů již nemohli odvyknout podzemnímu i veřejnému boji, a mladá republika je zmítána opět občanskými válkami, jejichž romantika ovšem již silně poklesla. Kolem La Platy se od těch dob potloukalo stále ještě dost ozbrojených tlup, jimž se válka stala řemeslem, a dost mužů ochotných jít pod prapor jakéhokoliv nového "osvoboditele", který byl ochoten dovolit jim kořistění pod maskou revolučních vojáků. Ještě roku 1870 se objevila nová taková hvězda na Mléčné dráze nebes jihoamerických osvoboditelů - muž, jemuž předcházela tragická pověst otcovraha - generál Lopez Jordán. Netušil jsem, že naše dobrodružství s podnikavým majorem Caderóu je vlastně prvním krokem k navázání styků s tímto větším, avšak stejně problematickým hrdinou.
Muže s boly jsme viděli vystoupit na protější břeh, vor zmizel. Neměl jsem tedy vlastně již příčinu k obavám, ale přece jen mne napadly různé myšlenky, jež mne nakonec vypudily z ležení. Zvedl jsem se a odešel prozkoumat okolí, ubíraje se těsně podle břehu. Nepozoroval jsem nic podezřelého, a tak jsem se po půlhodině vrátil. Neměl jsem tušení, že bych se nenadále mohl setkat s nepřítelem, poněvadž opodál stála naše stráž, která by jej rozhodně zpozorovala. Nenadálé překvapení se mi zdálo jako holá nemožnost.
Pojednou, kráčeje zvolna rákosím, zaslechl jsem za sebou podezřelý šelest. Rychle se obrátím a vidím opodál za křovím nějakého muže, který právě po mně hodil smyčku lasa. Zbylo mně ještě tolik času, že jsem mohl zvednout ručnici vodorovně nad hlavu. Tím jsem sice kličku zadržel, ale smyčka lasa se stáhla na hlavni mé pušky, a ta mi byla vyrvána z rukou tak prudce, že pažba narazila na mou hlavu.
Okamžik jsem byl jako omámen, před očima se mi zatmělo. Přece jsem však ještě zpozoroval, že z houští vyskočili ještě další muži. Chtěl jsem vytrhnout revolvery z opasku, ale již se nade mnou vznášela tři bola. Chtěl jsem uskočit, ale bylo už pozdě. Tři koule jednoho bola se mně otočily kolem nohou, byl jsem mžikem povalen a zažil teprve nyní, jak jsou tyto zbraně nebezpečné. Muži se na mne vrhli, sotva jsem dopadl. Jsa zasažen mezitím boly i na rukou, nemohl jsem se bránit. Šest chlapů se mně potupně smálo a zahrnovalo mne různými urážkami a vyhrůžkami.
Byli z družiny vojáků - okamžitě jsem je poznal. Jak bylo možno, aby se tak nepozorovaně přiblížili? Strážce patrně nekonal řádně svou povinnost. Neuslyšel jsem ani jediný výstřel, volání, ba ani hluk, ze kterého bych usoudil, že došlo k zápasu. Mým společníkům se tedy dařilo asi jako mně: nejspíše byli přepadeni za mé nepřítomnosti a nezbylo jim času na obranu.
Poněvadž jsem byl spoután, nemohl jsem jít a domníval jsem se tedy, že mne

ponesou. Má domněnka však nebyla správná. Protáhli mi pod rameny laso a vlekli mne na poloostrov. Kdybych neměl na sobě svůj kožený oděv, oblečení by mi zcela jistě rozedrali. Vojáci oznamovali své vítězství hlučným pokřikem, takže muži s boly, kteří již na poloostrově byli, zvěděli dřív, než jsem tam byl dovlečen, že lov se jejich druhům podařil.
Jinak tomu ani snad nemohlo být: na poloostrově nás očekával major se svými lidmi. Krom oněch šesti, kteří na mne čekali, čekal v záloze ještě hlouček několika dalších. Nevěděli, z které strany se přiblížím. I tito nyní přikvapili, jsouce hlučným pokřikem vyrozuměni, že jejich druhové mne již mají. Moji průvodci leželi pod stromy - spoutáni tak jako já. Byli zde všichni a nezranění. Jak se jich lupiči mohli zmocnit, aniž se bránili? To bylo věru nepochopitelné. Je pravda, že ani já jsem si nepočínal dost opatrně a pozorně. Jediný výstřel by však stačil, aby má obrana byla úspěšnější, či bych alespoň já zůstal na svobodě a mohl jim posléze přispět na pomoc.
Ovšemže mne přivlekli před majora, ten zkřížil ruce na prsou a usmívaje se potupně, pozdravil mne:
"Má poklona, seňore! Velice mne těší, že se zase shledáváme. Jak se vám daří?"
Neodpověděl jsem.
"Mluvte," řekl a kopnul mne.
Když i tato výzva zůstala bez výsledku, zvolal:
"Ah! Rozumím vám. Hrdost vznešeného seňora vám brání mluvit s námi vleže. Postavte ho a opřete o strom! Snad poté bude tak laskav a poctí nás svou odpovědí."
Rozkaz byl vykonán. Vzpomněl jsem, že chlap mne chtěl dříve dát zastřelit. Chce snad svůj záměr uskutečnit nyní? Věděl jsem, že jsem v nebezpečí života, neboť hrot jeho nenávisti a pomsty byl zacílen na mne. Nebylo radno popouzet jej mlčením ještě víc.
"Nuže, seňore," pravil, "zaujal jste nyní polohu vašemu stavu a důstojnosti přiměřenější. Věřím, že uslyším váš milý hlas: neradujete se tak jako já z našeho nenadálého setkání?"
"Velice," přisvědčil jsem.
"Došlo k němu dřívé, než jste se domníval. Když jsem vám to předpovídal, nechtěl jste mi věřit. Doufám, že jste dosud nezapomněl, čím jste mi pro tuto příležitost vyhrožoval? Řekl jste, že mne již nebudete šetřit jako dřív - vzpomínáte si, seňore?"
"Velmi dobře."
"Osud však vše zařídil jinak: nejsem já ve vašich rukou, ale vy v mých. Čekáte, že já vás nyní budu šetřit?"
"Nevím, co šetřením míníte?"
"Nu, například bych vás šetřil, kdybych vás nepřipravil o život, ale jen vás učinil neškodným tím, že bych vám dal vypálit slepou ránu do očí. Co vy na to?"
"Neučiníte ani to, ani ono."
"Myslíte? Jak docházíte k tomuto zcela neodůvodněnému názoru?"
"Tak, že vás nepovažuji za dravce, ale za člověka. Víte dobře, že já nejsem příčinou vašich dosavadních nehod."
"A já přece také ne. Vy jste vlastizrádce a vrah! Zasloužíte si kulku, nebo provaz."
"Jsem si jist, že vy sám nevěříte obviněním, která jste právě vyslovil. A i kdybych se dopustil uvedených činů, vy nejste oprávněn vynést nade mnou rozsudek, nebo jej dokonce vykonat."
"Co jsem a co učiním, vím sám dobře. O váš názor nedbám, seňore. Protože však nechci, abyste měl pochybnosti o tom, co vás očekává, povím vám to. Ano, zamýšlím vás dát zastřelit, jelikož jsou zde důvody pro vaše odstranění. Pochyboval jsem, že bych vás, nebezpečného člověka, dopravil šťastně až sem. Nyní však, když jsme zde, věci se mění. Nepřipravím vás o život: budete vojákem, rozumíte?"
To byla dobrá zpráva. Nechají-li mne naživu, jejich další záměry jsou mi lhostejné, neboť si jistě naleznu vhodnou příležitost k útěku. Nemohl jsem arci pochopit, proč na Rio Ne-gro mne major chtěl dát zastřelit, kdežto na Urugvayi se svého záměru vzdává.
"Rozumím," odvětil jsem.
"Jistě mi vřele poděkujete za mé rozhodnutí."
"Lituji, že k vám za to nepociťuji žádnou vděčnost. Nemáte právo, abyste mne dal zastřelit, nebo zařadil do své armády."
"To právo si prostě osvojuji. Jsem nyní vaším velitelem, a při prvém - i nepatrném porušení poslušnosti vás přísně potrestám."
"Nejsem povinen vás poslouchat."
"Co říkám, dokážu tím, že oznámím případ generálovi, a požádám ho, aby rozhodl.

A protože jsem přesvědčen, že mé rozhodnutí potvrdí, již teď vás pokládám za vojáka."
"A já zase trvám na tom, že jsem občanem, a k tomu cizincem. Pro neposlušnost může být trestán jen voják, který přísahal věrnost."
"Budete přísahat co nejdřív. Ostatně nebudete sám, protože i vaši průvodci vstoupí do našich řad - vyslovuji již ochotu učinit to."
"To není moje, ale jejich věc. Já za sebe k tomu nikdy ne-svolím.'"
"Svolíte, neboť jen tak můžete zachránit svůj život. Kdo by mně zabránil, kdybych vás dal zastřelit? Nikdo. Můžete děkovat jen mé neobyčejné dobrotě a shovívavosti, že to neudělám. Tu-shovívavost si ovšem nezasloužíte, a proto vám chci dát příležitost, abyste dokázal, že jste jí hoden. Sečkejte!"
Prošel ještě jednou všechny mé věci, jež mi byly odebrány při mém zajetí, a pak pravil:
"Pozoroval jsem, jak znamenitým jezdcem jste. Dokázal jste také, že jste odvážný člověk. Smíříte-li se se svým osudem, bude z vás znamenitý voják. Byl jste již někdy vojákem?"
"Ne."
"Dám vás tedy vycvičit a můžete si být jist, že budete rychle postupovat. Jsem přesvědčen, že později mi budete děkovat. Vaše peníze však nepostačují, abych mohl uskutečnit svůj úmysl a opatřit vám vhodnou výzbroj."
Těmi slovy naznačil, co bude požadovat. Odpověděl jsem mu:
"Kdo se stará o výzbroj, ať ji zaplatí. Ostatně částka, kterou jste mi vzal, stačí na výzbroj deseti důstojníků."
"Tomu vy nerozumíte. Máte ještě nějaké prostředky?"
"Víc peněz nemám."
"A co úvěr?"
V širošírém poříčí La Platy jsem nevěděl o člověku, jenž by byl ochoten zapůjčit mi jediné peso. Chtěje zkrátit rozhovor a předejít dalším trapným otázkám, odpověděl jsem:
"Můj úvěr je zanedbatelný."
"Kdo je váš obchodní partner?"
"Bankéř Haufer v Buenos Aires."
"Asi váš přítel?"
"Ano."
"Jaké výše dosahuje váš úvěr?"
"Částka není přesně smluvena. Nejsem nijak zámožný."
"Vaše vystupování dokazuje, že jste boháč. Dáte mi poukáz
ku na toho muže." "
"Nedám," zdráhal jsem se, ale jen naoko.
"Nuže, jak chcete. Jistě mi ovšem nebudete zazlívat, budu-li posuzovat situaci jako na Rio Negro. Chci tím říci, že budete zastřelen...
"Ujistil jste mne však, že to neuděláte."
"Předpokládal jsem, že oceníte mou dobrotu a vyhovíte mým požadavkům. Jelikož sešlo z této naděje, své dřívější slovo odvolávám."
"To je vaše pevné rozhodnutí?"
"Nejpevnější. Neposkytnu vám ani čas na rozmyšlenou - chcete napsat poukázku, nebo ne?"
"Nutíte mne k tomu?"
"Seňore, donucovací prostředky nikdy nepoužívám. Pamatujte si to, protože později budete nucen mně to dosvědčit."
"Nevím ovšem - nepovažujete-li hrozbu zastřelením za donucovací prostředek - co ještě by mohlo být důraznějším donuco-vacím prostředkem..."
"Nuže, co uděláte?"
"Nic jiného nemohu, než to, co chcete."
"Ale hned! Postačí mi, potvrdíte-li prozatím, že jste mi dlužen deset tisíc papírových tolarů. Rádnou poukázku vypíšete později."
"Deset tisíc? Výzbroj vašich vojáků musí být skutečně skvostná...
"Vaše výzbroj bude také skvostná. Posaďte se. Zde je váš zápisník."
Posadili mne a uvolnili má pouta. Při psaní jsem zahlédl, že se k nám blíží Pedro Aynas se svou ženou, netušící, co se stalo. Když uviděli muže s boly, zalekli se a zastavili.
"Vpřed! Pojďte sem, nebo střelíme!" zavolal na ně major, ale to už oba prchali pryč.
"Za nimi!" pobídl major několik mužů. "Podívejte se, kam ve své chatě ukryli peníze, které dostali."
Pronásledovatelé se však vrátili se nepořízenou - nechytili ani Pedra a jeho ženu, ani nenašli v jejich chatrči žádné peníze, či vůbec něco, co by stálo za odnesení.

Po napsání dlužního úpisu mne opět pevně spoutali a položili k ostatním zajatcům. Byl bílý den, světlo, vojáci nás mohli dobře pozorovat, a tak nás už nepřivázali ke stromům a navíc nás nechali pohromadě. Nepovažovali ani za nutné zbraňovat nám v hovoru. Major vyslal dva muže proti proudu řeky, aby v jejím ohybu čekali na vhodné plavidlo k přeplutí.
"Slyšel jste, že chceme opět na druhou stranu. Myslím, že byste rád věděl, jak jsme se sem dostali?"
Neodpověděl jsem a on navázal:
"Zavinil jste sám, že jsme vás tak brzy dostihli. Voraři vám se Srdečným pozdravem děkují za to, že jste je neosvobodil."
"To je od nich nerozumné."
"Ovšem - sotva bychom se tak brzy shledali, kdybyste je osvobodil."
"Nehrozilo jim nebezpečí, a také mi nezbýval čas...
"To je lhostejno. Nechal jste je v pasti. Tím jste šije znepřátelil. Aby se vám pomstili, nabídli se, že nás opět převezou-přes řeku. Oklamali jsme vás tak, že vor přirazil ke břehu mimo váš dohled, níž po proudu. Dokázali jsme vám tak, že lstivostí se můžeme s vámi směle měřit. Od tohoto okamžiku jste tedy vojákem, a protože se domýšlím, že využijete první příležitost, abyste se pokusil o zběhnutí, nechám vás v poutech do té doby, až bude váš útěk nemožný. Tím vidím vše vyřízeno, seňore."
Odvrátil se ode mne. Položili mne mezi frátera a kapitána Turnesticka. Spoluzajatci slyšeli každé slůvko. Frick Turnestick ze sebe vyrazil tlumeně:
"Zatrápená historie! Po čertech neveselé vyhlídky, sir. Nemyslíte?"
"Myslím. Škoda, že zajali i vás."
"Být vojákem! Požádám arci o zakročení konzula Spojených států."
"Jak?"
"Uprchnu,"
"Polapí vás, načež vás zastřelí."
"U ďasa! To nepůsobí dobře. Je snad v této krásné zemi zvykem, že si generálové kradou vojáky?"
"Patrně."
"Je to ovšem v příkrém rozporu s mezinárodním právem."
"Vy Sám jste nikdy nepřekročil zmíněné právo? Nikdy jste nezískal žádného námořníka násilím?"
"Hm - vidíte-li to tak... Ovšem - v nouzi čert i mouchy lapá. Když zrovna nikdo nejeví chuť dát se najmout, pak je třeba mu trochu napomoci."
"Nuže, nemějte to jiným za zlé."
"To zde, sir, je ovšem něco zcela jiného. Prchnou-li mi námořníci, musím si opatřit jiné, jinak bych věčně kotvil v nějaké louži."
"Ano, ale sám v podobných kleštích bědujete. Jak jste se do nich vlastně dostal?"
"Nejhloupějším způsobem na světě."
"Bránili jste se?"
"Zneškodnili nás tak rychle, že na to nezbyl čas...
"Není možná! Jste přece mistrem ve střelbě, šermu a zacházení s nožem. Prý byste komárovi vyrazil dělovou koulí přední zub...
"Smějte se - nebyl jste přítomen, když...
"A váš kormidelník - takový silný chlapík... Což nemohl použít své pěsti?"
"Ne. Nemohl z nich nadělat jitrnice, protože se boje neúčastnil - ležel totiž v bezvědomí...
"Omdlel? Čeho se tak polekal?"
"Nezlobte mne posměšky, sir! To nesnesu. Mám beztak dost velký vztek. Chcete-li vědět, co se stalo, ptejte se raději fřátera Hilaria. Ostatně - i vás obelstili, ležíte zde bezmocně spoután stejně jako my. Nebylo by se vám dařilo lépe, kdybyste byl zde...
"Pochybuji," převzal slovo dosud mlčící fřáter Hilario, "jsem přesvědčen, že seňor Charley by nesedl na tak hloupou vějičku."
"Jaká to byla vějička?"
"Tak hloupá, až je mi stydno o ní vypravovat," pravil fřáter, "buďte shovívavý a nesmějte se nám...
"Věc je příliš vážná, než abych se smál."
"Žel. Když kormidelník hledal na určeném místě stráž, nenašel ji. Namísto toho dostal pažbou do hlavy - nu, a tak v bezvědomí klesl."
"Vojáci se předtím zmocnili stráže?"
"Ano, navíc tak tiše, že jsme nic nezpozorovali. Po chvíli někdo volal seňora Montesa. V domnění, že je to stráž, vběhl jim přímo do rukou. Potom zavolali mne...
"Vám se to nezdálo podezřelé?"

"Na podezření mi nezbyl čas - vyřídili to velice rychle."
"Zneškodnili vás stejně?"
"Srazili mne pažbou, stejně jako předtím nejdříve strážce, a pak i ostatní: oba Montesy a kormidelníka. Odbyli to rychle, neboť vpadli na poloostrov v přesile."
"Nu," řekl jsem, "nyní je zbytečné si něco vyčítat. Musíme zauvažovat, jak z pasti ven."
"Máte ještě naději?"
"Naději nepozbývám nikdy. Není neštěstí, aby ho neprovázelo štěstí."
Stručně jsem vylíčil, jak Cadera dostal mne. I ti, kteří cítili bolesti hlavy po úderech pažbou, souhlasili, že jsme si vedli neopatrně.
Kormidelník bručel:
"Mít tak volné ruce. Mít pořádný klacek - a rozdat několik řádných úderů...
"Počkejte," zarazil jsem ho, "nikdo z nás nesmí nic podniknout na vlastní pěst. Musíme vzbudit dojem, že se podrobujeme
-jinak je s námi veta...
"Později to s námi bude ještě horší," prohodil yerbatero, "j,myslím, že nás začlení každého do jiného oddílu, abychom si nemohli pomáhat...
"Dó té doby ještě uplyne nějaký čas. Rád bych věděl, do jsterého vojska budeme zařazeni."
"Jistě do armády, kterou dává dohromady Lopez Jordán."
"Hm - kdybych aspoň věděl, že ten muž chce skutečně vyvolat vzpouru proti nynější vládě...
"Celý svět o tom mluví...
"Přistřihnou mu tedy brzo křídla."
A "Nebude to tak hned. Polovinu úspěchu má na své straně už $$L'Je totiž velice bohatý, navíc majitel ohromných stád koní, teré vláda naopak postrádá. Povídá se, že dal zavraždit svého á ?ylastního otce, prezidenta Urquise, aby se k těm penězům, na revoluci jsou však třeba miliony!"
"Ty si opatří loupežemi. Jeho vojáci překračují hranice a kradou koně. Peníze krade také - můžeme to odpřísáhnout."
"I vám vzal major všechno?"
"Všechno, všechno! Značný obnos, který měl fráter Hilario, je také pryč."
"Mé peníze nejsou pryč," smál se kapitán Turnestick, "yes, jsou tak dobře schovány, že bych je sám nenašel, kdybych nevěděl, kam jsem je dal."
"Kapitáne," tázal jsem se, "znáte v New Yorku jistého obchodníka...
"Kdo to má být?"
"Má exportní firmu na náměstí Exchange. Zabývá se obchody, neptá se na papíry a jmenuje se...
"Hounters!" přerušil mne náhle kapitán.
"Ano, William Hounters."
"Sir, toho znám jako své body."
"Obchodoval jste s ním někdy?"
"Jednou, ale pak už ne. Přišel mi příliš zchytralý a zatraceně málo poctivý. Spoléháte na něho?"
"Tedy nemáme naději. Má-li nás někdo osvobodit, musí být zde."
"Není to tak nezbytné - musíme však držet spolu."
"Dobrá."
"Nejdříve banditům řeknete, že vaše loď kotví v Buenos Aires
- ale o nákladu ani slůvko. Tvařte se, jako by to bylo veliké tajemství."
"Proč?"
"Vysvětlím později. Vy zkrátka nevíte, co je v bednách a sudech, které jsem vám vpašoval na palubu. Řeknete, že jsem s vámi připlul z New Yorku, vy jste mne vylodil v Montevideu a odjel mne čekat do Buenos Aires."
"Sir, nerozumím vám...
"Netřeba. Z New Yorku jste odplul jen s malým nákladem, pouze se sudy a bednami, které vám svěřil William Hounters. Nařídil vám také řídit se mými rozkazy. Dejte tedy pozor: vystoupil jsem v Montevideu. Po týdnu jste mne měl čekat v Buenos Aires. Z nudy čekání jste se rozhodl poohlédnout se po nějakém nákladu na zpáteční cestu, přičemž jsme se tady náhodně setkali."
"Tyto nesmysly mně přece nebude nikdo věřit!"
"Uvěří vám rádi, budou celí šťastní, až to uslyší... " ' "A komu to mám vykládat?"
"Pouze osobně Lopezu Jordánovi."
"Neznám ho!"
"Zatím. Trvejte na tom, že to řeknete jen jemu, a navíc jen v mé přítomnosti. Zajistíme si tak, aby nás nerozdělili. Kdyby někdo z vás nevěděl, jak a co odpovídat, odvolejte se na mne."
"Ostatní budou také mluvit takové nesmysly?"

"Pouze seňor Mauricio Monteso. Bude vypovídat, že se mnou se setkal u seňora Tupida v Montevideu."
"To je však pravda."
"Tím lépe! Tupido, jehož důvěru máte, vás pověřil, abyste mne v bezpečí dopravil do provincie Entre Rios. Vše ostatní vylíčíte podle pravdy."
"Proč to?"
"Dostaneme se na svobodu jen tehdy, dopraví-li nás k vojsku Lopeze Jordána."
"Nechápu to, ale budu se řídit vaším přáním, seňore. Nebylo by lépe, kdybyste nám své plány vysvětlil?"
"Ne. Musím mlčet a právě za tuto mlčenlivost mně bude Jordán děkovat."
Muži, které předtím poslal major proti proudu, se nyní vrátili, a Másili, že se blíží vor. Major uchopil pušku a odběhl s nimi. Za nái minut jsme uslyšeli výstřel. Zjevně se domluvil s voraři už nad táborem, jinak by u našeho poloostrova nestačili přirazit. Po ňiajorově návratu jsme dostali roubíky do úst. Po chvíli nás bandité přenesli na přibyvší vor, kam převedli i naše koně. Při tichém hovoru majora s voraři na nás tito vrhali pohrdavé pohledy. Kdoví, jaké lži jim major napovídal, než jim předal peníze.
Po naložení vor opustil levý břeh řeky Urugvaye, jenž nám Byl tak nepříznivý. Měl jsem alespoň radost z toho, že nelapili Indiána Pedra Aynase a jeho ženu. Na protějším - pravém - břehu nás opět vynesli na pevninu. Voraři Caderovi uctivě děkovali za obdržené peníze. Nás pak nesli dost daleko rákosím, ve kterém vynikaly červeně kvetoucí stromy zeibo. Na louce, kam jsme došli, pět či šest mužů hlídalo pasoucí se koně. Zajásali, když nás spatřili. Na majorův rozkaz se připravili na cestu. Nás přivázali na nejhorší herky. Cadera, dobrý znalec koní, si vybral mého hnědáka, který dosud šel klidně. Po majorově dotyku se však vzepjal, vytrhl se mu a skočil ke mně.
"Co je té bestii?" zvolal major.
Protože nám mezitím odstranili roubíky, které nám nasadili proto, abychom nemohli mluvit s voraři, mohl jsem mu odpovědět:
"Snese v sedle jen dobrého jezdce -je to umíněný kůň."
"Domníváte se, že nejsem dobrý jezdec?"
"Co se domnívám já, je lhostejné. Patrně si to však hnědák myslí."
"Dokážu mu tedy, že se mýlí."
Nařídil, aby dva muži hnědáka podrželi, ale ani pak se mu nepodařilo vsunout nohu do třmenu.
"Ďábel jako jeho pán!" zvolal major. "Já ho však naučím poslouchat."
Chystal se koně uhodit, ale varoval jsem ho:
"Nedělejte to! Na bití není zvyklý. Vytrhne se vám a uteče."
"Proč nechce, abych na něho nasedl?"
"Pustí do sedla jen mne. Přiveďte jej ke mně, snad bude povolnější."
"Správně," souhlasil Cadera, "mne zatím nezná. Perezi, nasedni naň!"
Žádnému z mužů se však nepodařilo nasednout - pouze v mé přítomnosti to hnědák připustil, což vedlo k tomu, že Cadera
nařídil, aby na hnědáka připoutali mne. Po chvilce jízdy jsme si ocitli na širé pláni, kde byli koně vybídnuti k trysku. Jen chvíle mi jim pak povolovali zvolnit, takže dopoledne jsme urazil značnou vzdálenost. Přejížděli jsme přitom koleje vyjeté povozy a v nepravidelných přestávkách nechávali po obou stranách cesty ranč či haciendu - nikde jsme však nezastavovali. Stejně tak s námi nikdo nemluvil, aby nám oznámil cíl cesty. Po poledni jsme kromě stád začali míjet i osamělé jezdce, které pak vystřídaly větší hloučky. Svědčilo to o skutečnosti, že se ocitáme v oživenějším kraji. Jezdci, kteří nás potkávali, zpravidla vyměnili několik vět s majorem, ke kterému se chovali podřízeně. Nás přitom měřili zvědavými či nepřátelskými pohledy.
Později jsme minuli několik větších vojenských oddílů, jež
zjevně prováděly vojenský výcvik. Nakonec se před námi ob-1
jevila skupina budov.
"Castello dél Libertador," obraceje se k nám, pravil major, "tam se rozhodne o vašem osudu."
Hm! Osvoboditelův zámek! Se zkracující se vzdáleností se vzdalovalo označení zámek skutečnosti: rákosové střechy pokrývaly stěny, upěchované hlíny. Budov však bylo hodně a rozkládaly se na velké ploše. Majitel kastelu však byl nepochybně
velkým boháčem. S ída dobytka zde vidět nebylo, zato mnoho j
jezdců-VOJenskéhoTřžhled , Idolem budovy samotné se potlou- '' JkfcíiiVálečníci, ") teii V féísJtr4 oděvy, či lépe cáry, kteří byli : ozbrojeni nejrůznějšími zbraněmi. Jedním si byli všichni podobní: byli špinaví a ňa iás se dívali nepřátelsky. Většinou byli bez bot, ale obrovské ostruhy nechyběly žádnému. Viděl jsem nejrůznější któbouky vojenské čepiefe, dokonce i několik starých

cylindrů, fezy čili omotanými Červenými cáry. Jejich šťastní majitelé byli fž ě poddůstojníci. Pušku měl málokterý, řada jicjl měla oště , ái pla všichni však lasa a boly.
U hlavní budovy,jsĚ e zastavili. Kolem nás se nacházelo na pět stovek těchto hrdinů, kteří se však drželi ve větší vzdálenosti od průčelí, což nasvědčovalo, že v hlavním stanu sídlí místní Napoleon ?"
Major seskočil z kóně a yešel do domu podat raport. Když se asi po půl hodince vrLtil" § ářil se přísně.
"Dolů z koní!" nařídil, "zaveďte je dovnitř!"
Sňali nám pouta z nohou a odvedli nás do budovy, kde nás zavřeli do zcela temné místnosti.
"Po čertech špatný přístav!" zvolal Frick Turnestick, "skoro horší než louže v Buenos Aires, kam jsem se už nedostal. Jsem
, co nás čeká. Nyní si však uvolněme ruce. Řemeny jsem nepotrhal zatím jen z pouhé ohleduplnosti."
"Nezkoušejte to!" varoval jsem ho, "vnikly by vám do masa. Raději si rozvážeme uzly."
"S rukama spoutanýma na zádech? Kdybychom je měli vpředu..."
"Na tom nesejde. Yerbatero je menší než já, postavíme se zády k sobě, a tak se nám snad podaří pouta rozvázat."
Po nějaké námaze jsem yerbaterova pouta uvolnil a rozvázal, $ačež mně oplatil týmž. Společně jsme pak osvobodili i ostatní.
"Tak," vykřikl Turnestick, "vkročí-li sem kdo, dostane takovou, že půjde ke dnu."
"Zapomeňte na to," odvětil jsem, "násilím si nepomůžeme - viděl jste, že v blízkosti je několik tisíc vojáků."
"Proč jste nás tedy rozvazoval?"
"Jistě nás předvolají k vyššímu důstojníkovi - nerad bych se před ním objevil spoutaný."
"Znovu vás spoutají!"
"Možná. Všechny vás, seňorové žádám, abyste se vyvar "
ukvapenosti. Spoutat se dáme jen, nebude-li zbytí- linaknebu
déme odporovat. Je-li zde Lopez Jordán
ocitneme na svobodě."
PO několika ho-vojákem.
Nohy jsme měli volné, nu Prohlíželi jsme své vězení. Holé ha. usedli jsme a čekali, co bude i dinách se ve dveříchobjevfí major
"Cizinec se mnouP' wja} major
"Já sám?" ptal jsem se.
..."Ano."
Protože yerbatero byl hotov, poslechl jsem a vid místnosti, že majora provázejí další čtyři vojáci. V: sebe.
Vešli jafe dveřmi naproti našemu vězení do místnosti, kde seděli na bku vojáci, hrající v karty či kostky. Všude se po-valoviíy zbraně, zem byla pokryta nedopalky cigaret a vzduch by se dal krájet. Touto místností jsme prošli do další, v níž byl vzduch poněkud lepší. Na stole tam stála olejová lampa, za stolem sedělo několik mužů povýšeného chování, patrně důstojníci. Distinkce však neměli.
Prošli jsme do třetí místnosti, která vypadala nejčistší: dva stoly, z nich jeden u nezaskleného okna a druhý uprostřed místností. Za prvním seděli dva důstojníci, popíjeli víno a pokuřovali. Nad druhým stolem byl nakloněn starší voják, studoval mapu a drahnou dobu nám nevěnoval nejmenší pozornost.
Seňor generál byl asi šedesátiletý, neměl však jediný šedivý vlas. Měl na sobě bílé jezdecké spodky, nízké holínky se žlutými lemy jako hraběcí kočí, červenou sametovou vestu a modrý frak, zdobený zlatými prýmky. Třásně jeho epolet mu splývaly téměř k loktům. Přišlo mi, jako bych se ocitl na divadelní zkoušce veselohry z vojenského prostředí. Neměl jsem strach, jen zlost na majora, neboť mé revolvery vězely v jeho - vlastně mém - opasku. Major měl tedy u sebe vše, co jsem v opaskuNnosil.
Nyní major několikrát zakašlal, avšak bez úspěchu. Kašlal tedy stále víc a hlasitěji. Když už téměř zafrkal, seňor generál pozvedl hlavu od mapyNa nevlídně na mne pohlédl.
"To je ten cizinec?"
"Ano," odpověděl major,
Generál se pohodlně posadil, zapálil si cigaretu, pohlédl na mne svrchu a zahájil výslech:
"Jsi z Evropy, nebo jsi jen syn evropských rodičů?"

Naznačil jsem majorovi, že otázka zřejmě patří jemu, aby od povídal.
"Tebe se ptám, tebe!" zvolal generál, povstal a přistoupil ke mně.
"Mne?" tázal jsem se udiveně.
"Ano, tebe! Odpovídej, nebo ti pomůžeme...
"Oh - promiňte! Mínil jsem, že se tážete seňora Cadery. Obdivoval jsem kamarádský vztah argentinského generála a jeho podřízeného."
"Chlape, víš, před kým stojíš?"
"Jistě - před tebou."
Překvapením couvl, důstojníci vyskočili od stolů a major mne prudce uchopil za rameno.
"Cispas!" zaklel generál, "slyšel už někdy někdo něco takového? Ten ničema mně tyká!"
"To není tak neuvěřitelné, jako že generál tyká ničemovi," odpověděl jsem.
Důstojníci se chopili šavlí, major se mnou zacloumal, pak uchopil kliku dveří a tázal se:
"Mám zavolat žalářníka, seňore generále?"
Generál mávl odmítavě rukou, pak se vrátil k svému stolu, kde usedl a řekl:
"Ne. Tento chlap mne nemůže urazit. Ovšem měl jste, majore, pravdu, když jste ho popisoval jako člověka všeho schopného. Potvrzuje to zejména fakt, že se opovažuje mi tykat. Leč buďte klidni - brzy zví, co se stane."
Poposedl a zeptal se:
"Narodil jste se v Evropě?"
"Ano, seňore," odvětil jsem zdvořile.
"Čím jste?"
"Učencem."
"Ó! Jsou-li u vás takoví učenci, jací potom musí být ti nevzdělaní!"
"člověče, víte, že vás mohu zničit?"
".Nevěřím. Nechápu, proč se mnou takto hovoříte. Jste generál, nejste však víc než já. Zůstává mi .záhadou, proč mi nadáváte do ničemů, znáte mne? Zjišťovaji jste, proč tu před vámi stojím? Můžete říci, že vás neobelhali? Ničemové jsou ti, kdo mě sem přivedli. Žádám vás" abyste je potrestal!"
Tato slova jsem pronesl rychle,'-sleduje přitom nepopsatelný výraz jejich,tváří, aby mne nemohli přerušit. Generál vyhlížel, jako by dostal pár facek, aniž věděl od koho. Věděl jsem dobře, čeho ohci dosáhnout, a proto mé jednání nebylo nijak odvážné. Této čtveřice jsem se bát nemusel. Sotva jsem vešel, dobře jsem si prostředí, do něhož se dostávám, prohlédl. Okna byla příliš malá, než aby jimi mohl kdokoliv dovnitř, ale i ven. Na dveřích byla petlice zevnitř. Generál nebyl ozbrojen - jeho šavle visela na zdi. Důstojníci měli jen své šavle. A major? Stál mně při ruce.
Chvíli na mne zírali, načež generál pravil k druhému stolu:
"Sedněte si, seňorové. Ten člověk se zbláznil, nemějme mu to za zlé. Vyposlechněme si, co za nesmysly nám chce ještě napovídat."
"Prosím,' vpadl jsem mu do řeči, "mohu dříve slyšet, jaké nesmysly ván i:napovídali o mně?"
"Ne, můj drahý, to není třeba. Nechci tu historku poslouchat znova. Řekněte však: ublížil jste majoru Caderovi?"
"Ano, ale dříve napadl on mne."
"Znáte jistého seňora Esquila Anibála Andara?"
"Ano."
"Odkud ho znáte?"
"Z Montevidea."
"Při jaké příležitosti jste ho poznal?"
"Pokládal mne za plukovníka Latorra."
"Vím, vím. Majorovi jste pak zlomil šavli, včera večer ho zajal a ukradl mu peníze."
"Ano.",
"Víc nepotřebuji vědět - stačí. Přistupte k oknu a pohleďte ven."
Vyhověl jsem výzvě.
"Co vidíte?"
"Tucet vojáků, stojících přede dveřmi."
"Jak j sou ozbroj eni?"
"Puškami."
"Do deseti minut budete mít dvanáct kulek z jejich pušek v hlavě. Budete zastřelen!"
Svá slova mínil vážně. Přešel jsem od okna ke dveřím a stoje nyní vedle majora, odpověděl jsem:
"Seňore, vyřkl jste vážná slova. Na vaše otázky jsem odpověděl, ale vězte, že

byly směrovány na věci, ze souvislostí vytržené, a proto k odsouzení nestačí. Neprovedl jsem nic, zač bych zasloužil pokárání, natož abych spáchal zločin, přiměřený trestu smrti. I kdyby se tak stalo, měl bych nárok být postaven před řádný soud."
"Před takovým řádným soudem se nyní nalézáte: tito dva seňorové jsou přísedící. Já jsem předsedou vojenského soudu. To stačí."
"Ach! A co můj obhájce?"
"Netřeba!"
"Netřeba? Vždyť jsem nebyl ani při výslechu."
"Netřeba! Dopustil jste se zločinu vůči našemu důstojníkovi. Z rozhodnutí výjimečného soudu budete zastřelen."
"A odvolám?"
"Netřeba! Mám plnou moc generalissima Lopeze Jordána jednat podle své vůle...
"Žádám, abych směl mluvit s generalissimem."
"Není přítomen. Ostatně, i kdyby byl, vím, že ho nemohu takovými věcmi zdržovat. Vím také, že by vám stejně nevyhověl...
"Co uděláte s mými společníky?"
"Zařadíme je do armády."
"Sděluji vám tedy, že přináším důležitou zprávu pro Lopeze Jordána, bez níž nemůže uskutečnit své plány."
"Nesmysl! Každý odsouzený tvrdí, že přináší takovou zprávu. Ukáže se vždy, že nic neví: chce si jen prodloužit svůj život. S generalissimem mluvit nemůžete. Počínal jste si ostatně tak drže, ,4e nevidím důvod vyjít vám v něčem vstříc."
"Chcete mne dát zastřelit, i když jsem cizinec, kterého nesmíte ani soudit?"
"Jak jsem řekl: zde panuje výjimečný stav."
"Generále, toto rozhodnutí si zodpovíte!"
"Snadno. Odveďte toho muže, majore, a přijďte mi ohlásit provedení rozsudku."
"Tak se nepostupuje nikde," zvolal jsem, uvolniv si ruce, abych se ohradil důrazněji.
"Majore, odveďte ho!"
V tu chvíli jsem uhodil majora pěstí takovou silou do hlavy, že padl bezvládně na zem. Vytáhl jsem mu z opasku oba revolvery a zajistil petlici na dveřích. Jeden můj revolver mířil na generála, druhý na jeho důstojníky.
"Seňorové," řekl jsem tlumeně, abych neupoutal pozornost mužů ve vedlejší místnosti, "řeknete-li slabiku hlasitěji, či hnete-li se bez mého svolení, zastřelím vás. Mé slovo na to!"
Důstojníci mlčky vyměňovali mezi sebou pohledy,, zírali na mě, neboť byli překvapeni a vyvedeni z míry. Pro v,ětší účinek jsem pokračoval:
"Říkal jste prve, že jsem všeho schopen - je tomu tak. Moje výstřely budou rychlejší než vaše šavle. Nejsem argentinský honák, který se roztřese před samotným slovem generál. Dare-bové mně strach nenaženou. Tento takzvaný major přešel hranice jako lupič. Bránili jsme se mu podle práva. Za to mám být zastřelen? Sedněte si!"
Důstojníci váhali.
"Usedněte!" opakoval jsem. Tyto revolvery jsou mým vlastnictvím. Znám je dobře. Nesplníte-li mé rozkazy, vím, že spustí."
Pokročil jsem dva kroky a pozvedl zbraně. Všichni váhavě usedli.
"Neodvážíte se! Nevystřelíte!"
"Neodvážím? Čeho se neodváží muž, odsouzený k smrti?" "Nezachráníte se tím!"
"To je otázka. V každém případě se však odvděčím soudcům, kteří vynesli tak hanebný rozsudek. A proč myslíte, že neuniknu? Vojáků ve vedlejší místnosti se nelekám. Život za život, smrt za smrt. Ale k tomu nedojde. Chci vám dát příležitost napravit omyl, kterého byste později velice litoval. Major Ca-dera se mi představil jako Latorrův podřízený. Kdyby mi řekl, že slouží u Lopeze Jordána, nebyli bychom se znepřátelili. Nesu opravdu pro Jordána důležité zprávy. Je odtud daleko?"
"Ne."
"Za jak dlouho zde může být?"
"Za tři hodiny."
"Pošlete pro něho!"
"To nemohu. Jsem přesvědčen, že lžete."
"Vaši urážku přejdu a udělám vám návrh: Nyní o vás rozhoduji já. Vykažte mně a mým průvodcům střeženou místnost a pošlete kurýra k Jordánovi. Jakmile přijde, zaveďte mě k němu. Potvrdí-li váš rozsudek, klidně mě můžete zastřelit."
Generál pohlédl na důstojníky, pak na mne, poněkud nevěřícně.
"Nemáte postranní záměr?" zeptal se.
"Ne, můj úmysl je poctivý."
"K čertu! Co si Jordán pomyslí, až bude vědět, že... že...

Myšlenku jsem dokončil za něho:
"... že vás přelstil cizinec? Generál vám promine. Nebude to totiž tak zlé, jako kdyby se později dozvěděl, jakou újmu jste mu způsobil mou smrtí. Pevně věřím, že i vy sám, generále, jste přesvědčen o mé nevině..."
Generál se raději vyhnul odpovědi a otázal se:
"Odevzdáte mi své revolvery, přistoupím-li na váš návrh?"
"Nikoliv. Odevzdám je až Jordánovi. Kam vedou tyto dveře vlevo?"
"Do poslední prázdné místnosti."
"Je možno odtamtud prchnout?"
"Ne!"
"Nechtě tam tedy odvést mne i mé průvodce a dejte nám tam přinést jídlo, nápoje a doutníky. Jordán tam může přijít za námi - při vstupu mu předám své revolvery. Do té doby si je však ponechám."
"Dáváte mi čestné slovo, že se nepokusíte o útěk?"
"Ano. Očekávám však splnění podmínek i z vaší strany."
"Máte mé slovo. Zde je má ruka."
Přijal poněkud váhavě mou pravici.
"Major Cadera porušil své slovo hned několikrát," pokračoval jsem. "Věřím, že vy, generále, máte více cti v těle. Odcházím s důvěrou ve vaše jednání očekávat mé přátele do smluvené místnosti...
"Slovu dostojím. Totéž žádám od vás. Přál bych si, abyste se nezmiňoval před mými podřízenými, co se stalo. Dost na to, že se to dozví Jordán."
"Nikomu to nevyzradím."
"Jděte tedy - vaše přátele pošlu za vámi," pravil generál a otevřel dveře do sousední místnosti. Sklonil jsem se k majorovi, ležícímu dosud v bezvědomí, odepjal jsem mu svůj opasek s náboji a vyšel ze "soudní síně". Při zavírání dveří jsem zaslechl říkat generála:
"... opravdový diábel. Major nám ho dobře...
Ostatek jsem neslyšel, ale mohl si domyslet. Takový konec generál jistě nepředpokládal. Věřil jsem však, že dané slovo dodrží a nezklamal jsem se. Po chvíli ke mně do místnosti přibyli moji přátelé a dveře za nimi zapadly na závoru.
"Co se stalo?" ptal se mne bratr Hilario. "Vedle leží majorova mrtvola?"
"Není mrtev, udělalo se mu jen maličko nevolno...
"Nevolno? Vidím na vás, co toho bylo příčinou - srazil jste ho k zemi?"
"Ano."
"Cielos! Jste odvážný. Ale co znamená, že nás odvedli sem? Jsme ted na tom lip, nebo hůř?"
"Vy jste na tom lip, pro mne je to jenom odklad. Chtějí mě zastřelit..."
Ulekli se. Kroutili pak hlavami nad mou smělostí, když jsem jim vyprávěl, co se zde přihodilo. Měli sice radost, že zatím vše dobře dopadá, nicméně od mého rozhovoru s Jordánem si neslibovali nějaký zisk. Přes jejich názory, že se můžeme nadít Jordánovy pomsty za to, jak jsem vyzťál na jeho podřízené, jsem neztrácel dobrou mysl. Vysvětlil jsem jim také, jak se v nejbližších hodinách mají chovat.
Přinesli nám maso, sůl, vodu, a dokonce i láhev vína. Navíc i dva doutníky pro každého - víc jsme si nemohli přát. Protože místnost byla zcela prázdná, usedli jsme na zem, abychom nejdříve pojedli a popili. Nato jsme si zapálili kuřivo a za naprostého ticha ve vedlejší místnosti jsme vyčkávali, co nám přinese budoucnost.
Uplynuly asi čtyři hodiny, když jsme ze "soudní síně" zaslechli tlumené hlasy, a pak i hlasitější hovor.
Uslyšeli jsme pravidelné kroky, po chvilce se otevřely dveře. Stál v nich generál:
"Dodržel jsem své slovo -je zde seňor Jordán a očekává vás. Dodržte ho i vy: předejte mi vaše revolvery."
"Tu jsou," pravil jsem a podal mu je. "Kdy mohu mluvit se seňorem Jordánem?"
"Ihned."
"Můžeme k němu všichni?"
"Jen vy. Pojďte."
Scéna se poněkud pozměnila: důstojníci, sedící opět za svými stoly, byli ozbrojeni revolvery, stejné tak i generál. Za jeho stolem seděli tři muži. Dva podle uniformy byli také důstojníci, třetí byl v civilu. Před každým ležela pistole.
U dveří stál major Cadera. Byl pobledlý, vrhal na mne nenávistné pohledy, plné touhy po pomstě. Situaci umocňovaly ještě pistole v Caderových rukou a kolem zdí rozestavění vojáci s nabitými puškami. Byli zjevně připravení ke střelbě při prvním podezřelém náznaku odporu.

Přes výjimečnost situace jsem se neubránil úsměvu. Kdyby se všichni současně pokusili na mě střílet, nepochybně by si způsobili řadu vzájemných zranění. Přehnaná snaha nahnat strach jedinému muži působila komicky.
Generál posuňkem naznačil, abych se postavil před muže v civilních šatech, který mne přejel pronikavým pohledem. Ve tvářích všech kolemstojících jsem četl svůj rozsudek smrti. Pustil jsem se snad příliš daleko? Než jsem si stačil odpovědět, muž v civilu začal hovořit:
"Jsem Lopez Jordán. Chtěl jsi se mnou mluvit - doufám, že s tebou nebudu ztrácet svůj drahocenný čas marné. Je-li tomu tak, tvůj rozsudek bude ještě přísnější."
Mluvil s důrazem a pečlivě podtrhoval slova, jimiž mně tykal. Chtěl se zřejmě přesvědčit, zda si dovolím i v jeho případě to, co vůči generálovi. Co nyní zvolím, je riskantní, ale zhoršit naše postavení nemohu ani tím, že zůstanu u přijaté taktiky. Odpověděl jsem mu proto sebevědomě:
"Jelikož dříve bylo se mnou jednáno velmi nepřátelsky, jsem nyní velice potěšen, že se mi dostává tak přátelského jednání. Již seňor generál mě poctil důvěrným tykáním, teď slyším stejně bratrská slova i od tebe, doufám proto...
"Pse!" vzkřikl Jordán a vyskočil, Jak se odvažuješ mi tykat?"
fak?" odpověděl jsem s nevinnou tváří, "Následuji jen tvůj
"Nechám tě roztrhat voly!"
"Uškodil by sis, Lopezi Jordáne, protože pak by ti ani Wil-ijiiti Hounters, ani seňor Tupido, jimiž jsem za tebou vyslán... " Nedomluvil jsem. Jeho výhružné vzezření se rychle přeměnili y radostné napětí. Chvatně popošel ke mně a rychle řekl: Seňore, právě jste uvedl dvě jména... Znáte ty muže?" HHajisté, Hounters mě poslal k Tupidovi a Tupido... " ?! Í vás posílá ke mně?"
Vzkazuje kladnou, nebo zápornou odpověď?" si Vzkazuje ano. Vše už je na cestě."
Aehj gué alegría! A vás chtěli zastřelit! Posla, jehož jsem dlouho a netrpělivě čekal? Vypadněte - ven, chlapi, nebo vás
zdí, kterým rozkaz platil, rychle zmizeli. Připadal jsem si, jako bych v nejlepší loterii vyhrál první cenu. Zato ma- for sfiúttyní tvářil nepopsatelně.
"Tak, vojáci jsou pryč," pravil Jordán, "buďte vítán, seňore!
"A vy mi nyní vyřiďte vzkaz." Přátelsky mi potřásl pravicí.
"Jezdíte tak rychle, seňore! Přišel jsem, abych vám prokázal službu, jejíž význam můžete ocenit jen vy sám. Namísto uvítání
"Odměny se mně zde dostalo nepřátelství. Těžce mě urazili vaši yptidřízenL Málem jsem byl zastřelen! Dokud nedostanu satisfakci si, nezmíním se o své věci ani slovem..."
"Dostanete ji, seňore, buďte bez obav. Nemilou shodou se stálilo, že vás pokládali za někoho jiného...
"Nezavinily to však okolnosti, ale lidé. Obelhali nejen seňora fa generála, ale i vás. Souhlasíte, abych vám vysvětlil, jak vše l skutečně proběhlo?" f "Ano ano. Nuže, poslouchám." l" "Je k tomu však nezbytná přítomnost mých průvodců. Smím jej zavolat?"
"To ne! Nikdo nesmí vědět, že...
"To, co vám povím nejdříve, mohou slyšet. Navíc je zde "í"otřebuji jako svědky proti prolhanýrn udavačům, kteří nás l řšechny chtěli zničit."
"Dobře tedy - ať je přivedou."
Otevřel jsem dveře a moji přátelé, s fráterem Hilariem v čele, vstoupili do místnosti. Fráter se vzápětí obrátil bezprostředně k Jordánovi:
"Seňore, tuším, že jste tím mužem, jehož zde nazývají gene-J ralissimem. Neznám vaše plány, ale jak můžete čekat požehnání' pro vaše podniky, když vaši lidé řádí jako obyčejní zloději, lupiči a vrazi, a necítí ani úctu k osobě duchovní? Žádám proto od vás zadostiučinění za hanebné jednání, jemuž jsme byli podrobeni."
Jordán na něho vážně pohlédl a řek l:
"Mluvíte směle, bratře Hilario! Vím, že jste odvážný muž, slyšel jsem o vás, ale i vy dbejte určitých mezí...
"Dovoluji si říct jen pravdu: jednali s námi jako s ničemy. Přivedli nás sem v poutech. Chcete nechat takovou násilnost bez potrestání?"
"Nemáte už pouta."
"Kdybychom se jich sami nezbavili, měli bychom je doposud. Nedali nám je jen ze strachu před revolvery našeho přítele."
"Vyšetřím to. Vás však žádám, abyste se mírnil. Odvahu ctím, ale je-li užita vůči mně, nemám ji rád. Ať už má pravdu major Cadera, nebo vy, v obou případech odsoudím činy, jež bych jinak považoval za nemožné. V hlavním stanu generálově, obklopeném stovkami jeho vojáků, jediný muž, k tomu cizinec, klade úspěšný odpor mým důstojníkům a dokonce jim vyhrožuje smrtí!"
"Jednal v sebeobraně."
"I v případě, že by právo bylo na jeho straně, jednal nadmíru směle. Nevěřil

bych tomu, nebýt výpovědí hodnověrných svědků. Tento muž zajal na řece Rio Negro důstojníka, kterého doprovází padesát dobře ozbrojených vojáků, odzbrojí ho, a nejenže mu zlomí šavli -jeho, ale i čtyři zajatce, pevně připoutané ke stromům, odvede s sebou! Když je pak zajat, pevně svázán, místo toho, aby se tady, kam je dopraven, obával hrozící mu smrti, srazí majora k zemi a se zbraněmi v rukou diktuje velícímu generálovi neuvěřitelnou kapitulaci! To je hanba, jež navždy ulpí na mé armádě."
"Seňore," pravil jsem na dlouhou generálovu řeč, "chcete předhazovat výčitky Williamu Hountersovi, že si vybral pro své poslání muže, na něhož je plné spolehnutí?"
"Nikoliv. Vděčím mu za to. Ale přiznejte sám, že jste vsadil na kartu, na kterou by asi nesázel nikdo...
"Pokud jsem nechtěl prohrát, nic jiného mi nezbylo. Nedivte se, seňore! Vidí-li topící se provaz, po němž se může zachránit, neuchopí ho snad z obavy, aby se provaz nepřetrhl? Tak by se choval jen hlupák. Nuže, uchopil jsem lano -nepřetrhlo se."
" Co však uděláte, vhodíme-li vás do vody podruhé?" zasmál se Jordan.
"To však neuděláte."
"Říkáte to velmi sebevědomě - nemýlíte se?"
"Z mého omylu by vám povstala velká škoda. Budu-li zastřelen, s kým chcete uzavřít obchod?"
"S vámi - ovšem dříve, než se tak stane."
pátravě na mne pohlédl, jsa zvědav, jak mu odpovím. Na mé odpovědi záviselo vlastně všechno. Generál sice výrazně upravil sVuj slovník, když jsem se začal vydávat za očekávaného posla, ale mě ani nenapadlo, abych mu důvěřoval. Uvítal mě sice, jako bych nemusel mít obavy, ale měl jsem na paměti, co je o něm mámo: byl to člověk, který nechal zavraždit nevlastního otce. Takový jistě nebude na rozpacích při zrušení slova daného cizinci, bude-li mu to k užitku. Nezbývalo mi, než abych ho přesvědčil, že hodlá-li něco takového realizovat, nemůže to vést k cíli. Proto jsem mu odpověděl:
"Seňore, vy se mýlíte stejně, jako se zmýlili vaši lidé. Nezají ručíte-li nám naprostou bezpečnost po uzavření obchodu, nic s i vámi neprojednám..." f "A nedodržím-li své slovo?"
"Toho se nebojím - přišel byste o svůj kredit, což by vašim l záměrům vůbec neprospělo. Nejsem zde ostatně proto, abych se vydal do nebezpečí, jemuž bych nemohl čelit."
Svraštil čelo, mávl zamítavě rukou a pravil:
"Jste tedy toho názoru, že se s námi - a zvláště se mnou - můžete měřit? Až do nynějška neměl nikdo odvahu mi něco takového říct."
"Pro mne však nejste prvním, komu něco podobného říkám: navíc jsem vždy schopen dokázat, že mluvím pravdu. Také tentokrát je vše zařízeno tak, že nemusím mít obavy. Je lhostejno, hodláte-li dodržet své slovo, či nikoliv. Mohu vás totiž k jeho dodržení přinutit. Znovu vás však ujišťuji, že o obchodním jednání mezi námi nemůže být ani řeči, nezaručíte-li nám svým slovem, že proti nám nechováte záludné úmysly."
"To mohu udělat," pravil, usmívaje se tajemně, "dávám vám své čestné slovo, že mé úmysly jsou docela dobré...
"To je hodně dvojsmyslné, ale nechť. Nežádám od vás přesnější formulaci, neboť jsem přesvědčen, že ani potom byste nám neposkytl větší bezpečí..."
"Dobře - můžeme tedy uzavřít obchod?"
"Zatím ne. Nejprve podávám oznámení na majora Caderu."
"To může počkat."
"Nemůže, protože podle toho, jak budete přistupovat k tétof věci, stanovím také způsob naší obchodní dohody."
"Nuže dobrá. Jak však můžete prokázat, že jste skutečně zás tupcem obou zmíněných pánů... "
"Jaké důkazy požadujete?"
"Samosebou plnou písemnou moc."
"Dovolte, seňore, ale za takovou hloupost bych zasloužil výprask. Jak bych dopadl, a co by zůstalo z vašich plánů, kdyby u mne někdo našel takový dokument?"
"Čím se tedy prokážete?"
"Poslouchejte. Jelikož vám mohu dodat žádané zboží, plyne z toho, že jsem do věci zasvěcen, a tedy mám plnou důvěru uvedených obchodníků. Nestačí-li vám to, pošlu posla do Mon-tevidea. Obchod ovšem uzavřeme až po jeho návratu."
"K tomu nemám ani čas, ani chuť. Dobře, uznávám vaši oprávněnost ve věci jednat. Jaké jsou vaše podmínky?"

"Nesmím je domlouvat zde, nýbrž v Buenos Aires."
"Blázníte?" zvolal ulekaně. "Vždyť právě tam jsou moji nepřátelé. Proti tamější vládě jsem zahájil boj. Prezidentem je tam Sarmiento, jehož chceme svrhnout. Proč volíte toto město?"
"Mám pro to dva důvody, seňore. První: náklad pro vás se nalézá právě v tamějším přístavu. Druhý...
"V přístavu Buenos Aires?" přerušil mě. "Tomu chcete, abych věřil?"
"Proč ne?"
"Bylo by to čertovsky odvážné!"
"A proč ne? Před chvílí se zde mluvilo o mé odvaze a smělosti. Myslíte, že je nedovedu využít i v obchodě? Vždyť právě proto, že tam by náklad nikdo nečekal, zásilka je ve větším bezpečí než kdekoliv jinde. Na celnici jsem ohlásil a zaplatil celní poplatky za petrolej, tabák a hračky.
"Obsah celníci nekontrolovali?"
"Jen několik kusů, které jsme jim šikovně nastrčili, a které skutečné obsahovaly, co bylo hlášeno."
"Měl jste velké štěstí. Pokoušeli bychom toto štěstí víc, než je zdrávo, kdybychom nechali kotvit loď v Buenos Aires jen o minutu déle, než je nezbytné. Co je to za loď?"
"Bárka The Wind - rychlá americká plachetnice."
"Nemá tedy ráhna na zadním stěžni. Taková loď může plout po řece Páraná nejméně do Rosaria."
"Dokonce až do Páraná, hlavního města Entre Rioš."
"Nuže, musí okamžitě opustit přístav v Buenos Aires, který je
špatný, že loď zde může ztroskotat. Určím vám na Páraná , kde zakotví, a vy vyšlete ke kapitánovi posla, aby ihned dul." Nemůžu, seňore."
"Ne?"
"Váš návrh nemohu přijmout: v nejbližších dnech se asi nitě provincie Entre Rios, a tak se pochopitelně nevydám em a zcela do vašich rukou - musím být opatrný." Nevěříte mi?" vyjel zlostně.
Sám jste si to zapříčinil. Což jste nemluvil o možnosti, že TUšíte své slovo? Nemohu tedy než postupovat tak, abych ijistil naši úplnou bezpečnost a svobodu."
Zacházíte příliš daleko! Spoléháte na mou shovívavost, tore, slyším ve vašich slovech urážku, kterou nemohu přejít." Je v nich však jen pravda - běh událostí jste ovlivnil vy sám, a proto tedy urážíte sám sebe. Navíc by bylo zbytečné posílat posla za kapitánem, protože ten ví stejně dobře jako já, co požadujete."
Jak je to možné?"
Je totiž zde. Dovolte: kapitán Frick Turnestick z New Yorku, jemuž pan Hounters náklad svěřil."
Při posledních slovech jsem ukázal na kapitána, který sic neuměl tolik španělsky, aby rozuměl, o čem je řeč, ale uslyšev ívé jméno, pokročil kupředu a pravil:
Yes, seňor! Jsem kápi táno Fricko Turnesticko z Novo Yor-(co. Má bárka se jmenuje The Windo - doufám, že vám to
Jordán naň udiveně zažíral, a pak opáčil: "Jakou řečí mluvil? Vypadá to, že anglicky." "Ano. Kapitán Turnestick španělsky neumí, seňore." "A to byl pověřen takovým posláním?" "Právě proto! Hodí se k tomu znamenitě. Uvažte: nezná-li taístní jazyk, nikdo nepojme podezření, že je pověřen úkolem, ijpro který je zajisté znalost španělštiny nezbytnou. Ostatně má ina lodi lidi, kteří mu slouží jako tlumočníci -je to například kormidelhík, který jej provází i zde." <
"Kormidelník je zde také? A proč?"
"Inu, nedá se říct, že by sem ti muži chtěli. Oni sem, seňore, museli."
"Proč však opustili loď v Buenos Aires?" "Vedly je k tomu obchodní příčiny. Pari Hounters poslal s kapitánem jako svého zástupce mne. Cesta mne nejprve vedla do Montevidea, kde jsem se představil seňoru Tupidovi. Kapitán mě odplul čekat do Buenos Aires, ale než jsem tam dorazil, podnikl s kormidelníkem výpravu po řece Urugvayi, zda by si nezajistil náklad pro zpáteční cestu. Navraceje se po řece na voru, byl přepaden majorem Caderou. zde jsme se setkali pouhou náhodou."
"To je věru zvláštní, seňore," pravil Jordán a pohlédl na mne značně nedůvěřivě.
"Viděljste sám, že se major choval nepřátelsky právě k osobám, které přišly konat ve váš prospěch, a tím i v jeho prospěch. Přivlekli nás sem jako zajatce, místo toho, abyste nás přivítali jako obchodní přátele. Řekl jsem už, že za to budu nucen žádat satisfakci."
"Dostane se vám jí podle okolností."
"To je znovu dvojsmyslně řečeno, seňore."
"Zdá se mi, že vy sám, seňore, mluvíte nadmíru dvojsmyslně. Vaše vypravování se mi jeví venkovcem nepravděpodobné, seňore."
"Opravdu, seňore? Pokud mi nevěříte, bude tedy lépe, ukončíme-li tuto rozmluvu.

Nemůžeme se v tom případě dobrat úspěšně cíle. Žádám vás, abyste nás propustil."
"Propustit? Chcete tím říct, abych vám vrátil svobodu? To nepadá v úvahu!"
"Dělejte, co uznáte za vhodné -já jsem skončil."
Poodešel jsem a zatvářil se naprosto lhostejně. Jordán se mi jal vyhrožovat:
"Pamatujete si svůj slib, že se dobrovolně podrobíte rozsudku, který vám určím?"
"Zajisté. Řekl jsem, že se nechám zastřelit, pokud můj rozsudek smrti potvrdíte."
"Nuže, myslím, že to udělám. Co vy na to?" otázal se mě.
"Nic, seňore."
"Smrt je vám lhostejná?"
"Není, ale dodržím své slovo. Bude-li na světě o jednoho člověka více nebo méně, na tom nesejde. Ovšem má smrt ovlivní vaše plány, neboť nebudete moci uzavřít zamýšlený obchod."
"Nesouhlasím - mám zde kapitána."
"Ten s vámi nemůže jednat - není k tomu zmocněn."
"Má však náklad. Propustím ho, odevzdá-li mi náklad. Vidíte tedy, že ho mohu přinutit."
"Omyl. Kapitán Turnestick nerozhoduje o ničem, pánem na lodi je nyní seňor Tupido," namítl jsem, "dejte mě zastřelit,
Mučte si kapitána i kormidelníka - nenamítám nic. Ale zboží nedostanete."
"Caspita! Co pohledává Tupido na lodi?" "Nezapomínejte, že je podílníkem pana Hounterse. Nevrá- jtíme-li se do jistého dne, pozná, že se nám ve vašem hlavním Ustanu něco přihodilo. Pochopitelně ho pak ani nenapadne, aby s Jfvámi uzavíral obchody." "Nesmysl. Utrpěl by ztrátu."
"Proč? Může prodat ihned náklad vašim nepřátelům, kteří by ft se toho chopili s radostí, protože potřebují pušky a střelivo ještě í' více než vy."
"Nezaplatili by mu však ani peso."
"Naopak. Zaplatili by okamžitě, kdežto vy dostáváte zásilku na úvěr." "Jste na omylu, seňore," smál se Jordán. "Zboží je přece Jr pašované. Oznámí-li Tupido vládě, co je na lodi, prezident Sar-ff miento zboží zabaví."
"Vy jste však na větším omylu: Tupido prezidentovi přirozeně " zboží nenabídne, dokud bude The Wind kotvit v Buenos Aires.
Navíc může prezidenta informovat o všem, co je mu známo. To všechno jsme si dohodli v Montevideu. Společníci jsou též nakloněni tomu, poskytnout vám požadovanou vysokou půjčku.
"Ty peníze budete muset arci oželet." i "Generalissimus" chvíli přecházel po místnosti, pak pokynem
přivolal generála a krátce s ním tlumeně hovořil. Jordán se vzápětí vrátil na své místo a obrátil se na mne: l ' "Dejte mi odpověď na následující otázku: proč jste nařídil za--.: kotvit v Buenos Aires, v jámě lva, jehož chci dostat?"
"Vedla mě k tomu opatrnost - mám tak jistotu, že mne nepodvedete...
"Diablo! Jste, seňore, zatraceně upřímný... " : "Očekávám od vás stejnou upřímnost."
"Zajisté Považuji vás za protřelého lumpa!"
"Upřímný dík, seňore. Od vás je to pro mne lichotka. Ostatně nejsem tu proto, abych se s vámi přel o slovíčka. Prosím, po-í vězte, zda obchod hodláte uzavřít." i "Povězte mi, proč jste i vy nejel do Buenos Aires, a proč jste volil cestu přes Bandu Oriental?"
"Je to nejkratší cesta. Major nás však přinutil cestou změnit í směr. Domníval jsem se, že vás zastihnu na haciendě v Saň José, kde zavraždili vašeho otce Urquizu."
Věděl jsem, že je odvážné připomínat Jordánovi tuto událost,
neboť vrahem byl prý on sám. Chtěl jsem ho touto smělostí zaskočit a nezmýlil jsem se. Ucouvl nejprve, načež rozpřáhl ruce, jako by mne chtěl chopit pod krkem, přistoupil těsně ke mně, ale vzápětí změnil úmysl.
"Co víte o té vraždě?" sykl na mě.
"Nic víc, než co všichni."
"Mluví se o ní v cizině?"
"Ano."
"A co?"
"Nejsem, seňore, vaším informátorem."
"Zabili ho ničemní gaučové, kteří se proti němu vzbouřili."
"Snad..."
"Myslíte si, že...
Zarazil se.
"Co?" otázal jsem se.
"...že gaučové byli jen nástrojem někoho?"
"Povídá se to."

"K čertu! Nástrojem koho?"
Vytřeštil oči, jako by mne jimi chtěl proklát. Přesto jsem mu klidně odpověděl:
"Vaším, seňore."
Fráter Hilario zděšeně vykřikl, důstojníci vyskočili. Samotný Jordán zavrávoral, načež přiskočil ke mně, uchopil mne na prsou a křičel:
"To je tvá poslední chvíle. Zaškrtím tě!"
Zuřivě se mnou třásl. Nebránil jsem se, jen jsem řekl:
"Zachovejte, seňore, klid! Žádal jste pravdu, řekl jsem vám ji. Budete-li se takto rozčilovat, našli by se lidé, kteří by těm pomluvám mohli uvěřit."
"Pomluvy? Ach, to je vaše štěstí... " pravil, pustiv mne. "Vy tedy tuto pověst pokládáte za fámu?"
"Samozřejmě - copak bych říkal něco, co by mě mohlo stát krk?"
"Tedy se skutečně takové pověsti - historky - vypravují?"
"Ano," přisvědčil jsem, "lidé si to vyprávějí."
"Kde? V Evropě také?"
"Ano - v Evropě také...
"To je hrozné... a vy ... věříte tomu?"
"Zbytečná otázka, seňore," opáčil jsem, "přijel bych snad s vámi uzavírat obchod, kdybych tomu věřil?"
"To.... to je pravda."
Jordán se ode mě odvrátil, byl neobyčejně rozrušen. Chvíli přecházel místností, načež se u mne zastavil a řekl:
"Člověče, vy jste buď naprostý šílenec, který neví, co dělá, nebo měl pravdu major, když vás nazval ďáblem. V každém případě jste však velice nebezpečný. Která možnost je správná?"
"Žádná. Jsem pouze upřímný... Domníval jsem se, že vám udělám radost, řeknu-li vám pravdu. Jen ten využije situace ve svůj prospěch, kdo ví, co si o něm lidé povídají...
"Tak! Mé ruce jsou v jejich očích potřísněny krví a já jsem pokládán za vraha! Očekáváte-li však za vaši upřímnost můj vděk, mýlíte se... Vaše upřímnost je vlastně drzost! Nechám vás zastřelit - k Tupidovi pošlu do Buenos Aires svého jednatele."
"Jelikož Tupido nesmí beze mne nic podniknout, budete se snažit zbytečně. Protože mám jen já plnou moc od pana Houn-terse, tímto zakazuji kapitánu Turnestickovi, aby vám vydal i jen jeden jediný balík z nákladu dřív, než budu na lodi. Vy, generalissime, jste nastoupil určitou cestu - nyní nemůžete dál, neboť dosavadní výdaje už pohltily vaše jmění. Jen se zbraněmi, které vám dodáme my a s úvěrem, který vám poskytneme rovněž my, můžete dospět k cíli. Zavraždíte-li mne, ponecháte v zajetí mé průvodce - pak nedostanete ani peso, o zbraních nemluvě. Vše míním naprosto vážně - teďkonejte, co uznáte za vhodné..."
Jordán přemítavě pokrčil rameny, hledě na své důstojníky. Ve tvářích mých společníků jsem četl obavy. V té chvíli jsem uvažoval, že by snad zdvořilost byla vhodnější...
Konečně se Jordán opět ujal slova:
"Připusťme, že je všechno tak, jak jste o tom mluvil. Pak mě ovšem zajímáte jen vy, kapitán a kormidelník. Co je mi po těch ostatních? Nevím, proč bych k nim měl být shovívavý."
"Seňora Mauricia Montesa jsem si najal, aby mne se svými yerbatery doprovodil bezpečně až k vám. Ti lidé jsou jednak do jisté míry do celé záležitosti zasvěceni, jednak jsou spolehliví. Nesouhlasíte-li, z našeho obchodu sejde."
"Jste zatraceně tvrdohlavý, seňore! Jak se do vaší společnosti dostal tento estanciero a jeho syn?"
"Jistě vás už informoval major Cadera."
"A co bratr Hilario?"
"Je mým přítelem, jehož zajali vaši lidé zcela bez důvodu. Máme-li však spolu jednat k oboustranné shodě, nemohu opominout z mých průvodců nikoho."
"Vezmi vás čert! Jak přijdu k tomu, že mi Hounters a Tupido poslali člověka, s nímž není možno jednat ani rozumně, ani slušně?"
"Názory na rozum a slušnost mohou být různé, seňore. Oba pánové vyšli z přesvědčení, že jsem osobou způsobilou pro obdobné poslání. Neptali se, zda se líbím i vám..."
"Povězte tedy, jak si představujete celou záležitost? Musíme vyhotovit a podepsat smlouvy - kde jsou?"
"Seňor Tupido je vzal s sebou do Buenos Aires."
"Kdo je podepsal za vaši stranu?"
"Zatím nikdo. Nevíme, na kterých bodech s.e dohodneme. Tupido píše smlouvy za sebe a já za pana Hounterse. Nebude-li tedy smlouva podepsána mnou, z celého obchodu sejde."

"Kdo podepíše smlouvu za mou stranu?"
"Vy sám, nebo ten, komu dáte plnou moc. Doprovodí mě do Buenos Aires."
"To pro něho bude nebezpečné."
"Mně zde u vás hrozilo větší nebezpečí. Jistě nepřipustíte, abych si myslel, že mezi vašimi důstojníky není muž, který by se odvážil podobné cesty, jakou jsem vykonal já?"
"Chcete mě urážet? V mém vojsku nejsou zbabělci."
"Netrvejte tedy na tom, že cesta do Buenos Aires je nebezpečná."
"Dáte mi vaše čestné slovo, že nikdo z vás neprozradí v Buenos Aires účel cesty mého důvěrníka a jeho průvodců?"
"Zaručuji vám to."
"Spoléhám na vaše slovo. Ale než se rozhodnu zcela, musím se poradit s přítomnými pány. Vraťte se zatím do původní místnosti a vyčkejte výsledku naší porady."
"Rozumím, seňore. Napřed však dovolte, abych přednesl stížnost na majora Caderu."
"Nuže dobrá - vypravujte!"
Jordán usedl a bez přerušování mne vyslechl. Ani major do mého líčení nezasáhl slovem, ale jeho oči hovořily o to výmluv-něji.
"Co jsem slyšel," prohlásil Jordán, když jsem skončil, "odpovídá tomu, co mi řekl pan major. Arci - každá strana upřednostní svůj pohled. Uzavřeme to tak, jako by se nic nestalo."
"Neodmítám to, seňore," odvětil jsem, "ale rozhodně musíme dostat zpět všechny naše odebrané věci."
"Co tím míníte?"
"Nu, velí major vojákům, nebo lupičům?"
"Samosebou vojákům."
"Jsem o tom přesvědčen: s náčelníkem banditů bych nezamýšlel výnosný obchod. Poctivý voják nekrade! Když nyní víte, že jsme něco jako obchodní partneři, vraťte nám náš majetek."
"To je váš názor. Nu dobrá. Vraťte se zase do vašeho pokoje - my se poradíme a oznámíme vám výsledek."
Uposlechli jsme, dveře zapadly a my jsme naslouchali nezřetelnému hovoru. Nemluvili jsme. Seděli jsme opět na zemi. Přece jen kapitán musel vědět o jednání s Jordánem. Dozvěděv se potřebné, podal mi ruku a řekl:
"Charleyi, udělal jste to znamenitě! Ostatní budou toho názoru, že jste se zbláznil. Já vás však znám a vím, že nás osvobodíte."
Uplynula skoro hodina, než nás pustili do Jordánovy místnosti. Úmyslně jsem si přitom vyhledal místo co nejblíže Jordánovi - vedle něho totiž ležely mé revolvery. Major Cadera se tvářil nevyzpytatelně. Jeho tvář odrážela nejen tajenou zlost, ale současně zrcadlila jisté zadostiučinění. Zřejmě mu přislíbili pozdější odškodnění.
"Skončili jsme," pravil Jordán. "Z našeho rozhodnutí můžete mít radost."
"Nejdřív je musím znát. Patrně bude radostné pro obě strany. Žádám ostatně jen spravedlnost. Jak jste tedy rozhodli, pokud jde o mne?"
"Nebudete zastřelen!"
"Dobrá! Mohu si tedy vzít zase své revolvery."
Rychle jsem je uchopil a zasunul do opasku, pak jsem o něco poodstoupil.
"Počkejte!" zvolal Jordán. "Tak jsme to nemysleli. Nemůžete nosit zbraně!"
"Seňore, protestuji," ohradil jsem se. "Jistě mi dovolíte, abych si je ponechal..."
"Ne! Slíbil jste podrobit se mému rozsudku."
"Slíbil jsem, že se nechám zastřelit, budu-li k tomu odsouzen. To jste však neučinil, a tak..."
"Nutíte mne, abych užil násilí..."
"Nenutím nikoho k ničemu. Revolvery jsou moje. Ponechám sijetpdy..."
"Nu, jak chcete. Kdo nechce poslouchat, musí nést následky. Majore, odzbrojte ho!"
Majorovi rozkaz zrovna nešel pod nos, váhal s jeho provedením, ač se tvářil, jako by se k tomu chystal. Přistoupil obezřetně ke mně asi na dva kroky a poručil:
"Revolvery!"
"Vezměte si, seňore, co chcete!" zasmál jsem se. "Ale pozor: držte se z dosahu mých pěstí - už je znáte."
Major se otočil k Jordánovi a řekl:
"Slyšíte! Nechce je vydat!"
"To je rozkaz, majore!" zahřměl Jordán. "Proveďte ho!"
Major zrozpačitěl. Požádal jsem Jordána:

"Má strach, seňore, nenuťte ho. Jakmile se mě dotkne, srazím ho k zemi."
"Nezapomínejte, že major je ozbrojen."
"Byl..."
Mezitím jsem střelhbitě Caderovi vytrhl z ruky jeho pistoli. Zaklel a naznačil útok.
"Zpátky!" varoval jsem ho, "nebo vám prostřelím hlavu!"
"Diablo!" zvolal Jordán. "To přesahuje meze! Chcete nám vzdorovat? Nevidíte, že jsme všichni ozbrojeni? Vydejte hned revolvery, nebo přivolám vojáky!"
"Zbraně odevzdám," opáčil jsem. "Ale ne vám, nýbrž svým společníkům."
Montesovi jsem rychle podal majorovu pistoli a Turnesticko-vi svůj revolver. Druhý jsem namířil na Jordána, když jsem předtím rychle zasunul petlici na dveřích:
"Sem nikdo nesmí, zkusíte-li někoho zavolat, střílím!"
Vše se sběhlo tak rychle, že major se nestačil pohnout. Důstojníci se chopili svých zbraní, ale vystřelit se neodvážili. Kor-midelník se přesunul za Jordána a tázavě na mne pohlédl. Pochopil jsem, k čemu je připraven, ale naznačil jsem, aby ještě počkal.
"Spravedlivé nebe, je to možné?" zvolal užasle Jordán. "Uvědomujete si, že vojáci vás roztrhají na kusy? A věříte, my se bránit... ou!"
Chtěl pozvednout před ním ležící pistoli, ale kormidelník ho svými mocnými pažemi stiskl velkou silou a pohrozil mu:
"Nesahej na to, nebo tě rozdrtím jako citrón! Pokračujte!" obrátil se ke mně. "Konečně mohu chlapa zmáčknout podle své chuti..."
"Pusťme!" křičel Jordán, "vždyťmě rozmačkáš!"
Nikdo se však neodvažoval mu pomoci. Všichni vnímali napřažené revolvery a pistoli. K tomu jsem řekl:
"Neodložíte-li okamžitě zbraně, seňorové, poručím tomuto muži, aby generalissimovi rozmačkal hrudník. Zbraně pryč! Jedna - dvě -
Jakmile jsem řekl dvě, pistole ležely na stole. Důstojníci neměli strach, věděli, když budou slušní, nic se jim nestane. V generálově tváři se lehce kmitlo vnitřní uspokojení. Zřejmě rnu
Jordán předtím vyčinil, že se nechal přelstít. Asi pociťoval jistou radost, že jeho nadřízený dopadl stejně.
Přikázal jsein yerbaterům:
"Seberte zbraně!"
Poslechli, a tak ponechali našim protivníkům jen šavle proti našim střelným zbraním.
"Běžte sem do kouta!" nařídil jsem majorovi.
Váhavě poslechl. Na můj pokyn kormidelník pustil Jordána, ale zůstal za ním.
"Generalissimus" klesl zhrouceně na židli a trpce zvolal:
"Cascaras! Co je to za lidi? A to si musím nechat líbit v mém hlavním stanu! A vy, seňorové, mně nepřispějete na pomoc?"
To platilo důstojníkům, kteří nehli prstem, neboť odpověď podle své chuti mu dát nemohli. Řekl jsem místo nich:
"Proč jste si nepomohl vy? Nyní víte, že není tak snadné rozhodovat o životě a majetku těch, kdo nejsou přivandrovalí poběhlíci, ale od vážní a zkušení muži."
"Nezapomínejte, že jste v obklíčení několika tisíc mých vo-ijáků."
"Bah! Z vašich vojáků nemáme strach."
Jordán na mne udiveně pohlédl.
"Jsem totiž přesvědčen, že nikdo z nich neudělá nic, co by zapřičinilo vaši okamžitou smrt."
"Mou smrt?" pohlédl na mne ještě udiveněji.
"Ano. Nás deset lehce přemůže vás a vašich pět důstojníků. Spoutané vás potom odvedeme z tábora. Jakmile uvidíme podezřelý pohyb, zastřelíme vás. Říkejte tomu třeba šílenství, ale my to provedeme! Víte dobře, že důvěřovat vám nemůžeme - jistě se nedivíte, že s vámi budeme jednat právě takto..."
To nezůstalo bez účinku.
"Co tedy ode mne chcete?"
"Čestné jednání. Volnost!"
"Chtěl jsem, abyste zítra odjel do Buenos Aires s mým důvěrníkem."
"Kdo jím má být?"
"Major Cadera."
"Major? Dobrá - ale do zítřka žádám slušné zacházení."
"Jsem svolný. Do zítřka jste se svými přáteli mým hostem. Zítra však s vámi odjede tolik mužů, kolik je vás -jako majorův doprovod."
"Nic proti tomu, myslím ale, že tolik mužů zbytečně upoutá pozornost vašich nepřátel. Navíc mí průvodci se mnou všichni
nepojedou: estanciero a jeho syn se vrátí domů. Jak máme cestovat?"

"Užijete voru - na parníku byste mohli být nápadní."
"Souhlasím. Vaši plnou moc tedy dostane major Cadera?"
"Seňor Tupido však bude požadovat písemnou plnou moc."
"Major ji bude mít."
"A náš majetek?"
Po zkoumavém pohledu na generála Jordán odpověděl:
"Vrátíme vám všechno, vyjma částky, kterou jste vzal majorovi."
"Nesouhlasím. Major ty peníze zaplatil jako odškodné za dům zničený požárem."
"Co je vám po cizím domě?"
"Nemohu přihlížet k tomu, aby poctivý člověk utrpěl újmu."
"Dobrá - dostanete všechny své peníze. Strhneme je esiancierovi Montesovi."
"To je totéž - nesouhlasím."
"Má tedy na této podružné věci ztroskotat naše úmluva?"
"Neupustíte-li od svého požadavku..."
"Ale major žádá jeho peníze:.."
"A my zase své. Ať nezapaluje ranče..."
"Ale vzali jste i koně..."
"Právem - proč krade."
"Jste velmi tvrdohlavý."
"Je možno to chápat i tak."
"Caramba! Jak se s vámi mám dohodnout? Nechtě si tedy i ty peníze. Je to všechno? Jste nyní spokojen?"
"Nikoliv. Nyní laskavě vy i ostatní pánové naše ujednání potvrdíte písemně. Je to pouhý důsledek vaší poznámky, "že nedodržení slova je možno. Žádám to pro naši bezpečnost."
"To je urážlivé."
"Upozorňuji vás, zeje možno ustoupit i od písemných záruk."
"Proto požaduji podpisy seňorů důstojníků. Jsem přesvědčen, že oni budou dbát dodržení jejich čestného slova a 'dostojí svým písemným zárukám."
Kapitán, yerbatero i já jsme stále drželi zbraně připraveny k výstřelu. Na Jordánovi byla znát únava. Povzdechl a poddal se:
"Jste hrozný! Takového paličáka jsem ještě nepotkal. Jak to mám napsat?"
"Nadiktuji vám to."
"Dobrá. Ať to napíše rytmistr - my ostatní to pak podepíšeme. Odložte ale zbraně."
Rýtmistr psal podle mého obezřelého diktátu. Hotové prohlášení, opatrně sestylizované, podepsal první Jordán, jemuž by asi nejméně vadilo, a pak i jeho důstojníci, na jejichž čest jsem spoléhal o něco více.
"Tak," pravil generalissimus, vstávaje ze židle. "Máte, co jste chtěl. Vraťte nám teď naše zbraně."
"Ještě okamžik, seňore. Prosím, abyste laskavě nařídil vydat nám náš majetek."
"Udělá to generál, jemuž jste věci odevzdali."
"Jděte tedy, generále, a spěchejte! Jistě to zvládnete do deseti minut, jinak se znovu probudí má nedůvěra. A nepokoušejte se nás obelstít, ohrozil byste tím životy přítomných seňorů..."
Generál jen němě pokývl. Když vyšel, pro jistotu jsem dveře za ním zajistil. Ostatní zůstali beze slov na svých místech. Jistě pociťovali ponížení, že museli přistoupit na mé požadavky. Jen rytmistr, mladý příjemný muž, zjevný kavalír, pohlédl na mne několikrát s upřímnou, ač tajenou sympatií.
Těsně po vymezené lhůtě někdo zaťukal. S připraveným re volverem jsem pootevřel dveře. Stál tam generál a několik mužů, kteří nesli naše pušky a ostatní věci. Rozebírali jsme si je, když jsem ho opatrně pustil dovnitř a vojáci vše položili na zem odešli z místnosti. Zjistili jsme, že nám leccos chybí, nebylo zřejmě odevzdáno všechno. Nicméně generál zapracoval ještě jedenkrát. Výsledkem bylo, že jsme už měli vše - scházely jen estancierovy peníze. Chyběly tři tisíce papírových tolarů. Buď se zmýlil estanciero, nebo si major zmíněnou částku přivlastnil. To ovšem Cadera rozhodně popíral. Monteso uvedl, že ví určitě, jakou částku s sebou měl - prohlásil však, že je ochoten se peněz vzdát v zájmu kompromisního přístupu. Tu se do věci vložil kormidelník:
"To není maličkost - tři tisíce papírových tolarů. Ať mi dá seňor major ruku na to, že peníze nemá."
Když natáhl ke Caderovi svou obrovskou pravici, major mu neprozřetelně podal svou a prohlásil:
"Čestné slovo, že jsem odevzdal vše."
Vykřikl bolestí, ledva to dopověděl. Kormidelník však jeho ruku nepouštěl.

"Cielo, cielo!" křičel major. "Pusťte mne!"
"Kde jsou ty peníze?" tázal se namísto toho kormidelník. Stiskl ruku ještě pevněji.
"Nemám je," kvílel major, "opravdu ne..."
"Ale máš, darebáku!" zesílil kormidelník stisk, "nepřiznáš-li se, rozmáčknu ti ruku."
"Qué dolor, qué tormento!" bědoval Cadera, tanče na jedné noze. "Nemám je, ne..."
"Pustte ho," nařizoval generál, "to nemohu..."
Nedomluvil však, protože kormidelník houkl:
"Mlčte! Vím, co dělám. Dávejte pozor, přizná se..."
Stiskl svou velkou silou ještě víc majorovu ruku. Major hopsal jako loutka a křičel:
"Já... já... Bože na nebi! Ano, mám ty peníze..."
"Kdepak?" nepouštěje ho, ptal se kormidelník.
"V klobouku!"
"Sem s nimi!"
Major měl dnes jiný klobouk. Sundal jej, ale pomačkanou rukou jej nemohl udržet.
"V podšívce," řekl, "vezměte si je."
Vytažené peníze ukázal kormidelník Larsen generálovi.
"Měl jsem pravdu? Zmáčkněte každého zloděje takovýma rukama, jako mám já, a on se přizná. Doufám, že major si napříště nechá na cizí zajít chuť."
"Generalissimus", který scéně v klidu přihlížel, se od estan-ciera, uschovávajícího peníze, obrátil ke mně:
"Jste spokojen, seňore?"
"Naprosto. Doufám, že mír mezi námi bude trvalý."'
"To bude záležet na vás, neboť my své slovo dodržíme. Jelikož jste mým hostem, odcházím se postarat o vaše ubytování."
"DoVolte, seňore, ale rozhodně si nepřeji být odloučen od mých společníků."
"Jak si přejete. Ve všem ostatním se obracejte na rytmistra, který vás bude mít na starosti."
V patách s ostatními odešel. Rytmistr se chvíli omeškal, aby mi tiše sdělil:
"Pochopil jsem, seňore, že jsme s vámi jednali velmi svévolně. Vděčím vám za to, že jste mi otevřel oči. Byl jsem nadšen pro Jordánovy záměry. Domníval jsem se, že slouží dobré věci. Nesuďte mne však jako ostatní. Dlouho zde nezůstanu - vím, že umíte mlčet - nabízím vám svou pomoc..."
"Děkuji vám, seňore," odpověděl jsem. "Jsem potěšen, že zde nalézám muže, jenž se z vlastního poznání věci staví na stranu práva. Po všem, co jsem tu zažil, se to čekat nedalo. Zdá se, že tato revoluční armáda pozůstává převážně z lupičů a bravos."
"Žel! Pozoroval jsem to záhy po svém příchodu. Několikrát jsem už uvažoval, zda se srovnává s mou ctí setrvávat v této společnosti. Po všem, co jsem nyní zažil, bych byl rád odtud
pryč co nejdřív. Ale není to snadné: jsem zasvěcen do Jorda-lových záměrů, jistě mi bude bránit v odchodu i násilím."
"Odejděte tajně!"
Jistě bych měl záhy v patách houf pronásledovatelů."
"Snad bych vám mohl pomoci."
"Vy, seňore?" tázal se s úsměvem. "Vždyť vy sám potřebujete pomoc."
"Nemějte obavy. Máme své zbraně. Jordán nás musí propus-i tit, Snad se najde příležitost, abyste se k nám přidal."
"Doufejme. V každém případě jsem vaším přítelem a budu se snažit vám pomáhat. Teď však už musím jít, abych nevzbudil podezření."
Odešel, aby se však brzy vrátil a odvedl nás do vykázaných místností. Nalézaly se v sousední budově, která vypadala spíš jako kůlna než dům. Rytmistr vyhověl mému přání, aby do prostorné, zcela prázdné velké místnosti nechal převést i naše koně. Později jsme se dozvěděli, že za to byl ostře pokárán, z čehož < sme soudili, že nedůvěra a opatrnost jsou nezbytné. Ale přítom-I jjilost koní posilovala naši naději na útěk.
Zůstali jsme sami. V záři dvou lamp jsme povečeřeli přine-'Jfjjí sené maso. Otvory ve zdech jsme pozorovali čilý ruch v okolí, který byl ukončen úderem do bubnu. Ohně, jež plály venku, pohasly. Znaveni jsme se uložili ke spánku na holou podlahu, když jsme si domluvili hlídkování.
Uprostřed noci se tichým klepáním ohlásil rytmistr.
"Promiňte, seňore," omlouval se, "nemohl jsem přijít dřív, dokud chlap, kterému připadlo držet stráž u vás, neusnul."
"Můžeme tedy prchnout..."

"Ne - dusot koní by vás prozradil. Navíc vám mohu prozradit hodně věcí. Prvně v životě jsem tajně naslouchal cizímu hovoru. Vím proto, že major Cadera bude mít s sebou tolik mužů, kolik je vás. K řece vás budu provázet ještě já a malá skupinka, abychom od ní přivedli koně zpět. Vy máte nastoupit na vor, abyste se dostali k lodi. Major má písemnou plnou moc a instrukci, aby The Wind odplul po řece Páraná až na jisté místo, kde náklad převezmou naši lidé."
"Znáte to místo?"
"Ne. Mluvili o něm velice tiše. Zároveň vás varuji. Major má rozkaz zmocnit se vás hned, jak převezme zboží."
"Myslel jsem si to. A co Jordán? Uvidíme ho ještě?"
"Zřejmě se s vámi přátelsky rozloučí, ale nevěřte mu."
"Rozumím. Přidáte se k nám?"
"To nepůjde."
"Proč ne? Máte mnoho osobních věcí?"
"Nemám zbytečné věci. Mám svého koně, zbraně, dva obleky a něco prádla."
"Přineste a svěřte nám ty věci. Od řeky se pak nevrátíte, ale vstoupíte s námi na vor."
"Ale co tomu řekne major Cadera?"
"Nemějte obavy. Vysvětlím mu věci tak, že nebude mít námitek."
Rytmistr souhlasil, tiše odešel a spěšně přinesl své věci.
Za rozbřesku se v ležení rozproudil čilý život. Vojáci napájeli koně a rozdělávali ohně, aby si opekli maso k snídani.
Lopez Jordán nás nenechal předvést před odjezdem k sobě, ale přišel osobně, provázen generálem.
"Po snídani můžete vyjet, seňore. Jsme sice spojenci, ale jistě chápete, že major Cadera dostane odpovídající doprovod. Má ode mne písemnou plnou moc, kterou se vykáže vám i seňoru Tupidovi y Buenos Aires. Dostal i další rozkazy, bude také požadovat, aby The Wind vyplula na řeku Páraná."
"Majorovi dejte vojáků na cestu, kolik chcete. Rád bych znal místo, na něž má bárka plout."
"To vám sdělí včas major."
"Obchod není dosud uzavřen. Jistě proto dovolíte, aby některé věci zůstaly naším tajemstvím."
"Souhlasím. U řeky se rozdělíte. Rytmistr a několik jezdců odvedou zpět koně majorovy skupiny. Vaše skupina a major se svými průvodci nastoupí na první kolem plující vor. Věřím, že budete jednat tak, že obě strany z toho budou mít užitek."
"Chápu a souhlasím. Chci vás ještě požádat o dostatečnou zásobu potravin a píci pro koně, abychom neztráceli cestou zbytečně čas. Přijměte rovněž dík za poskytnuté pohostinství."
"Prosím, seňore. Žijte blaze!"
Odešel pak se svým průvodcem, který po celou dobu nepromluvil ani slovo. Když jsme nakrmili koně a přinesli nám maso, přišel major a oznámil, že nadešel čas k odjezdu. Muži, kteří nás měli provázet, se netvářili zrovna přátelsky. Sám major jen s námahou zvládal své nitro.
Vyvedli jsme koně a nasedli. Našemu počtu odpovídal počet Caderových průvodců, rytmistrova skupina čítala deset mužů. Ve dveřích se objevil Jordán, provázen generálem. Pozvedli paže na rozloučenou, aby ukolébali naši ostražitost.
Zpět k řece jsme nemířili stejnou cestou, major nás vedl jižněji. Na můj dotaz vysvětlil, že takto směřujeme k zákrutu řeky, ifícterý je k nám blíž a budeme tam tedy dříve. HL Protože včerejšího dne jsme byli ke koním připoutáni, nedalo m'se poznat, jaký je kdo jezdec. Dnes, kdy jsme seděli v sedlech H volně, viděl jsem, že kormidelník, ač tvrdil, že často na jihu Spojených států trávil celé dny v sedle, valným jezdcem není. Kapitán byl jezdec obdobné sorty, ale zato oplýval skvělou náladou.
"Charleyi," řekl mi spokojeně. "Unikli jsme z nebezpečné pasti, a to vaší zásluhou. Co však řeknou ti chlapi, až poznají v Buenos Aires, že jsme je vodili za nos? Řekl bych, že nás čeká přinejmenším malá šarvátka."
"Bude to jinak. Přinutím je na mnou zvoleném místě, aby opustili vor."
"Rvačka tedy bude. Mám velkou chuť zapsat jim své jméno za uši. Ale jak se jich zbavíme, pojedeme společně do Buenos, eo říkáte?"
"Ještě nevím. Naše cesta vede do Gran Chaka, ale nebudeme moci zůstat u původního směru, protože kdybychom na tyto lidi narazili podruhé, asi už by nás nepropustili vůbec."
"Tedy bude nejlepší, když poplujete do Buenos Aires a odtud vyrazíte na cestu. Potom pojedu s vámi."
"Máte tolik času?"
"Ano, musím tam kotvit několik měsíců. Co mám celou tu dobu dělat? Snad číst

staré kalendáře? Umřel bych nudou. Dovolte, sir, abych vás provázel, budu vám zavázán."
"Uvidíme. Jsem toho názoru, že musíme do Buenos Aires, neboť Jordán pravděpodobně vyšle oddíl vojska podél řeky, aby se ujistil, zda plujeme v míru se svými bývšími nepřáteli právě tam. Těžko také předvídat, co nás ještě čeká..."
"Co by se mohlo stát?"
"Myslím, že... podívejte, dva jezdci nám jedou vstříc a zdá se, že spěchají. Chtějí se nás zeptat na cestu?"
Jezdci zastavili před námi. Obrátili se na majora, soudíce, že je naším vůdcem, slovy:
"Promiňte, seňore! Hledáme seňora Jordána. Můžete nám poradit, kde bychom ho našli?"
"To mohu," odpověděl major, "jedeme právě od něj. Já jsem majorem v jeho vojsku. Co od něho chcete?"
"Jedeme k němu s důležitou zprávou."
"S jakou?"
"To nemůžeme prozradit."
"Ta zpráva je ústní?"
"Ano," odpověděl muž váhavě, z čehož jsem soudil, že lže.
"Písemnou zprávu nemáte?"
"Ne, seňore."
"Odkud přijíždíte?"
"Od reky," zněla stejně váhavá odpověď.
"To vidím. Jedete však z Bandy Oriental?"
"Z kterého města?"
"To řekneme jen seňoru Jordánovi."
"Kdo vás posílá?"
"Ani to vám nemůžeme prozradit."
"Tormento! To je jistě velké tajemství."
"To je."
"Co když vás přinutím to tajemství prozradit?"
"Těžko pak můžete čekat Jordánovu vděčnost."
"Hrn. Vlastně bych vás dál neměl pustit. Mohl bych..."
Zarazil se a přemítavě si oba muže prohlížel. Počínal jsem! tušit, kdo je před námi. Byli to poslové od Tupida? Protože jsem l mu odmítl vyřízení smluv, musel se poohlédnout po někomi jiném. .Chtěje se ujistit, že soudím správně, popojel jsem k jezd-1 cum a prohodil:
"Nic mi není po vašem tajemství, ale na mou otázku mi klidně můžete odpovědět. Znám vás i váš úkol. Nuže, přijíždíte z -. Montevidea?"
Jezdci mlčeli.
"Posílá vás seňor Tupido?"
Mlčeli opět. Věděl jsem už, že se nemýlím, a tak jsem dodal:
"Major vás nebude zdržovat - znám obsah vašeho vzkazu. Jeďte dál!"
"Oho!" zvolal Cadera. "Poroučím tady já, nebo vy?"
"V tomto případě já," prohlásil jsem, neboť jsem musel předejít dalšímu rozhovoru majora s nimi. Šlo o to, aby mu nevyzradili, že s sebou vezou smlouvy, o nichž jsem já tvrdil, že jsou u Tupida.
Major se s tím však nechtěl srovnat.
"Vy? Já mám nad vámi dohled a k tomu jsem major!"
"Hloupost. Nejsem pod vaším dozorem. Tito jezdci pojedou okamžitě dál."
"Ne! Nejdřív je prohledám."
"O to se ani nepokoušejte!"
"Chcete mi v tom zabránit?"
"Ano. Přestaňte zdržovat muže, kteří spěchají se zprávou pro generalissima."
Na potvrzení svých slov jsem už držel v rukou oba revolvery, pajorovi vojáci jevili pramalé nadšení pustit se s námi do boje, jich bylo o deset víc. Tato záležitost však musela ukázat, že Jplpaderovýrni rozkazy se nebudeme řídit ani teď, ani v budoucnu. Ippozvedl jsem pravici. Major projevil úmysl vytáhnout pistoli, ale zarazil jsem ho:
"Ruce pryč, jinak střílím!"
Spustil ruku zpět a zvolal:
"To je neuvěřitelné! Počínáte si, jako byste byl panem celého Entre Rios!"
"To zajisté nejsem. Vy však nemáte právo dávat nám rozkazy," opáčil jsem nekompromisně a obrátiv se k jezdcům, vybídl jsem je znovu, "jeďte! Pozdravujte seňora Jordána! Nezapo-meňte mu také říct, čeho jste zde byli svědky. Jeďte pořád přímo a narazíte na jeho hlavní stan."
Muži pobídli koně, zjevně jsouce rádi, že mohou pryč. "Tempestad!" vrčel major.

"To si budu pamatovat, seňore!"
"Jak je libo - ale teď jeďme dál!" É } Pobídl jsem koně a vyrazil. Moji druhové učinili totéž. Major mě nezkoušel zadržet Tupidovy posly a se svou družinou nás Ip ásledoval. Nasadili jsme ostré tempo, nikoliv bez příčiny. Fráter Hilario pochopil, přiblížil se ke mně a tlumeně se ptal:
"Myslíte, že to opravdu byli Tupidovi lidé se smlouvami?"
"Beze vší pochyby."
"Měli jsme štěstí, že nás nezastihli u Jordána."
"Bojovali bychom..."
"Asi se tomu nevyhneme ani teď- Jordán nás jistě nařídí pronásledovat, jakmile zprávu obdrží."
"Pravděpodobně. Náš problém nastane, budeme-li muset čekat dlouho na nějaký vor."
"Vidíte nějakou možnost, jak se vyhnout boji?"
"Snad přece. Můžeme jet voru vstříc proti proudu řeky. Ovšem musíme k tomu přimět i majora."
Znovu jsme pobídli koně do prudkého cvalu. Caderovy snahy o zpomalení jsme ignorovali. Přesto až téměř po čtyřech hodinách jsme dorazili k ohybu řeky, odkud jsme viděli její tok daleko proti proudu. Ani vor, ani jiné plavidlo však nebylo v dohledu.
"Počkáme tady," prohlásil major, Je třeba, aby si koně odpočinuli po té bláznivé jízdě."
"Zde nezůstanu," oponoval jsem. "Je tu jen suché rákosí, žádná tráva pro koně."
"To je zbytečné. Koně byli na pastvě celou noc."
"Vaši," opáčil jsem lakonicky. "Naši dostali jen suché kuku-j řičné listy."
"Odpočinou si na voru," namítl major.
"Na voru neroste tráva," odbyl jsem ho. "Jeďme!"
Pobídl jsem koně, nevšímaje si jeho dalších výkřiků.
"Stát!" řval za mnou. "Zůstaňte tady, nebo střelím!"
Obrátil jsem se. Major v ruce svíral pistoli, ale já už držel připraveny své revolvery:
"Mám dvanáct ran!" varoval jsem ho. "A navíc: když mne zastřelíte, pochválí vás seňor Jordán za zmařený obchod?"
"Vy si namlouváte, že vám nikdo nesmí zkřivit vlásek?"
"Jsem o tom přesvědčen! Jedu. Chcete-li střílet, prosím!"
Jeli jsme dál, neohlížejíce se a spoléhajíce na to, že ze strachu f před zmařením Jordánových plánů se ani Cadera, ani jeho muži neodváží na nás vystřelit. Proklínali nás, ale nezbylo jim, leč nás následovat cestou necestou. Bahno, zase bahno, rákosí a nebezpečná místa, která jsme museli oblouky objíždět. Stejnou cestou však za námi budou muset naši pronásledovatelé, pokud nás budou chtít dohonit. Jejich postup však bude snadnější, vytraso-ván našimi stopami.
Pořád nebyl v dohledu žádný vor, ani parník. Major, celý vzteklý, že musí jet za námi, ustavičně nadával a jeho průvodci ve spílání nezůstávali pozadu. Konečně jsme dorazili k místu, kde vybíhající břeh vytvořil mírný ostroh. Odtud byl vidět v dálce dlouhý vor, zvolna nesený proudem.
"Bohudík!" volal major. "Konečně ta patálie končí. Ti voraři nás musí vzít s sebou!"
"Pokud budou chtít," namítl jsem.
"Budou muset! Přinutíme je!"
"To zapomeňte! Lépe bude nabídnout jim dobrou odměnu."
"A peníze..."
"Dám já."
"Dobrá. Souhlasím. Dohodněte se s nimi."
Předjel jsem ostatní, přiložil ruce k ústům a zavolal na voraře:
"Haló! Můžeme s vámi do Buenos Aires?"
"Neplavíme až tam!"
"Nevadí."
"Kolik lidí?"
"Dvacet mužů a deset koní. Co za to?"
"Sto papírových tolarů."
"Dobrá, přirazte!"
Vor čítal celý tucet dlouhých dílů, značně ponořených, z fpúchž první a poslední nesly dřevěnou boudu. Řídilo ho dvanáct íi třináct statných polonahých mužů. Celou čtvrthodinu, kterou trvalo, než vor přirazil, jsem neustále naslouchal, zda nezaslech- f nu blížící se dusot koní našich pronásledovatelů. H Pokud poslové ihned po příjezdu jednali s Lopezem Jorda-1?něm, jeho lidé nemohli už být daleko. Přiblížil jsem se k rytmis-mtrovi a tiše se ptal: í "Nuže, jak jste

se rozhodl, seňore?" jji "Bude-li to možné..."
jf. "Ano. Veďte svého koně na vor jako první, ukryjte se za tou boudou a zůstaňte tam, ať se děje, co se děje."
Totéž jsem poradil i bratru Hilariovi, který to sdělil ostatním. Konečně vor stanul u břehu.
"Odveďte koně zpět!" poroučel major těm vojákům, kteří se s nimi měli vrátit.
"My nastoupíme... co... co to má znamenat?" Zarazil se, když spatřil rytmistra, následovaného mými průvod-,?.ci, jak vstupují na vor. < , "Co se děje?" ptal jsem se nevinně a současně jsem pokynul SKí rerbaterovi, aby odvedl mého koně na vor. Sám jsem zůstal na Í břehu.
"Jak to, že nastupuje rytmistr?" rozčiloval se major. "Co tam g, chce?"
"Plavit se s námi. Co jiného by chtěl?" í "Diablo! Kdo mu to rozkázal?" "Seňor Jordán vám to neřekl?"
"O čem to mluvíte?" Zatímco Cadera přemýšlel v houfu svých zrozpačitělých ! průvodců, nabídl jsem tiše vorařům:
M "Nevezmete-li na vor vojáky, dostanete o padesát papírových ji' tolarů víc."
"Dobře, seňore," stejně tiše odpověděl jejich předák. "Nedivte se tomu," obrátil jsem se opět hlasitě k majorovi. "Jordán si přál, abyste se to dověděl teprve později." "A co?"
"Lopez Jordán vám nedůvěřuje, majore Cadero!" "Seňore, nechápu..."
"Patrně si myslí, že byste od nás vymáhal zvláštní provizi!" "Seňore!"
"Nebo že by vás mohlo napadnout, abyste se na řece Páraná po odevzdání nákladu zmocnil mé osoby! Chtěl zamezit těmto nesmyslným plánům, a proto s vámi vyslal rytmistra."
"Dokažte to!"
"Běžte na vor a nechtě si od rytmistra ukázat Jordánovu plnou moc."
"Tormento! Má skutečně plnou moc?"
"Ptejte se jeho, ne mne!"
"Nuže, ať mi ji ukáže. Proč se schovává? Musím s ním mluvit!"
"Pojďte!"
Vskočil na vor, já za ním. Ve svém rozrušení si nevšímal vorařů. Vor se dotýkal břehu již jen jedním koncem, druhý již proud odkláněl od břehu. Major pokynul svým mužům, aby zůstali na břehu a vyrazil za rytmistrem.
"Odrazte!" vyzval jsem voraře a vydal se za rozčileným majorem, který se mezitím slovně pustil do rytmistra.
"Nepřete se," řekl jsem majorovi. "Na věci nic nezměníte. K tomu vám ještě prokážu přátelskou službu, abyste se v nerozvážném pohoršení nedopustil nepředloženosti..."
Při těch slovech jsem mu z opasku vytáhl pistole. Nejdřív se chtěl bránit, ale najednou mu došlo, že vor již odrazil od břehu a pluje po volné řece.
"Co to znamená?" křičel. "Přirazte ke břehu!"
"To znamená," prohlásil jsem, "že jste naším zajatcem. Bu-dete-li klást odpor, zastřelím vás."
"Zbláznil jste se?" koktal zděšen. "Rytmistře, ke mně!"
Rytmistr neodpověděl a ani se nepohnul.
"Proč mlčíte?" rozčiloval se Cadera. "Jste snad spojencem tohoto..."
"Prosím, dejte si pozor na jazyk!" přerušil jsem ho.
"Dám rozkaz svým lidem, aby začali střílet..."
"První takový náznak zaplatíte životem! Navíc:'vaši vojáci vám už nemohou přispět na pomoc v žádném případě."
Vyvedl jsem ho za rameno zpoza boudy. Bylo vidět, jak se vor vzdaluje od místa riašeho nastoupení naň, a jak jej vojáci sledují po břehu.
"Chispas!" zaklel Cadera. "Moji vojáci zůstali na břehu a já jsem na voru... a tam... ano, tam přijíždí Lopez Jordán s oddílem..."
"... pronásledovatelů, kteří by nás rádi zajali," vpadl jsem mu se smíchem do řeči. "Věc je pro vás nepříjemná leč pro nás právě naopak."
V místech, která jsme před několika momenty opustili, se opravdu objevila řada jezdců, v čele s "generalissimem" a jeho důstojníky. Po výměně několika vět s vojáky, zanechanými na
pobřeží, z jejich středu povstal narůstající hluk, z něhož zvláště vynikaly divoké nadávky a kletby.
Jezdci opustili sedla svých koní, zamířili naším směrem pušky a zahučely výstřely. Vzdálenost však již byla příliš velká.
Major rezignovaně usedl na silný kmen, když předtím vyplýt-val mnoho energie bezúčelným nadáváním. Zarytě mlčel, měře nás přitom nenávistnýma očima.
Oddíl na břehu nás sledoval až do míst, kde nalezl v cestě obtížně proniknutelné křoví a rákosí. Tam vojáci opustili říční tok, aby vyhledali volnější krajinu, kterou by nás mohli sledovat. To nám ovšem již nepůsobilo starosti...

Kapitola druhá PAMPERO

Domnění, že jsme pronásledovatelům šťastně unikli, nesdíleli moji společníci, kteří měli obavy, abychom jim znovu nepadli do rukou. Vor byl ale nesen proudem rychleji, než mohli jet po břehu naši pronásledovatelé, a tak se v několika hodinách uklidnili.
Major Cadera zuřil. Mohli jsme se mu však vysmát. Kolem poledne jsme ho zanechali na jednom z četných ostrůvků, plovoucích po řece. O něco později jsme se na levém břehu rozloučili s estancierem a jeho synem. Vřele nám poděkovali a odjeli s přáním, abychom se ještě někdy shledali.
Šťastně jsme dorazili do Buenos Aires, kde voraři dostali dohodnutou mzdu, a navíc slušnou odměnu. Tady se s námi rozloučil upřímně míněnými slovy díků rytmistr.
Před námi byl nyní náš původní záměr: cesta do Gran Chaka. Svolil jsem po dlouhém přemlouvání kapitána Turnesticka, aby nás doprovázel i jeho oblíbenec, kormidelník Larsen.
Po několika dnech nezbytných příprav jsme se nalodili na pařhík, abychom se vydali do Corrientes. Na rozdíl od mých druhů jsem svého hnědáka neprodal. Podařilo se mi přesvědčit kapitána, aby souhlasil s jeho umístěním na přední palubě. Mezi balíky, bednami a sudy tam byl jako ve stáji, postrádal jen střechu nad hlavou.
Hned za Amazonkou zaujímá svým poříčím co do velikosti druhé místo La Plata. Tato řeka vzniká soutokem Urugvaye s Páraná a do moře se vlévá nejširším ústím světa. U soutoku je široká kolem čtyřiceti kilometrů, u Montevidea se rozlévá do šíře sto pěti kilometrů a v samotném ústí dokonce valí své vody v šířce dvou set dvaceti kilometrů. Voda v tomto ústí je
zažloutlá bahnem a ještě ve vzdálenosti sto třiceti kilometrů je možno ji odlišit od mořské vody.
Hloubka řeky v místech soutoku dosahuje třiceti metrů. La Plata se dělí v četná ramena a meandry, vytvářejíc tak četné ostrovy, mnohdy značné velikosti. Reka slyne velkou rybnatostí, překážkou v lovu je však její kalná voda.
Ač jsme zastavili v Rosariu i jinde, nevystupovali jsme na břeh, abychom nebyli poznáni některým Jordánovým člověkem. Toto rozhodnutí jsme respektovali po celou dobu plavby provincií Entre Rios. Tak jsme minuli města Santa Fé a Páraná, později za námi zůstaly Puerto Antonio a La Pay, ale to už jsme se cítili v bezpečí. Následovalo odbočení parníku do řeky Guay-quiaro.
Na palubě parníku panoval čilý ruch. Sešli se zde lidé ze všech koutů Argentiny. Byli tu i Indiáni se svými ženami. Nepodobali se však severoamerickým Siouxům, Apačům či Komančům. Působili sešle, nesamostatně a stísněně.
Oproti tomu běloši působili dojmem velmi bojovným. Protože věděli, že v provincii Entre Rios je povstání na spadnutí, hleděli zajistit si bezpečnost tím, že nosili při sobě tolik zbraní, kolik jich vlastnili.
Mezi Indiány mne zaujal mladý muž, který se lišil od ostatních nikoliv oděvem či vzhledem, ale dojemnou péčí, již věnoval jedné staré, nemocné ženě. Byla to patrně jeho matka, ovšem lásku k matce zdejší Indiáni téměř neznají. Podle nich je žena stvořena k práci, nectí ji tedy ani jako manželku, ani jako matku. Oba byli oděni velmi nuzně. Mladík měl jen košili, krátké spodky, obstarší obuv a nůž v opasku, jeho pohled však dával tušit inteligenci u těchto lidí nezvyklou.
Mou pozornost upoutal ještě jeden muž. Běloch, který se jevil ve všem všudy pravým Indiánovým opakem. Seděl na zádi lodi, takže si zajistil přehled po celé palubě. Vyvolával dojem, že chce být co nejméně nápadný. Francouzský střih jeho oděvu byl velmi pečlivý. Zdejší módě se přizpůsobil úpravou vousů. Rysy tváře a tmavé, pronikavé oči svědčily o pevné vůli a energii. Podle držení těla jsem usoudil, že by mohl být důstojníkem. V jeho blízkosti seděl černoch, patrně jeho sluha, nepřetržitě naň hledící, připraven přispěchat vykonat jeho přání či povel na sebemenší znamení. Oba vstoupili na parník v Rosariu a od té chvíle se stranili ostatních.
Kapitán Frick Turnestick se krátce po vstupu na palubu seznámil s kapitánem naší lodi a prakticky ho neopouštěl. Bez
oddechu se ho jal poučovat, což tento přijímal mlčky nebo s úsměvem. Larsen, náš klidný kormidelník, neztrácel s nikým zbytečná slova, usadil se mezi balíky a bedny a sledoval dění na palubě i na březích. Fráter Hilario se přidal ke mně, yerbaterové se rozešli na palubě a hovořili s kdekým, jak v takových situacích bývá zvykem.
Plavba po řece Páraná je zcela jiná než plavba po Dunaji, Labi či Rýnu. Míjející scenérie, ale i lidé nabízejí stále nové dojmy. Flóra nabývá směrem k severu stále znatelnějšího tropického rázu. Břehy řeky, nazývané zde "barranca", se

zvedají od hladiny strmě vzhůru až patnáct dvacet metrů. Jsou tvořeny dvěma částmi, z nichž jedna je vápenec a druhá pevný nános slinu, zvaný toska. Mezi nimi prolíná vrstva zkamenělých mušlí.
Břehy jstm zčásti holé, zčásti porostlé křovím, ve kterém severním směrem přibývají různé druhy místních palem. Pobřežní srázy jsou často vyhlodány menšími přítoky. Šíře řeky a přečet- J ne ostrovy často zbraňují pobřeží vůbec pozorovat. Loď vždy pluje některým ramenem řeky, jež však deště a záplavy rychle mění, takže pro každou plavbu je třeba volit jiné.
Dohodli jsme se, že parníkem pojedeme pouze do Goye, odkud si to namíříme přímo do Gran Chaka. Za tuto cestu, téměř sedm set námořních mil dlouhou, jsem platil v první lodní třídě necelých sto marek, včetně znamenité stravy a vína. Yerbaterové se rozhodli pro levnější třídy. Ostatně, nebralo se to zde tak přísně. Cestovaly s námi i Indiánky, které nastoupivše na parník prohlásily, že nemohou zaplatit - a byly přijaty.
Po jídle, které se odbývalo na palubě, se Indiáni a Indiánky sešli u stolů a dosyta se najedli toho, co zbylo po cestujících. Protože v noci spali na palubě, při noční procházce bylo třeba dávat bedlivý pozor, aby člověk nešlápl na spící. Jelikož všichni muži na lodi byli ozbrojeni a lov nebyl nijak omezen, padaly výstřely-z lodi celý den. Jejich cílem nebyla jen četná zvěř, ale i vodní ptactvo. Mnohé malé ostrůvky hostily četná hejna černých kormoránů - cuerou, jejichž komické kývání hlavou dokáže vyvolat úsměv i u nejvážnějšího,člověka. Černé kormorány, kteří jsouce vyplašeni, vrhají se do vody a plavou pryč, předstihují plachostí kachny. K těm se však lovec jen zřídka dostane na dostřel, i k těm nejkrásnějším, jimiž jsou pato reál s kovově zeleným peřím. Kromě sluk je tu vidět racky, mořské vlaštovky, ale i labutě, čápy tujuju a v rákosí po kořisti slídící kolpíky.
Často jsme spatřili i sviňuchy a nutrie. Nutrie je vlastně vydra, ale zde se tak říká velkým vodním myším, zatímco vydrám říkají lobo, což znamená vlk. Občas, brzy zrána, bylo vidět na břehu jaguára, lovícího svou nejmilejší pochoutku - sviňuchu.
Nejhorlivěji cestující stříleli na aligátory, líně se vyhřívající na plochých mělčinách. Ti se však pohnuli a odplouvali teprve tehdy, když se z deště kulek je obsypávajících několik odrazilo od jejich neproniknutelných pancéřových hřbetů. Zranitelných nechráněných míst totiž na těle mají jen málo.
Právě tito jacaré způsobili, že jsem se blíž seznámil s l uvedeným bělochem. S přezíravým náznakem úsměvu pozoroval palbu na kajmany, povětšině neúčinnou, když jsme míjeli písčitý ostroh, plný těchto zvířat. Nechal si od černocha podat pušku a - zřejmě ve snaze ukázat nám, že zastřelit aligátora je proň věcí běžnou - vypálil na jedno ze zvířat dvě rány. První kulka pleskla do písku vedle hlavy, druhá zasáhla přímo do hřbetu. Aligátor líně pozvedl hlavu, ale opět ji netečně nechal klesnout, jako by byl trefen jen hráškem.
Sebevědomou tváří střelce se mihl letmý výraz zklamání. Pohlédl na mne úkosem jaksi zahanbeně a vrátil sluhovi pušku.
"Nabít?" ptal se černoch.
"Nejsou nezranitelní," prohlásil jeho pán a zase se posadil.
"Arci, těžko je skolíte, leží-li na břiše," prohlásil fráter Hila-rio, který uslyšel neúspěšného střelce.
"Proč?" otázal jsem se.
"Od pancíře se střela odrazí - kam jinam byste chtěl mířit?"
"Do oka, nebo alespoň nad oko, kde je rovněž zranitelné místo, chráněné jen nepříliš pevnou rohovinou."
"Myslíte, že to místo trefíte?"
"Samosebou. Troufám si však poslat kouli přímo do oka."
"Rád bych to viděl - nezkusíte to?"
"Proč ne, bratře Hilario! Vyberte si kaj mana, kterého mám střelit."
Přistoupil jsem k okraji paluby a pozvedl pušku. Neznámý mě zvědavě pozoroval. Nedaleko od řeky na plochém břehu leželi dva aligátoři, vyhřívající svá těla souběžně s řekou, tedy v poloze vhodné pro střelbu. Jakmile opodál stojící yerbatero spatřil, že jsem připraven ke střelbě, zavolal na několik dalších mužů, očividně se chystajících pálit na tatáž zvířata:
"Nestřílejte, seňorové! Tento seňor vám předvede, jak je třeba střílet!"
Oči všech se upřely na mne, což nebylo nijak milé, neboť kdybych netrefil, silně bych se blamoval. Nadešla správná chvíle ke střelbě, loď kajmany míjela. Po způsobu prérijních lovců jsem
zalícil a dvakrát - zdánlivě bez míření - vypálil. Je to však pouhý klam. Zkušený střelec přimhouří oko dřív, než zvedne pušku. Dlouhým cvikem dokáže zacílit bez zaměřování. Jakmile se pažba dotkne tváře, muška se objeví ve žlábku hledí - může vyjít rána. Trik spočívá v tom, že už při zvedání hlavně dostává

puška správný směr. Míření, unavující paži, tak odpadá. To vše, provedeno plynulými, rychlými, na sebe dokonale navazujícími pohyby, získáno dlouhým cvikem zůstaví mnohého diváka v údivu, jak je možno trefit, přičemž pro běžného pozorovatele střelec nemíří.
Dvakrát jsem stiskl kohoutek a spustil zbraň.
První kajman udeřil ocasem do písku, vzepjal se a klesl. Druhý sebou trhl, po pár krocích se převalil na záda a zůstal nehybně ležet. Ozval se uznalý potlesk.
"Dva skvělé výstřely!" zvolal cizinec. "Nebo náhoda?"
"Ne," odvětil jsem, "nebyla to náhoda, seňore."
Udiveně na mě pohlédl, smekl, uklonil se a vrátil na své místo. Od té chvíle mně však věnoval vytrvalou pozornost. Požádal jsem yerbatera, aby vyzvěděl, kdo to je. Po velkém úsilí mi však neřekl nic víc, než že cizího muže zná jenom kapitán. Ten odmítl jeho jméno prozradit. Dal prý pouze náznak, zeje to ofi-cialo nombrado - slavný důstojník, který si přeje uchovat inkog-nito. Tato informace jen umocnila mou zvědavost.
To už jsme se blížili k řece Rio Guayqiaro. Současně se začalo kazit i počasí. Za narůstajícího chvění pobřežního porostu se hromadily na jižním obzoru žlutavé mraky, vyvolávající obavy kapitána parníku. Zato Tuřnestick se nechal slyšet jinak:
"Sir, kapitán čeká pampero. K smíchu! Nejsme přece na širém moři, abychom museli mít nějaké obavy..."
"Právě proto: bouře nás může vrhnout na břeh nebo na některý ostrov."
"Nu - ať tedy na bezpečném místě zakotvíme..."
"Najít vhodné místo není tak snadné. Navíc ukotvená loď v silném větru doslova tancuje na řetěze, hrozí neustále, že se utrhne a..."
"Nevěřím..."
"Protože jste zatím pampero nezažil."
"Nuže - ať přijde mister pampero, prohlédnu mu zuby..."
"Jen abyste v nich neuvízl..."
V průběhu této kratinké rozmluvy nebe značně ztemnělo, silný vítr stálým náporem tlačil porost k zemi. Odešel jsem na zadní palubu zajistit hnědáka. Kapitán hlasitě provolával:
"Deštivý pampero je zde! Všichni do podpalubí, seňorové!"
Za hemžení posádky, přivazující všechno, co jen šlo, jsem bez dalších dotazů svého koně zavedl do středu paluby, kde jsem ho přivázal ke kovovému kruhu, zapuštěnému do podlahy. Opouštěje tento plátěný přístřešek, viděl jsem, že obloha již úplně zčernala. Silný vichr hnal vzduchem husté kotouče prachu, špíny a písku. Donedávna hladká hladina řeky se vysoko dmula, silné vlny s vysokými hřebeny pěny se tříštily o příď parníku. Čtyři muži zápolili s kormidlem, sám kapitán se pevně držel železného zábradlí na lodním můstku. I já jsem se sotva držel na nohou. Mocným nárazem větru byla urvána a odnesena plátěná střecha. Sundal jsem laso, hodil je hnědákovi na zadní nohy a jeho stržením na podlahu jsem předešel jeho panice. Nastala úplná tma. Začaly pleskat velké a těžké krůpěje, nejprve ojediněle, ale vzápětí proudem, jako by se na nebi protrhla stavidla.
"Služba k lodnímu zvonu! Neustále zvonit!"
Kapitánův mocný hlas odnášely poryvy vichřice. I údery na zvon zněly tlumeně a jakoby ze značné vzdálenosti. Hledal jsem schodiště do podpalubí, kde jsem narazil na Turnesticka. Chtěl nahoře ve své kapitánské pýše udílet rady, ale zahnali ho stejně jako ostatní dolů.
"All devils!" křičel. "Nevěřil bych. Je to peklo!"
Neodpověděl jsem.
V podpalubí už přestaly platit rozdíly mezi cestujícími různých tříd. Ti zde seděli, stáli, leželi a padali všelijak podle nečekaných pohybů lodi. Ve světle zavěšené lampy se odehrávaly pestré výjevy. Kdo jen na chvilečku pustil svou oporu, kutálel se po podlaze. Kormidélník Larsen stál uprostřed chaosu pevně jako skála v moři. Pevně se ho drželi tři Indiáni a dva běloši. Tu jim důstojníkův černoch padl pod nohy - celá skupina se jako živoucí propletenec zhroutila a valila lavinovitě ke stěně.
Nemocná Indiánka ležela v koutě pod schody. Syn klečel vedle ní a snažil se chránit ji vlastním tělem. Ve vhodné chvíli jsem vytáhl nůž a kolbou jej zarazil až po rukojeť do dřevěné stěny. Získal jsem tak pevnou oporu, která mi umožnila zaujmout postoj nad oběma a chránit je před padajícími těly. Mladík mi poděkoval pohledem.
Nárazové říční krátké vlny cloumaly lodí citelněji, než by učinily dlouhé vlny na otevřeném moři. Svírat nůž nebylo vůbec snadné.
Vichřice vyla a hučela, déšť bušil do paluby mocnými nárazy,
jako by ji toužil prorazit. Tím pronikaly lomoz a supění parního stroje. Kdyby

tak některá lampa praskla a explodovala! Nebyla to pěkná představa. Hlasy přítomných se ztrácely v běsnění rozpoutaných živlů.
Malými okénky jsme viděli, jak venku sjíždí blesk za bleskem jako planoucí kusy ohně. Následovaly dunivě rachotící údery hromu. Zbývala útěcha, že takové řádění nevydrží dlouho. Zažil jsem už několik bouří, něco podobného však jen jednou - sněhový blizard s blesky na území Siouxů.
Srovnával jsem v duchu právě tu bouři s nynější, když jsme všichni pocítili náraz obří síly. Na podlahu padli i dosud stojící. Vstávat však bylo náhle snadné - loď pojednou stála pevně. Nebyl to ovšem důvod k radosti. Podlaha pod nohama nám ubíhala vzhůru a ve chvilkovém utišení bouře bylo slyšet zvláštní zvuk. Takový zvuk vzniká, když kolesa parníku nepracují ve vodě, ale otáčej í-li se ve vzduchu.
Turnestick volal:
"Narazili jsme na břeh!"
"Spíše na nějaké jiné plavidlo!" křičel jsem na něho, drže se pevně svého nože. "Musíme nahoru!"
V záři lampy, která naštěstí nezhasla, jsme se dobře orientovali. Loď už se nekymácela, podlaha byla nakloněná. Málokdo z cestujících chápal, jaké nám hrozí nebezpečí.
Vytrhl jsem nůž ze stěny, abych se pustil za spěchajícími Turnestickem a Larsenem na palubu. Pohlédl jsem přitom na Indiána a jeho matku. Vzal jsem ji do náručí a naznačil synovi, aby mne následoval. Nahoře se nám nabízel úděsný pohled. Déšť polevil. Na jihu se konečně jasnilo, ale obloha nad námi byla zatím stále temná.
Parník najel na velikánský vor a jeho příď se vklíněním mezi mohutné kmeny voru částečně vyzvedla z vody. Záď lodi byla ponořena až ke kormidelníkovu kolu. Velká kolesa parníku svou nehybností svědčila o tom, že stroje už byly zastaveny.
Nešlo rozpoznat, jsme-li mezi dvěma ostrovy, nebo mezi ostrovem a břehem řeky. Vlevo se krčila nízká země, porostlá hustým rákosím, vpravo stoupal mírný písečný svah, nad nímž se rýsovaly siluety stromů.
Pampero. Vichřice hučela proti proudu tak mocně, že obracela vlny řeky ve vysokých vlnách se zpěněnými hřebeny proti přirozenému směru. Vodní rameno, v němž jsme uvázli, nebylo široké. Za běžného počasí by se zde plavidla v klidu minula.
temnotě a bouři se neštěstí nepodařilo zabránit. Zvon parníku voraři zaslechli, ale bylo už pozdě. Parník najel na vor a příčil se na něm.
Obloha se už vyjasňovala a bylo vidět, že záchranný člun je Silné liány, držící pohromadě jednotlivé části voru se pře-raly. Mohutné kmeny narážely na trup lodi. Prorazí-li v něm jtvor, loď půjde záhy pod hladinu. Nastal by jistě zmatek, v fjftěmž by řada lidí přišla o život. Bylo třeba dostat se na pevninu, le jak? Protože člun byl ztracen, zbývalo jen doplavat na břeh,
i možnost jediná.
Kapitán ve snaze loď uvolnit, nařídil zpětný chod. Bylo to Stbytečné, kolesa se točila ve vzduchu naprázdno. Nebyl důvod váhat. Na palubu za námi již vstoupili za yerbatery důstoj-aík s černochem, za nimiž se tlačili všichni ostatní. Předzna-Pmenávalo to zmatek, který jistě záchranu znesnadní.
Odnesl jsem proto Indiánku k mému hnědákovi, který se usi-lifloval uvolnit. Indián mi sice přikývl na otázku, umí-li plavat, ale feochyboval, že se mu podaří dostat se na břeh i s matkou. Připravil jsem hnědáka a právě zvedal starou Indiánku do sedla, iyž mne přidržel za rameno důstojník a naléhavě se zeptal: "Sám doplavu, ale mám u sebe důležité listiny, jež musím fehránit. Vzal byste je k sobě?"
Po mém přisvědčení mi podal svou tobolku. Vložil jsem ji do IfJdobouku, který jsem si přivázal k hlavě šátkem. Nasedl jsem do sedla a vyzvedl k sobě Indiánku. Byl nejvyšší čas. Na palubě vládl chaos. Zdálo se, že křik ces-l.tujících je silnější než jekot bouře. Bratr Hilario vskočil do l vody, yerbaterové, důstojník a jeho černoch ho následovali Vzápětí. Vedl jsem koně na záď, mizející ve vodě, kde jsem ho přinutil skočit do vody. Mladík mne následoval, zjevně se snažil -držet se ustavičně matce nablízku.
Vlny v řece se prudce valily, voda mne zalévala až po ramena a hnědákovi se valila přes hlavu. V náš prospěch zapracoval íf. sám pampero, žena vlny proti říčnímu proudu. Kdyby tomu bylo opačně, vyvrhly by nás tam, kde břeh byl strmý a nepřípustný. I tak jsme vynaložili velkou námahu, abychom se ke břehu dostali. Často jsem zvedal starou ženu hodně vysoko, aby ji vlny nezaplavovaly hlavu.
Na břeh jsme s hnědákem vystupovali první ze všech. Uložil jsem Indiánku do trávy a napomáhal lasem vystupovat plavcům, ocitajícím se u břehu. Důstojníkovi jsem pak vrátil jeho tobolku, jež byla na rozdíl óde mne zcela suchá.

Mezitím se úplně vyjasnilo. Zbylí cestující se shlukli na přídij parníku, beznadějně vklíněného nedaleko břehu do voru. Křikl cestujících stoupal úměrně pokračujícímu klesání celého parní-J ku. Voraři přesekávali liány, oddělující druhé pole voru, ale si-f tuace byla stále kritická. Nedalo se zabránit novým a novým nárazům kmenů do trupu lodi.
Konečně se kolesa znovu ponořila do vody. Loď zpětnými chodem couvla, aby popojela vpřed a nasednutím se položila na j pozvolně se svažující břeh. Byl nejvyšší čas, velkým otvorem do i ní vnikala voda. Ukázalo se, že námořníci zachránili člun a i mohli cestující přeplavit na břeh.
Na pokračování plavby se nedalo pomýšlet. Voda vnikla do strojovny a uhasila oheň. Otvor v trupu odsuzoval parník, aby zde odpočíval až do své opravy.
Tyto události spotřebovaly víc času, než jak je možno zde vylíčit. Od srážky uplynuly téměř dvě hodiny, než se parník dostal do bezpečí. Bouře se zatím zmírnila.
Kapitán se dostal do sporu s voraři, od kterých žádal náhradu. Tu opět oni vyžadovali od něho, dokazujíce, že použil k plavbě říčního ramene, kudy se plaví výhradně vory. Musel jim dát za pravdu. Nakonec je odkázal na lodní společnost, vlastnící jeho parník.
Co jsme však měli dělat my?
Naše oděvy byly ostrým větrem záhy osušeny. Překvapilo mne, že na nemocnou indiánskou ženu měla koupel dobrý účinek. I její oděv byl brzy suchý, a ona prohlašovala, že se cítí dobře.
Kapitán všem oznámil, že další parník, který nám umožní pokračovat v cestě proti proudu, připluje až pozítří. Doporučil nám, abychom si z větví a rákosí vystavili improvizované přístřešky a nabídl, že budeme moci konzumovat potraviny z parníku. Nic lepšího jsme nemohli učinit, souhlasili jsme tedy.
Ale v té chvíli ke mně přistoupil mladý Indián, dávající najevo svou vděčnost a nabídl nám, tj. mně a mým přátelům, abychom se uchýlili na blízký ranč jednoho jeho vzdáleného příbuzného.
"Je to daleko?"
"Pěšky tři hodiny, na koni asi hodinu. Seňor Antonio Gomar-ra vás uvítá s radostí."
Dohodli jsme se, že před ostatními o tom nebudeme mluvit - všechny cestující by příbuzný hostit nemohl. Po rozmluvě s kapitánem parníku, když jsme se ujistili, že příští loď opravdu
nepřijede dřív než pozítří v poledne, jsme pozvání přijali a hotovili se k odchodu. Onen oficialo nombrado - slavný důstojník - mé žádal, vida, že se chystáme odejít, o krátkou rozmluvu. Nejprve poděkoval za poskytnutou pomoc s tobolkou, a když zvěděl, že se chystáme do Gran Chaka, ptal se:
"Jste vědec?"
"Ano," dal jsem mu odpověď, abych ho ujistil, že jsem mimo místní politické dění. Připojil jsem informaci, že odcházíme na nedaleký ranč.
"Dovolil byste, abychom se k vám připojili - myslím mne a mého černocha?"
Po vyžádaném souhlasu Indiánově se tak stalo. Naložili jsme na mého koně zavazadla a pěšky vyrazili. Křoví cestou nebylo husté, občas bylo nutno obejít menší mokřinu. Houštiny posléze vymizely, nahrazeny řídkým porostem asi desetimetrových citlivkových stromů. Bouře už přešla, ukázalo se slunce.
Hovořil jsem s bratrem Hilariem, který se zmínil o majoru Caderovi. Důstojník, který dosud mlčky kráčel vedle nás, nám při této zmínce rychle vpadl do řeči:
"Major Cadera? Vy ho znáte?"
"Ano," odpověděl fráter, "myslíte-li toho, kterého my."
"Určitě. Je jen jeden major Cadera. Jste jeho přátelé, či nepřátelé?"
"Hm! To není snadná otázka..."
"Jak to? Kdo není přítel, je nepřítel!"
"Nu, ale jsou i lidé nám zcela lhostejní..."
"A major Cadera..."
"Neznám vás, seňore..."
"Ani já vás, seňore. Nevím ani, zda jste skutečně cizincem v této zemi..."
Vyňal jsem ze své tobolky cestovní pas a ukázal mu ho. Prohlédl si ho, ujistil se, že v zemi pobudu pouze dva týdny a zeptal se:
"Kdo je váš průvodce?"
Fráter, jemuž otázka platila, šel vedle nás, a protože vše slyšel, odpověděl sám:
"Jsem fráter Hilario."
"Neznám vás..."
"Někteří mi také říkají bratr Jaguár."
"Bratr Jaguár?" zvolal důstojník. "Mohu vám tedy věřit. Slyšel jste někdy jméno Alfino?"

"Alfíno? Myslíte Rudolfa Alfina, proslaveného argentinského plukovníka z jižních bojů?"
"Ano, bratře!"
"Slibujete, že ho neprozradíte?" "Samozřejmě. Jste to vy?" "Jsem."
"Cielo! Máte odvahu - vydat se sem..." "Je to nebezpečné, ale nemám zbytí."
"Víte, že celou provincii Entre Rios ohrožují spiklenci?" "Je mi známo."
"A víte, že se stále nalézáme ještě v této provincii?" "Nejsme daleko od hranic..."
"Tím hůř pro vás. Nejvíce jsou střeženy nepochybně právě Ihranice. Pozná-li vás někdo..."
"... budu se bránit. Největší nebezpečí hrozilo právě u řeky, kde je velmi rušno. Tam mě snadno mohl někdo poznat. Ve frvnitrozemí je to snad bezpečnější."
"Vrátíte se zase na loď?"
"V případě nutnosti. Kvůli Jordánovi bych raději prošel po HÍ$QUŠÍ do Palmáru na řece Corrientes, kde se musím zdržet." "Kvůli Lopezu Jordánovi?" "Vy ho znáte?"
"Byli jsme jeho zajatci. Je to dobrodružství k dlouhému vypra-Ivování."
"Rád bych ten příběh znal. Právě z provincie Corrientes, kam Hyní směřuji, bude podniknut útok na Jordána. V téže době bude napaden i z jihu. To vše vám arci sděluji pod pečetí naprosté mlčenlivosti."
' "Pochybuji, že útok bude úspěšný. Jordán má pří sobě něko-j lik tisíc mužů, má koně a nadto: jeho lidé jsou rozptýleni po celé \ .provincii Entre Rios mezi dvěma řekami, napomáhajícími jako přirozené překážky obraně."
"Netušil jsem, že má tak silné sbory. Ale my zato máme lodi. Osamocená provincie se také těžko bude hájit. Ke svým 'záměrům by potřeboval Jordán mnoho peněz..."
"Dostane peníze z ciziny."
"Myslíte? Který stát by podporoval dobrodružství s nejistým výsledkem?"
"Nu - stát asi ne. Ale co soukromníci?" "S miliónovými půjčkami! To těžko!"
"Proč ne? Uvažte například ubohý stav argentinských železnic. Velké americké společnosti nabídly, že zde vybudují komunikace. Proč by taková společnost nepodporovala Lopeze Jordána, aby jív případě vítězství nebyla udělena koncese v této
oblasti?"
"PQvažujete to za možné?"
"Je to vysoce pravděpodobné."
"Domnívám se, že to, co mi říkáte, má určitý důvod. Mluvíte se mnou upřímně?" pravil plukovník, pohlížeje zkoumavě na frátera. "Může to mít nesmírný význam pro klid a blaho této země."
"Jistě ano. Ale můj přítel, tento seňor, vám vše vyloží zasvě-ceněji než já..."
"Je to pravda, seňore?" tázal se mne plukovník.
"Vyčkejte, až se dostaneme do ranče. Toto místo není k vyprávění vhodné."
Procházeli jsme už asi hodinu řídnoucím lesem, oživeným spoustami papoušků. Bylo však dobře znát, že i zde napáchal pampero velké škody.
Posléze les přešel v travnatou rovinu, zpočátku pustou, abychom za nějakou dobu uviděli na severozápadě pasoucí se stáda koní a hovězího dobytka. Nacházela se v kaktusových ohradách, jaké jsem znal již z dřívějška.
Než jsme však dorazili k nízkým budovám ranče za ohradami, uplynuly ještě více než tři hodiny a slunce se chýlilo k západu.
U ohrad drželo stráž několik indiánských gaučů, ale nejevili nějakou chuť k hovoru. Jakmile nás zpozorovali, jednoduše ujeli. Zcela jistě nás pokládali za nejubožejší tuláky, jelikož v těchto končinách i nejchudší člověk vlastní koně. Nás bylo dvanáct a koně jsme měli jediného. Zdálo se, že přivítání bude dost nevlídné.
Ranč byl vystavěn na volném čtvercovém prostranství. Abychom se k němu dostali, musili jsme projít uličkou mezi dvěma ze čtyř ohrad, ať už bychom přicházeli z kterékoliv světové strany. Tak získal jisté bezpečí proti přepadu. Z nedalekého potoka byl do každé ohrady vyveden odtok. K obytné budově byla přistavěna hospodářská stavení a za nimi se rozkládaly široké zahrady. Před hlavní budovou, které se "dům" příliš říkat nedalo, stálo několik hrubě sroubených lavic.
Nikde nebylo vidět člověka. Klepali jsme na zamčené dveře, ale po obyvatelích jako by se země slehla. Na pohostinné přijetí to tedy nevypadalo. Protože okenice byly otevřeny, chtěl jsem jedním z oken nahlédnout dovnitř. Tu jsem uzřel hlaveň pušky, na mne namířenou.
"Zpět, nebo střelím!"
Neustoupil jsem, ale klidně řekl:
"Chválabohu, někdo zde je. Proč se zamykáte?"
"Protože se mi to líbí. Jděte si po svých!"
"Jsme mírumilovní a neublížíme vám."
"Nevěřím! Jste pobudové, kteří nemají koně a chtějí je ukrást."

"Koně nepotřebujeme. Plavili jsme se na parníku, který ve l tmě a vichřici najel na vor a nemůže v plavbě pokračovat. Měli jsme čekat na břehu do pozítří, ale jeden z našich přátel nás při-í vedl sem a slíbil, že zde budeme pohostinně přijati. Ba dokonce, že zde budeme moci zůstat do pozítřka."
"Běžte, odkud jste přišli - žádné hosty nepotřebuji."
Váhavě jsem ustoupil od okna, na mé místo popošel mladý l Indián a ptal se:
"Kde je seňor Gomarra?"
"Není tady," zněla odpověď, "odešel."
"Kam?"
"To vám může být jedno."
"Mějte přece rozum, seňore. Prožil jsem na tomto ranči dlou-jp ha léta a seňor Gomarra je můj příbuzný. Nedám se tedy jen tak lehce odbýt."
"Jak se jmenujete?"
"Gomez." "Aha - vaše matka tu pracovala jako hospodyně?"
"Ano. Je tu se mnou."
"No, to je něco jiného. Počkejte, hned přijdu!"
Odsouvaná závora na dveřích zaskřípala a muž vyšel. Vyhlížel jako nefalšovaný gaučo. Za ním vyšli ještě tři další, oblečení stejně. Všichni si nás bedlivě prohlíželi.
"Vy jste tedy Gomez," obrátil se první z nich k Indiánovi. Přijali bychom vás jinak, kdybyste to řekl hned. Rádi byste tu tedy zůstali do pozítří?"
"Ano, do pozítřka do rána. Seňor Gomarra jistě nic proti tomu nebude namítat, naopak věřím, že z našeho příchodu bude mít radost."
"Nemůže ani nic namítat. Ranč jsem od něho koupil."
"Tak on už tady nebydlí?"
"Bydlí, ale pouze jako host."
"To je pro nás nepříjemné. A proč prodal ranč?"
"Omrzel ho klidný život, zatoužil po dobrodružstvích. Teď právě si někam vyjel, ale večer se vrátí."
"Dovolíte tedy, abychom tu zůstali?"
"Zůstaňte, jste vítáni."
"Já a yerbaterové zůstaneme rádi pod širým nebem, neměl byste však pro ostatní seňory místo v domě?"
"Bohužel ne. Navečer přijdou jiní hosté, kterým jsem slíbil nocleh. Když si rozděláte velký oheň, vyspíte se venku lip než v dusné světnici."
"To je pravda," přisvědčil jsem. "Zůstaneme venku, ukažte nám laskavě místo, kde si můžeme rozdělat oheň..."
"Hned tady před domem. Je-li třeba, oheň hoří vždy tady."
"Smím odvést mého koně do ohrady?"
"Raději ne - mám tam divoké koně. Připravím pro něho raději tamtu kolnu. Je prázdná, je tam jen pár kusů hospodářského nářadí."
"A píce?"
"Obstarám ji. Vodu také."
"Nuže dobrá. Dáte-li nám také něco masa, budeme zcela spokojeni - všechno vám dobře zaplatíme."
Po těch slovech se jeho tvář vyjasnila, stal se přívětivějším a odvedl mého koně do kůlny, kam jsem ho následoval. Hnědáka tam odsedlal a přivázal ho. V kůlně se válelo několik motyk, seker, lopat, rýčů, a to přímo na volné zemi. Střecha byla prkenná, dovnitř by se vešlo jistě dvacet koní. Jelikož se přichylova-lo k ranči na severní straně, od jihu přišlý pampero ji nijak vážněji nepoškodil. Na sever byly situovány i dveře ranče, a tak člověk, který byl v kůlně, je měl stále na očích.
Zmiňuji se o tom podrobně proto, jelikož později tyto věci byly značně důležité. Dveře kůlny nebyly od kůlny dále než dvacet kroků. V kůlně bylo vlevo i vpravo od dveří okno, obě okna se dala zajistit okenicemi.
Kůň dostal zelený Oves, čerstvě gauči nakosený. Rančer odešel s několika muži do budovy, aby nám obstaral jídlo. Gaučové nám mezitím přinesli palivo. Menší spropitné, které jsem jim dal, udělalo své: nanosili nám tolik uschlých kaktusových částí, že jako otop by nám vystačily na dva dny. Oheň jsme rozdělali pouhých pět kroků od vchodu do kůlny a zbytek otopu jsme uložili ke stěnám kůlny. Obě tyto okolnosti nám později velmi prospěly.
Dostali jsme dost masa, abychom se všichni řádně nasytili. Teprve později jsem si připomněl kradmé pohledy, které rančer vrhal na plukovníka.
Slunce zapadlo, nastal večer. Každý z nás se věnoval opékání masa na rozdělaném ohni. Vodou nás zásobil blízký potok. Rančer si nás stále mlčky prohlížel. Jeho společníci, které jsem pokládal za čeledíny, po chvíli odešli, abychom je už nespatřili. Vybavil jsem si to až později, když jsem pochopil, že odjeli tajně pro své kamarády.

Po jídle plukovník požádal mne a bratra Hilaria, abychom s iním zašli do kůlny. Tam jsme usedli přímo u vchodu, abychom i mohli dobře pozorovat okolí.
"Seňorové," začal plukovník, "máme čas a nikdo nás nehlídá. Povězte mi proto nyní, co víte o Lopezu Jordánovi!" i Fráter Hilario naznačil posunkem, abych chci-li, se ujal slova. 'Odpověděl jsem proto:
"Protože vím, kdo jste, nehrozí mi nebezpečí. Připadám si však jako udavač."
."Zrádcem rozhodně nejste. Uvědomte si, že slouží řádně t zvolené a právoplatné vládě. Lopez Jordán je povstalec. Vykonáte tedy jenom svou povinnost, řeknete-li mně, co je vám známo o jeho záměrech. Nemyslíte?" , "Zřejmě máte pravdu."
"Nuže - víte o důležitých věcech?" "Hm. Dokonce o věcech velmi důležitých."
"Neváhejte tedy a mluvte! Možná zabráníte velkému křvepro-lití."
A "Myslím si totéž. Prozradím vám proto ihned nejdůležitější zprávu: Jordán má dostat zbraně a peníze." "Ach! Odkud?"
"Z Montevidea od zprostředkovatele Tupida. Ten si mne dokonce vyhlédl, abych Jordánovi od něj doručil patřičné papíry."
"Tupida jsme podezřívali už delší dobu. A udělal jste to?" i "Ne."
"Škoda. Měl jste je převzít a odevzdat je nám v Buenos Aires."
"Víte, ta záležitost jde mimo mne. Nepracuji pro žádnou stranu. Ostatně, Jordán nás pak všechny zajal." "Proč?"
"Poslouchejte!"
Popsal jsem mu všechny naše příhody, pokud možno stručně, a připojil jsem, že zásilka, určená pro Jordána, je deponována v Buenos Aires. Plukovník mě napjatě poslouchal s rostoucím údivem. Když jsem skončil, pravil:
"Seňore, to bylo neobyčejné dobrodružství. Je to k neuvěření. Stojíte si za tím, že mluvíte pravdu?" "S klidným svědomím."
"Vašimi informacemi si získáváte veliké zásluhy o spravedlivou věc. Pošlu okamžitě spěšného posla, aby v Buenos Aires předal prezidentovi zprávu o obsahu našeho rozhovoru. Zásilku
zbraní, munice a peněz patrně ještě nepředali, bude tedy možno ji zadržet."
"Koho zamýšlíte poslat?"
"Mého černocha. Je spolehlivý."
"Jak se však dostane do Buenos Aires?"
"Lodí."
"Ať tedy odejde co možná nenápadně."
"Proč?"
"Nikdo o tom nemusí vědět."
"Nedůvěřujete rančerovi?"
"Neznáme ho - tím je řečno vše. Nějak se kaboní a tváří se podezřele. Bude lépe, když se o černochově odchodu dozví až později, anebo ještě lépe, až jeho nepřítomnost sám zjistí."
"Máte pravdu. Napíšu dopis a pro jistotu se naučí i ústní vzkaz. Vydá se na cestu co nejdřív. Nevíme, jaké překážky bude muset překonat."
"Nezabloudí na cestě k řece?"
"Rozhodně ne, paměť má dobrou a dokáže se obstojně orientovat."
Plukovník Alfino vyňal svou tobolku, naplněnou různými dokumenty a naditou značným množstvím bankovek větší hodnoty, ze zápisníku vytrhl list, napsal naň krátký vzkaz. Nato zavolal černocha pohybem ruky.
Rančer, který se zrovna zdržoval v domě, nemohl vidět, že černoch, obdržev rozkazy od svého pána, zmizel, aniž už s kým promluvil.
Tato záležitost tedy byla vybavena, ovšem plukovníkova zvědavost dosud nebyla uspokojena. Chtěl se dozvědět víc. Vysvětloval jsem mu vše, co ho zajímalo. Nakonec se mě tázal:
"Nyní máte tedy namířeno přímo do Gran Chaka?"
"Ano."
"To je mi líto. Byl bych rád, kdybyste mne nejdříve doprovodil do Palmáru."
"To by pro nás nemělo smysl."
"Ale pro mne ano. Neuškodilo by to ostatně ani vám. Na lodi se necítím v bezpečí. Nejraději bych cestoval na koni. Cítil bych se bezpečný, kdybyste mne doprovázel. Koně zde můžeme koupit. Uhradil bych je i pro vaše kamarády."
"To není třeba, zaplatí si je sami, protože později je budou také potřebovat."
"Vám, na důkaz vděčnosti, bych poskytl důležitá doporučení, která by vám později mohla být hodně prospěšná."
Tento plukovníkův slib mě přiměl k úvahám. Plukovník, vida mé zamyšlení, napřáhl ruku a řekl mi:
"Vaši pravici a slib, že pojedete se mnou!"
"Nemohu o tom rozhodnout sám."
"Dobrá - promluvte o tom se svými kamarády." :' Zakýval jsem na Mauricia Montesa. Přiběhl hned ke mně. Ptal í jsem se ho na území, kterým bychom se

museli ubírat, kdybychom odtud chtěli do Palmáru.
"Je to členitý terén," řekl. "Široké pastviny, řídké lesy a také bažiny, ale není jich mnoho."
"Jak dlouho by nám trvala cesta na koni?"
"Kdybychom vyrazili ráno, můžeme být v Palmáru pozítří kolem poledne. Proč se ptáte?"
"Tento seňor tam cestuje a přeje si, abychom ho doprovázeli. Je to plukovník Alfino."
"Spravedlivé nebe! Plukovník Alfino, přemožitel Indiánů? Jaké překvapení!"
"Nekřičte tak," napomínal jsem ho. "Nikdo nás nesmí slyšet. Nezapomínejte, že jsme stále v provincii Entre Rios!"
"Máte pravdu."
"Musíme být opatrní, protože jen tak si zajistíme určitou bezpečnost."
"Jsem toho názoru, že až sem k hranicím se Jordán neodváží."
"Právě naopak - má-li za ušima, nechá střežit hranice zvláště pečlivě."
"Takže seňor si přeje, abychom do Palmáru tvořili jeho doprovod?"
"Co možná nenápadně to projednejte s ostatními, ale tak, aby obyvatelé ranče se o tom nic nedozvěděli..."
"Ale protože zítra od nich musíme koupit koně, dozvědí se to přece..."
"Ano, ale to bude až zítra. Navíc jim nebudeme vykládat, k čemu potřebujeme jejich koně."
Monteso odešel.
Za nějakou chvilku přišel kapitán Turnestick a oznámil plukovníkovi:
"Sir, pojedeme všichni s vámi. Jsme rádi, že můžeme cestovat po souši, poněvadž na argentinských lodích si není nikdo jist životem. Tak hanebnou plavbu jako byla tato, jsem dosud nezažil. Jedeme tedy s vámi - ráno si koupíme koně. Well!"
A Turnestick se opět vrátil k ohni, aby tam zasahoval do konverzace svou hrůzostrašnou anglo-španělskou hatmatilkou.
Plukovník měl radost z toho, že jsme ochotně přijali jeho návrh. I já sám jsem na něj rád přistoupil, neboť to byla vítaná příležitost seznámit se se zdejším krajem.
Plukovník mi podal ruku a řekl:
"S vámi a vašimi přáteli se budu cítit v bezpečí. Jistě vyvážíte třicet, ba padesát Argentinců."
"Přeháníte, plukovníku."
"Ale ano. Pochopil jsem, že jste mi přec jen nevylíčil vše a něčeho jste mne ušetřil. Vycítil jsem z toho, že se nebojíte ani čerta."
"Kdo má čisté svědomí, může klidně spát."
"Myslel jsem to obrazně. K tomu, abyste unikli Jordánovi, bylo třeba velké odvahy. Jsem přesvědčen, že se jen tak lehce nevzdáte, potkáme-li se na cestě s nepřítelem."
"Já vlastně nepřátele nemám. Nejsem stoupencem, ani nepřítelem žádné strany. Ale když se mi v cestě objeví překážky, snažím se je odstranit."
"A pohleďme jen na vašeho krajana kormidelníka. Ten silák se může měřit s deseti muži. Jsem, jak vidím, pod znamenitou ochranou. Kromě toho mám své zbraně. Jakmile budeme v sedlech, muselo by jich přijít mnoho, aby se mne zmocnili."
"Nesete důležité dokumenty?"
"Ano, listiny i peníze. Pokud by se jich nepřítel zmocnil, přineslo by to naší straně ohromnou škodu. Nuže, nadchází čas, abychom se uložili ke spánku, protože ráno budeme vstávat časně."
"Jistěže, seňore. Kam ulehneme? Zůstaneme pod širým nebem, nebo se uchýlíme do kůlny?"
"Nejradši bych spal v kůlně."
"Já také."
"Dobře. Můžeme tam spát všichni, ať zůstaneme pohromadě. Vzpomínáte si? Rančer říkal, že očekává ještě jiné hosty."
"Ano."
"Bude jich asi víc, když v celé budově nezbylo pro nás místo. Zajímalo by mne, proč nepřipustil, aby zavedli hnědáka do ohrady?"
"Protože jeho koně koušou a kopou."
"Nesmysl! Takové koně by jednoduše přivázal. Jeho zdráhání mělo zcela jistě jiný důvod. Nejraději bych vyčkal, až jeho hosté přijdou, protože chci vědět, kdo tp je. Co kdyby to byli Jordánovi přívrženci?"
"To by bylo velmi nepříjemné. V jeho službách jsou nejen
v mnozí důstojníci, ale jistě i vojáci, kteří vás znají, když ne osobně, tedy alespoň od pohledu."
"Raději počkáme. Ostatně, je dost podezřelé, že se rančer před námi jaksi skrývá."

"Snad je u svých koní. Jsme jeho hosty, a tak by se nám v jistém ohledu měl věnovat. A kam se poděli muži, kteří byli s ním, když nás přijímal? Jsou pryč, aniž jsme to měli postřehnout. To je zvláštní. Cožpak nemá rančer ženu, nebo služky? Až doteď jsme neviděli žádnou ženu. A dům jako by byl prázdný. Poohlédnu se uvnitř."
Vyšel jsem z kůlny a zamířil k domu. Dveřmi se vcházelo do velké místnosti, zaujímající celou šířku domu. Svítilo zde světlo. Jedny dveře byly pootevřeny. Tiše jsem k nim přistoupil a nahlédl skulinou do vedlejší místnosti. Byla to malá místnůstka, asi ložnice, neboť skoro celou její plochu zaujímaly dvě nestejně velké postele. Na menší ležely dvě děti, na větší seděla žena, věnující se při chabém svitu lampy správce šatstva.
Zde jsem se nic nemohl dozvědět. Vydal jsem se tedy ke druhým dveřím. Na podlaze byly rozprostřeny rohožky, které tlumily mé kroky, takže jsem se k nim přesunul naprosto tiše.
Nebyla na nich závora, ale dřevěná petlice, která je umožňovala otvírat zvenčí i zevnitř. Neváhal jsem a otevřel je. Při svitu lampy, zaléhajícím sem z velké místnosti, jsem viděl, zeje to kuchyně, kterou je však možno projít za hlavní budovu ranče.
Vyšel jsem ven a vrátil se k ohni, u něhož vestoje rozmlouvali plukovník s ťťáterem Hilariem.
Chystal jsem se jim sdělit, že jsem objevil ženu s dvěma dětmi, a že je s podivem, že se nám posud neukázaly, když v téže chvíli jsme uviděli přicházet rančera uličkou mezi ohradami.
Provázel ho mladý muž, kterého jsme zatím na ranči nepotkali. Měl na sobě kazajku, kolem hrdla šátek, zkrátka byl oděn jako gaučo. Ale jeho boty byly botami bohatého muže. Ostruhy na nich zářily jako zlato, jeho chůze dávala tušit eleganci, kterou gaučové postrádají. Přetvařuje se tedy? Není tím, za koho se vydává?
Oba přistoupili k nám a rančer se ptal:
"Měli jste, seňorové, všeho dost? Máte ještě nějaké přání?"
"Děkuji," odpověděl jsem, "už se chystáme odpočívat."
Mladík zkoumavě pohlížel na plukovníka Alfina. Pozoroval 'jsem, jak se plukovník rychle odvrátil, aby skryl svůj obličej. Mladý muž se potom soustředil na mne, na bratra Hilaria a všechny ostatní. Konečně se pak ptal:
"Chcete ještě, seňore, zaopatřit koně vodou?"
Protože se otázkou obracel na mě, odpověděl jsem:
"Děkuji. Kůň už nepotřebuje nic. Kromě toho vás také už nechci obtěžovat."
"Proč?"
"Protože myslím, že vy nejste sluha."
"Proč o tom pochybujete?" otázal se, začervenav se.
"Důvodů je vícero. Odkud přicházíte?"
"Z ohrady."
"Ano? Potom nic nenamítám, ale už máme vše, i můj kůň a opravdu nic nepotřebujeme."
Rančer s mladým mužem vešli do domu. plukovník mi něco naznačoval. Tušil jsem, co mi chce, ale nemohl jsem ztratit ani minutu, ba ani sekundu. Rychle jsem oběhl kolem ústředního stavení, otevřel dveře do kuchyně, vklouzl do ní a přikročil ke dveřím, jimiž se dalo vejít do velké místnosti. V ní jsem uviděl mladého muže. Rančera vidět nešlo, ale po krátké chvilce jsem uslyšel jeho hlas. Byl u ženy a dětí a vracel se. Na prahu místnosti tiše volal:
"Zhasněte lampu a nevycházejte, dokud se tu neobjevím. V každém případě zde musíte zůstat do rána!"
Slyšel jsem, jak zajistil dveře, poté přistoupil k mladíkovi a řekl tlumeně:
"Nuže, poručíku? Seržant se nemýlil, což? Je to plukovník Alfíno?"
"Rozhodně. Často jsem ho vídal v Buenos Aires."
"Tempestad! To bude kořist!"
"Lepší než si myslíte," odpověděl poručík se smíchem, "jenomže ulovit ji bude poněkud nebezpečné."
"Tolik jezdců přece přemůže jednoho plukovníka. S ostatními nemusíme dělat žádné cavyky..."
"Nebude to tak lehké. Nemají strach ani z desaterónásobné převahy. Zvlášť jeden mezi nimi obstojí sám nejméně proti pěti. Ale dostaneme je. Zabijeme tak několik much jednou ranou. Po všech těch lidech pátrá totiž sám Jordán."
"Co jsou zač?"
"Nemýlím-li se, tak největší podvodníci na světě. Chtěli oklamat samého Jordána a znemožnit jeho politické záměry."
"Je to možné?"
"Je to tak. Cadera je zajal a přivedl ke generalissimovi, velmi šikovnou lstí se

osvobodili, přičemž mu namluvili všelijaké lži, slovo, které dali, však porušili, majora dokonce vysadili na jeden z říčních plovoucích ostrůvků."
"Utopil se?"
"Ne. Poměrně rychle a šťastně se dostal na břeh, prvnímu vojákovi, kterého potkal, vzal koně a cválal do hlavního stanu. Lopez Jordán za utečenci vyslal okamžitě zvědy, kteří vyslídili, že ti lotři si zakoupili lodní lístky pro cestu parníkem zřejmě až do Corrientes. V těchto chvílích už naši lidé řeku obsadili a zadrží každou loď."
"A... mají je už?"
"Kdepak. Naši lidé nestačili obsadit řeku tak rychle, a hlavně: kdyby je zadrželi tam, nebyli bypřece tady... Na štěstí pro nás překazil těm darebákům cestu pampero."
"A jsou to opravdu ti chlapi, co jsou tady?"
"Myslím, že ano. Popis souhlasí. Nejnebezpečnější je chlapis-ko v koženém oděvu. Kdo se ho zmocní, tomu slíbil Lopez Jordán vyplatit tři tisíce papírových tolarů."
"Ánimo! Ty musím dostat!"
"Budu velice opatrný, abych nabyl jistotu, že se nemýlím. Je tu s námi jistý člověk, který byl přitom, když je vyslýchali v hlavním Jordánově stanu. 'Dobře je viděl, proto ho sem pošlu, aby si je prohlédl."
"Ale opatrně! Ať nedostanou podezření!"
"Samosebou, i když je to zbytečné. Uvědomte si, že zde máme čtyři sta vojáků, kteří táhnou k hranicím."
"Nepodceňujte je. Ten chlap v kožených šatech mne podezříval, že nejsem gaučo. Je to lotras, všemi mastmi mazaný. Ale my už mu přistřihneme křidélka."
"Nebezpečný člověk, co?"
"Vy ty lidi neznáte. Major Cadera tvrdil, že v každém z nich vězí ďábel. Počkáme až usnou, pak se přiblížíme a vrhneme se na ně. Zneškodníme je, aniž bychom ztratili jedinou kapku naší krve. Kde budou spát?"
"Cesty máme polovinou vojáků obsazeny, druhá polovina přijde nejpozději do dvaceti minut. Kde budou spát? Venku nebo v kůlně."
"Proč ne v budově?"
"Uvnitř chtěli spát páni důstojníci."
"Měl jste jim nabídnout ubytování uvnitř. Snáze bychom se jich zmocnili, kdyby spali uvnitř."
"Kdybych to jen býval tušil...! Považoval jsem je za tuláky."
Oba pak ještě pokračovali v hovoru, ale poněvadž jsem chtěl být u ohně dřív, než vyjdou oni ze stavení, odkradl jsem se tiše ven a přidal se k mým druhům. Zanedlouho poručík vyšel, bohužel ale sám. Mám ho nyní nechat odejít, abych nevzbudil
rančerovi podezření? Byla to velmi důležitá otázka. Kdybych lapil poručíka, mohl mi uniknout rančer. Když poručíka nechám jít, neprospěje nám, zmocním-li se rančera. Proto jsem se vzdal úmyslu chytit jednoho, či druhého a nechal jsem poručíka odejít.
Zatím jsem svým druhům neřekl nic. Tušili dobře, že se něco udalo, a že jim něco chci sdělit. Jakmile byl mladý důstojník pryč, zeptal jsem se plukovníka:
"Proč jste odvracel obličej, když se na vás díval ten mladý gaučo?"
"Seňore, jsem prozrazen," odpověděl mi.
"Ten mladík, co se vydával za gauča, vás poznal?"
"Ano. Je to poručík armády Lopeze Jordána."
"Nejprve byl v Buenos Aires, a potom přesel k Jordánovi. Alespoň tak to říkal rančerovi."
"Vy jste je vyslechl?"
"Ano. Jeden z těch chlapů, co tu byli předtím, je seržantem. Když vás poznal, hlásil to svému veliteli."
"To znamená, že tu budou i vojáci?"
"Ovšem. Dvě stě mužů, kteří obsadili všechny cesty. A v těchto chvílích sem docházejí další dvě stovky."
"Demonio! Kde se tu najednou vzalo tolik vojáků?"
"Původně směřovali k hranicím. Když vás seržant náhodou poznal, povolali je rychle sem, aby se vás zmocnili. Obsadili i řeku, kde na vás čekají."
"Zpět k řece tedy nemůžeme. Ostatně, ani jsme to už nechtěli. Musíme co nejrychleji přímo k hranicím!"
"Jak se tam však chcete dostat?" otázal jsem se ho.
Doposud jsme vyměňovali otázky a odpovědi v rychlém sledu. Po mé otázce zaváhal, poškrábal se za uchem a odpovídal pomalu:
"Ano, ano... máte pravdu. Na to jsem nepomyslel. Cesty jsou obsazeny. Což se odtud opravdu nijak nemůžeme dostat?"

"Bah! Ještě nás nemají a ještě se načekají, než náš dostanou... Až do svítání nemůžeme nic podniknout, musíme vidět, kdo vlastně proti nám stojí. Zdržovat se tady však dlouho nesmíme, protože by povolali ještě víc vojáků a útěk by nám hodně ztížili, nebo úplně znemožnili. Vyčkáme tedy do rozbřesku."
"Jste si jist, že se nám potom podaří uniknout?"
"Myslím, že ano. Jestli ne, tak si odchod vynutíme."
"Opravdu si myslíte, že bychom se měli pustit do boje se čtyřmi stovkami vojáků? Není to příliš vysoké sebevědomí?"
"Připouštím. Ale nebojím se. Pro vás je nesmírně důležité, že sté vyslal posla. Doufám, že se černochovi podařilo najít cestu Ikřece."
"Jak se však chcete dostat za denního světla z obklíčení toli-líca vojáků?"
"Buď před očima všech, nebo tajně."
Zatím se mnou hovořil jen plukovník. Kapitán Turnestick, !i Velmi málo rozuměje naší španělštině, vmísil se, nyní do hovoru. Zajímalo ho, jak se věci mají. Když se mu dostalo vysvětlení,)tozhněval se:
"Už máme zase ty lotry na krku? Je nejvyšší čas, aby nám ti É! darebáci dali pokoj. Po jejich společnosti netoužím. Nu, nepustí-f li nás dobrovolně... mám s sebou několik tuctů nábojů do pušky l i do revolverů, které jsem šťastně uchránil od vlhka. Zajmout se už podruhé nedám a zastřelit už vůbec ne! Nemám nejmenší chuť odejít z těchto pastvin ke svým předkům...""
Larsen, Turnestickův kormidehiik, s pousmáním pohlédl na své obrovské ruce a připojil:
"Jak vás poslouchám, konečně se blíží očekávaná příležitost. Už se těším, až se mi dostane několik těch ozbrojených panáčků í mezi prsty."
V té chvíli ze stavení vyšel rančer, chtěje zjevně u našeho í ohně čekat na vojáka, který si nás měl prohlédnout, aby mu tak vytvořil nenásilnou příležitost.
Na cestě mezi ohradami se téměř vzápětí objevil kýžený muž. Byl oblečen jako gaučo.
"Kormidelníku," pošeptal jsem Larsenovi, Jak vám dám znamení, lapněte rančera za límec, ale tak, aby zůstal tiše." "Stane se, pane," přikývl mi obr.
Rančer mezitím došel k nám. Tvářil se, jako by příchozího zpozoroval až nyní, ač ho musel vidět oknem ze stavení, neboť jistě vyšel až když viděl, jak se blíží. Obrátil se k němu ve snaze nás oklamat:
"Co tady chceš? Seňorové nic nepotřebují." "Chtěl jsem se jen zeptat, zda si nepřejí vyvést koně na pastvu." "Ne," odpověděl jsem, "zůstane u nás, je zde v bezpečí." "Kdo by mu venku ublížil? Dravá zvěř tady není..." "Ale lidé jsou zde nebezpeční."
"Kdepak. Zloději koni se tady neobjevili, pokud sahá lidská paměť. Kdyby se tu náhodou někdo s podobným úmyslem objevil, jelikož my gaučové jsme ustavičně na stráži, musel by odejít s nepořízenou."
"A což kdybyste vy sami po koni zatoužili?"
"My?" ptal se udiveně.
"Ano - vy!"
"Seňore, jsme v rančerových službách a jeho hosty nebudeme okrádat. Kromě toho jsme poctiví lidé a nikdo z nás dosud neukradl jediného koně."
"Nevěřím, myslím, že byste přivítali, kdybyste se mohli zmocnit jediného koně, kterého máme. Můžu se to domnívat naprosto oprávněně."
"Seňore, mýlíte se."
"Protože mě znáte, víte dobře, že se nemýlím."
"Já že vás znám? Nikdy v životě jsem vás neviděl..."
"Nelžete! Poslal vás za mnou poručík, abyste se ujistil, že jsem skutečně ten, za koho mne považujete."
"Poručík? Kdo je to?"
"Však víte -je to onen gaučo, který zde byl před pár minutami."
"O tom nic nevím, seňore."
"Nevíte snad ani, že ještě přednedávnem jste byl v hlavním stanu Lopeze Jordána?"
"To mě ani nenapadlo."
"Vy jste nás neviděl, když nás odváděli z domu do dřevěné budovy, kde jsme nocovali?"
"Ne."
"Vždyť vy jste byl mezi těmi chlapy, kteří se na nás chtěli vrhnout. Odešel jste jen na rytmistrův přísný rozkaz."
"Seňore, já nevím, o čem mluvíte."
"Že bych se mýlil? Jste tedy skutečně gaučo ve službách zdejšího rančera?"
"Tak je to."
"Nuže - potom tedy jistě neodmítnete naše pozvání, abyste s námi přespal v této

kůlně."
"Samozřejmě že neodmítnu. Ale napřed ještě musím zaskočit do ohrady."
"Proč? Koně neutečou, jsou tam v bezpečí. Jen zůstaňte u nás a dělejte nám společnost."
"Ale vám je přece jedno, jestli budu spát s vámi, nebo někde jinde."
"Kdepak - vůbec nám to není lhostejné. Chceme, abyste nám dokázal, že jste skutečně gaučo, a že jste tady domovem."
Muž při sobě neměl žádnou zbraň, jen nůž. Bránit se nemohl. Moji společníci utvořili kolem něho a rančera kruh. Larsen se
l pohotově postavil za rančera a já jsem při hovoru stál před vo- jakém.
5 "Seňore, proč chcete, abych vám to dokazoval?" vyptával se falešný gaučo. "Můj pán to přece může dosvědčit."
"Jistě, seňorové," přikyvoval rančer, "podezíráte tohoto poctivého člověka zcela bezdůvodně..."
Opáčil jsem:
"Myslíte? A co když vám řeknu," a obrátil jsem se náhle k němu, "že nepodezříváme jen jeho, ale i vás! Vy jste neslyšel, že jsem se zmínil o jistém poručíkovi, který se tu před chvílí také objevil, rovněž přestrojen za gauča?"
"To všechno je velký omyl."
"Pak ovšem také to, o čem jste s ním mluvil v domě, je tedy také omyl?"
"Co tím chcete říct?"
"Jen to, že nejdřív jste nařídil vaší ženě, aby neopouštěla ložnici, dokud pro ni nepřijdete - patrně proto, aby nevěděla, jakou ničemnost připravujete."
"Ničemnost? Jaká ničemnost by to měla být? Takové řeči si vyprošuji..." vztekal se rančer.
"Nekřičte tolik, seňore! Není snad podlost, když někdo chce vydat své hosty lotrasům?"
"Kdo má být ten někdo?"
"Vy!"
"Ne - a tisíckrát ne!"
"Nelžete! Mluvili jste o jistém seržantovi, o odeslaném poslu, o dvou stech vojáků, kteří obsadili všechny cesty, o dalších dvou stech, kteří teprve přijdou. Pak o tomto muži zde, který nás má prohlédnout, zda jsme skutečně ti, jež by rád zajal Lopez Jordán," zaútočil jsem na něho, "chcete to zapírat?"
"Vy jste nás poslouchal?" ptal se rančer zděšeně.
"Ovšem - slyšel jsem každé vaše slovo."
"Seňore, byl to jen žert. Jděte kterýmkoliv směrem a nenarazíte na jediného vojáka."
"Děkuji. To ovšem neudělám, vběhl bych jim přímo do rukou."
"Ne, to ne. Říkám vám pravdu."
"Jste-li o tom tak skálopevně přesvědčen, jistě vám nebude vadit, když vás vyzveme, abyste s námi zůstal celou noc tady v kůlně."
"To nemůžu. Musím přece spát doma."
"Tím však potvrzujete naše podezření."
"Na tom mi nezáleží. Dovolte, abych odešel."
Ve tváři se mu opět odrážel vzdor.
"Jen tak nepospíchejte," pousmál jsem se, "přece vám poručík řekl, že jsme hotoví ďáblí. Musíte se teď přesvědčit, že mluvil pravdu, a že nebude tak snadné zmocnit se nás. Zůstanete tady!"
"A když nebudu chtít?" vyhrkl.
"Přinutíme vás."
"Odcházím..."
Chtěl odejít, ale v té chvíli jsem kývl na Larsena, kormidelník zmáčkl muži z obou stran hrudník tak, že pozbýval dech. Nemohl ze sebe vydat ani hlásek.
"Mám ho rozmáčknout, seňore?"
"Ne - bude stačit, když ho pevně svážeme."
Larsen rančera položil na zem, ostatní ho spoutali. Opět nabral dech, volat se však neodvážil, protože yerbatero mu přitiskl na prsa nůž. Jen úzkostlivě sténal.
Voják, který sledoval celý výjev, se ani nehnul. Zdálo se, že je leknutím ochromen.
"Seňorové," zvolal konečně, "co to děláte? Rančer přece není váš nepřítel!"
"Ale! Je zrovna tak náš nepřítel jako vy! Nebo snad chcete zapírat, že jste voják, a dál nám předstírat, že jste gaučo?"
"Nechtě mě! Dovolte, abych odešel," odpověděl, pomíjeje mou otázku. Tvářil se, jako by chtěl opravdu odejít.
Popadl jsem ho proto za rameno a řekl:
"Jen pomalu. Pomalu, příteli! Vidíte tento revolver? Jakmile uděláte jediný

krůček bez mého svolení, máte kulku v hlavě. S námi nikdo žertovat nebude..."
Zjevně se zalekl.
"Seňore," začal s prosíkem, "což já za něco můžu? Já přece nejsem vinen. Víte přece, že musím poslouchat."
"Vím. Ujišťuji vás proto, že vám neublížíme, ač jste k nám přišel jako zvěd. Odpovíte-li pravdivě na mé otázky, nic se vám nestane. Dovolím vám dokonce, abyste se vrátil. Ale jak zjistím, že lžete, bude s vámi zle. Chcete mi odpovídat podle pravdy?"
"Ano, seňore."
Voják nebyl žádný hrdina. Neposlali ho k nám proto, že by byl obratný, ale prostě proto, že nás znal. Jeho pohled teď po nás těkal z jednoho na druhého a s úzkostnými obavami si prohlížel naše zbraně.
"Povězte mi tedy, kde je nyní Lopez Jordán?" vyzval jsem ho.
"Je stále ve svém hlavním stanu."
"A major Cadera?"
"Velí v Páraná oddílům, které dostaly uloženo, aby vás chyti- vly na lodi."
"Kolik vojáků je v okolí ranče?"
"Čtyři sta."
"Kdo jim velí?"
"Major."
"Antonio Gomarra, bývalý majitel ranče, je s vámi?"
"Ano. Dělal nám průvodce, protože dobře zná zdejší kraj. Má í ve vojsku hodnost nadporučíka."
"Proč nepřišel do ranče?"
"Čekáme jej - má přivést těch druhých dvě stě mužů."
"Kam jste vlastně táhli?"
"Přes hranice, do provincie Corrientes, abychom tam získali koně a naverbovali nováčky."
"Jinými slovy jste vyjeli na loupež lidí a koní. Stačí. Jsou nablízku ještě jiné vojenské oddíly?"
"Nejsou."
"Ale mohli byste je rychle přivolat!"
"Tak rychle zase ne. Trvalo by to několik dní."
"Ten váš major je tu s vámi, nebo teprve přijede?"
"Je tady, tam vpravo v uličce mezi ohradami."
"Jak rozmístil svůj oddíl?" "Každý východ střeží padesát mužů."
"Vykonávají hlídky?"
"Ne. Kdybyste některou stranou chtěli uprchnout, nemuseli by být při ruce."
"Není to špatně připraveno... To je zlé, velice zlé! Potom nemáme naději vám uniknout. K čertu!"
Pronesl jsem to s ustaranou lítostí, ba s vážnou obavou. Toho se rychle chytil.
"Seňore, říkáte pravdu. V žádném případě nemůžete uniknout."
"Vypadá to tak. Nemůžeme se přece pustit do boje se stov-: kou mužů."
"Ano, to by byl váš konec. A je tu ještě jedna důležitá okolnost, na niž nesmíte zapomenout. Jakmile se pokusíte probít jedním z východů, přivolá major oddíly od zbylých. Budete tak mít proti sobě čtyři sta mužů."
"Ah! Že by to major připravil tak dokonale...?"
"Ano - slyšel jsem to ha vlastní uši..."
"Jděte! Přece vám, obyčejným vojákům, neudili takové rozkazy!"
"To je pravda, jenže já jsem stál nablízku, když vše probíral s důstojníky."
"Caspita! To je arci nepříjemná věc! Ať se obrátíme kterým-koliv směrem, vždy bude proti nám stát čtyři sta mužů. Museli by nás okamžitě postřílet."
"Jistěže, seňore. Radím vám, abyste se raději vzdali."
"Vzdát se?" bručel jsem a tvářil jsem se, že si skutečně nevím rady. To jsem si věru nemyslel. Chtěli jsme se bránit."
Mluvil jsem tak proto, abych vojáka oklamal. Zdálo se, že bere má slova vážně a dokonce se dobrák domníval, že bude vhodné udělit mi dobrou radu.
"Je to nejlepší a nejmoudřejší, seňore," řekl mi jaksi důvěrně, "co vám můžu radit, seňore. Uniknout vskutku nemůžete, jste obklíčeni ze všech stran. Řiďte se však mou radou. Myslím to s vámi dobře: můžete mi věřit. Jinak se nezachráníte."
"Hm... Zdá se mi, že máte pravdu. Nenadále jsme se ocitli ve zlé pasti. Nerad bych se však vzdal bez odporu. Snad se přece jen můžeme zachránit... Co by se stalo, kdybychom zde zůstali v klidu seděť?"
"Vnikneme sem."
"A my se rozestavíme ke vchodům a budeme je bránit."
"Jak byste se, seňore, mohli bránit?" ptal se voják docela dobromyslně.
"Jednoduše - máme přece dobré zbraně."

"My také. Každým vchodem nás půjde sto, kdežto vy můžete proti tomuto stu postavit pouhé čtyři muže. Skutečně vám nezbývá nic jiného, než se vzdát."
"To si musím nejdřív dobře zvážit."
"Udělejte to! Ale uvidíte, zeje to marné. Snad vám major dopřeje krátké příměří. Mám se ho zeptat?"
"Jakpak - nejste přece u něho!"
"No - mohli byste mě k němu poslat..."
Chlápkovi zřejmě hodně záleželo na tom, aby se od nás dostal co nejdřív pryč, ač nyní už jsme se netvářili tak výhružně. Jakmile jsem se počal tvářit kysele, nasadili stejný obličej i moji druhové. Přetvařovali se neméně úspěšně než já. Navíc zřejmě pociťovali nemalé obavy. Sdělení, jehož se nám dostalo, nás však nemohlo znepokojit, ale právě naopak: uklidňovalo mne. Cesta dostat se z pasti už se mi počínala rýsovat. Ovšem přes to všechno bylo nutno, aby můj hlas zněl ustaraně, když jsem se vojáka ptal:
"Ať to přebírám tak či onak, zdá se, že budete mít pravdu. Překvapili jste nás. Jste rozloženi hodně v blízkosti ranče?"
"Ano, původně jsme se v ranči chtěli ubytovat na noc. Ale Ipaštěstí jsme napřed vyslali ubytovatele."
"Aha! Byl mezi nimi i seržant?"
"Ano - pochopitelně byli v civilu."
"Proč jste si vybrali právě tento ranč?"
"Navrhl nám ho nadporučík Gomarra, náš průvodce. Dobře to tady zná, donedávna byl majitelem ranče."
"Koně jste zavřeli do ohrad?"
"Ne - tak hloupí nejsme. Zpozorovali byste to okamžitě."
"To vám přece mohlo být jedno."
"Pochopili byste, že se blíží vojenský oddíl. Mohli byste se 'pokusit o útěk. Koně jsme nechali venku - ohrady jsou prázd-Iné."
"Prázdné? Chcete říct, že jsou tam jen rančerovi koně?"
"Nejsou tam ani oni. Gaučové je tiše a nenápadně odehnali, aby udělali místo pro naše koně."
"Ach tak! Můžete klidně koně zahnat do ohrad, protože teď už se nic nemůže prozradit. Víme přece, že jste tady, a že jste nás obklíčili."
"Neuděláme to - co kdyby se vám nějak podařilo prorazit? Musíme počítat se vším, jsme vojáci, seňore."
"Nechápu - proč byste koně nemohli zahnat do ohrad?"
"V případě vašeho útěku bychom vás nemohli pronásledovat, neboť než by každý kavalerista našel v ohradě svého koně, byli byste daleko."
"Hm... musím přiznat, že máte zase pravdu. Jak vidím, major "na nás vše políčil velice úspěšně. Můžete mu říct, že ho považuji ' za velmi obratného."
"Děkuji za uznání, ale majorovi se to říct neodvážím. Nemůže vědět, že jsem tu s vámi žvanil tak dlouho. Jistě by ho velice zajímalo, o čem jsme mluvili a na co jste se mne ptal..."
"To je také správně. Ale teď si uvědomuji, že máme ještě jednu možnost bránit se. Máme přece rukojmí!"
"Oh! Myslíte snad mne?"
"Ne - vám jsem přece slíbil, že vás pustíme."
"Kvůli mně by na vás stejně major ohled nebral..."
"Věřím. Kdybyste byl vyšším důstojníkem, pak snad... Máme však v rukou osoby, na něž musí mít váš velitel ohled. Ukážu vám je."
"Je to rančer? Ani na něm majorovi nebude záležet..."
"Dobře - přivedu jiné. Pan plukovník Alfino, jeho jméno už nemusím před vámi tajit, protože jste ho poznal, se s vámi bude
zatím bavit."
Plukovník si přál dovědět se co nejvíc nových zpráv o Lope-zu Jordánovi a jeho záměrech. Domyslel jsem si tedy, že chce vyzvědače vyslechnout. I kdyby mu voják přímou odpověď odepřel, z jeho nepromyšlených odpovědí jistě vytěží řadu cenných informací.
Ubíral jsem se do ložnice v ranči. Když jsem tam vstoupil, byla už tma. V slabém světle, jež sem dopadalo ze světnice, jsem viděl, že žena ještě nespí. Uviděvši vstupovat cizího muže, vystrašeně se zeptala:
"Kdo jste? Co tu chcete?"
"Chci vás zavést k vašemu manželovi."
"Hned jdu."
"Vezměte s sebou také děti..."
"Ano, seňore."
"Přiberte nějaké přikrývky a pojďte."
"Proč?" '

"Seňorové důstojníci chtějí mít pro sebe celý dům. Tady pro vás nebude místo."
Žena mne zřejmě nepokládala za vojáka, viděla mě přece při našem příchodu. Nyní však vycházela z toho, že jednám jejich jménem, nevěděla tedy, že jsou našimi nepřáteli. Její manžel jí tedy nic neřekl.
Lidé na rančích spí jen málokdy svlečeni. Žena tedy byla celkem rychle připravena. Vzala pak několik přikrývek a zavolala děti, načež jsme vyšli. Zavedl jsem je všechny do kůlny. Tam jsem ji vedl tak, aby neuviděla manžela, ležícího na zemi. Když přichystala pro sebe a pro děti improvizované lůžko, pověřil jsem jednoho yerbatera, aby ji hlídal. Potom jsem zavolal mladého Indiána a tázal jsem se ho:
"Věříte, že i vy jste v nebezpečí?"
"Jistě, já i má matka. Váš osud bude naším osudem."
"Hm... ale nemějte strach. Povězte: co je to za člověka, ten váš příbuzný, bývalý majitel ranče?"
"Není zlý. Je to nemluva - občas býval trochu nevrlý. Stal se takovým od té doby, co mu zavraždili bratra, kterého měl velmi rád. Od té události se stranil lidí."
"Je stoupencem Lopeze Jordána?"
"Zřejmě. Ale jak se jím stal, to nevím. Dřív nebyl přívržencem žádné strany."
"Říkal jste, tuším, že je Indián?"
"Ano, tak jako já."
"Jak se to jeví, slibuje Jordán Indiánům velké výhody, a tak . se nemůžeme divit, získává-li mezi nimi nadšené stoupence."
"Nevím. Ovšem - jmenovali ho nadporučíkem. Taková hodnost jistě nezůstane bez vlivu na názory člověka."
"Co dělal předtím?"
"Lovil činčily."
Činčily jsou hlodavci, žijící ve výšinách And, Jsou cílem lovu pro svou ceněnou kožešinu. Lov na ně je poměrně nebezpečný. Zabýval-li se bývalý rančer lovem těchto zvířat, byl to jistě muž, jehož není radno podceňovat.
"Budu požadovat," řekl jsem Indiánovi, "aby s námi přišel vyjednávat právě on..."
"Na to přistoupí, ale vyjednávání nikam nepovede."
"Myslím si totéž, ale vede mne k tomu určitý záměr..."
Vrátil jsem se k ohni, kde dosud plukovník rozmlouval se zvědem. V plukovníkově tváři jsem četl, že s výsledky rozhovoru je spokojen. Prohodil ke mně, jakmile jsem k nim přikročil:
"Seňore, patrně se budeme muset vzdát. Stojí proti nám příliš velká přesila."
"Ano, ano," přisvědčoval jsem mu, "obklíčili nás tak důkladně, že bez boje se odtud nedostane živá duše."
"Tak co uděláme?"
"Toužíte velice po tom, abyste se stal Jordánovým zajatcem?"
"Rozhodně ne. Rád bych se bránil, ale prohráli bychom. Bylo by to bezúčelné. Stejně tak bych se nerad zbytečně nechal zastřelit, Ani po tom netoužím."
"Ani já ne. Objevil jsem však možnost, jak přinejmenším oddálit útok, a přitom získat čas k vyjednávání. Rančera držíme v zajetí. Právě jsem odvedl do kůlny jeho ženu a děti. Jakmile nás vojáci napadnou, zastřelíme zajatce."
"Hrome! To není špatný nápad!"
"Tak! Jsem odhodlán postřílet ty lidi, jakmile se k nám vojáci pokusí vniknout, či ve chvíli, kdy na nás začnou pálit."
"Qué desgracia-jaké neštěstí!" zvolal rančer,,jsem ztracen!"
"Je to vaše vina!" zarazil jsem ho. "Zachoval jste se k nám jako zrádce. Byli jsme vašimi hosty a vy jste nás vydal nepřáteli. Váš život teď visí na vlásku. Larsene, odveďte ho k jeho ženě, ale spoutejte ji, aby ji nenapadlo jej osvobodit."
"Provedu, seňore."
Obrovský kormidelník uchopil rančera, vložil si ho na ramena a odnesl ho do kůlny. Obrátil jsem se k vojákovi a řekl mu:
"Vidíte, k čemu jsme odhodlaní? Buďte přesvědčen, že provedu, co jsem řekl."
"To je vražda, seňore," oponoval mi. "A ke všemu si tím nepomůžete. Snad dosáhnete jen to, že útok bude o nějakou dobu oddálen..."
"Získáme čas..."
"Ale nic víc..."
"Uvidíme. Kromě toho to není všechno, co chci podniknout. Jsem ochoten vyjednávat s vaším majorem a vyslechnout jeho podmínky."
"Mám mu to vyřídit?"
"Ano, prosil bych vás o to. Ale ještě moment! Přeji si, aby s námi přišel jednat nadporučík Gomarra."

"Proč právě on?"
"Zná dobře zdejší krajinu a poměry. Co nám poví, bude mít pro nás dvojnásobnou váhu."
"Připouštím, může to tak být. Seňore, sdělím vaše přání majorovi."
"A potom - no, nejdříve se musíme domluvit s plukovníkem."
Obrátil jsem se k Alfínovi, odvedl ho kousek od ohně stranou a šeptem mu vysvětlil, co od něho očekávám. Otočivše se opět k ostatním, pozorovali jsme na vyzvědačových rtech pohrávat spokojený úsměv. Zdál se být přesvědčen, že prokoukl naše tajemství. Nu, způsob, jakým jsme jej obelstili, by jistě dokázal oklamat i lidi zajisté zkušenější.
"S plukovníkem Alfínou jsme se dohodli," pravil jsem, "souhlasí se zahájením vyjednávání. Major ať nám oznámí, koho vůbec hodlá zajmout."
"Přece vás všechny."
"Oho! Jsou přece mezi námi muži, na kterých by mu nemělo záležet."
"O tom nic nevím. To je jeho věc."
"Přáli bychom si také znát výši výkupného."
"To je zbytečné - zajatci budou dopraveni do hlavního stanu."
"Třeba to nebude nezbytné. Vyřiďte majorovi, aby jako parla-mentáře vyslal seňora Gomarru."
"A vyšle-li někoho jiného?"
"Stane se naším zajatcem. Volný návrat zaručujeme jen seňoru Gomarrovi -je přítelem našeho průvodce. Snad již také ví, že je zde jeho příbuzný - Gomez."
"Ví o tom od svého příchodu. Chcete vyřídit ještě něco dalšího?"
"Ano - seňor Gomarra ať přijde zcela sám, bez doprovodu."
"Dobrá."
"Řekněte také, že všechny vchody jsme obsadili a že zastřelíme každého, kdo by se sem pokoušel vniknout. Nynější dobu až do skončení vyjednávání pokládám za příměří. Nebude-li toho dbáno, zastřelíme vyjednavače. Nuže, jděte!"
"Díkybohu!" zvolal radostně a úlevně si oddechl. "Konečně."
Jakmile odešel, plukovník se mě ptal:
"Seňore, máte zřejmě plán, jak se odtud dostat?"
"Ano, a myslím, že ne zrovna nejhorší. Zmizíme jim odtud ještě dřív, než se vyjednávání skončí..."
"Není možná...!"
"Není to nemožné, ba naopak, je to vysoce pravděpodobné. Alespoň se o to pokusím..."
"Pokus neznamená jistotu úspěchu..."
"V tomto případě snad ano."
"Ano? Kterým směrem chcete prchnout?"
"Severním."
"Tedy ne na jih? Říkal jste přece dřív..."
"Protože jsem vojáka musel oklamat. Soustředí nyní na jižní straně největší počet lidí. Byla by to ostatně velká hloupost, snažit se o útěk jižním směrem. Chceme se přece dostat do Cor-rientes, tedy na sever. K lodi se v žádném případě vrátit nemůžeme."
"Správně! Ale jak uprchneme?"
"Prorazíme."
"To znamená, že poteče krev..."
"Je to možné."
"Aha! Už vám rozumím! Připravujete fingovaný útok na jižní straně, abyste odlákal stráže rozstavěné na severu. Předpokládáte, že opustí svá místa, jakmile z jižní strany uslyší výstřely?
Tedy lest! Myslíte, že oddíly na severní straně svá místa opravdu opustí?"
"Věřím tomu. Je zde však ještě další možnost. Úspěšně bychom mohli uniknout kaktusovým polem."
Podíval se na mne udiveně.
"Ach - myslíte, že se nám to podaří?"
"Nezmění-li major svá dosavadní opatření - ano. Navíc zcela snadno a bezpečně."
"Jen aby nás nepostříleli jako králíky..."
"O tom pochybuji. Nedokážou zastřelit někoho, koho nevidí a neslyší..."
"Seňore, seňore... nedomnívejte se, že celá věc je tak snadná..."
Vysvětloval jsem:
"Dávejte pozor! Plocha ranče s ohradami tvoří velký čtverec," vypomohl jsem si příslušnými gesty. "Ten se zase skládá ze čtyř menších čtverců, které k sobě stranami přiléhají. V jejich středu, tam, kde se rohy stýkají, je ranč. Zmíněné menší čtverce od sebe oddělují čtyři rovné cesty, vedoucí k ranči - to jsou čtyři přístupy k ranči. Cesty po obou stranách lemují kaktusové ploty .Do ohrad

je možno vejít jen v jejich rozích. Víme, že ohrady jsou prázdné. Tady u ranče jsou ty čtyři vchody blízko sebe, ale stráže rozmístil major jen u vchodů a na rozích uvedených čtvercových ohrad. Podélné strany ohrad však hlídány nejsou. To znamená, že právě tudy musí vést naše cesta na svobodu."
"Než však prosekáte průnik kaktusovým plotem, potrháte si na těle každý kousek kůže..."
"V mém koženém obleku? Uvidíte, že to půjde. Nepodniknu něco podobného poprvé... Ale nyní ticho - slyším kroky!"
Vchody jsme neobsadili, neboť jsem byl přesvědčen, že druhá strana zatím útok nepodnikne. Jak snadno nás nyní mohli zajmout? Stačilo, aby se tiše připlížili a vrhli se na nás. Na obranu bychom pak nemohli ani pomýšlet.
Přicházel však pouze osamělý muž. Parlamentář.
Vysoký, hubený, v prostém oděvu gauča, kolem klobouku pestrý Šátek, převázaný pod bradou. Obličej nesl indiánské rysy. Nehleděl na nás nijak přátelsky, působil ale inteligentně a odvážně. Přicházeje vyjednávat, neměl zbraně.
Jakmile jej spatřil Gomez, přiskočil k němu. Podal mu ruku a pravil:
"Konečnější přišel, bratrance! Jsem rád, že tě vidím. Pojďme jednat!"
Příchozí však jen vážně kývl hlavou a pravil prostě:
"Jen zůstaň sedět! Uklidni se!"
"Musím se vzrušovat - vždyť nám jde o život..."
"Tebe se to netýká..."
"Ale ano... stejně jako všech ostatních. Jsou to moji přátelé."
"O tebe nejde, bratrance. Tobě nikdo neublíží. Ale ostatní skončí zle."
"Ale já jsem je sem přivedl."
"Musí ti za to zaplatit."
"Přece jsem je nepřivedl do záhuby..."
"Udělali chybu, že sem přišli..."
"Tento seňor mě matce zachránil život!"
"To je od něho pěkné. Ale jistě mu už poděkovala..."
"A za to, že jí zachránil život, má padnout do zajetí?"
"Do zajetí? Nesmysl! Musí zemřít!"
"Cielo!"
"Čeho se lekáš? Ostatně, co to je smrt? Mnozí musí zemřít dokonce rukou vraha."
"Myslíš stále na svého bratra?"
"Musím na něho myslet stále a pořád."
"Sem ale takové vzpomínky nepatří."
"Patří tam, kde jsem já! A teď už mlč! Nemáš se čeho bát, nikdo ti neublíží. Hned po jednání tě odtud odvedu."
"Půjdu jen tehdy, půjdou-li i ostatní."
"V tom případě ti nemůžu pomoct. Zůstaň si tedy s nimi!"
Postupně si nás obhlédl, pak rozmyslně usedl naproti mně a řekl:
"Podle toho, jak mně vás popsali, jste vy ten Němec."
"Jsem," přisvědčil jsem.
"Říkali, že tu máte hlavní slovo, obracím se proto na vás. Co mi chcete říct?"
"Nejdřív bych rád věděl, co máte vyřídit."
"Jsem pověřen s vámi vyjednávat."
"Dobrá. Jaké jsou majorovy požadavky?"
"Abyste se všichni vzdali."
"Budeme-li se zdráhat to udělat?" : "Budete zastřeleni."
"A co se stane, když se vzdáme?"
"O tom rozhodne sám Lopez Jordán."
"V tom případě žádáme záruku, že nikdo z nás nebude odsouzen k smrti."
"Takovou záruku vám nemůže major dát."
"Ne? Uvažte seňore, co žádáte! Máme se vám vzdát na milost a nemilost. Za to nám nenabízíte sebemenší záruku, ani slib, ba ani naději, že žádného ž nás nepřipravíte o život..."
"Už je to tak..."
"Na to nemůžeme přistoupit."
"Jak chcete. Domluvili jsme tedy a můžu odejít."
"Rád bych se vás ještě zeptal, čím jsme se provinili?"
"To mě nezajímá. Asi to víte líp než já."
"My jsme vojákům neublížili. Zato oni nám ano."
"O tom se nebudu přít. Nařídili mi, abych vyřídil vzkaz, o ostatní nedbám."
"Za takových podmínek se prostě vzdát nemůžeme. Uvědomte si přece, chceme vyjednávat. Nejsme ve vaší moci."
"Že ne? Bláznivá myšlenka."
Přes jeho drzost jsem zůstal klidný, a tak jsem se i tvářil, když jsem pokračoval:

"To je názor váš, ale ne můj."
"Bránili byste se marně. Jakýkoliv vzdor je naprosto bezúčelný..."
"Třeba nebudeme čekat tak dlouho, až by nám zůstala jen obrana."
"Myslíte?" usmál se zlomyslně.
Byl zřejmě již informován, že se chceme pokusit o útěk jižním směrem. Na jeho tváři jsem četl, že má lest začíná nést dobré ovoce. Přesto jsem nedal najevo nejmenší radost, ale pokračoval jsem dál, jako bych sám měl velké obavy o úspěch našeho útěku:
"Jsme sice ze všech stran obklíčeni, ale cestu si můžeme vybojovat. A zaútočíte-li vy, obsadíme vchody."
"Tři muži proti stu?" smál se.
"Ano. Ale ti tři mohou vystřelit více než dvacetkrát."
"Bah! Ani z revolveru se nedá za minutu vystřelit dvacetkrát."
Svraštil čelo, opovržlivě se na mě podíval a otázal se, pozvedaje pochybovačně ramena:
"Smím vám, seňore, říct něco naprosto upřímně?"
"Prosím."
"Jste hlupák."
Moji druzi na mne po těch slovech pohlédli, neboť mysleli, že se na muže vrhnu. Ale to mě ani nenapadlo, měl jsem co dělat, abych se nezasmál. Neprojevil jsem navenek nic, ani údiv, ani hněv. Zcela klidně jsem řekl:
"Troufáte si se mnou takto mluvit, protože jste přišel jako parlamentář..."
"Hlouposti! Vy byste se neodvážil mi nic udělat, ani kdybych nebyl parlamentářem!" řekl opovržlivě. "Neznáte mě. Moji rodiče byli sice Indiáni, ale číst a psát umím stejně jako vy. V horách jsem hledal zlato, lovil činčily, a v té době jsem vyvázl z tisícera nebezpečí. Kdo z vás by to dokázal? Nikdo! To jsem vám chtěl říct!"
Ani tato přehnaně sebevědomá slova mne nemohla vyvést z klidu. Jelikož jsem měl ve tváři vážný výraz, usilovali moji druhové též o vážné vzezření. Jen kormidelník se neudržel:
"Seňore," řekl Gomarrovi, "jen se nám tu tolik nenafukujte, mohl byste prasknout. Nebudu se s vámi přít, zda umíte číst a psát, ale něco málo pozornosti bych vám rád věnoval."
Pokročil k němu, nadzvedl jej za opasek zcela neočekávaně do výšky, zatočil jím několikrát jako klackem nad hlavou, a pak ho postavil jako malé déck9 opatrně na zem. Postavil se vedle něho, založil si ruce v bok a řekl:
"Nu, seňore, nezkusíte to taky?"
Gomarra se namáhavě narovnal, pohlédl naň vyděšeně a zakoktal:
"To - to - nedovedu..."
"Tak proč se tak naparujete? Je nás tu několik, kteří by si s vámi pohráli jako s loutkou. Kromě toho dokážeme ale i jiné věci... Buďte rád, že vám nechceme předvést, co všechno umíme."
Sedl si. Gomarra se navrátil na své původní místo. Bylo na něm znát, že touží přemoci dojem, který na něho udělala námořníkova síla. Řekl nám:
"Ani sebevětší síla vás nezachrání. Co zmůže síla proti kulkám? A vy, seňore," obrátil se ke mě, "jste zjevně nejméně nebezpečný. Nechápu, proč právě vás mně vylíčili tak hroznými barvami."
"Vyprávěli vám o mně?"
"Ano, a podle toho, co jsem o vás slyšel, je prý třeba se bát už vašeho pohledu. Jste prý tak bystrý a důvtipný, že skoro dokážete číst myšlenky. Ale myslím, že vy nejste muž, který dokáže postavit se nám na odpor. Chcete se vzdát, odvahu k boji zřejmě postrádáte...
"Chci se vzdát proto, abych dosáhl příznivé podmínky."
"Pro sebe je však nezískáte."
"A pro moje přátele?"
"Možná."
"Tak dobře. Doufám, že o mně nabudete příznivější úsudek, když vám řeknu moje návrhy: žádám propuštění Gomeze a jeho matky. My ostatní se vzdáme...
"Dobře."
"... a odevzdáme vám naše zbraně...
"To je samozřejmé."
"... ale všechno ostatní, hlavně peníze, si necháme."
"A co ještě byste si chtěli nechat?"
"Koně. Nemůžeme jít přece pěšky."
"Koně? Ale máte jen jednoho!"
"Vy zřejmě nevíte, že ostatní jsme zanechali na parníku. Museli bychom se tam pro ně vrátit. Vzali jsme jednoho proto, že posloužil nemocné Gomezově matce."
"Dobře, dobře. Koně tedy opatříme. Co si ještě přejete?"

"Abychom nebyli spoutáni. Můžete nás přece obklíčit - to bude stačit, abyste zabránili našemu útěku."
"To jsou všechny vaše požadavky?"
"Ano. Vaši odpověď očekávám půl hodiny, pak začneme střílet. Do té doby budou všechny vchody obsazeny."
Gomarra na mne vážně pohlédl, když jsem dal pokyn yerba-terům. Odešli ihned s kapitánem a kormidelníkem s puškami v rukou a postavili se po dvojicích ke vchodům. Položil mu na rameno ruku a řekl:
"Seňore, bude nejlépe, dojednáte-li si všechno přímo s majorem. Může vám hned oznámit své rozhodnutí."
"Jak bych to mohl udělat?"
"Pojďte se mnou hned teď...
"Děkuji. Požadujete příliš mnoho."
"Půjdete jako parlamentář. Nic se váni nestane...
"Ne!"
"Dobře. Major je ochoten přijít sem za vámi...
"To může bez obav, my dané slovo nezrušíme."
"Dejte mi tedy čestné slovo, že budete majora považovat za vyjednávače, a že se bude moct bez překážek navrátit."
"Ručím vám za to!"
"Pan plukovník Alfino také?"
"Samozřejmě," odpověděl dotázaný."
"Dobře, povím mu, že ho čekáte."
"Jsme dohodnuti," souhlasil jsem, "ale nikoho jiného sem nepustíme, rozumíte? Žádáme jasnou, konkrétní odpověď. Tu nám může dát jen major. Zároveň ale chceme, abyste majorovi podrobně tlumočil všechno, co jsme tady probrali. Dáváme vám proto celou hodinu. Zastřelíme každého, kdo by se odvážil přijít dřív či později. Zaútočíte-li na nás, nezapomeňte, že zastřelíme rančera a jeho rodinu."
"To je tedy všechno?"
Zkřížil ruce na prsou, přeměřil mě zvláštním pohledem a řekl:
"Nemůžu si, seňore, myslet nic jiného, než že jste moc vtipné kaše nepojedl. To vám nemůžu zamlčet, než odejdu, chci, abyste to věděl. Co mi říkali, nebyla pravda...
Krátce se zasmál, otočil se a odcházel. Díval jsem se za ním, až zmizel v tmavé uličce mezi dvěma ohradami. Vyrušil mne fráter Hilarió:
"Já vás ntípoznávám, seňore. Už dřív jsem několikrát vaše jednání nechápal, ale potom jsem vždycky zjistil, že to byla lest.
Tentokrát vám však vůbec nerozumím. Proč jste si toho nechal od tohoto chlapa tolik líbit?"
"Inu proto, abych ho obelstil. Dosáhl jsem toho, že mě pokládá za omezence. Potřebuji, aby nabyl nejen přesvědčení, že postrádáme chytrost, obezřelost a odvahu, ale i že se z pasti ne-' jsme schopni osvobodit. Ted" však, bratře, nemám čas. Musím do ohrady." "Co tam chcete dělat?"
"O tom později. Dbejte zatím, aby tady zůstal pořádek. Před i Uplynutím lhůty sem nikoho nepouštějte!" "A když někdo přijde?" "Střílejte, ale neusmrcujte!"
Vešel jsem do kůlny a dveřmi ze silných fošen, jaké by ani koně či býci nedokázali vyvrátit, jsem vkročil do severní ohrady. Byla prázdná. Měsíc zatím nevyšel, ale úplná tma nebyla. Opatrnost mi přikazovala, abych si pečlivě prohlédl okolí, nebyl však na to čas. Ostatně, byl jsem přesvědčen, že tady nikdo není.
Stál jsem u kůlny, ranč za zády. Napravo i nalevo ubíhaly kaktusové ploty ohrady, stejná kaktusová stěna se tyčila napříč přede mnou. V obou rozích, vpravo a vlevo šikmo ode mne byla stejná vrata jako ta, o něž jsem se opíral. Vojáci je hlídali, abychom jimi nemohli uprchnout. Střed plotu, který byl přímo přede mnou, však určitě střežen není, a bude tedy možno připravit tam nouzový východ. Zamířil jsem tím směrem.
Půda v ohradě, rozdupaná kopyty nesčetných zvířat, byla měkká, mé kroky tedy nemohlo být slyšet. Ohrada sama byla tak veliká, že ze stran mě nikdo nemohl zahlédnout.
U plotu jsem ulehl na zem a poslouchal, zda přece jen někdo není nablízku. Nebylo tam živáčka.
Čekala mě nyní nejdůležitější část - vyříznout v kaktusovém plotu dveře. Mýlil by se ten, kdo by tuto práci považoval za snadnou. Navíc nebylo možno vyříznout jen obyčejnou díru, neboť by šiji mohl všimnout náhodný kolemjdoucí dřív, než by nám mohla posloužit. Musel jsem tedy prořezat dveře,, které otevřeme až tehdy, když u nich budeme stát připraveni k útěku. Věděl jsem, jak to udělat a provedl jsem to následovně:
Kaktusy tvořily různě, tu vyšší, tu nižší, hustě srostlou stěnu. V této stěně

jsem shora dolů vyřízl škvíru, jen asi tři prsty silnou. Od této štěrbiny jsem vedl další řez vodorovně asi dvakrát tak široký. V plotě tak vznikly dva zářezy, tvořící pravý úhel: dveře byly hotovy.
Nalevo a dole byly odděleny od plotu, s nímž byly nadále spojeny pouze vpravo. Protože kaktusový plot není suchý, ale živý a pružný, v případě, že se opřeme do kaktusové stěny tam, kde se oba řezy spojují, vyřezaná část povolí. Dveře je možno otevřít jako na pantech.
Ale jak je obtížné oba ty zářezy provést! Především je k tomu zapotřebí ostrý nůž. Měl jsem sice svůj zálesácký nůž, ale kaktusy bych neprořežal, kdyby byly suché. Vznikl by tak totiž velký šramot, který by mne jistě vyzradil. Vyhledal jsem proto v kaktusové stěně co možná nejvhodnější místo, kde byly kaktusy mladé a vláčné, a samotná stěna co nejtenčí. Musel jsem také dávat velký pozor na ostny, které se po vniknutí do těla ulomí a zapříčiňují dlouho hnisající bolestivé rány.
Mít na sobě při podobné práci kožený lovecký kabát je velice prospěšné. Kabát jsem zapnul, vyhrnul límec, klobouk si vtlačil do očí a rukávy shrnul přes dlaně. Pak jsem si lehl na zem, vtlačil se pod ostny, ohýbal je a ulamoval zády a přitom pracoval nožem. A to vše úplně potichu, aby to nepřítel neuslyšel. Těžká práce, ale cvik dělá mistra. Samozřejmě se kaktusové dveře nedají otvírat rukama, které by okamžitě byly propíchány trny. Je třeba k tomu použít pušku, nebo jiný tvrdý delší předmět.
Trvalo téměř půl hodiny, než jsem s prací skončil. Navrátiv se potom k ohni, nalezl jsem všechno tak jako Jjřed odchodem.
"Tak jak?" ptal se mě plukovník, "už jsme měli o vás obavy."
"Nebylo snadné vyříznout v kaktusovém plotu dveře."
"To není možné! Jak jste to dokázal?"
"Nožem."
"Ale teď v noci? Jste jistě celý popí chány...
"Jsem v pořádku. Teď však provedeme poslední přípravy." " Vyvedl jsem z kůlny koně, zavedl ho do ohrady a přivázal za vraty. Každý z nás si vzal všechny své věci k sobě. Nyní jsme v klidu mohli očekávat majora.
Uplynula právě hodina, když kormidelník hlásil, že se blíží ke vchodu nějaký muž. Osm strážných zůstalo na svých místech - my ostatní jsme seděli u ohně. Příchozí byl asi padesátník. Měl na sobě vojenskou uniformu, ale neměl zbraň. Přišel až k nám, lehce se uklonil plukovníkovi a řekl, nás ostatních si nevšímaje:
"Přál jste si se mnou mluvit, seňore. Považoval jsem za zdvořilé, abych vám vyhověl."
Očekával-li odpověď, zklamal se. Plukovník se tvářil, jako by ani neviděl, ani neslyšel. Významně na mne pohlédl, vyzvav mě ! ak, abych odpověděl místo něho:
"Jste velice laskav, seňore," chopil jsem se slova, "doufám, že ns vámi se dohodnu snadněji než s vašimi lidmi."
Přitom jsem pomalu vstal. Krátce na mne pohlédl a ptal se: "Kdo jste?"
"Myslel jsem, že už to víte."
"Možná. Nechci však mluvit s vámi, ale s plukovníkem." Za své chování zasluhoval malé ponaučení, které jsem mu f obratem poskytl:
"Zřejmě se, seňore, mýlíte. Nejsem podřízeným pana plukov- íníka. V této chvíli jsérn velitelem naší malé skupiny." Pokrčil rameny:
"S vámi vyjednávat nebudu. Nejste důstojník. Budu mluvit i s plukovníkem."
"To od něj nemůžete žádat. Řádný důstojník nevyjednává se spiklencem, vzbouřencem a lotrem. Já jako občan mohu s vámi spíš než on vyjednávat a nemusím se tolik obávat, že má čest jjfebude poskvrněna."
"Tormento!" zvolal. "Jestli mě budete urážet, nechám vás zpráskat!"
"Ovládněte se! Nejsem ve vaší moci." "V krátké době budete."
"Možná - pokládám to dokonce za pravděpodobné. Právě íproto jsem si přál s vámi mluvit." "Opakuji, že s vámi jednat nechci."
"Pak nechápu, seňore, proč jste se sem obtěžoval. Můžete za-f Ose odejít."
Otočil jsem se a naznačil odchod ke kůlně. Dostal se do roz- paků. Bez výsledku nechtěl odejít. Zavolal:
"V pořádku, seňore, budu s vámi jednat. Prosím, vraťte se!" Pomalu jsem se navrátil a usedl naproti němu. Bylo mu jasné, že v prvním kole nebodoval. Četl jsem mu ve tváři, že by si vůči nám, kdybychom se mu dostali do rukou, nepočínal v žádném případě v rukavičkách.
"Co tam dělají ti muži?" ptal se, ukazuje na naše stráže. "Jsou připraveni zastřelit každého, kdo by se k nám chtěl přiblížit bez mého souhlasu."
"Nesmysl! Ty muže můžete klidně odvolat. Vůbec vám nepomůžou - za čtvrt hodiny už tu nebudete rozkazovat... " "Také si to myslím." "No - tak si nehrajte na

vojáky! To je hra, které stejně
nemůžete rozumět."
"Máte pravdu. Skutečně válku a zneklidňování obyvatel nepokládám za své řemeslo. Ale třeba nejsem tak špatný voják. Byl bych nerad, kdybyste si o mně udělal nesprávný závěr. Mnohý major by udělal lip, kdyby se stal dřevorubcem."
"Diabolo! Vystrkujete růžky, které Gomarra nezpozoroval? Uvítám, bude-li náš hovor živější a hlučnější, než jsem předpokládal."
"Dobrá! Začněme tedy jednat!"
"Souhlasím. Ale nejdřív nejdůležitější otázka: zaručujete mi v každém případě volný odchod?"
"V každém případě ne."
"Tak? A kdy ne?"
"Bude-li na nás podniknut útok v době vyjednávání, pošleme vás na onen svět."
"Nic takového se nestane."
"V tom případě jste u nás bezpečnější, než já mezi důstojníky vaší armády."
"Tam se ovšem bude rozhodovat o vašem životě."
"Nu - vy znáte místní poměry. Skutečně si myslíte, že se ne-" zachráníme?"
"Jsem o tom přesvědčen, seňore. Vy ne?"
"Můžeme se ještě bránit."
"Jak? Po rozednění se vás snadno zmocníme."
"Co když unikneme?"
"Nemáte koně!"
"Můžeme se ukrýt v porostu."
"Tak daleko vás nepustíme."
"Řekněte mi tedy upřímně - proč vyčkáváte s naším zajetím až na ráno?"
"Můžete tyto otázky klást právě proto, že nejste důstojníkem a nerozumíte taktice. Kdybychom chtěli projít kaktusovou ohradou, klidně byste na nás mohli střílet. Samozřejmě by tomu tak bylo i opačně."
"Ještě štěstí, že nás to nenapadlo."
"Bylo by to vskutku nemilé přivítání. Koho by nesrazily kulky našich pušek, byl by sražen boly."
"Hrozné! Jen si to, bratře, považte!"
Fráter Hilario, pochopiv ironii obsaženou v tomto výkřiku, vážně pokýval hlavou. Major pokračoval:
"Nemáte představu, jak je obtížné prodrat se mezi kaktusy. Potřebujete sekery a dlouhé tyče. A hluk a praskot, který při takové ráci vzniká! Okamžitě bych na takové místo soustředil
svých tisíc mužů...
"Tisíc?" ptal jsem se. "Domnívám se, že jich máte jen čtyři
"Jste na omylu. Mám jich tisíc. Jak vidíte, útěk je zcela Ineniožný."
"Jsme-li obklíčeni takovou přesilu pak vskutku není na útěk ani pomyšlení," řekl jsem na pohled velmi trudnomyslně.
"Bylo by to šílenství. Vzdejte se raději na milost a nemilost. ijpokud se vzdáte bez odporu, pokusím se pro vás dosáhnout fmírnější rozsudek."
"Pro mé přátele také?"
"Ano, pro ně také."
"A pro Gomeze a jeho matku?"
"Ti se ničeho nedopustili - ihned je propustíme."
"Můžeme s vámi volně - bez pout?"
"Ne! To ne!"
"Ostatní podmínky bychom přijali, na tuto však přistoupit fnemůžeme...
"A já od ní nemůžu upustit. Dávám vám ještě deset minut na fiozmyšlenou. Jakmile tento čas vyprší, budeme hotovi."
"Dobře. Pojďte se mnou do ranče."
"Proč?"
"Chtěl bych vás přesvědčit, že umíme parlamentáře přijmout
shostinně."
"To vítám. Celý den jsem pil jen vodu. Snad je v ranči něco flepšího."
Kormidelník zbavil rančerovu ženu pout, aby nás mohla Ivffoovázet do staveni. Řekla, že má víno, a že je přinese. Nabídla]: najorovi také chleba a maso. Čekal jsem, až se major posadí. Když se pustil do jídla, řekl jsem:
"V klidu se najezte. Tedy pravíte - deset minut na lyšlenou?"
"Ano, od této chvíle."
"Poradíme se v kůlně."
"Proč ne u ohně?"
"Mohl byste podle našeho chování poznat, kdo s vašimi pod- mínkami nesouhlasí, a pak ho přísněji potrestat."
"Jste velice opatrný. Ale - nechystáte snad zradu?"

"Nemusíte se znepokojovat."
"Mohu odejít, kdy budu chtít?"
"Samozřejmě."
"Dobře. Jděte se poradit. Ale ještě jednou vám připomínám: uniknout nemůžete!"
Po těch slovech jsem vyšel ven.
Nemusel jsem nikomu nic říkat, moji druhové věděli, že nadešel rozhodující okamžik. Zatímco jsem mluvil s majorem, odešli nenápadně do ohrady a odvázali koně. Mou pušku, kterou jsem zanechal u ohně, vzali s sebou.
"Jdeme?" ptal se plukovník.
"Ano," odpověděl jsem. "Rychle a tiše. Nejdříve'však za sebou zavřeme vrata, aby major hned nepřišel na to, kudy jsme unikli."
Zavřeli jsme a pospíchali k plotu z kaktusů. Koně jsem vedl já, se mnou šel nejpokojněji. Když jsme ke kaktusovému plotu došli, pažbou pušky jsem vytlačil vyříznuté "dveře" a vykročil ven. V okolí nebylo živého tvora. Kráčeli jsme tiše, ale rychle do polí. Koni jsem položil ruku na nozdry, aby nefrkal. Zastavili jsme se až asi šest set kroků daleko od plotu.
"Co teď?" ptal se plukovník. "Proč nejdeme dál?"
"Pěšky? Aby, až se rozední, vypátrali naše stopy a dohonili nás? Ne! Musíme mít koně!"
"Ale kde je vezmeme?"
"Vojákům."
"Chcete jim je ukrást?"
"Ano - ale neříkal bych tomu krádež. Jsem přesvědčen, že ani jeden muž z majorova oddílu svého koně nezískal poctivou cestou."
"Ale, seňore, co když nás zpozorují?"
"Nezpozorují."
"Jak se tedy chcete naráz zmocnit deseti koní?"
"Tak, jak to půjde."
"Hm... tváříte se jako zkušený zloděj koní..."
"Inu... Teď se mnou půjde jen seňor Monteso. Pušky necháme tady, poněvadž myslím, že budeme potřebovat jen nože. Čekejte na nás zde..."
"Krást koně..." smál se tiše yerbatero, "to se mi líbí..."
Navraceli jsme se tiše zpět k ohradě a potom vpravo, kde měli být vojáci. Brzy jsme také slyšeli odfrkávat koně.
"Lehněte si na zem," pošeptal jsem yarbaterovi, "plazte se za mnou... tiše, naprosto tiše!"
"Myslíte, že se nám to podaří?" ptal se nedočkavě.
"Určitě. Vybereme si ty nejlepší. Chci však ještě něco..."
"Ukrást?"
"Ano - člověka."
"Blázníte?"
"Ne. Ale mluvte úplně potichu, jinak náš záměr zhatíte." "Seňore, přivedete nás do záhuby..." "Bude-li hrozit nebezpečí, od tohoto záměru upustím." "Koho chcete zajmout?" "Gomarru." "Proč?"
"Jednak ho chci přiměřeně vytrestat za jeho pýchu nezapomínejte také, že zná dokonale zdejší kraj. Dělal průvodce vojákům. j řinutím-li ho, aby jel s námi, jeho znalosti nám velice prospějí, vojáci nás tak brzy neobjeví, když budou bez jeho pomoci." "To je skvělý nápad!"
"Hm... Musíme si pospíšit, uplynulo už víc než deset minut od llchvíle, kdy jsem opustil majora. Nu doufejme, že stále ještě klidilně sedí u mísy. Jakmile zjistí, že jsme zmizeli, spustí povyk. í"ojdte rychle!"
Nemuseli jsme jít daleko. Po chvilce jsme viděli pasoucí se kpně, přičemž nejbližší zvíře nebylo dále než dvanáct kroků. " "Počkejte tady," pošeptal jsem yerbaterovi," neodcházejte od-Iftud, dokud se nevrátím."
Musel jsem nejdřív zneškodnit strážce koní. Plížil jsem se dál, rif až do samého středu stáda. Hle!
Hlídači byli dokonce dva. To bylo nepříjemné. Posouval jsem se dál, až jsem začal rozumět jejich hlasům. Téměř jsem radostí T vykřikl: v jednom z hovořících jsem poznal indiánského nadporučíka Gomarru.
Počítal jsem s jeho dlouhým hledáním nyní mně sám vběhl do rukou! Obou mužů jsem se však zmocnit nemohl. Napadlo mne, že vlastně přišel, aby se přesvědčil, zda jeho kůň je v pořádku. Poté se jistě bude vracet. Odplížil jsem se proto o něco dál a zůstal ležet v trávě. Přešlo asi pět minut. Náhle se z ranče ozvaly hlasité výkřiky:
"Sem, ke mně! Všichni sem! Chlapi jsou pryč! Zmizeli! Všichni rychle sem!"
Byl to majorův hlas. Za kaktusovými ploty povstal tlumený pí hluk, ozývala se zmatená směsice hlasů a chvílemi se ke mně donesly hlasitější výkřiky. To všechno uslyšel i Gomarra. Obrátil se rychle a rozběhl se k ranči.

Už byl u mne. Chytil jsem ho pevně za nohu. Hned jak jen klesl, už jsem na něm klečel a sevřel mu hrdlo. Bezvědomého jsem si ho přehodil přes levé rameno a zamířil přímo k hlídači koní. Nebál jsem se ho, neboť jsem počítal, že zděšení, až mne pozná, ho zbaví sebeovládání. Jakmile mne uviděl, ptal se:
"Co se stalo?"
"Major svolává mužstvo," odpověděl jsem mu.
"Proč?" ptal se.
"Později. Kde jsou ostatní koně?"
"Tam za rohem."
"Kolik vás tady hlídá?"
"Já a tam je také ještě jeden."
Odpovídal, jak jsem si přál, ale nějaké podezření v něm vzniklo ptal se:
"Co to nesete? Vždyť to je člověk! Kdo jste?"
"Jsem ten Němec, kterého chcete zajmout. Nesu nadporučíka Gpmarru - zajal jsem ho. Až se probereš, vyřiď to majorovi. Nezapomeň - vezmeme si i koně. Dobrou noc!"
Uštědřil jsem mu tak prudkou ránu do hlavy, že ihned padl v mrákotách k zemi.
"Seňore Monteso!" volal jsem pak už hlasitěji.
"Co si přejete?" ptal se.
"Utíkejte pro ostatní! Koní je tady dostatek, a ne špatných."
Odběhl, aby se vzápětí vrátil s naší malou družinou. Všichni byli nadšení.
"Bože, taková neopatrnost!" zvolal plukovník Alfino. "V takové blízkosti ranče, kde se to jen hemží nepřáteli.!
"Hledají nás uvnitř."
"Kdo jsou ti dva tady?"
"Hlídač koní a nadporučík Gomarra, kterého vezmeme s sebou. Nezdržujme se však, hledme, ať jsme brzy pryč. Vyberte si koně - osedláni jsou všichni."
"Jen jednoho? Ať jich každý vezme, kolik jen může. A rychle pryč!"
Všichni poslechli. Koně byli uvázáni lasy ke kolíkům, jež byly zapíchnuty v zemi. Stačilo vytáhnout kolíky, abychom získali nejen koně, ale i laso, sedlo a celý postroj. Gomarru, který byl stále v bezvědomí, jsem vyzvedl do sedla před sebe. Po pár minutách, kousek od ranče, jsme se zastavili, abychom zajatce spoutali.
"A nyní kam?" ptal se plukovník.
"Nejdřív na severozápad," radil yerbatero. "Je tma, musíme pomalu, abychom se vyhnuli bažinám v blízkosti Páraná. Za chvíli vyjde měsíc, pak může nasadit vyšší tempo."
Měl pravdu. Za půl hodiny se na jasné obloze ukázal měsíc. Obloha byla jako vymetená, nikde ani mráček. Deštivá běsnící síla, která se tudy přednedávnem hnala, pominula.
Děsivý pampero se vyčerpal, vysílil a byl pryč.

Kapitola třetí V BAŽINÁCH

Uháněli jsme cvalem pres planinu, udržujíce stále severozápadní směr. Občas se vyskytly menší překážky, potůčky a říčky, bažiny - uviděli jsme je však vždycky včas. Tak jsme jeli už více než dvě hodiny. Zajatec se zatím stále nepřebíral. Pocítil jsem obavy: snad jsem ho nezaškrtil? Prohlížel jsem si ho, oči měl stále zavřené. Nechal jsem zastavit a sesedli jsme z koní. Složil jsem Gomarru do trávy a rozvázali jsme mu pouta na nohou. Hle! Znenadání se napřímil, otevřel oči, vyskočil a strašně se do nás pustil. Srdečně jsem se smál, zatímco nám velice spí-lal, zejména mně. Když mu na chvíli došel dech, využil jsem toho a řekl:
"Tak rychle jsem zatím nikoho nevzkřísil. Domníval jsem se, seňore, že jste mrtev. Pročpak jste ležel tak bezvládně?"
"Mohl jsem snad ležet jinak?"
"Mohl jste mluvit!"
"Abych vám řekl, že jste hrozný chlap? Na to je dost času teď. Jen kdybych neměl pouta!"
"Co si o mně myslíte, to už jste mi řekl. Totiž, že jsem bezectný hlupák. Ale mlčel jsem, věda, že pravda je na mé straně."
"Co se mnou zamýšlíte?"
"Povedete nás."
"Ne á ne! K tomu mě nepřimějete."
"Velmi lehce."
"Rád bych věděl, jak? Co když vás povedu špatně?"
"To by nás rnrzelo - museli bychom vás zastřelit. Ostatně, nejsme slepí a navíc jsem přesvědčen, že se vám u nás brzy bude líbit."

"Já vám zase říkám, že se budu snažit dostat se od vás co nejdřív pryč."
"Zkuste to! Pro začátek vás připoutáme na koně." Udělali jsme to. Nohy jsme mu přivázali k břišnímu popruhu koně a do svázaných ruk jsme mu vložili uzdu. Cválali jsme potom dál, až jsme pocítili po únavě předchozích hodin nutnost odpočinout si. Sesedli jsme z koní v malém údolíčku, vroubeném porostem. Koně jsme uvázali, jezdci se uložili k odpočinku. Jeden z nás měl držet hlídku a současně střežit Gomarru.
Tak jak jsme ulehli ke spánku, střídali jsme se ve stejném pořadí i v hlídkování. Byl jsem první. Gomarra, jenž původně ležel vedle mne, ocitl se nyní na okraji spících.
Měsíc plul vysoko na obloze a nasvěcoval jakoby magickým svitem celou krajinu. V blízkých mokřinách, pozůstatcích nedávného pampera, skřehotaly svá milostná dueta nesčetné žáby. Jinak byla krajina ponořena v naprosté ticho.
Aby zvuky kroků z mého přecházení nerušily odpočívající, sedl jsem si na své místo a opřel bradu o dlaně. V takových nočních chvílích táhnou člověku hlavou nejrůznější myšlenky! Stejně však i odcházejí... Seděl jsem tak dlouho pojednou slyším tlumený hlas:
"Seňore!"
Byl to Gomarra.
"Co chcete?" zeptal jsem se ho.
"Odpovíte na jednu otázku zcela upřímně?"
"Zajisté - budu-li moci."
"Naznačil jste předtím, že se vám líbím. Mínil jste to posměšně?"
"Ne, seňore. Myslel jsem to upřímně."
"Neříkejte, že jednám dětinsky. I nejotrlejší člověk má slabou chvilku, kdy by se rád na něco zeptal. Proč jste mi to řekl - to o té náklonnosti?"
Jaký byl rozdíl mezi jeho předchozím chováním a nynějším jednáním. Jeho hlas zněl do jisté míry dojatě. Mluvil pravdu: byla to jeho slabá chvilka. Nemohl jsem sám říct, proč tento muž na mne působil dojmem hlubším, a to dobrým, příznivým. Osudová událost, kterou Antonio Gomarra prožil, ho asi deformovala jen zevně, pod tvrdou skořápkou bylo dobré jádro. Neviděl jsem mu do obličeje, ale zdálo se mi, že v jeho rysech je znát smutek. Zmíněnou náklonnost jsem k němu opravdu pocítil.
"Dobrá - povím vám to. Myslím, že se nemýlím: nebýval jste dřív tak zamlklý a nevlídný samotář?"
"Je to tak, seňore. Býval jsem veselý člověk, který se těšil ze života."
"Změnu asi vyvolala nějaká smutná událost, že?"
"Ano."
"Smím se dozvědět, co se stalo?"
"Mluvím o tom nerad."
"Má-li člověk tíhu v srdci, nezbaví se jí tím, že ji nosí mlčky světem a nikomu se s ní nesvěří..."
"Možná, seňore... ale není takový člověk na světě, který by mne pochopil..."
"Nu - stal jste se nepřítelem lidí. Ale kromě lidy zlých jsou na světě i lidé dobří..."
"Pravda. Ale prospěje mi, když budu mluvit o věcech, které nejde změnit?"
"Sdělená bolest - poloviční bolest. Přece to přísloví znáte..."
"Stejně tak se dá říct, že sdělená bolest je větší bolest. A navíc, co by mi prospělo, kdybych skutečně našel muže, který by mou bolest pochopil? Může mi snad někdo prozradit, kde najdu lotra, jehož už léta hledám, abych ho potrestali? Ne! Proč mám tedy mluvit o tom, co už nejde změnit..."
"Nechcete-li, nemohu vás nutit. Tuším však, že vita, proč jste se tak změnil."
"Vy? Vždyť jste tady cizincem, seňore..."
"To ano jde o smrt vašeho bratra, že..?"
"Co víte o mém bratru Juanpvi, seňore?" tázal se překvapeně.
"Byl zavražděn. Řekl mi to váš bratranec."
"Co ho to napadlo, mluvit o mých věcech?"
"Nemějte mu to za zlé. Kdyby mě to nevyprávěl, možná byste už nežil... Urazil jste mě bezohledně tak, že bych neodpověděl slovy, ale zcela jinak, kdybych neznal váš smutný osud."
"Hm - byl jsem přece vyjednavačem."
"Parlamentář má být zdvořilý a opatrný dvojnásobně. Vy jste se tak nechoval doufám, že to uznáte. Váš život visel na vlásku. Věděl jsem však, že jste se tak změnil od smrti vašeho bratra. Kdo tak dlouho vzpomíná na blízkého příbuzného, je jistě dobrý člověk. Proto jsem k vám zachoval ohleduplnost."
"Tedy proto..."
Odmlčel se. Nevyrušoval jsem ho. Bude-li chtít pokračovat, nechť je to z dobrovolného rozhodnutí. Po chvíli se otázal:

"Můj bratranec vám řekl všechno, co věděl?"
"Nevím, co všechno ví. Vypravoval mi pouze, že váš bratr byl zavražděn."
"Víc skutečně neví. Nemělo by to smysl."
"Nemůžu zřejmě očekávat, že ke mně, jako k cizinci, budete f sdílnějším?"
"Možná přece, seňore."
"Kdybych si získal vaší důvěru, potěšilo by mne to."
"To je ono, seňore, máte skutečně moji důvěru. Jste sice mým :iiepřítelem, já pak vaším zajatcem, nevím, co se mnou zamýšlíte, "ale vaše jednání ve mně nevzbuzuje ani obavy ani nepřátelství. íUznávám, že jsem vás posuzoval špatně. Poslouchal jsem vás po cestě a vím, co jste zač. Ostatní mohou děkovat jen vám, že jste s unikli. Vzpomenu-li, jak jste mne zajal, musím věřit, že dosá-i hnete všeho, oč začnete usilovat. A slyšel jsem také, že nechcete fe zůstat tady, ale směřujete do Gran Chaka. Je to pravda?"
"Je"
"Až do hor?"
"Snad ještě dál, možná do Peru."
"Hrn! Pak by to byla chyba, kdybych mlčel. Třeba náhodou objevíte stopu, po níž tak dlouho marně pátrám. Krev mého bratra volá po pomstě. Slyším toto volání ve dne v noci kdesi v í sobě. Zatím jsem mu nemohl vyhovět. A teď se náhle dozvídám, že vy se chcete do toho kraje vydat. Tuším, že vy jste člověk, který tu stopu mohl vypátrat..."
"Nepodléhejte iluzi. Jak je ta stopa stará?"
"Už řadu let. Je tu však bod, u kterého se začíná a odkud jsem ji vždy sledoval, ale stejně tak vždy ztratil. Kdybych vás mohl í zavést na to místo, snad byste... ostatně... ne, ne! Není to možné!"
"Ale co?"
"Odhalit vraha jen podle místa činu."
"Ano, to je nepravděpodobné.!."
"Zvlášť, když je to místo v divoké pustině, kde zahladí bouře za pár dní všechny stopy..."
"Váš bratr je tam pochován?"
"Ano."
"Jeho hrob je tím jediným záchytným bodem vašeho pátrání po vrahovi?"
"Ne - vím ještě o láhvi."
"O jaké láhvi?"
"O láhvi s provázky, kterou tam vrah zakopal."
"Láhev s provázky? Myslíte peruánská kipu, šňůrky s uzlíky, užívané kdysi namísto písma? Neměl byste v tom případě mlčet, protože to, co víte, by mohlo být velmi důležité..."
Bezděky jsem si vzpomněl na sendadora, kterého jsem podezříval už dřív. Staré plánky byly nyní v jeho moci. O něčem, jak jsou kipu, se yerbaterovi vůbec nezmínil. Pravděpodobně je ukryl, aby se nedostala do rukou někoho, kdo by je uměl rozluštit, a tak se dopátral tajemství ukrytého pokladu. A což, jsou-li to tatáž kipu, o nichž teď mluví Gomarra? Posledními slovy jsem byl zaskočen a řekl jsem svou odpověď poněkud chvatněji. Indián se hned ptal:
"Co se stalo, seňore? Proč jste se tak zarazil?"
"Protože jste mluvil o kipu, o které se velice zajímám..."
"Vy ty provázky umíte číst?"
"Hm... Prostudoval jsem několik knih, které o tom pojednávají... nemyslím, že bych kipu dokázal přečíst."
"Je to tak těžké?"
"Velmi těžké. Ví-li však člověk, o čem kipu hovoří, práce je jistě velmi usnadněna. V takovém případě bych snad - alespoň některá místa - dokázal přečíst."
"Kdybych tak věděl, o čem vypovídají..."
"Třeba na to přijdeme. Souvisí kipu nějak se smrtí vašeho bratra?"
"Ano, seňore."
"Povězte mi tedy, jak k tomu hroznému zločinu došlo. Možná objevíme mezi ním a kipu souvislost. Kde k té vraždě došlo?"
"V pusté salinaské pampě v bolivijských Andách. Znáte to tam?"
"V Andách jsem zatím nebyl, ale o salinaské pampě jsem četl. Je skutečně tak bezútěšně smutná, jak ji autoři popisují?"
"Snad ještě smutnější. Procházíte jí celé dny a nenarazíte na žádný strom, ba ani keř. Nebyl bych se tam nikdy odvážil, zlákal mne však lov na činčily. Chtěli-li jsme se dostat do míst, kde je možno lovit činčily, museli jsme překonat právě tuto pampu."
"Je tam solné jezero?"
"Dokonce velké. Zabírá dno širokého údolí. Vypráví se, že před příchodem bělochů

se rozkládalo u jezera několik zámožných osad, které však v následných bojích vzaly zasvé. Teď už po nich není ani stopy."
"Možná ruiny zalila láva, což se často stává v sopečných oblastech."
"Sopek je tam hodně."
"Je také možné, že dříve bylo jezero menší, později ale voda vystoupila a osady zaplavila. Má jezero přítoky?
"Ano, ale jsou malé a krátké je jich jen několik."
"Slyšel jsem, že jezero je pokryto silným příkrovem soli." "Ano. Vrstva usazené soli je tak silná, že se dá po ní jít dokonce i jet na koni. Několikrát jsem si to vyzkoušel. V období dešťů se však hladina zvedne, rozvodněna přítoky, a nadzvedává i solný příkrov. Ten plave na hladině, dostává se do pohybu a vznikají v něm trhliny. Změkne a na některých místech je tak slabý, že se tam už člověk nemůže odvážit."
"Je tedy pravděpodobné, že se jezero zvětšuje."
"Jak to?"
"Přítoky přinášejí novou vodu, jejímuž odpařování slunečními paprsky brání uvedený solný příkrov. Z toho lze soudit, že jezero se neustále, ovšem velice zvolna, zvětšuje. Tak se také zřejmě zbytky někdejších osad-dostaly pod nynější hladinu. Tam tedy byl zavražděn váš bratr? Stalo se to na lovu?"
"Ano. Směřovali jsme do oblasti s hojným výskytem činčil a procházeli jsme proto salinaskou pampou."
"Kolik vás bylo?"
"Bylo náš osm, samí zkušení a zdatní lovci. Nocovali jsme u jezera a zahřívali se u ohně, udržovaného palivem, nasbíraným v okolí. Když jsme se ráno vydávali na další cestu, chyběl zatoulaný mezek mého bratra. Naši pomoc při hledání odmítl - chtěli jsme ten den ujít velký kus cesty. Vyzval nás, abychom jeli dál, jen o něco pomaleji."
"Žijí tam divoká zvířata?"
"Nebezpečná ne. Jaguár tam nezavítá celé roky, protože ví, že by tam trpěl hladem. Supové odklízejí okamžitě všechno, co se naskytne."
"A nebezpeční lidé?"
"Lidí tam potkáte málo. Je tam sice průsmyk v Andách, ale nachází se velmi vysoko a je obtížně přístupný. Kdo jím chce projít, musí mít nejen velkou odvahu, ale nadto si musí zvolit i vhodnou roční dobu, neboť musí procházet údolími, která jsou celá zaváta sněhem. Občas tam pronikne odvážný gambusino - zlatokop, ale ani on tam dlouho nevydrží."
"Myslel jsem si to."
Mimovolně jsem pronesl tato slova, vybaviv si vzpomínku na umírajícího příbuzného rančera Burgliho.
"Co jste si myslel?" ptal se zvědavě Gomarra.
"Náhodou jsem se jedenkrát setkal s jistým gambusinem, který tam nahoře byl..."
"Byl sám? Skutečně? Potom ho znám: jen dva lidé se tam odvážili bez průvodců. Totiž já a jeden starý gambusino, který
pocházel z Evropy."
"Znáte jeho jméno?"
"Neznám. Každý ho oslovoval jen Gambusino. Měl příbuzné někde u Mercedes v Bandě Oriental."
"Souhlasí - znám ho."
"To je ale náhoda! Víte, kde je teď?"
"Je mrtev. Stál jem u jeho postele, když umíral..."
"Je mrtvý? A umřel v posteli? Zlatokopové často zahynou někde v horách a osamoceni. Nu, ať odpočívá v pokoji. Byl to vždycky uzavřený nemluva, kterého bylo těžko přimět k řeči. Vypadalo to tak, že má něco na srdci... Nevíte o tom něco?"
Odpověděl jsem vyhýbavě. Umírající mi tehdy řekl, že viděl, jak jistý člověk - sendador - zavraždil jiného. Vrah ho pak přiměl k přísaze, že nebude nikdy prozrazen tímto svědkem. Umírající totéž vyprávěl i fráteru Hilariovi. Nyní bylo téměř jisté, že zavražděný byl Gomarrův bratr a vrahem - sendador.
Navázal jsem:
"Proč by se svěřoval mně, když o tom nemluvil ani s těmi, které znal mnohem lip?"
"Třeba jste se o to zajímal..."
"Možná. Gambusino věděl, že váš bratr byl zavražděn?"
"Ne. Neřekl jsem mu o tom nic. Nemluvil jsem o tom totiž vůbec. Sešel jsem se š ním ostatně jen náhodou, a to asi na čtyři hodiny. Naznačil, zeje raději sám. Protože i já jsem si nepřál nic jiného, při příštím shledání jsme se pak rozcházeli už po pozdravu a několika větách. Nedozvěděl jsem se od něho nic, on ode mne také ne."

"A s někým jiným jste se tam nahoře nikdy nesetkal?"
"Vyjímaje lovce činčil to byl jediný muž, který přišel do hor s poctivým úmyslem."
"Tedy tam bývají i lidé, o nichž to říct nemůžete?"
"Ano. Ničemové, vydávající se za průvodce, kteří balamutí cizince, že hory lze snadno překročit. Takové důvěřivce pak vždy potká neštěstí, zatímco horský vůdce se vždy ve zdraví - sám - vrátí. Můj bratr padl do rukou právě takovému člověku."
"Nezdá se mi to. Znal přece tamější poměry stejně dobře jako vy. Nevěřil by takovému člověku."
"Souhlasí. Byl jím však přepaden a zavražděn."
"Jak to tak můžete vědět?"
"Zastihl jsem ho ještě naživu, smrtelně zraněného..."
"Našel jste ho tedy..."
"Ano, seňore. Srdce mi tluče rychleji i dnes, když si na to vzpomenu. Vzpomínáte: jeli jsme pomaleji, aby nás bratr dohnal.
Od jezera se horská stezka vine v mnohých zákrutech od plošinky k plošince, kolem nesčetných skalních výběžků. Střetli
jsme se zakrátko s jedním horským vůdcem - sendadorem, prý sestupoval sám z hor. Měl dva mezky - hned nám to bylo nápadné."
"Patrně převedl přes hory nějakého cizince a vracel se nyní sám, protože nenašel nikoho k opačné cestě."
"Tak nám to vysvětloval."
"Mluvili jste s ním?"
"Moji průvodci, já ne. Poodjel jsem v té chvíli zrovna stranou, libých se z výšiny porozhlédl po bratrovi, jak se stezka kroutí Išvzhůru, je tam vždy vidět nižší úsek cesty. Když jsem se k oštat-pním vrátil, byl už osamělý průvodce pryč."
"Zeptali se ho, jak se jmenuje?"
"Ano, ale později jsem zjistil, že jim uvedl falešné jméno - Žádný sendador toho jména neexistoval."
"Poznal byste ho, kdybyste ho nyní potkal?"
"Určitě. Uvědomte si ovšem, že mnozí sendadoři zahynuli v horách, někteří odešli do Brazílie a již se nevrátili, další zahynu- :li v místních válkách."
"Hm. Nějaké hmatatelnější podklady k pátrání tedy postrá-1'dáte. A co ona zmiňovaná láhev? V jakém spojení s vraždou i: je?"
"Povím vám to."
"Když jsme se zastavili, bylo poledne. Nechtěli jsme už dál pokračovat, dokud nás bratr nedohoní. Začal jsem mít obavy, neboť podle toho, co moji průvodci vypravovali o sendadorovi, kterého potkali, mně připadal podezřelým. Začal jsem tedy ještě s jedním kamarádem opět sestupovat dolů. Dny byly už krátké, a tak se skoro stmívalo, když jsem se ocitl na posledním skalním výběžku, který se vypínal nad jezerem. Na hraně výběžku jsem spatřil náhle bratra, krvavá stopa svědčila o tom, že se tam doplazil. Nehýbal se, když jsme seskočili z mezků a spěchali k němu."
"Byl v bezvědomí?"
Gomarra se na nějakou dobu odmlčel. Pokračoval až po chvíli:
"Mám vám popisovat, co jsem v té neblahé chvíli cítil a jaké pocity se probouzejí ve mně ještě dnes, když si na to vzpomenu? Ne! Pochopit mne může jen ten, kdo sám něco podobného zažil."
"Máte pravdu..."
"Bratra jsem velice miloval, byl mi hodně blízký. Kulka mu
vnikla do těla v blízkosti srdce a zády vyšla. Klesl jsem k němu a hlasitě ho volal. Pojednou otevřel očí a podíval se na mě. Ještě žil. S velkou námahou jsem se ovládl. Dal jsem mu otázku a přitiskl k jeho rtům ucho, abych slyšel odpověď, kterou mohl jen vydechnout. Hned potom zemřel."
"Patrně vám řekl, kdo a jak ho zavraždil?"
"Tak. Vypadalo to, že život měl strpení a neopustil ho dřív, než vše vypověděl."
"Vrahem byl ten horský vůdce?"
"Ano. Zločin spáchal zřejmě proto, aby nebylo prozrazeno nějaké tajemství. Bratrovi trvalo déle, než mezka našel a vydal se za námi. Když se dostal na první skalní plošinku, spatřil u skály dva mezky. Vedle nich se skláněl k zemi nějaký muž. Chtěl tam zakopat láhev. Jakmile můj bratr obešel skalní výběžek, dostal se do jeho bezprostřední blízkosti a zavolal na něho. Muž se ulekl, vstal a polekaně vytřeštil oči. Hned uchopil pušku a vystřelil na bratra dřív, než se mohl bránit. Když se bratr probral z mrákot, jeho mezek zmizel, díra, do níž vrah chtěl ukrýt láhev, byla prázdná a nezahrabaná. Napjal všechny zbývající síly, aby dolezl ke kraji skály a bude-li možno, spatřil ještě jednou svého

vraha."
"A podařilo se mu to?"
"Ano. Vrah klečel blízko u jezera a vyhrabával dolík. Opodál stáli tři mezci. Vyčerpán námahou Juan znovu poklesl. Vědomí se mu navrátilo až tehdy, když jsem k němu dorazil. Jakmile mi vše vypověděl, zemřel."
"Sendador se tedy domníval, zeje už mrtev?"
"Ano. Obral bratra o všechno. Nenalezl jsem u něj vůbec nic."
"Naznačil vám místo, kde vrah kopal u jezera druhý úkryt pro láhev?"
"Ano - zapamatoval jsem šije."
"Co jste udělal potom? Pronásledoval jste vraha?"
"Bylo už pozdě, zatím se úplně setmělo. Vykopali jsme pro mrtvého hrob, aby ho neroztrhali draví ptáci. Za ranního úsvitu jsme ho pochovali, navršili rov a vztyčili na něm kříž z kamení, pak jsme se s kamarádem rozešli."
"Proč jste se rozešli? Potřeboval jste přece průvodce?"
"Ale ještě důležitější bylo, abych svým druhům oznámil, co se stalo, a že se vracím, abych pronásledoval vraha. A kromě toho zde byl ještě jeden důvod, abych ho nebral s sebou. Domýšlel jsem se, že v ukryté láhvi se tají nějaké tajemství, a nechtěl jsem, aby se o tom dozvěděl někdo další..."
"Váš společník o té láhvi věděl?"
"Nevěděl, bratr mohl mluvit jen šeptem, jeho slovům jsem jttozuměl jenom já. A co mi Juan pověděl, neřekl jsem potom ni-Ikomu."
"Snad to bylo dobře, snad ne... Pronásledoval jste vraha?"
"Ne hned. Když kamarád odešel, odebral jsem se k jezeru na Imísto, kde sendador vykopal tu druhou jámu. V noci sice řádil psilný vítr, ale místo jsem našel, protože jsem si je při pohledu 'Shora dobře zapamatoval. Odhrabal jsem hlínu a našel láhev. Byly v ní však jen provázky s uzlíky."
"Věděl jste, jaký význam ty šňůrky mají?"
"Tehdy ne, později jsem to vyzvěděl a byl jsem rád, že jsem \ je nezničil."
"Vzal jste si je?"
"Ó ne, to by přece byla neprozřetelnost. Zahrabal jsem láhev s provázky přesně tak, jak byla ukryta dřív, aby vrah netušil, že někdo jeho tajemství zná."
"Myslel jste, že se tam vrátí?"
"Ovšem. Něco takového přece člověk neschovává navždy. Vrah se tam vrátil několikrát."
"Víte to určitě?"
"Zcela jistě. Udělal jsem si tam vždy určité znamení, podle kterého jsem poznal, vždycky když jsem se vrátil k jezeru, že i tam zase byl. Vyhrabal jsem láhev vždy znovu a udělal si novou značku."
"Další vrahovy stopy jste už nevypátral?"
"Ne."
"Hm... Poptával jste se v nejbližších obydlených místech?"
"Ale ano. Zůstal jsem tam několik měsíců a pátral, vše marně."
"Nenapadlo vás ukázat obsah láhve někomu, kdo dokáže kipu číst?"
"Chtěl jsem tak učinit, ale neobjevil jsem nikoho, kdo by to uměl. Protože mne nyní náhoda svádí s vámi, přál bych si..."
Zarazil se, jako by řekl příliš mnoho.
"Co?" zeptal jsem se.
"Není to možné. Jsem přece vaším zajatcem a nepřítelem. Domnívám se, že nebudete se mnou dělat zbytečné okolky a co nejdříve mě zastřelíte."
"Mýlíte se, příteli! Kdyby něco podobného naším úmyslem skutečně bylo, už byste nebyl naživu..."
"Co tedy se mnou chcete udělat?"
"Brzy se to dozvíte - patrně vás propustíme."
"Seňore, mluvíte-li vážně... Nezbývá mi tedy, než vás požádat, zda bych vás směl provázet až na Pampu de las Salinas. Máte přece namířeno do hor?"
"Ano, ale ne až tam nahoru."
"Snad by přece jen bylo dobře, kdybyste se podíval na to místo a prohlédl si láhev."
"Možná. Ostatně, asi před čtvrt hodinou jsem se rozhodl, že se podívám k solnému jezeru. Dokonce si myslím, že by se mi podařilo objevit vraha."
"Cielos! Kéž by tomu tak bylo!"
"Pokládám to za pravděpodobné. Vy sám jste se později stal rančerem, nabažil jste se snad života lovce činčil?"
"Ano. Alespoň na nějakou dobu jsem měl dost toulání, zvlášť, když se mi nepodařilo přijít vrahovi na stopu. Pobýval jsem u jezera několik měsíců, abych ho dopadl. Doufal jsem, že jednoho dne mi přece padne do rukou. Ve stálém nebezpečí jsem strádal, snášel nedostatek jídla, pití, zimu... mamě, vrah se neobjevil. Sotva jsem se na krátkou dobu vzdálil, zjistil jsem, že v mé

nepřítomnosti u láhve byl. Ten člověk má nepředstavitelné štěstí!"
"Třeba to nebylo jen štěstí."
"Jenom štěstí, obyčejné štěstí! Stalo se, že jsem prohlížel místo několikrát, vrátil se po dvou dnech a zjistil, že tam byl. To je přece štěstí?"
"Myslím, že vrah byl velice prohnaný a opatrný. Ten člověk je zřejmě nejen zchytralý, ale i výborný znalec tamějšího kraje."
"Asi máte pravdu. Vypadalo to vždy, jako by se vynořil ze země a zase se do ní propadl. Naprosto jistě jsem přišel na jeho stopy u láhve, ale jinde jsem na ně nenarazil."
"To je důkaz, že má domněnka je správná. Je to zkušený a obezřetný chlap."
"Ano. Zřejmě někdo jako Geronimo Sabuco."
"Sabuco? Kdo to je?"
"Neznáte to jméno? Je to nejlepší znalec And. Horský vůdce, kterému se nikdo nevyrovná. Lidé mu proto říkají jen Senda-dor."
"Už jste ho někdy viděl?"
"Kupodivu ne."
"Bývá v té oblasti často?"
"Ano, ale i jinde. Nejčastěji prý se zdržuje v Gran Chaku. Opravdu jste o něm ještě neslyšel?"
"Slyšel jsem jen jméno Sendador."
"Mezi lidmi se hodně vypráví o jeho odvaze a rozsáhlých zna-postech And. Prý se dokonce odvážil jednou zimního přechodu." "To je nejspíš legenda."
"Když uvážíme, co všechno si o něm lidé vyprávějí, je to latnožné. Chcete-li přejít Andy, radím vám, abyste si ho zjednal jako průvodce."
"Opravdu? To bych vás tedy desetkrát raději doprovázel k solnému jezeru. Zauvažujte o tom, zda by toto mé přání Hnemohlo být splněno!"
"Stěží. Jste přívrženec Lopeze Jordána, tudíž můj nepřítel." "Hloupost! Nezáleží mi na Jordánovi. Nemohl jsem už vy-Jsdržet v poklidu jna ranči. Chtěl jsem zase znovu do hor, abych pátral po vrahovi. Využil jsem proto vhodnou příležitost a prodal ranč. Obdržené peníze jsem odnesl do hlavního města provincie Entre Rios, do Concepción dél Urugvay, kde jsem je uložil. Když jsem zamířil zpět do And, zadrželi mne Jordánovi lidé a chtěli, abych je vedl do Corrientes. Vyhověl jsem jejich žádosti, jelikož mi nabídli slušnou částku a povýšili mne na důs-l.tojnika. To je vše."
"Vystupoval jste jako oddaný Jordánův přívrženec." "Jen naoko. Znáte přísloví: Kdo chce s vlky žít, musí s nimi výt?"
"Hm. Čemu teď věřit?" "Vám nelžu, seňore." "Dobře.."
"Nabízím vám přesvědčivý důkaz, že si vás vážím víc než Lopeze Jordána." "Jaký?"
"Takový: vlákáme naše pronásledovatele do bažin řeky Espinilla, která tvoří hranici mezi provinciemi Entre Rios a Corrientes."
"Nu ano, pronásledovat nás budou - ale s velkým zpožděním."
"Nevěřte domu, seňore. Jsou těsně za námi." "Ale vždyť v noci nemohou naši stopu sledovat." "Nepotřebují to. Vědí, že míříte k hranicím, a proto jim postačí udržovat směr, kterým jsme prchli. Když se ráno rozptýlí, zcela jistě naleznou naše stopy."
"Správně. Nezbývá nám, než se brzy vydat na cestu." "Ano. A pojedeme přímo k bažinám, abychom tam vojáky vlákali."
"A nezajmou tam oni nás?"
"Ne, ne... znám tam každou stezku tak dobře, že nemůžeme zabloudit. Nepadnete jim do rukou, neboť z bažin vás bezpečná! vyvedu."
"A mohu vám důvěřovat?"
"Prosím vás o to!"
"Nežádáte příliš mnoho? Co když nás vlákáte do léčky? Ještě jste mi nedokázal, že vaše srdce opravdu Jordánovi nepatří!"
"Řekl jsem vám přece, že mne s nimi svedla jen náhoda. Zůstal jsem u nich proto, že mne dobře platili..."
"A teď od nich chcete odejít. Není to ale zrada na vašich dosa-1 vadních spojencích? Je možno důvěřovat tomu, kdo zrazuje?"
Odmlčel se a po chvíli pravil:
"Říkáte pravdu, seňore, ač vaše slova neznějí pro mne vůbec lichotivě. Ale neposuzujete věc příliš přísně? Samotný Lopez Jordán je zrádce, nemůže se divit, když sklidí to, co sám zašil. Pokud jsem byl u něho, sloužil jsem mu věrně. Nyní však vůči němu už nepociťuji žádné další závazky. Láska k bratrovi je silnější než ohledy k pučistovi, jehož důstojníkem jsem byl stejně jen podle jména, ale hlavně proto, že jsem mu za denní mzdu konal služby. Měl byste mi však důvěřovat i proto, že mne máte ve své moci, spoutaného. Jakmile se začnete domnívat, že proti vám zamýšlím zradu, můžete mne přece zastřelit..."
"Pokud by nám na to zůstal čas..."

"Přísahám, seňore, že mluvím pravdu. Chci vás zavést k solnému jezeru. Věnujete-li mi svou důvěru, vyhnete se mnoha nebezpečím. Uděláte to, seňore?"
"Nuže, přiznávám, že jsem neřekl hned na začátku to, nač jsem myslel. Chtěl jsem ještě slyšet vaše vlastní slova. Zde je má odpověď."
Sklonil jsem se k němu a rozvázal mu pouta. Jakmile jsem to provedl, vyskočil a udiveně se ptal:
"Zbavujete mě pout. Chcete tím říct, že mi vracíte svobodu?"
"Co jiného?"
"A co když teď uprchnu?"
"Nebudete utíkat. Prchnout může jen zajatec a vy už jím nejste. Jsem navíc přesvědčen, seňore Gomarro, že u nás zůstanete."
"Ano, ano! Můžete o tom být opravdu přesvědčen. Nevzdálím se ani na chvíli. Seňore, děkuji vám z celého srdce za důvěru, kterou mi věnujete."
Radostně mi stiskl obě ruce a připojil:
"Co řeknou vaši druhové, až se probudí a uvidí, že nemám yuta?"
Vzápětí se dozvěděl, co řekl jeden z nich. Vedle něho ležel plukovník, který se nenadále probudil. Bylo to příhodné, neboť shodou okolností měl nastoupit hlídku. Povstal, přiblížil se k nám í zvolal podiveně:
"Co to? Zajatec nemá pouta! Zbláznil jste se, seňore?" "Snad ne," odvětil jsem.
"Přítele týrat je zbytečné. Tento muž iše stal naším spojencem a napomůže nám, abychom zajali jeho bývalé kamarády."
"Diablo! A vy mu věříte?" "Věřím."
"Nu - poznal jsem vás jako muže, který vždy ví, co dělá. ftVrátil-li jste tomuto člověku svobodu po zralé uváže, nemůžu půc namítat. Dodrží však svůj slib?"
"Dostojím mu za každou cenu," ozval se Gomarra. "Bylo by 'to snadné, kdyby nás bylo dvakrát tolik, mohli bychom sevřít í nepřátele ze dvou stran." "Hm... a kde?"
"Víte, že hraniční řeka místy protéká nebezpečnými bažinami?" "Arci. Bažiny jsou na našich mapách pečlivě zaneseny, přes § to však bych se do nich neodvážil. Může si to dovolit jen i člověk, který ta místa velmi dobře zná."
"Znám je velmi dobře. Jak už jsem řekl, majorovi vojáci nás i budou pronásledovat. Pustíme-li se do močálů, pojedou za ná- mi. Zavedu vás na místa, kde se vejdou pouze dva jezdci vedle sebe. Až toto místo mineme, zastavíme a protivníkovi se postavíme. Postačí tam jen několik z nás, abychom je udrželi v šachu. Nebudou se totiž moci rozvinout do šířky." "Obrátí se tedy a ustoupí."
"Právě proto bych si přál, aby nás bylo víc." "Nuže," poznamenal jsem, "každý z nás si přece směle vezme na starost několik Jordánových vojáků."
"Rád vám věřím, seňore, už jste to dokázal. Ale přece jen nás není dost. Odvedli jsme jim hodně koní, nepřijedou tedy všichni, l ale několik stovek jich přece jenom bude. Uvědomte si, že ani největší hrdina se neubrání kulce ze zbabělcovy pušky."
"To je pravda! Váš plán není špatný - byla by to radost, žali Jmout celý oddíl, kterému jsme krátce předtím unikli. Ale vypadá to, že si takové potěšení budeme muset odepřít."
"Hm," bručel zamyšleně plukovník," snad by se tomu dalo pomoci. Ale nevím najisto, zda můžu být upřímný..." "Proč byste nemohl?"
"Protože tento podnikavý seňor Gomarra byl ještě před krát kou dobou naším nepřítelem. Nechtěl bych se zodpovídat j toho, že jsme mu věnovali naši důvěru..."
"Beru to tedy na sebe..." zasáhl jsem.
"Dobře - zodpovíte si tedy případné zlé následky..."
"S klidem. Ale vy jste říkal, že máte nějaký záměr, nějakoijj dobrou myšlenku."
"Ano. Jak víte, cestuji do provincie Corrientes, abych odtanv tud organizoval útok proti Lopezu Jordánovi. Působí tam ji i několik mých důstojníků, které jsem vyslal napřed, a kteří mn"l očekávají. Zatím střeží hranici za pomoci nepravidelně rozmístěných menších oddílů. Žel, jsou to jen pěšáci, neboť nemáme? dost koní. Lopez Jordán si vedl velice zchytrale - než započal) povstání, skoupil nebo pokradl všechny koně. Velmi bych seí proto potěšil, kdybychom se zmocnili oddílu s tolika zvířaty."
"Pokud si to přejete, můžete mít brzy několik set koní. Kdej však obstarat dostatečný počet jezdců?"
"Mohl bych přivolat pohraniční oddíly." ' "Šlo by to?"
"Jistě, kdybych měl spolehlivého posla, nebo kdybych sel mohl na cestu vydat sám, to druhé by ovšem šlo těžko, jelikožj neznám cestu."
"Povedu vás, seňore," ozval se Gomarra.
"Vy? Ale kdo povede ostatní?"
"Také já. Pojedete s námi až k bažinám. Všechny vás tam? převedu místem, kde je

pevná stezka necelé dva metry široká. Vytváří tam jakýsi most v nebezpečných bažinách. Jakmile přetí jdete toto kritické místo, zakrátko se dostaneme na pevnou půdu,? kde se můžeme rozestavit a přivítat protivníka. Vojáci byli tamní, zaútočili velice obtížně, jak už jsem říkal, můžou tam postupovat jen dva jezdci společně. Jakmile se rozestavíme, my dva pře-1 kročíme brodem na příhodném místě hranici, přivedeme vojáky a můžeme nepříteli vpadnout do zad."
"Je to znamenitý plán!" zvolal plukovník.
"Přivedete-li posily včas, budou se muset vzdát, aby uniklif záhubě v bažinách..."
"Byl by to dobrý plán," opravoval se plukovník, více než zpo-f la už Gomarrovým záměrem získán, "ovšem - kdyby se... po-] dařil!"
"Musí se zdařit..."
"Je nutno, abychom se okamžitě vydali na cestu. Není možno, aby f se k nám major příliš přiblížil, neboť přivolání pohraničních oddílů si vyžaduje určitý čas."
"Správně. Najdete však cestu potmě?"
"Tak jako ve dne. Ostatně svítí měsíc."
"A... můžeme se na vás opravdu spolehnout?"
"Chcete-li, seňore, nasaďte mi pouta. Zbraně nemám. Můžete mě zastřelit, kdykoliv budete chtít, nebudu se bránit."
"Dobře! Jakmile by ve mně vzniklo to nejnepatrnější po-:dezření, tak bych to také udělal. Co tomu říkáte, seňore?" - "Souhlasím a nepochybuji, že seňor Gomarra smýšlí s námi poctivě."
"Probuďme tedy ostatní. Vyspat se mohou později, teď to ji-: nak nejde."
Spáči byli nejprve nevrlí, že jsme je probudili, když ale , uslyšeli, proč se tak stalo, souhlasili. Vyhoupli jsme se do sedel a každý z nás svíral v hrsti uzdy odvedených koní. Tryskem jsme se hnali rovinou, někde jsme museli objíždět nízká křoviska či řídký lesík.
Cválal jsem s Gomarrou v čele družiny. Důvěřoval jsem mu sice úplně, ale přesto jsem nepokládal za zbytečné připravit si revolver, abych ho v případě nutnosti zneškodnil. Nebylo to však zapotřebí, brzy jsem se přesvědčil, že je nám zcela oddán.
Před ránem jsme dorazili do řídkého lesa. Nemuseli jsme téměř zpomalovat, stromy rostly poměrně daleko od sebe. Snažili jsme se přitom naši stopu nezahlazovat, ale naopak ji učinit co nejzřetelnější.
Záhy jsme dorazili k menšímu potoku s nepatrným vodním spádem. Gomarra nám řekl, že se ocitáme v blízkosti Espinilly, pohraniční řeky, do které se zvolna tekoucí voda potoka vlévá, tvoříc přitom řadou meandrů větší i menší bažiny.
"Přišel čas," řekl jsem Gomarrovi, "abychom se přesvědčili o vaší upřímnosti."
"Nebojte se, seňore," odpověděl, "vaši důvěru nezklamu."
"Nezklamete-li ji skutečně, odvděčím se vám i já, a to pro vás myslím nečekaně."
"Smím se dozvědět jak?"
"Spatříte vraha vašeho bratra!"
"Cože? Mluvíte pravdu? Víte, kdo to je?!"
"Tuším."
"Seňore, prosím vás, řekněte mi jeho jméno."
"Uvedl jste mi ho sám, když jste mi vyprávěl o vraždě."
"Věru nevím... Neřekl jsem přece jediné jméno..."
"Vzpomeňte si!"
"Ano... vzpomínám..! Zmínil jsem se o starém Gambusinovi, kterého jste viděl zemřít. Jeho jméno jsem však neuvedl, neboť je neznám."
"Mluvil jste ještě o jednom muži, který zná okolí solného jezera, tvrdil jste o něm, že zná nejlépe celé Andy."
"Myslíte snad Geronima Sabuka? Sendadora? Vyloučeno!"
"Proč?"
"Seňore, mýlíte se! Sendador vrahem? Muž, který mnohokrát nasadil v sázku vlastní život, aby přes hory převedl cizince, kteří se mu svěřili?"
"To pro mne nemá význam, mnohý člověk působí navenek dojmem poctivce, uvnitř je však ničema. Neznáte ho, nikdy jste ho neviděl, a také jste s ním nikdy nemluvil, takže ho nemůžete hájit."
"Ale vím, jaké se těší pověsti a důvěře! Máte nějakou příčinu k takové hrozné domněnce?"
"Zatím o tom pomlčme."
"Ne! Chci vědět všechno hned teď."
"Nemůžu vám to říct. Nejsem koneckonců jediný, kdo tuší, jak se věci mají. Rovněž fráter Hilario ví, že Sendador je vrahem. Mluvil s mužem, který vraha znal."
"S kým mluvil? Povězte mi to rychle!"

"Později, později... Chci vám jen dokázat, že můžu projevit vděčnost, budeme-li s vámi spokojeni."
"Umírám netrpělivostí, seňore!"
"Inu, vynasnažte se tedy, abychom se před vaší smrtí zmocnili Jordánových vojáků, potom nám ještě zbude dost času, abychom vás zachránili."
"Vědí o tom i vaši společníci?"
"Ne, ví o tom jen bratr Hilario. Mluvit o tom smíte jen s ním. Je třeba, aby ostatní naši přátelé, zvláště yerbateři, neměli o tom ani tušení. Musí pokládat Geronima Sabuka za poctivého člověka jako doposud."
"Já stěží můžu věřit, že je vrahem. Jsem přesvědčen, že se mýlíte."
"Nemýlím se. Chci se vás teď na něco zeptat: vyprávěl jste o starém Gambusinovi, pokládáte ho snad za lháře?"
"Toho? To spíš leckoho jiného, ale jeho nikdy. Nenamluvil toho nikdy moc, ale co řekl, byla vždy pravda."
"Nuže - něco vám prozradím. Těsně před smrtí mi svěřil, že vrahem byl Sendador."
"Seňore, je to možné?"
"Mluvím pravdu. Sdělil mi, že Sendador zavraždil a oloupil jistého kněze."
"To by byl neodčinitelný hřích, volající o pomstu. Kdo to Gambusinovi řekl?"
"Viděl tu vraždu na vlastní oči."
"A nezabránil jí?"
"Nemohl. Stál vysoko na skále nad místem činu. Volal na vraha, ale marně."
"Sendador se tedy musel obávat i jeho, neočekávaného svědka. Nesnažil se ho také zavraždit?"
"Udělal něco jiného. Byl to totiž jeho přítel, nezabil ho proto, ale vynutil na něm přísahu, že nic nevyzradí..."
"To je strašné! A Gambusino vám o tom pověděl? Porušil tedy přísahu..."
"Nevypravoval mi nic. Slyšel jsem ale o tom případu už dřív a on mi jen potvrdil, co jsem si domyslel. Když jsem mu událost popsal, nemohl zapírat."
"Tedy skutečně je Sendador vrahem! Opravdu! Děsím se, seňore! Nemýlil se starý Gambusino?"
"Ne. Ostatně všechno souhlasí. K oběma vraždám došlo ve stejné době a kipu, o kterých jste se zmínil, Sendador ukradl knězi."
"Víte to jistě?"
"Kněze Sendador zavraždil nejen pro ona kipu, ale měl pro to ještě jiný důvod. Ale o tom až později. Když vás zasvěcuji do tohoto tajemství, uznáváte, že vám projevuji důvěru, kterou jsem nevěnoval ani yerbaterovi, mému oddanému příteli. Doufám, že ji nezneužijete!"
"Nezmíním se o tom nikomu ani slovem."
"Můžete o tom mluvit pouze s fráterem, samozřejmě jen tehdy, když u toho nikdo nebude. Hlavně se nesmíte prozradit Sendadorovi."
"Jak se mu však budu moci pomstít?"
"Pomstít? Snad bude stačit trest. Zmíníte-li se o vraždě, pochopitelně ji zapře. Proto ho přivedeme na místo, kde je ukryta láhev a on nesmí tušit, že o ní víme, musí být překvapen."
"Ach! Myslíte, že v úleku se přizná?"
"Určitě! Strašný čin přemůže jeho vnitřní sílu. Řekl jsem vám mnohem víc, než jsem původně zamýšlel. Věřím zato, že jste nyní přesvědčen, že s vámi smýšlím naprosto upřímně."
"Máte mou vděčnost, seňore. Rád bych si o tom ještě s vámi promluvil, ale dostáváme se na místo, kde se musí od vás od- loučit plukovník."
"Ale ne ode mne. Jsem rozhodnut provázet ho. Nemůžu ho nechat odjet samotného."
"Pojedu s ním přece já."
"Budeme-li tri, tím lip. Při hranicích musíme zachovávat největší opatrnost."
Plukovník se zaradoval, když se dozvěděl, že ho chci doprovázet, doposud totiž úplně Gomarrovi nevěřil.
Doklusali jsme na rovinku, pokrytou sytě zeleným pažitem. Kopyta našich koní dusala po zelenkavé trávě pastvin nyní po trávě s nádechem, který přibíral rezavě hnědou. Bedlivému pozorovateli by neušlo, že v ní je mnoho rostlin, kterým se daří v močálech.
Jakmile jsem popojel několik kroků vpřed, abych si prohlédl okolí, Gomarra na mne zavolal:
"Pozor, seňore! Jediný krok a jste v bahně!"
"Tady vlevo?"
"Vpravo také. Dostali jsme se na místo, o kterém jsem vám vyprávěl."
Měl pravdu. Přesvědčil jsem se, že na obou stranách je hluboké, řídké bahno, ve kterém by se člověk lehce ztratil. Náš bývalý vůdce, Indián Gomez, který nás

doprovázel se svou už zcela zdravou matkou, nám chtěl předvést, jak je bažina nebezpečná. Svlékl se, uvázal si kolem hrudníku pod rameny laso a vstoupil na zdánlivě pevnou půdu. Okamžitě se zabořil po kolena do bahna, o dva kroky dál v něm vězel již po prsa. Bahno ho sevřelo věru pevně a bylo třeba značné námahy, abychom ho vytáhli. Lhostejný k tomu, že se ušpiní, provedl zkoušku na obou stranách stezky. Ostatně, řeka nebyla daleko.
Měli jsme potvrzeno, že z těchto míst se nedá uniknout ani vpravo, ani vlevo. Kdyby nás vojáci chtěli napadnout tady, museli by postupovat jen ve dvojicích, jak nám to Gomarra řekl. My potom, ležíce za rákosím mezi křovisky, mohli bychom je postupně postřílet všechny. A kdyby se obrátili, v místech, kde se nyní nalézáme, budou je čekat vojáci plukovníka Alfína. Není přitom jisté, že se jim podaří obrátit koně na úzké cestě mezi bažinami.
Vytvořili jsme dlouhou husí řadu. V čele jel Gomarra, za ním potom rny, vedouce každý s jedním druhem volného koně. Tak jsme postupovali mezi bažinami cestou tu širší, onde užší, nikde však její šířka nepřesáhla necelé dva metry. Stezka sama byla dlouhá, mnohem delší, než jsem původně myslil. Neprotínala také močály přímo, ale vinula se v mnoha záhybech podle toku řeky. A byla tak dlouhá, že na ní bylo dosti místa pro všechny naše nepřátele. Když poslední z nich vjede na nebezpečné místo, první ještě nebude na pevné půdě. A čtyři sta jezdců potřebu-í je věru hodně místa.
Půda na stezce byla měkká a poddajná. Kopyta našich koní se [bořila do černé prsti. Přešli jsme však šťastně a dostali se na pěknou travnatou loučku, lemovanou křovím a stromy. Naši druhové tady mohli rozbít tábor a vyčkat v pohodlí náš návrat.
Už chtěli sesednout z koní, když Gomarra, dávající stále víc najevo, jak obezřetným a zkušeným je mužem, na ně zavolal:
"Zůstaňte v sedlech, seňorové! Pojeďte s námi ještě nějaký kousek cesty, zpět se vrátíte pěšky!"
"Proč pěšky?"
"Neříkal jste, seňore, že vaši vojáci nemají koně?"
"To nemají."
"Nuže, musíme jim pomoct. Vezmeme všechny koně s sebou, aby se s námi vojáci mohli rychle vrátit."
Tato myšlenka nebyla špatná.
"Máme přes třicet koní," pokračoval Gomarra," sednou-li si na každého dva vojáci, velice brzy jich zde bude na sedmdesát. Považuji to za nutné, protože nevíme, jak dlouho budeme na nepřítele čekat."
"Odtud už je cesta dobrá?"
"Stejná jako sem. Po obou stranách bahno. Přebrodíme řeku a naše stopa zmizí. Jakmile se dostaneme na pevnou půdu, my tři snadno povedeme všechny koně, ale do té doby nám musí všichni pomáhat."
Stalo se. Zatočili jsme vpravo a na břehu proti proudu. Bylo tu opět hluboké bahno, které protínala uzounká stezka, takže jsme museli jet jeden za druhým. Koně šli za námi pomalu opatrně, jako by instinktivně tušili nebezpečí. Konečně jsme vjeli na pevnější místo a spatřili na protějším břehu pevný pískový jazyk.
"Tady překročíme řeku," pravil Gomarra," za ní je už cesta bezpečnější. Teď už ostatní seňory nemusíme zdržovat, mohou se vrátit, jakmile nám pomůžou vehnat koně do vody."
Plukovník, Gomarra a já jsme vjeli do řeky. Ostatní seskočili ze sedel a vehnali koně do řeky, když jim napřed přivázali nakrátko uzdy a třmeny
Řeku jsme přebrodili bez obtíží, nebyla ani nadměrně široká, ani příliš hluboká. Když jsem přivázali koně k sobě, pokračovali jsme v jízdě. Naši společnici se vraceli na místo, kde chtěli předtím z koní sesednout.
Ze začátku jsme se od řeky vzdalovali volnějším klusem, až
teprve když jsme se ocitli na otevřené pláni, pobídli jsme koně do cvalu.
Směřovali jsme vytrvale západním směrem, neboť tam doufal plukovník nalézt své oddíly.
Nejeli jsme ani čtvrt hodiny, pátrajíce neustále všude po stopách, když jsme pojednou uviděli dva jezdce. Objevili se na západním obzoru a směřovali přímo k nám. Zahlédli nás už také a chtěli vědět, kdo jsme. Plukovník jim hleděl napjatě vstříc. Jakmile se přiblížili, radostně zvolal:
"Rytmistr Mauricio! Toho jsem vyslal předem. A seňor vedle je můj poručík. Máme štěstí, že jsme je potkali."
Rytmistr poznal svého velitele a už z dálky ho zdravil. Když přijel blíž, nevycházel z úžasu, že se neočekávaně sám plukovník objevil v těchto místech.
"Později, později, příteli," přerušil ho plukovník," především chci vědět, kam jedete."
"Jedeme na pohraniční cvičení," zněla odpověď. Ukazuje na západ, rytmistr dodal:

"Tam jsou naše oddíly."
"Kolik mužů?"
"Dvě stě mužů, sedmdesát koní. Více jsme nesehnali, Lopez Jordán je všechny odvlekl za hranice."
"Vím. Tedy sedmdesát. My jich máte třicet. Dva muži na jednoho koně - dvě stě mužů dopravíme zpět snadno. Odvážíte se s dvěma sty mužů zajmout čtyři sta Jordánových jezdců?"
"Bude-li příznivý terén - proč ne!"
"Jak jsou vaši lidé ozbrojeni?"
"Všichni mají remingtonky."
"Skvělé! Samotný terén je velice příznivý. Rychle! Zaveďte mne k vojákům! Neztrácejme čas."
A zase jsme uháněli vpřed, tentokrát ostrým cvalem, plukovník líčil důstojníkům cestou svá dobrodružství. Projevili mu uznání, že tak šťastně vyvázl a zjevně hořeli touhou po příležitosti, aby se před ním mohli nějak vyznamenat.
Brzy jsme dorazili do ležení. Vojáci dnes měli vykonat cvičení v blízkosti řeky. Nyní se však objevila vážnější práce. Byli to sice lidé posbíraní všelijak, ale na místní poměry ne-vyhlíželi zase tak zle. Jejich uniformy se podobaly baskickým, pušky měli nové a dobré. Nevadilo nám ani tolik, že jen asi polovina z nich měla koně, neboť jsme s sebou přivedli dost zvířat, aby jeden kůň připadl na dva muže.
Přítomní důstojníci sesedli a radili se. Ukončivše poradu, nařídili nasednout mužstvu do sedel, za sedlo každého jezdce se posadil ještě druhý voják. Klusem jsme se pak vraceli zpět
řece, ne však k místu, kde jsme ji přebrodili, a to proto, abychom mohli zaujmout pozice za zády nepřítele, vešel-li už do pasti.
Gomarra věděl ještě o jiném brodu, kde jsme řeku překročili a souběžně s ní po proudu šťastně objeli bažiny. Protivník se zatím neobjevil. Zvěda jsme vyslat nemohli, zůstaly by po něm v měkké půdě stopy.
Vojáci se poukrývali v křoví a já jsem odešel s Gomarrou k : našim druhům. Předtím jsme ještě s plukovníkem umluvili, že 1 vpadne se svými lidmi nepříteli do zad, jakmile dáme výstřelem znamení.
Přátelé měli ohromnou radost, když se dozvěděli, že naše výprava měla tak šťastný a příznivý výsledek. Posadili jsme se k nim, abychom vyčkali věcí příštích, ale současně abychom si také řádně odpočinuli - spánkem. Z našeho místa byl dobrý přehled, a tak, když jsem se spolu s bratrem Hilariem ujal hlídky, ostatní záhy upadli do posilujícího spánku.
Využil jsem této příležitosti, abych povyprávěl fráterovi, co jsem slyšel od Gomarry. Podivil se, když uslyšel, kde jsou ukryta kipu, o kterých Sendador tvrdil yerbaterovi, že je nemá.
"Jak podivná náhoda! Nejprve vás svedla s yerbaterem, který věděl o pláncích Sendadora, a pak s umírajícím Gambusinem, který zase věděl o vraždě a objevil kipu. Vydáte se do hor k solnému jezeru?"
"Ano."
"Půjdu s vámi. Zavést nás tam musí Sendador."
"Udělá to?"
"Ano. Dostane slib dobré odměny. Myslíte, že se vám podaří ta kipu přečíst?"
"Ne. Postrádám k tomu potřebné vědomosti. Pokusím se však, abych je získal. Jakmile budu šňůrky držet v ruce, neustanu, dokud neodhalím jejich tajemství."
"Mohli bychom se z plánků dozvědět, kde jsou poklady ukryty?"
"Možná. Myslím, že bychom podle nich mohli místo vypátrat."
"Řekl jste Gomarrovi všechno, co víte?"
"Ne. Gomarra neví, že jde o ukrytý poklad. Řekneme mu to, ale až později. Mohl by pojmout zbytečné naděje."
Bratr Hilario na mne s úsměvem pohlédl a pravil vážně:
"Zdá se, že v ten poklad nechcete jaksi uvěřit..."
"Zatím ne. Jistěže víme, že staří Inkové slynuli obrovským bohatstvím. Traduje se, že zakopali nesmírné poklady. Objeví-me-li pravá kipu a pravé plánky míst, kde jsou cennosti zakopány, o věci pochybovat nebudu."
"Nějak vás však ty zprávy o pokladech nevzrušují..."
"Inu, jsou poklady a poklady. Hrouda zlata nebo velký diamant jsou hezké věci, doušek čerstvé vody ve chvíli palčivé žízně a krátký spánek ve chvíli velké únavy jsou mi právě nyní skoro milejší."
"Dovolte, milý bratře, abych se trochu prospal."
Uložil jsem se a ve chvilce spal. Nespal jsem však víc než deset minut. Probudil mne hlas fřátera Hilarie:
"Vstávejte, seňorové! Jedou!"
V mžiku jsme byli všichni na nohách a pohlíželi na planinu. Ano, Jordánovi

vojáci se cvalem blížili. Někteří měli za sebou v sedle ještě kamaráda, zřejmě ty, kterým jsme odvedli koně. Klusali roztažení do široké řady a vypadalo to, že močály ani nepozorují.
"Cielo! Vjedou do bažin!" zvolal fráter, "musíme je varovat!"
Chtěl na ně zavolat, přiložil již ruce k ústům, ale všas jsem tomu zabránil.
"Ticho, bratře!" zarazil jsem ho. "I když jich pár do bahna zapadne, je kolem nich dost kamarádů, aby je stačili vytáhnout."
K ničemu podobnému však nedošlo. Jezdci si dávali vzájemně výstrahu a vybízeli se k opatrnosti. V poslední chvíli zadrželi koně, někteří sesedli a prohlíželi bahno. Zjistili pochopitelně, že si musí vést co nejopatrněji. Major svolal důstojníky a radil se s nimi.
"Tak pojedou dál..?" obával se yerbatero Monteso.
"Určitě," odpověděl jeden z jeho druhů.
"Tak jsou ale blázni..."
"Copak vědí, že tady na ně číháme?"
"Nejdřív by se měli přesvědčit, zda... oh, pohleďte! Majora to právě napadlo..."
Protivníkův velitel vyslal totiž dva jezdce, aby prozkoumali cestu v našich stopách.
"Třikrát běda!" prohodil ironicky kapitán Turnestick. "Vyslali výzvědné čluny. Dojedou-li až sem, uvidí nás a budeme prozrazeni."
"Nesmějí nás postřehnout!" odpověděl jsem. "Ukryjeme se. Křoví a rákosí je tady dostatek."
"A což, budou-li zde chtít počkat na své kamarády. To by byla překážka v našich záměrech..."
"Vyřídím je," zvolal kormidelník Larsen. "Sir, už se těším na nějakou pořádnou práci..."
"Počkejte přece, Larsene," napomínal jsem ho, síla by nic nemaohla, kdybychom jim nezamezili varovat majora."
"Stisknu jim tedy krky, že ani nepípnou."
Ale nebylo mu dopřáno, aby mohl užít svou sílu. Schovali :me se a oba jezdci nás minuli. Zastavili krátce na místě našeho Iddpočinku, a pak spatřivše další stopu, došli zřejmě k závěru, že Ijsme po chvilce odpočinku pokračovali v cestě. Obrátili a vraceli se zpět k majorovi.
"Škoda přeškoda," litoval kormidelník, "zase mi vyklouzli."
Takto to však bylo lepší, jak pro oba jezdce, tak pro nás. Kdyby se náš záměr nezdařil bezchybně, mohl být zmařen celý plán.
Pozorovali jsme, že major po krátkém rozhovoru s oběma jezdci dal povel k další jízdě, které se osobně ocitl v čele. Se , značnou dávkou netrpělivosti poháněl koně znatelně víc než ostatní, a tak své lidi značně předstihl.
"Co uděláme?" otázal se fráter. "Necháme ho projet?"
"Rozhodně," odpověděl jsem.
"Když ho nezastavíme," uvažoval, "dostanou se sem i jeho vojáci. Tady na pevné půdě bych se boji raději vyhnul..."
"Buďte bez obav," uklidnil jsem bratra Hilaria. "Jakmile ho zmáčknu, zakřičí tak hlasitě, že se jeho lidé zastaví." "Sir," ozval se kormidelník nedočkavě, "nepřenechal byste ho mně?"
"Ale jistě! Ovšem nerozmačkejte ho! Sundejte ho jen ze sedla a položte na zem, to úplně postačí."
Rozmístili jsme se za křovinami tak, aby nás major hned nepostřehl. Ten mezitím nechal úzkou stezku za zády a dostal se na pevnou půdu. Vjel do křoví a - uviděl nás. Chvíli nebyl ze sebe úlekem schopen vypravit ani hlásek. Vzápětí však křičel:
"Stát! Vraťte se! Jsou tady!"
Chlapík! Chtěl nás zajmout, ale teď když nás spatřil, vybídl své lidi k ústupu. Zvláštní! V tom okamžení ho však již držel kormidelník kolem pasu, nadzvedl ho v sedle a strhl z koně na zem.
Dlouhý had jezdců se zastavil. První z nich od nás nebyl dál než dvacet kroků. Poslední už také opustil pevnou půdu a vjel na úzkou stezku. Všichni jezdci se ocitli na cestičce, ze které nemohli uniknout. Majora jsme obstoupili. Prchnout nemohl. Hodnou chvíli se na nás mlčky díval.
"Vítáme vás, seňore," pozdravil jsem ho ironicky, "konečně se znovu setkáváme..."
Kousl se do rtů, ale neodpověděl.
"Dlouho jsme na vás čekali," pokračoval jsem, "ale jídlo, l předložené vám rančerovou manželkou, vás zdrželo víc, než-i bylo pro nás vhodné. Proto jsme odešli. Věřím, že nám tento drobný přestupek proti společenským mravům prominete..."
Major stále upjatě mlčel.

"Chudák," prohodil Monteso, "radostí oněměl..."
"Tormento!" vzpamatoval se konečně major zaklením, "zakazuji si takové urážky!"
"Neurážejte pana majora..." zasáhl jsem. "A vy, seňore, si f uvědomte, že nejste v postavení, které budí úctu a obdiv!"
"To si odpykáte! Jak se můžete odvážit..."
"Inu, jste náš zajatec, seňore!"
Vyskočil a sáhl po šavli. Ještě rychleji jsem na něho zacílil svůj revolver.
"Ruce pryč! Vzpamatujte se! Vy i vaši vojáci jste zcela v naší moci!"
"Oho! To tedy ne! Stačí, abych dal povel a moji vojáci vás roznesou na kopytech..."
"Nuže - zkuste to! Což jste nepostřehl, že zde obstojí vedle sebe v nejlepším pouze dva jezdci? Postřílíme-li několik prvních dvojic, vytvoří se takový val, že ostatní jezdci se přes něj nedostanou."
"Dobře. Dám vás obklíčit a napadnout ze stran."
"Hned vám dokážu, že váš důmyslný záměr nelze provést. Ale vy říkáte "dám..." Ne, vy se budete řídit naší vůlí. Abych vám jasněji naznačil, oč nám jdej nařiďte svým lidem, ať ihned složí zbraně! Ať se vzdají!"
Pohlédl na mne v nechápavém údivu.
"My... a vzdát se?" zvolal. "A vám? Čtyři sta mužů deseti ci-vilistům?"
Hlasitě se rozesmál.
"Bah! Jen se smějte," opáčil jsem klidně. "Jste v tak špatném postavení, že budu-li chtít, musí se váš oddíl vzdát mně jedinému. Zastřelím několik prvních koní. Vaši vojáci nebudou moct ani vpřed ani vzad, A kdyby chtěli uniknout bokem, propadnou jisté záhubě. Nepozorujete, že se koně vašich lidí zabořují do bahna stále víc a víc? Stezka není zase tak pevná, aby unesla takovou tíhu... Za deset minut zmizí celá vaše slavná jízda v bažině."
Obrátil se, pohlédl na své jezdce a zbledl. Cesta skutečně začínala povolovat. Vojáci, kteří nesměli dopředu, se ocitli
nebezpečí. Začínali nadávat. Jestliže neměli zahynout, opravdu
mnoho času nezbývalo.
"A pokud si myslíte, že máte co dělat jen s námi, jste na omy-jpu. Než jste se odvážil vjet do bažin, neprozkoumal jste řádně iokolí, tudíž jste neobjevil námi nastraženou past. Dávejte pozor! Past se uzavře!"
Na můj pokyn yerbatero vystřelil z pušky. Sotva výstřel suše Idozněl, přihnali se do týlu nepřítele plukovníkovi vojáci. Jezdci jpžůstali v sedlech, muži za nimi seskočili. Ve chvilce vytvořili í dvojitou linii, pevný řetěz, který zamezil jakoukoliv možnost návratu majorovým vojákům. V první řadě stálo sto pěších, za stejný počet jízdních, obojí ozbrojeni dobrými puškami. 1 Majorovi "vojáci" měli jen málo starých pušek. Svých las a bol použít nemohli.
Vojáci poznali, že jsou obklíčeni.
Jejich nepříjemné postavení se stávalo nebezpečným. Úzká pěšina povolovala. Byla to jen pevnější slatina, spočívající na měkkém bahně a byla-li příliš zatížena, musela povolit. Z druhé strany bažiny se ozval hlas plukovníka Alfina, vyzývající vojáky, aby se vzdali. Stejný apel jsem adresoval znovu majorovi. Ale ten, skřípěje zuby, pohlédl na své vojáky a vztekle pronesl:
"Ať se raději utopí! Nedostanete je!"
"V tom případě nechci ani vás. Propouštím vás. Vraťte se ke svým lidem!"
Major se na mě udiveně podíval a řekl:
"Vzdáte se velké výhody, seňore!"
"Jen z přátelství k vám, majore! Chcete-li obětovat vaše vojáky, dávám vám příležitost, abyste s nimi sdílel tentýž osud. Lid bude o vás vyprávět jako o velkém hrdinovi, až vejde ve známost, že jste dal přednost smrti před zajetím..."
Majorovi zpopelávěla tvář.
"Ale to přece po mně nemůžete chtít!" zvolal.
"Žádám to, seňore!" opáčil jsem kategoricky. "Neposlech-nete-li, donutím vás. Lasem vás vyprovodíme k vašim lidem, až vám záda zmodrají. Máte jen pár minut na rozmyšlenou. Když vyzvete vaše vojáky, aby se vzdali, bude dobře. Jak ne, zahynete všichni v bažinách. Nežertuji! Slyšíte?"
Vojáky jímal narůstající strach. Křičeli na majora, aby se vzdal. Ti poslední v řadě se již obrátili a začali plukovníkovým lidem odevzdávat zbraně. Major konečně pochopil, že zdráhání by nemělo smysl. Vojáci už ho neposlouchali, jejich hrdinství zmizelo tváří v tvář smrti. Řekl proto:
"Nuže dobrá - tentokrát jsem prohrál. Věřím však, že brzy sehrajeme novou partii. Tu prohrajete vy! Vzdávám se!"
"To je zbytečné. Jste už tak jak tak v naší moci. Přikažte vašim vojákům, aby se vzdali plukovníku Alfinovi!"
Major vydal vztekle příslušný rozkaz, který však byl ochotně proveden. Muži,

kteří to k nám měli blíž, se už nechtěli vracet, jelikož se jim cesta nazpět zdála nebezpečná. Chtěli přejít sem k nám. To jsem ovšem nemohl dovolit, bylo nás zde už tak dost a mnoho místa nezbývalo. Museli tedy přece jen nakonec nastoupit zpáteční cestu, vraceli se jeden po druhém a plukovníkovi lidé od nich přebírali koně a zbraně.
Abychom se nyní dostali k plukovníkovi, museli jsme jít podél řeky oklikou až tam, kde močály začínaly. Major musel s námi pěšky. Jakmile jsme došli na zmíněné místo, stoupl si před plukovníka a pravil:
"Seňore, dnes přálo štěstí vám. Věřím, že budete jednat v Ipřešvědčení, že budoucnost je nejistá a karta se může obrátit." Oslovený na něho pohrdavě pohlédl a odvětil: "Mé jednání není závislé na štěstí. Konám vždy v první řadě Isvou povinnost. Kdo nečiní své povinnosti zadost, nemůže ode Jmne čekat ani úctu, ani ohledy. Jste povstalec, který porušil Rpřísahu. Jako vůdce vzbouřenců jste tím, kdo je svedl, přísluší Rváni přísný trest. Před ním vás nemůže chránit vaše hodnost - právě naopak. Víc nemám, co bych vám řekl!" Odvrátil se. Major na něho hněvivě zakřičel: "Zmocnil jste se nás zradou! Muž, který vděčí za svůj úspěch k zrádci, nesmí mluvit tak hrdě!"
Potom se obrátil k Antoniovi Gomarrovi a doložil: "Do této pasti jsi nás vlákal ty! Chraň se padnout mi někdy do rukou. Čeká tě provaz..."
"Mlčte!" bránil se Gomarra. "I kdyby to tak bylo, vy mi neměte co vyčítat. Sám jste přísahal věrnost prezidentovi a sám l jste ho zradil, kdo je tedy větší zrádce: vy, nebo já?" "Lumpe! Ty se odvažuješ... já tě uškrtím..." Major skočil proti Gomarrovi. Ale plukovník Alfino rychle vkročil mezi oba muže a přikázal: "Svažte ho, ať si uvědomí, že bez mého svolení nesmí ani promluvit! Všechny ostatní svažte jejich vlastními lasy! A nasedat! Musíme do Palmáru a nemůžeme se tady zdržovat."
Jeho vojáci hned rozkaz provedli. Odzbrojeni zajatci se bránit nemohli, byli tedy spoutáni vlastními lasy, jejich zbraně si rozdělili vítězové. Potom jsme zajatce obklíčili a vydali se na cestu do města Palmáru, vstříc novým dobrodružstvím...

Kapitola čtvrtá V GRAN CHAKU

Město Palmár se nachází v provincii Corrientes, argentinské Mezopotámii, a to na stejnojmenné řece. Není velké, je však alespoň na tamější poměry střediskem čilého obchodu, přes neobyčejnou plodnost půdy zemědělský výnos pokrývá stěží potřebu místní provincie. Průmysl je zanedbatelný a export se omezuje jen na produkty lesa a stád.
V době, kdy jsme se sem blížili od jihu s našimi zajatci, byl Palmár východiskem všech vojenských akcí, které byly řízeny ze severu proti povstaleckému vojsku Lopeze Jordána. Okolí se hemžilo vojáky všeho druhu, při jejichž spatření by řadový příslušník evropské zeměbrany povážlivě vrtěl hlavou. Přesto však působili lepším dojmem, než lidé, které jsme spatřili u Jordána. Dojíždějíce k městu, viděli jsme vojáky cvičit po obou stranách cesty.
Městečko samo neleží přímo na řece. Je od ní odděleno bažinami, které je možno přejít jen po rákosových hatích. Plukovník Alfino velel, abychom cválali až na náměstí, tam jsme zastavili před Casa de Ayutamiento, tedy před radnicí. Ta se ovšem podobala spíš selskému dvorci než výstavné úřední budově.
Plukovník se tam představil místnímu veliteli posádky. Já a fráter Hilario jsme mu potom museli být nápomocni při líčení našich zážitků. Jakmile jsme dokončili náš výklad, nařídil velitel, aby zajatí důstojníci byli uvězněni v budově a mužstvo zavřeno do několika ohrad, kde měli vyčkat pozdějšího rozhodnutí. Nás a naše společníky pozval velitel k slavnostnějšímu obědu.
Zajetím přesily nepřátel a získáním velkého\počtu koní bez jediného výstřelu zahájil slibně plukovník Alfino svou válečnou l činnost. A protože jsme mu k úspěchu vydatně dopomohli, prokazoval nám všemožnou pozornost. Vyzval nás, abychom v Palmáru zůstali co možná nejdéle a slíbil, že se postará, aby náš , pobyt byl co nejpříjemnější. Projevil ochotu opatřit nám vše, co budeme potřebovat k další cestě. Jeho první starostí bylo, aby nám opatřil dobré ubytování. Našli jsme je v domě jistého bohatého obchodníka. Byli jsme přijati velmi přátelsky a ubytováni jednak ve dvou pokojích pro hosty, jednak v přilehlé budově pro služebnictvo.
Když jsem se přesvědčil, že můj kůň je dobře zaopatřen, uložil jsem se k odpočinku. Ve městě nebylo nic pozoruhodného, a po zažitých namáhavých událostech jsem již toužil po spánku. Fráter, Turnestick a jeho kormidelník rovněž ulehli. Ostatní odešli do města za rozptýlením. Také Indián Gomez s matkou, které nedobrovolná lázeň v řece Páraná kupodivu neuškodila, odešli navštívit své soukmenovce, kteří žili ve městě, nebo sloužili ve vojsku. Gomez

patřil ke kmeni Ariponů, sídlícímu převážně v krajině mezi řekami Rio Salado a Rio Vermejo a je znáni výtečnými znalostmi Gran Chaka.
Pozdě večer mě Gomez znenadání probudil. Omlouval se, že se musí se mnou rozloučit, jelikož z důležité příčiny opouští město. Na můj dotaz odpověděl:
"Musím se vrátit do svého domova. Můj kmen se dostal do nebezpečí, že bude vypuzen ze svých sídlišť. Musím své soukmenovce varovat."
"Kde leží vaše sídliště?"
"Za Páraná, mezi Rio Salado a horním tokem Rio Vinoras."
"Tam jsou už nyní četné usedlosti opuštěné, že?"
"Ano. Už dávno se tam přistěhovali běloši, ale neudrželi se. Indiáni se k nim chovali nepřátelsky. Bílí přistěhovalci museli své osady opustit, teď už jsou to jen zbytky obydlí. Vracejí se však znovu, aby nás z našeho území vyhnali. Máme odejít bez toho, že bychom se bránili?"
"Co tam chtějí? Zdejší půda je přece mnohem úrodnějšíma přístupnější, také bezpečnější. Proč usilují právě o oblast, patřící již k divokému Gran Chaku?"
"To zajímá i nás. Tady všude je přece dost volné půdy."
"Co je to za lidi?"
"Část je jich z Buenos Aires, část z Corrientes. Vede je nějaký severoamerický inženýr a s ním důvěrník bankéře z Buenos Aires. Zamýšlejí přizpůsobit tok řeky Rio Salado parníkům.
Potom chtějí v hustém lese na levém břehu kácet stromy a sbíralf yerbu a obojí splavovat dolů po řece."
"Mají koncesi?"
"Nevím. Podnikatelé přibyli sem do Palmáru, aby si zde najali průvodce. Ostatní část výpravy je očekává u ústí řeky.
"Je jich hodně?"
"Ano. Část splula po řece Salado v člunech, aby vyčkala os-J tatní, kteří mají dojít ke starým osadám s volskými potahy."
"Je to možné?"
"Ano. Překážky budou mít na cestě jen poblíž řeky Páraná. J Tam je třeba vozy rozebrat a jednotlivé části naložit na voly. Až l po jejich zdolání vozy opět sestaví, pojedou pak volně až l k opuštěným osadám. Obtíže zřejmě nevidí tak velké, protože l mnozí s sebou vzali ženy a děti."
"Zdá se tedy, že se tam hodlají usadit."
"Ano. Můj kmen považuje území se starými osadami za své ji vlastnictví, což hrozí srážkou. Musím proto rychle ke svým,! seňore. Znám zvyky bělochů lépe než oni, mluvím španělsky ál můžu být prospěšný jako tlumočník. Vůdce bělochů ovšem? ovládá náš jazyk jako našinec. Je to nejproslulejší bílý znalec i Gran Chaka."
"Jak se jmenuje?"
"Geronimo Sabuco."
"Oh! To je ten, kterému se obvykle říká jen el Sendador?"
"Ano. Vy ho znáte?"
"Osobně ne. Ale určitě jste slyšel, že jsem o něm s mými druhy hovořil."
"Mluvili jste o nějakém sendadorovi, je jich tady však víc -, nevěděl jsem, kterého myslíte."
"A je to opravdu ten samý? Byli jsme přesvědčeni, že se s ním setkáme až dál na severu."
"Je to Sabuco, nikdo jiný. Vy ho hledáte?"
"Ano. Chtěli bychom, aby byl naším vůdcem."
"Jdete pozdě. Je už zadán."
"Ale my ho chceme a musíme mít. Přibyli jsme sem jen proto, abychom ho vyhledali v Gran Qiaku."
"Je-li to tak, seňore, mám radlóst, že půjdete se mnou. Jinak', byste ho totiž nenašli." v . -"
"Máte pravdu. Promluvím o tom se svými druhy."
"Udělejte to ale brzo, chci vyjet ještě před rozedněním. Ne-srním ztrácet čas: čím dřív vyrazím, tím dřív můžu můj kmen varovat."
"Otázkou zůstává, stihnete-li to včas. Můžete výpravu dohnat?"
"Ano. Používá volské potahy a vyrazila na cestu teprve před pěti dny. Postupuje pomalu, my pojedeme na koních."
"Jak dlouho se jede ke starým osadám?"
"Z Páraná asi deset dnů, povozy nejméně patnáct. Doženu je dřív, než dorazí k cíli, ale vyhnu se jim, neboť není třeba, aby věděli, že jedu varovat mé lidi. Jistě by mě zadrželi."
"Vaše matka pojede s vámi, bude to pro ni namáhavé. Patrně přijedete tedy pozdě, nezáleží proto na zpoždění několika hodin. Počkejte do rozednění."
"Ne, seňore. Nechcete-li vyjet dřív, pojedu sám. Co vás však zdržuje, abyste nevyjel se mnou?"

"Za prvé si lidé i zvířata musí odpočinout. A vydat se do Gran Chaka bez nutných příprav, to nejde."
"To je pravda. Dvě osoby nepotřebují moc věcí, vás je ale mnoho."
"Jak se dostanete přes Páraná?"
"Počkám na loď nebo vor, který nás převeze."
"Ztratíte tak hodně času. Promluvím s plukovníkem Alfinem a místním velitelem. Mohli by nám půjčit čluny, abychom se na nich dostali po Rio Corrientes na Páraná a přistáli na druhém břehu. Nepochybně bychom tím získali hodně času."
"To je pravda, seňore. Znám 4°bře zdejší oblast. Velké bažiny podél Páraná jezdce nejen zdržují, ale mohou být velice nebezpečné. Vím o úzké zátoce, která vniká hluboko do vnitrozemí. Na člunech bychom se mohli plavit tímto chobotem, a tak se bažinám vyhnout. V tom případě můžu s vámi."
"Hm. Je tam tedy mrtvé rameno - bayou? Skvěle. Uznáte však jistě, že ty, s nimiž chci o člunech mluvit, nemůžu v noci budit. Počkáte tedy do rána?"
"Za těchto okolností ano. Předpokládám však najisto, že pojedeme spolu?"
"Rozhodně. Musíme najít Sendadora, a protože se vydal ke starým osadám, nezbývá nám, než jet za ním. Cesta je hodně obtížná?"
"Při řece Páraná jsou močály, vlhko a husté lesy, musíme překonávat i rozlehlé písečné plochy. Jakmile necháme za sebou tuto oblast, budeme se ubírat rozsáhlými travnatými, ale i zalesněnými rovinami. Důležité je mít vůdce, který zná dobře krajinu."
"Toho budeme mít - vás."
"Ano. Ale ještě zkušenější je můj bratranec Gomarra, mohu vám ho doporučit. Arci nejzkušenější je Geronimo Sabuco. Pokud ho najdete, provede vás celým Chakem, aniž si uvědomíte, jak je onen kraj nebezpečný, zvlášť bělochům."
"Proč právě bělochům?"
"Nejsou uvyklí tamějšímu podnebí a snadno onemocní zimnicí. A ze všech stran na ně číhá řada jiných, ještě horších nebezpečí."
"Jakých? Divoká zvěř?"
"Ano - jaguáři jsou nebezpeční."
"Jaguárů se nebojíme. Ale zmínil jste se o divokých lidech, jsou zřejmě nebezpečnější než jaguáři."
"O divokých lidech? Myslíte tím nás Indiány?"
"Vás osobně jistě ne, Aripony však ani není možno zahrnout mezi vzdělané národy."
"To ne - ale kdo zavinil náš úpadek? Kdo nás zapudil z našich bývalých lovišť, takže dnes musíme žít v divočině? A nechtějí nám nyní dopřát ani tu. Nemáme se bránit, když nás ustavičně napadají a nepopřejí nám klid ani v Gran Chaku?"
"Váš názor není nesprávný. Uznávám, že máte příčinu být rozhořčeni. Ale bráníte se loupežemi a vraždami - právě jako divoši."
"Seňore, není snad každá válka loupež a vražda? Dejte nám vaše zbraně a vaše výhody a budeme se bránit civilizovaně. Do té doby musíme využívat toho, co máme."
"Není však hrozné přepadat lidi, vraždit je nebo je odvlékat do pustin, abyste výměnou za ně dostali výkupné?"
"Ano, seňore, je to strašné! Ale kdo s tím začal? Kdo nás to naučil?"
"Běloši?"
"Nevěříte? Sledujte mne: Sendador vede velkou výpravu bělochů za řeku Páraná. Chtějí proniknout k řece Salado, ta ale patří nám. Chtějí se usadit na našem území, sbírat tam yerbu a kácet lesy, které jsou ale naše a- bez kterých nemůžeme žít. Ptali se nás na něco? Zaplatí nám, co nám berou: reku, lesy, stromy, yerbu? Ne! Nezaplatí nic. A budeme-li se tomu bránit, sáhnou po zbraních a použijí proti nám násilí. Už se nebude mluvit o tom, kolik přitom zabijí Indiánů. A budou-li o tom mluvit, budou se tím vychloubat. Mám či nemám pravdu, seňore?"
Váhal jsem s odpovědí, uznávaje, že Indián má pravdu. Pokračoval:
"Chcete-li mluvit o loupežích a vraždách, v první řadě to jde na vrub bělochům. Vy jste nás napadli - my se jen bráníme."
"Hájí se však lidé únosy žen a dívek?"
"Ano, nezbývá-li jiný prostředek."
"Ale vy máte jiné prostředky. Máte vaše zbraně."
"Seňore, je vidět, že jste zde krátkou dobu. Bílí mají pušky, náboje, střelný prach - Indiáni kopí a šípy. S těmi nic nepořídíme. Může nám tedy někdo mít za zlé, usilujeme-li si pušky opatřit také?"
"Jistěže ne."
"Nuže dobrá. Nemáme peníze, abychom si je koupili. Nemůžeme si je ani vydělat, protože běloši nám vzali úrodnou půdu, nemáme ani estancie ani ranče.

Naskytne-li se příležitost, bereme do zajetí ženy a dcery bílých a vracíme je za výkupné, abychom získali peníze k nákupu toho, co potřebujeme."
"Ale zajaté muže a chlapce přitom zabíjíte."
"Máme je nechat naživu, aby nás při první příležitosti zabili? Jednáme tak, jak to vyžaduje naše bezpečnost. Porovnejte škodu, kterou nám způsobili běloši, se škodou, kterou jsme způsobili my jim. Přesvědčíme se, že my prodělváme."
"Obhajujete vaše lidi dobře a zajímavě. Víte však, jaké ohromné škody působí Indiáni ve státech v oblasti La Platy? Za posledních padesát let ukradli asi jedenáct milionů kusů dobytka, dva miliony koní a stejný počet ovcí. Čísla dokladují, že zničili na tři tisíce domů a povraždili kolem padesáti tisíc lidí."
"Vy tomu věříte, seňore?"
"Musím tomu věřit, protože tak to bylo spočteno."
"Nepočítali to ovšem Indiáni. Běloši jsou velice prohnaní. Obviňují nás z toho, co udělali sami. Krade-li běloch koně, řeknou, že je kradou Indiáni. Když jeden běloch jiného bělocha zavraždí, vrahy jsou zase Indiáni. Dobrá polovina, nejméně polovina toho, o čem jste mluvil, jde na účet bělochů. A počína-jí-li si tak sami vůči sobě, jak si potom počínají vůči nám? Ne, ne, seňore! Vaše slova vyznívají spíš v nás prospěch, než naopak."
"Hm... obdobná tvrzení neslyším poprvé."
"Je to jenom pravda. Posílají proti nám vojsko, aby údajně chránilo osadníky před našimi loupežnými vpády. Ale já vám říkám, že největší lupiči - to je právě pohraniční vojsko!
A i kdyby čísla, vámi. uvedená, byla správná, pak je škoda, způsobená na druhé straně bílými, naprosto zastiňující. Celá tato země patřila nám. Vše, co tady žije a roste, je naším majetkem. Beru-li si tedy vola nebo krávu, beru si jen to, co mi patří."
To tvrdí všichni jihoameričtí Indiáni. Jsou přesvědčeni, že jsou v právu a není nikoho, kdo by je byl schopen přesvědčit o opaku. Vycházejí z názoru, že jsou právoplatnými majiteli země, a to jim vystačí pro každou polemiku.
"Už o tom raději nemluvme," řekl jsem. "Ani já, ani vy osud jihoamerických domorodců nezměníme. Zmínil jsem se ostatně o loupeživých indiánských výpravách proto, že jsme probírali nebezpečí Gran Chaka."
"Nemusíte si s tím dělat starosti, seňore! Zachránil jste mou matku z rozvodněné řeky a pokud budu s vámi, nikdo vám neublíží."
"Větší obavy nemám. Ale co bude s těmi, jejichž příchod chcete Ariponům oznámit?"
"Můj kmen je přepadne."
"A povraždí?"
"Pravděpodobně. Aspoň muže, ženy odvedou do Chaka, aby za ně dostali výkupné."
"A vy jim chcete pomáhat?"
"Jsem Indián."
"Stanete se vrahem."
"Běloši by neváhali ani chvíli a postříleli by nás. Proč žádáte shovívavost od nás?"
"Pokud odtud chcete odejít s takovým úmyslem, nezbývá mi, než vám odchod znemožnit."
"To neuděláte. K nikomu jinému bych tak upřímný nebyl, mluvil jsem s vámi naprosto otevřeně. Chcete, abych o vás ztratil dobré mínění, které jsem si o vás vytvořil?"
"To nechci. Ale otevřeně vám říkám, že od této chvíle jsem vaším protivníkem."
"Nemá to smysl."
"To se ukáže. Vy varujte vaše lidi, já budu varovat bělochy. Osobně zůstaňme přáteli."
"Seňore, snadno se stane, že se ocitneme tváří v tvář jako nepřátelé. V tom případě se mne nemusíte obávat, neublížím vám. Všemožně se budu snažit, aby se vám nic nestalo. Chcete se mnou uzavřít takovou úmluvu?"
"Ano - tady je má ruka."
"Dobře. A teď klidně spěte, ať můžete na cestu vyrazit ráno svěží."
Odešel. Zanechal mě v myšlenkách, které mě dlouho nenechaly usnout. Obracel jsem v duchu starou, prastarou otázku: jaké právo má běloch utiskovat barevné rasy. Není-li tady skutečně takové právo, nikdy se nám nepodaří, abychom o něm Indiány ipřesvědčili. Zůstanou navždy našimi nepřáteli, až poslední nich podlehne našemu nátlaku. Vysvětlování je marné.
Sendador byl tedy zde a souhlasil s tím, že povede bělochy opuštěným osadám. Bylo to pro nás milé, neboť jsme nemuseli

do Goye a vyhnuli se tak obtížné jízdě pralesy v okolí Rio Vermejo. Záměr výpravy nebyl ničím novým. Již dřív Američané, ale i různí podnikavci odjinud usilovali zjistit, zda by šlo, aby se jejich lodi mohly plavit po Rio Salado. Padly na to velké finanční obnosy, veškerá dosavadní námaha však byla odměněna zatímními neúspěchy. Bylo pochybné, že výsledek této akce bude úspěšnější.
Spánek přišel až zadlouho a byl krátký. Jakmile se začalo rozednívat, probudil jsem frátera Hilaria. Když vyposlechl, co mi říkal Gomez, pravil:
"Dobře seňore. Setkáme se tak se Sendadorem dřív, než jsme očekávali. Pojďme hned za ostatními, ať se přichystají na cestu."
"Nespěchejte tak s tím, musíme ještě promluvit s oběma důstojníky. Předtím bych však rád promluvil s Gomezem. Pojďme nejdřív za ním."
Když jsme však vešli do sousední budovy, ve které spolu s yerbatery nocoval, bylo nám řečeno, že v noci i s matkou odjel.
"Kam?" ptal jsem se.
"To nám neprozradil, ale říkal, že víte, proč odjíždí. Nemáte mu mít za zlé, použije-li prý některý z člunů."
"Vím, kam odjel, děkuji. Mířil k řece?"
"Nevíme, nedali jsme se rušit a hleděli spát dál. Ale než odjel, děkoval nám za prokázanou laskavost a říkal, že se bude všemožně snažit, aby se nám nic zlého nestalo."
"Tuším, že vím, co myslel. I my se rovněž brzy vydáme na cestu - připravte se!"
Kapitán Turnestick a jeho kormidelník Larsen byli s námi srozuměni a ochotni doprovázet nás kamkoliv.
Nejprve jsme nechali vzbudit plukovníka Alfína, když se dozvěděl příčinu našeho nenadálého odjezdu, řekl nám:
"Nemusíte se obracet na místního velitele, musí se ostatně řídit mými rozkazy. Škoda, že mě opouštíte tak záhy. Zdržovat vás ale nemohu. Nechám okamžitě připravit zásoby, přistavit nákladní koně a uchystat čluny, ve kterých můžete plout až do Páraná."
Zatímco uděloval příslušné pokyny, tázali jsme se Antonia Gomarry, zda je schopen nás nejkratší cestou zavést k opuštěným osadám.
"Ano," zněla odpověď, "byl jsem tam už několikrát."
"Aripony znáte?"
"Trochu jejich řeči rozumím, můžete se na mne spolehnout. Je tam i Sendador? Velice touží po tom, abych se s ním setkal."
Hlučnější dění při přípravách odjezdu probudilo místního velitele, který se s námi přišel rozloučit. Potvrdil nám, že zmíněný vůdce je skutečně Geronimo Sabuco.
"Odrazoval jsem ty lidi, aby si ho vzali jako vůdce," dodal přitom.
"Proč?" ptal jsem se.
"Jednoznačnou příčinu nemám. Jeho pohled však není upřímný. Kromě toho koluje fáma, že drží s Indiány."
"Spojení s Indiány mu není možno předhazovat. Člověk, jenž se toulá ustavičně v Gran Chaku, musí usilovat, aby s nimi vycházel v dobrém..."
"Souhlasím. Ale doneslo se ke mně více narážek, které mu přičítají spolupráci na různých darebáctvích, která spadají na vrub Indiánům."
"Zradil snad výpravy, které vedl?"
"Přímé důkazy nejsou. Je však třeba mít se před ním na pozoru."
"Dal jste mu najevo vaši nedůvěru?"
"Nejen to! Vyjádřil jsem ji konkrétními slovy. Pohrozil jsem mu, že ho dám zastřelit, přihodí-li se výpravě neštěstí. Krčil rameny, usmíval se. Neodpověděl."
"Výprava je ozbrojena dobře?"
"Ano. Mají dostatek zbraní i střeliva."
"Zrovna to však Indiány ještě víc bude lákat."
"Dost možná. Ale nezmůžou nic. Výpravu tvoří dvacet silných mužů, stejně početná skupina ji čeká u Rio Salado."
"Dvacet, případně čtyřicet mužů není zase tolik proti celému indiánskému kmeni."
"Počet Indiánů není rozhodnující. Před výstřely prchnou. Do skutečného boje se dávají jen velmi zřídka."
"Slyšel jsem, že ve výpravě jsou i ženy."
"Pět mužů vzalo své rodiny. Chtějí dát do pořádku starou usedlost. Aby se zase stala obyvatelnou, k tomu potřebují ženy. Stane-li se tak, bude to důkaz, že je možno ve staré osadě žít dobře a bez nebezpečí. Jistě je pak budou následovat další osadníci."
"Právě tento první pokus je ovšem velmi nebezpečný, nedá se totiž čekat, že se

Indiáni postaví k přistěhovalcům přátelsky."
"V tom případě budou pacifikováni, zvlášť když výpravu budete nyní následovat i vy a poskytnete jim případnou pomoc."
Tím byl problém pro velitele vyřízen. Větší péči však jevil o nás. Osobně se s plukovníkem přesvědčili u řeky, že jejich rozkazy jsou naplňovány přesně. Dostali jsme dva prostorné čluny, na nichž bylo dost místa pro nás i naše koně a zásobili nás vším, co jsme potřebovali. Úhradu nežádali. Po rozloučení s nimi jsme nastoupili do člunů. Vítr vanul příznivý. Rio Corrientes neteče prudkým tokem, ale za pomoci dobrých veslařů, dopluli jsme k Rio Páraná už po čtyřech hodinách.
Na mou otázku, jestli Gomarra zná zátoku, o které mluvil Gomez, odpověděl:
"Takových mrtvých ramen, vbíhajících hluboko do pevniny, je tady víc. Nevyužijeme však žádné. Povedu vás k říčce, která se od západu vlévá do Páraná a je dost široká pro naše čluny. Umožní nám rychlou plavbu, a tak překonáme brzy bažinatou oblast a dostaneme se na pevnou půdu."
"Neměli bychom nejdřív najít stopy sledované výpravy?"
"K čemu? Stopa je už pět dní stará a málo zřetelná. Navíc ti lidé s volskými potahy se nemohli brát přímým směrem, jistě museli hledat brody na četných říčkách, my to nepotřebujeme."
"Dobrá. Spoléhám na vás. Můžete mně popsat staré osady?"
"Jistě. V této oblasti staví lidé svá bydliště téměř stejně, příroda pak časem smaže odlišnosti, když celé stavby oplete popínavými rostlinami."
"Ty domy jsou v současnosti neobyvatelné?"
"Ano. Jsou to jen ruiny. V několika letech se rozpadnou úplně."
"Mají osady svá jména?"
"Měly. Tady má své jméno každý ranč, tím méně pak osada. Osady se nacházejí nedaleko od sebe, poblíž Lago Houda. Jmenují se myslím Pózo de Sixto, Pózo de Quinti, Pózo Olum-pa a Pózo Antonio. Jména ostatních jsem už zapomněl. Víte, taková opuštěná a zarostlá lidská sídliště působí na člověka zvláštním dojmem. Připadá vám, že stojíte před obrovskou hrobkou, a přes vůně, které tam vydechují květiny, je cítit pach hniloby. Usadit se tam nejde. Chcete-li tam bydlet, nezbývá vám než několikaměsíční tvrdá práce, abyste odstranili porost a rozvaliny samotné."
"Možná se osadníci rozhodli pro tuto oblast, protože je tam dobrá voda?"
"Oho... kolem řeky Salado je všude nadbytek dobré vody, přesvědčíte se o tom."
"Ani ne - nechci dlouho setrvávat na Rio Salado."
"Jak to? Chcete přece do Tucumanu. Nejlépe se vám tedy půjde, budete-li sledovat tok Salada až k Mataře, odtamtud se pak dostanete přes Santiago do Tucumanu. To je směr pro vás nejvhodnější."
"Směr neurčuji jen já. Jakmile se sejdeme se Sendadorem, bude záležet na něm, kudy nás povede do Tucumanu."
"A co když vás nebude chtít doprovázet?"
"Proč by nechtěl?"
"Chce vám přece ukázat plánky, a pak jít do hor."
"Bude však musel se mnou nejdřív do Tucumanu, kde se chci sejít s jedním známým."
Za této rozmluvy jsme doplul i-k řece Páraná a dál v cestě pokračovali po jejím toku. Někde výš proti proudu patrně silně lilo, neboť voda v ní tekla hustší a špinavější než obvykle. Neviděli jsme jedinou rybu, ač Páraná je na ryby velmi bohatá. I zde byl říční tok rozčleněn do četných ramen, což nám plavbu ztěžovalo. Ale Gomarra byl ílobrým vůdcem. K druhému břehu jsme přirazili právě při ústí menší říčky, proti jejímuž toku jsme se vydali na západ. Plachty jsme nemohli upotřebit, museli jsme se chopit vesel a tyčí a pracovat tak pilně, že do večera jsme urazili značnou vzdálenost.
Před setměním jsme přistáli u břehu a pořídili si tábor jak na obou plavidlech, tak na pevnině. Jídla jsme měli bohatou zásobu. Neméně bohatě nás řeka obmyslila velkým množstvím komárů, jejichž útokům jsme se bránili udržováním velkého ohně, do kterého jsme přikládali vlhké rákosí. Hustým dýmem jsme tak odpuzovali celá mračna komárů.
Následného jitra jsme vypluli na další cestu, abychom kolem poledne v místech, kde se říčka zúžila tak, že už pro nás nebyla využitelná, museli vystoupit na břeh. Když jsme zaplatili veslařům, rozloučili jsme se s nimi a pokračovali v cestě na koních.
Gomarrova předpověď se vyplnila: byli jsme po vystoupení z člunů za oblastí bažin. Jakmile jsme překonali úzký pruh křovím zarostlé půdy, uviděli jsme před námi volnou krajinu.
Koně byli odpočatí, mohli jsme je tedy pobídnout do cvalu. Od večera do půlnoci

jsme přešli do mírnějšího poklusu. Rozbili jsme na pár hodin tábor, ale hned s prvními paprsky slunce jsme znovu vyjeli. Usilovali jsme o to, abychom výpravu varovali dřív, než její příchod oznámí svému kmeni Gomez.
Krajina, kterou jsme projížděli, se postupně měnila. Dnes už byla rozmanitější a zajímavější. Pěkné lesíky oddělovaly travnaté rovinky. Místy jsme přejížděli písčité úseky s osamělými keříky. Prostředí mi připomínalo severoamerickou Sonoru. O laěco později jsme dospěli k vodní ploše, jejíž písčité břehy, porostlé hustým rákosím, zvolna sestupovaly do vody. Náš pří-shod vyrušil celá hejna vodního ptactva, tam, kde náš zrak [pronikl až k vodě, viděli jsme vyčnívat nad hladinu ohavné f hlavy krokodýlů.
Také tentokrát jsme se utábořili až pozdě večer, ale následuji jícího dne jsme vyjeli přece jen později - koně si už potřebova-i li odpočinout.
Byli jsme už přímo v pověstném Gran Chaku, obávané Velké pouští. Neobjevil jsem však nic, co by odůvodňovalo tak špatnou pověst tohoto odlehlého kraje. Nesnáze nám působila jen citelná změna teplot. Dny byly velmi horké, noci vydechovaly skoro zimní chlad, zesilovaný ještě pořádným větrem, jehož účinky neoslaboval na širokých volných pláních žádný pahorek.
Potravy jsme měli dostatek, když nám docházela zásoba masa, zvěře kolem nás bylo dost. Žel, má touha spatřit, či dokonce složit jaguára se nesplnila.
Protože o této krajině nejde říct nic zvláštního, připomenu jen, že jsme osm dní směřovali neustále k západu. Vzdálenost, kterou jsme denně nechávali za sebou, se očividně menšila. Koně, jimž jsme dopřávali jen nejnutnější odpočinek, pociťovali narůstající únavu.
V těch osmi dnech jsme podle Gomarrova úsudku projeli! vzdálenost, odpovídající deseti dnům běžné jízdy a blížili jsme se k osadám. Tvrdil, že k nim dorazíme nazítří večer. Gomez tedy vzdálenost neodhadl správně, počítal-li jen s desetidenní jízdou.
Nepřišli jsme zatím na žádné stopy, až konečně posledního dne naší vytrvalé jízdy. Jeli jsme vepředu s bratrem Hilariem a Go-marrou po bujně porostlé pampě, jejíž tráva sahala koním až po břicha. Už z dálky jsme zpozorovali čerstvou stopu.
Kousek jižněji od nás, tedy vlevo od nás, jsme viděli tmavou, na trávě patrnou čáru, která se táhla souběžně s naším směrem. Pustili jsme se k ní, abychom si ji prohlédli. Zanechali ji dva koně, jdoucí vedle sebe.
"Jsou to stopy koní Gomeze a jeho matky?" otázal se fráter.
"Snad," odpověděl jsem.
"Je to možné? Zvažte, jak rychle jeli, jak rychle jsme hnali koně. Nemohli jet tak rychle. Musí být někde za námi."
"Hm. Kdoví, jak si vypomohl. Zná to tady."
"Určitě ztratil hodně času, než se dostal přes řeku."
"Možná měl člun."
"A měl dost jídla? Musel lovit, aby nehladověl a musel se tím 'j zdržet."
"Gomez je prozíravý a moudrý muž," řekl Gomarra," ač tak od pohledu nemusí působit."
"O tom jsme se přesvědčili," souhlasil jsem.
"Že je to tak, seňore? Žel, ze stop nepoznáme, kdo jel na koních."
"Jste na omylu."
"Jak? Vy pokládáte za možné z této stopy zjistit, kdo tudy jel? Prosím, udělejte to!"
Vyslovil to s lehkým, nedůvěřivým úsměvem. Má odpověď zněla:
"Momentálně to není třeba. Pojedeme-li po stopě, jinde nám možná prozradí víc, vede přece daleko. Prozatím se spokojme s tím, že koně byli velice unaveni."
"Z čeho tak soudíte?"
"Z toho, že už jen málo zdvíhali nohy. Dva koně, hodně vyčerpaní, mířící ke starým osadám - vypadá to, že jsme na stopě Gomeze a jeho matky."
"Mohl by to však být i někdo jiný. Dávám za pravdu bratru Hilariovi: Gomez vyjel jen několik hodin před námi, museli bychom ho předhonit."
"Nu - uvidíme."
Od té chvíle jsme se drželi stopy, která byla stále dobře patrná, ale nedali se z ní vyčíst jezdci. Po dlouhé době však nastala podstatná změna. Zleva se přiblížila nová stopa, očividně vytvořená několika širokými povozy, jejichž kola se bořila hluboko do země. U jezera, které se před námi objevilo, se vozy zastavily, zde měli tábor.
Na tábořišti bylo několik vyhaslých ohnišť. Žíznivá zvířata se odešla k vodě napojit, neboť stopy koní a volů byly dobře patrný v pobřežním bahně.
Nic dalšího jsme nevypátrali.
"Tábořili zde ti, které hledáme," řekl Gomarra. "Kdy to asi bylo?"

"Z různých známek usuzuji," odpověděl jsem, "že to bylo předvčerem."
"Hnali voly hodně rychle..."
"Ano, terén byl příznivý. Vyjeli odtud včera ráno."
"Kdy tu byli ti dva jezdci, jejichž stopy sledujeme?"
"Dnes dopoledne. Mají před námi náskok jen několik hodin."
"Dohoníme je?"
"Stěží. Máme koně nejmíň tak znavené, jako oni. Před osa-ff dami už je nedoženeme."
"Škoda."
"Arci. Dojet bych je dokázal jen já sám - můj kůň je nejlepší ? a ještě hodně vydrží. Opustím-li vás nyní, do večera je jistě dohoním."
"To nejde, seňore. Nesmíte se od nás oddělit. Něco by se vám l mohlo přihodit."
"Třeba?"
"Nemyslete, že jste zde v bezpečí, už brzy se dostaneme na území Ariponů. Mohl byste se lehce s několika potkat."
"Nemyslím, že jsou tak nebezpeční. Ostatně, rád bych je poznal, žel, jejich jazyk neznám."
"To je dostačující důvod, abyste zůstal s námi, neláte-li s sebou tlumočníka. Ne, samotného vás nepustíme."
Ostatní s tím souhlasili. Musel jsem se tedy svého úmyslu vzdát, ač bych se rád přesvědčil, zda zanechané stopy pocházejí opravdu od sledovaných.
Dál jsme jeli po obou sloučených stopách. Po pár hodinách jsme viděli, že výprava opět nocovala na volné pampě, což bylo nápadné. Co je asi k tomu přimělo?
Pátral jsem v okolí a našel stopu muže, který obcházel tábor. Proč? Protože jeho stopa vedla od tábořiště a potom zpět k němu, patřil k výpravě. Procházel tudy, jako by něco hledal, a to v dost značné vzdálenosti od tábora.
Výprava se vydala na cestu dnes ráno. Ze stop bylo znát, že se brala vpřed jen pomalu. V nadcházející noci se stopa stala nečitelnou, museli jsme zastavit, abychom z ní nesjeli.
Objevili jsme toho zatím dost málo. Příčina k větším obavám zde zatím nebyla, ale různá podezření, dosud ne zcela jasná, ve mně probouzela nepříjemný pocit. Obdobná tušení mohou být pro člověka spolehlivější, než prokazatelná skutečnost.
Časně zrána jsme se vydali na další cestu. Předpokládali jsme přitom, že výprava udělala noční přestávku jako my, ale jeli jsme poměrně dlouho, a před námi stále žádné tábořiště!
To už bylo hodně nápadné. Nejprve dvě tábořiště tak blízko sebe a potom dlouhá noční jízda. Jaké to mělo příčiny? Marně jsem usiloval záhadě přijít na kloub.
Pojednou se před námi objevil tmavý bod, který se k nám rychle blížil a neustále se zvětšoval. Byl to cvalem jedoucí jezdec. Viděli jsme, že pobízí koně lasem. Když byl dostatečně blízko, zavolal na nás, mávaje kloboukem:
"Haló, seňorové! Jste ti, které hledám?"
"Koho hledáte?" tázal se bratr Hilario.
"Muže, kteří jedou z Palmáru."
"Souhlasí - my jedeme z Palmáru."
"Bohudík! Snad tedy pomoc nepřijde pozdě."
"Pomoc komu?"
"Komu? Copak nevíte..."
Zbytek věty mu uvízl v krku. Zastavil před námi a díval se zatím jen na frátera, se kterým hovořil. Jakmile jeho pohled padl na mne, nedokázal svou odpověď dokončit. Měl oblečení jako gaučo, na tváři husté vousy, z nichž mu vystupovala zdánlivě jen špička nosu, klobouk měl stažený do čela.
"Cobrido!" vzkřikl. "Je to možné?"
"A co," zeptal jsem se, jelikož stále upřeně zíral na mne.
"Že jste to vy..."
"Já? Znáte mě?"
"Jakpak ne! Ale vy mne už neznáte..."
"Opravdu jaksi..."
"Opravdu ne? Nebo přece? No jistě, to dělají ty vousy."
"Váš hlas mi připadá známý..."
"Že ano? Vypravil jsem se na cestu domů v očekávání, že přijedete - najednou vás potkávám tady, v Gran Chaku..."
"Chtěl jsem domů - domníval jste se, že přijedu... Ach! Už vím," řekl jsem se smíchem, "vy jste seňor Pěna..."
"Vám to ale trvalo..." zvolal mi v odpověď. "Vítám vás, seňore!"
Podal mi ruku, kterou jsem pevně stiskl. Oplatil mi tak, že jsem málem vykřikl.
"Skutečně jste mne nepoznal? Chtěl jste mne navštívit a neznáte mě? To je

zajímavé! A potkávám vás tady na poušti, ač jsem byl přesvědčen, že zvolíte pohodlnější cestování dostavní-kem z Buenos Aires. No, to je něco!"
"Jak se zdá, je vám.všechno k smíchu. V Mexiku jste se však tvářil bez ustání vážně a seriózně."
"Měl jsem k tomu důvody, seňore."
"A odkud nyní přijíždíte?"
"Z Goye."
"Původně jsme tam chtěli také: vyhledat průvodce Geronima Sabuka."
"Nenašli byste jej tam. Před krátkou dobou jsem ho viděl u starých osad."
"Mluvil jste s ním?"
"Kdepak! Přišel bych o hlavu!"
"Je váš nepřítel?"
"To zrovna ne. Ale byl jsem tajným, svědkem jednoho jeho rozhovoru a kdyby to věděl, dávno už bych byl mrtev."
"Vyslechl jste tedy nějaké odporné tajemství..."
"Tak - zvláštní a... neblahé. Přijíždím vám je sdělit."
"Vy jste věděl, že přijedeme?"
"Ano. Netušil jsem ovšem, že vy jste tím Němcem, o němž \ mluvili."
"Mluvili o mně? Indián Gomez..?"
"Indián to byl a Sendador mu říkal Gomezi..."
"Chystají tedy se Sendadorem zradu..."
"Ano."
"Vypravujte nám, prosím, vše co nejrychleji."
"Klid, seňore! Budu-li vám na tomto místě všechno povídat, nepomůžeme těm, kdo naši pomoc potřebují. Lépe bude, po-jedeme-li rychle dál. Cestou vám budu vyprávět. Pojďte, vrátím, se s vámi!"
Pobídli jsme koně ostruhami a cválali dál, zvědavi na vyprávění seňora Pěny. Seskupili jsme se v jeho blízkosti a žádali, aby mluvil co možná hlasitě.
"Tedy," začal, "byl jsem v Goyi a chtěl jsem se vrátit domů po Rio Salado."
"Samotný?" zeptal se bratr Hilario. "To je hodně nebezpečné."}
"Nebezpečné? Hm... Starý dobrodruh jako já nezná nebezpe- í čí. Chápu ovšem, že zbožný duchovní, jímž jste vy, by se sám] neodvážil do Gran Chaka."
"Už jsem se odvážil..."
"Hrome! Jste... nejste... jste fráter Jaguár?"
"Někde mi tak říkají..."
"To je ovšem něco jiného! Velmi mě těší, seňore, že váš poznávám. Vy a tento seňor, kterého jsem poznal v Mexiku, vy l jste ti, které dnes potřebuji. Smím vědět, kdo jsou ostatní se- ňorové?"
Představil jsem mu je. Po obvyklých frázích, při takových l příležitostech vyměňovaných, jsme žádali Pěnu, aby pokračoval,
"Do mého domova vede nejkratší cesta z Goyi přes staré osady, a tak jsem se pro ni rozhodl. Dorazil jsem k nim dnes ráno. í Příliš jsem se nevystavoval, vím, že se v oblasti pohybují neběž-1 pecní Ariponové. Koně jsem ukryl ve starém dvorci s obtíž- nějším přístupem a sám jsem se uložil na obdobné místo, abych si odpočinul, jel jsem totiž celou noc. Je to zvláštní místo, které
sem před časem náhodně objevil. Dvě rozpadající se stěny se aaklonily k sobě a dole mezi nimi zůstal malý prostor, vpředu zakrytý hustými křovisky. Spal jsem téměř až do poledne, v tu iidobu jsem chtěl opětně vyrazit, abych do večera dorazil k lesu. Vzbudily mne však hlasy. Dva muži spolu mluvili španělsky. ÉPoodhrnul jsem malinko liány a spatřil, jak sedí na větších ka- menech před mým úkrytem. Jeden byl běloch, starý, hubený,
kostnatý muž. Druhý mladý Indián, opodál seděla stará indiánská žena."
"Gomezova matka."
"Možná. Rozuměl jsem jim každé slovo. Vedli spolu následu-f jící rozhovor:
"Celou noc jsem obcházel tábor," řekl běloch. "Hledal jsem stopu někoho z vašeho kmene, ale marně. Jsi první, koho vidím."
"Já jdu po vaší stopě už od včerejška, ale když jsem vás dnes dostihl, neodvážil jsem se přiblížit," odpověděl Indián.
"Co chtěls dělat?"
"Obloukem vás obejít a vyhledat můj kmen."
"A chceš ho na nás poštvat!"
"Na vás ne, seňore."
"Tedy jen na ostatní členy výpravy? Děkuji ti. Kde jsou tvoji lidé?"
"Budou nablízku. Dnes večer je najdu."
"Můžeš je sem přivést?"
"Aho, myslíte-li to upřímně?"
"Hloupost! Tvoji náčelníci mě znají. Jsem ochoten uzavřít s nimi obchod jako obvykle. Znáš mé podmínky?"

"Ne, seňore."
"Nebyl jsi ještě nikdy přitom, když..."
"Zatím ne."
"Ale jistě jsi už slyšel, že jsem váš přítel a čas od času vám přihraju do rukou dobrou kořist..."
"O tom vím, seňore."
"Umíš mlčet?"
"Mlčení je největší ctnost."
"Dobře. Nuže - řeknu ti tedy, že dnes přivádím lidi, které vám vydám s podmínkou, že peníze, které mají, dále zlato a šperky patří mně. Ostatní bude vaše. Souhlasíš?"
"Ano."
"A tvůj kmen?"
"Bude též souhlasit, zvlášť pokud jste s ním byl ve spojení už
"Dobře. Vyřiď, že vedu dvacet mužů, pět žen a dvanáct dětí J které jim vydám. Zlato, prsteny, hodinky a peníze těch lidí bu-í dou mou odměnou. Ostatní, jako výkupné za děti, bude vaše."
"Vyřídím to náčelníkovi."
"Muže a děti zabijete?"
"Ano."
"Tentokrát si nepřeji, aby se tak stalo. Chlapci zůstanou naživu. Dostanete větší výkupné."
"Ne. Nezabijeme-li zajaté hochy, stanou se z nich Indiáni."
"Souhlasím. Uzavřu tedy s vámi obchod. Já chci peníze, vyj dostanete zbraně, střelný prach, šaty, koně, voly, povozy a výkupné. Ale nikoho nezavraždíte."
"Těch dvacet mužů musíme ale pobít."
"Ne. Nechci."
"Pak se ale nemůžeme zmocnit všeho ostatního..."
"Proč?"
"Protože se budou bránit."
"Jsi hlupák. Zemřou, ale ne naší rukou. Znáš tuto krajinu dobře?"s
"Ano."
"Znáš i Krokodýlí ostrov?"
"Ano. Naši předkové tam odváděli válečné zajatce, abyj zemřeli hladem, nebo byli sežráni krokodýly."
"Nu - na ten ostrov dnes v podvečer zavedu těch dvacet mužů."
"Půjdou s vámi?"
"Půjdou. Postarám se, aby po tom ostrově zatoužili."
"Jak se tam dostanete?"
"U řeky je stromů dost: zhotovíme si vor."
"Na něm chcete dopravit ty muže na ostrov?"
"Ano."
"Ale musíte se vrátit, budou chtít s vámi..."
"K tomu nedojde. Zařídím to tak, abych se vrátil sám. Zůsta-i nou na holém ostrově, obklopeném vodou, která se hemží kror kodýly. ke břehu se neodváží plavat. Zahynou tam."
"Postřílejí krokodýly."
"A čím? Vylákám od nich zbraně. Nějakou historku si již vy f bájím, aby mne doprovodili na ostrov."
"Já zatím přivedu Aripony - pak se rozdělíme."
"Ano. Rozdělíme se a já odjedu. Tak, teď znáš mé podmínky! Na nich trvám -jiné nepřijmu. Rychle spěchej k tvému kmeni
"Jdu, seňore! Ale vy buďte opatrný. Postavte stráže - jí možné, že dnes přijedou ještě jiní běloši."
"Skutečně? Další běloši?"
"Ano. Hledají staré osady a vůdce Geronima Sabuka."
"Diablo! Hledají mě? Nemýlíš se?"
"Ne. Ten Němec mi to sám řekl."
"Který Němec?"
"Ten, co zajal dva majory a unikl Lopezu Jordánovi. Díky němu jsme přemohli a zajali čtyři sta nepřátel."
"Zajímavý chlápek..."
"To ano. Jeho průvodci říkají, že ví a dosáhne všechno, co si zamane."
"To je tedy unikátní chlap! Ale co chce ode mne?"
"Abyste mu ukázal cestu. Ale nevím, kam."
"Není navíc sám..?"
"Je s ním ještě americký námořní kapitán, jeho kormidelník, fráter Jaguár..."
"Fráter Jaguár? Zatraceně! Co ode mne ti lidé chtějí?"

"Řeknou vám to sami. Jde s nimi ještě šest yerbaterů, které vede seňor Monteso."
"Monteso? Starý známý... Co ten tu chce? - Říkal jsi, že ten chlap všechno ví?"
"Tak jsem to slyšel..."
"Mluví španělsky?"
"Jako rodilý Španěl."
"Mluvili o Peru? Nebo o kipu? O řeči starých Inků?"
"Nic takového jsem neslyšel."
"Ani o listinách, starých válkách a ukrytých pokladech?"
"Ne."
"No, zdá se, že jsou opatrní. Nevíš, ovládá-li ten Němec indiánská nářečí?"
"Slyšel jsem, že prožil dlouhá léta mezi Indiány."
"Hm. To souhlasí. Proč mě ale hledají tady? Nemohou přece vědět, že jsem tu?"
"Původně chtěli přes Goyu do Gran Chaka. V Palmáru jsem se dozvěděl, že jste tady a řekl jsem jim to."
"Aha! Kdy sem asi dorazí?"
"Brzy. Vydali se na cestu jen pár hodin za mnou a jistě velice pospíchali. Vede je Gomarra, můj bratranec."
"Je Aripon?"
"Ne. Ale jeho matka byla sestra mé matky."
"Proč jsi na ně nepočkal?"
"To bychom přišli o kořist, protože Němec chce bělochy varovat před Aripony."
"K čertu! To bych mu neradil!"
"Hnali jistě koně co mohli.l Udržel jsem se před nimi jen díky tomu, že jsem uhnal koně k smrti."
"Dobrá. Je tedy toho názoru, že Ariponové chtějí bělochy napadnout?"
"Ano."
"Neví, doufám, že jsem váš spojenec?"
"Ne. Spěchá vás zachránit."
"Nu, přijíždí-li včas, ať varuje."
"Právě toho se bojím. Může dorazit každou chvíli."
"Proklatě! Nejradši bych se ho zbavil. Potřebuji ho však ještě nějakou dobu - zatím tedy může žít. Jakmile přijde, budeme mít svázané ruce. Kdybychom alespoň věděli, zda půjde rovnou sem, osad je tady přece víc. Třeba nás bude hledat u jiné."
"To sotva, seňore! Vaši stopu jsem našel lehce. Našel by ji snad i slepý..."
"Máš pravdu: přijde přímo sem. Nesmím váhat. Něco mne ale napadá. Chce jít ještě dál než k osadám?"
"Jen k osadám."
"Dobře! Udělám to tak: Vlákám muže na Krokodýlí ostrov a předám vám kořist i s ženami a dětmi. Pak se vrátím a počkám si na toho cizince. Až přijede, řeknu mu, že výprava se srovnala se mnou vyplacením odměny a propustila mne, když jela dál."
"Uvěří tomu?"
"Proč ne? Vysvětlím mu vše tak, že nepojme podezření."
"Povězte mi ještě, kam přivedete ženy a děti?"
"Víš, kde je v lese kříž?"
"Kříž? Dřívější osadníci jich tu vztyčili několik."
"Myslím ten, který je znám jako Nuestro Seňor Jesu-Cristo de la floresta virgen."
"Ano, ten znám."
"Tak se postarej, abyste tam byli o půlnoci, asi v tu dobu tam dorazíme. Přepadnete nás, naoko zajmete i mne, ale mně se podaří utéct, tomu Němci to tak potom budu i vyprávět."
"Ano. On pak nebude hledat muže na ostrově, ale u nás."
"Správně. Navíc ostrov nezná, nikdy se o něm nedozví a tedy po něm nebude ani pátrat. Rozuměl jsi, Gomezi?"
"Ano."
"Běž! Vydej se okamžitě na cestu, ať jsou Ariponové na místě včas!"
"Nuže," pokračoval Pěna, "vyslechl jsem tuto rozmluvu. Indián a jeho matka zmizeli. Sendador ještě nějakou dobu zůstal sedět na svém místě a promýšlel zřejmě podrobnosti. Ale pak
vstal i on a pomalu odešel."
Poslouchali jsme Pěnu všichni velmi pozorně. Nejnapjatější byl yerbatero Monteso. Sendadora nazýval přítelem, měl k němu hlubokou důvěru. Nebylo tedy divu, že se nyní přitočil se svým koněm k vypravujícímu a ptal se:
"Seňore, řekněte mi, je pravda to, co jste teď vypravoval?"
"Naprosto."
"A když vám nebudu věřit?"

"Nu, zármutkem kvůli tomu neumřu. Ale prosím vás, abyste mi to neříkal do očí, že to není pravda. Věřit můžete, čemu sám chcete. Ale na takovou urážku bych odpověděl nožem."
"Seňore! Dovolíte doufám, abych projevil své mínění?"
"Ne! Člověk může mít svůj názor, ale nesmí jej vnucovat jiným! Vypravoval jsem jen to, co jsem viděl a slyšel. Nevěříte-li tomu, prosím vás, abyste o tom nepochyboval nahlas! Dal byste mi tak najevo, že jsem lhář!"
"Promiňte, seňore! Sendador je však mým dobrým přítelem, nemůžu takovým věcem jen tak uvěřit..."
"Považujete-li ho za svého přítele, v tom případě vás lituji. Víc vám říct nemůžu. Ostatně, v krátké době se ukáže, že není hoden vašeho přátelství. Přesvědčím vás o tom důkazy - doufám, že seňorové souhlasí, abychom hanebné záměry toho muže zmařili."
"Ano, ano," ozvalo se ze všech stran kolem něho.
Já jsem se zeptal:
"Co jste udělal, jakmile Sendador odešel?"
"Mou první myšlenkou ovšem bylo," odpovídal Pěna, "překazit jeho úmysly. Ale jak?"
"Tak těžké to zase nebylo."
"Ale tak snadné, jak se vám to jeví, seňore, také ne. Mám už něco za sebou a jsem zvyklý si dobře rozvážit, než se do něčeho pustím. Jste toho názoru, že jsem měl varovat členy výpravy?"
"Ovšem - byl to nejspolehlivější prostředek."
"Nevěřili by mi. Neznají mě. Sendador jim byl doporučen jako zkušený a čestný vůdce. Navíc předpokládám, že zatím dělal vše, aby si získal jejich plnou důvěru. Jakmile bych proti němu vystoupil jako člověk výpravě neznámý, všechno by lehce popřel a mne obvinil, že jsem jeho nepřítel, který ho usiluje poškodit."
"Nu - máte pravdu. Abyste mohl zachránit ohrožené, bylo tedy třeba, abyste se nejprve postaral sám o sebe."
"Tak! Nevystoupil jsem proti proti němu zatím ani veřejně,
ani tajně. Potřeboval jsem lidi, kteří by mi pomohli zrádce odhalit. Indián vyprávěl o cizinci, který se svými společníky přijíždí. Považoval jsem proto za nejlepší rozjet se vám naproti a požádat vás o pomoc."
"Souhlasím. Doufám jen, že přijdeme ještě včas, abychom zachránili, co bude možno."
"Myslím, že muži už budou vylákáni na ostrov. Ale myje vysvobodíme, poněvadž je nechtějí usmrtit. Pak pomůžeme ostatním."
"Víte, kde je Krokodýlí ostrov a kříž Nuestro Seňor Jesu Cristo de la floresta virgen?"
"Ne, ale jistě najdeme stopy, které nás tam zavedou,"
"Jenže mezitím padne soumrak..."
Vtom se vmísil do rozhovoru Antonio Gomarra:
"Krokodýlí ostrov neznám, ale kde je ten kříž, to vím. Vypadá to, že výprava se zastavila u staré osady Pózo de Sixto, směřují tam i stopy po jejich povozech. Znám cestu, vedoucí od této osady ke kříži."
"Výborně. Využijme tedy co nejvíce denního světla."
Pobídli jsme koně a cválali s větrem o závod. Mlčeli jsme všichni, očekávajíce nebezpečné události, až pojednou Pěna zvedl ruku a ukázal před nás.
"Vidíte tu skupinu stromů? Tam je osada. Brzy budeme na místě."
Pádili jsme vpřed a záhy se ocitli na místě, kde výprava zůstala stát. Viděli jsme ruiny domů, hustě zarostlé vegetací. Půda kolem byla zpustlá, ničím už nesvědčila o tom, že zde kdysi panovala lidská ruka. Místo působilo dojmem smutné pustiny. Lidé, které jsme hledali, tady nebyli.
Všimli jsme si, že zde na krátkou dobu, aby nechali voly napást, je vypráhli, ale výprava zde podle všeho dlouho neprodlévala. Pózo de Sixto pak opustili dvěma směry. Jedna ze stop vedla napravo, totiž na sever a byla pěší. Druhá obloukem obešla opuštěnou osadu a směřovala dosavadním směrem, tj. na západ, zanechaly ji velké povozy, za nimiž šli vzadu uvázaní koně. Vozkové kráčeli souběžně s vozy, ženy a děti seděly pravděpodobně ve vozech.
"Tudy vede Sendador nešťastné ženy a děti ke kříži v pralese," pravil Pěna.
"Jaký mají asi před námi náskok?"
"Půl hodiny," prohlásil jsem, "je to možno číst ze stop. Pošlapaná tráva se ještě nezvedla. Prohlédněme si ale i druhou stopu."
Byla to stopa po pěších, která protínala travnaté okolí jako
tmavá čára. Její stáří jsem odhadoval asi na tri hodiny. Na jednom místě se osamělý pěšák na chvíli vzdálil od ostatních, aby se jeho stopy záhy vrátily k ostatním, které splývaly. Nezdálo se, že mí společníci si toho povšimli. Když

jseni sesedl, abych se osamocené stopě věnoval poněkud víc, Turnestick se mě ptal:
"Charleyi, proč tak usilovně koukáte do trávy? Jeden z nich tu šel asi chvíli sám - víc nepoznáte..."
"Řeč trávy je viditelná, ale nemluví tak, abych ji slyšel: pohleďte na hlavní stopu, kapitáne! Tráva už se narovnala, vrcholky stébel však jsou ještě skloněny. Na kterou stranu?"
"K severu."
"Proč?"
"Protože ti lidé šli na sever. Člověk vždy sešlápne trávu směrem, který jde."
"Dobře. A teď se podívejte na stopu osamoceného chodce. Vrcholky jsou také stále skloněny, je to tak?"
"Ano."
"Ale víc než ostatní. Jak to?"
"No... zatím se nestačily narovnat."
"Ale, ale... je jasné, že tato stopa je mladší, vlastně byla způsobena až později než ostatní."
"Myslel jsem, že šli všichni spolu."
"Cestou tam ano, zpět šel Sendador sám. Povězte, na kterou stranu jsou stébla ohnuta?"
Teď už Turnestick studoval stopu pečlivěji, než řekl:
"Kjihu."
"Kam tedy šel osamocený chodec?"
"Ze severu - proti nám."
"Ostatní tedy šli naším směrem. Osamocená stopa je stopa jejich průvodce, který se vracel poté, co se mu jeho záměr povedl. Muži jsou zřejmě na ostrově."
Kapitán zakroutil hlavou, bratr Hilario prohodil:
"Mrtví nebudou. Hrozí jim ale nebezpečí. Sendador je vlákal na ostrov, z něhož není úniku bez cizí pomoci."
"Hm..." bručel poctivý Monteso, "nemám moc chuti věřit tomu. Sendador je můj přítel, rozumíte, seňorové?"
"Klamal vás."
"Vždycky byl ke mně poctivý."
"Proto ale nemůžete říct, že by byl poctivý i vůči jiným!"
"Každý dbá především o svůj vlastní prospěch. Tady však jde o velký zločin."
"Ano, jde o skutečně velký zločin."
"Proto si myslím, že jsme na omylu všichni."
"Já věřím seňoru Penovi. Nebudeme se však přít - brzy bude jasné, kdo z nás má pravdu."
Neztráceli jsme už ani minutu, uháněli jsme rychle po stopě. Vycházeli jsme přitom z úsudku, že Krokodýlí ostrov není příliš daleko, neboť na vzdálené místo by Sendador muže vylákal jen obtížně. A vskutku neuplynulo ani čtvrt hodiny a uviděli jsme na obzoru temnou čáru. Jak jsme se blížili, dalo se rozpoznat, že ji tvoří husté křoví a za ním se zvedající koruny stromů. Tráva byla svěžejší, což dávalo tušit, že se blížíme k vodě.
Jakmile jsme projeli křovím, jímž stopa procházela, mohli jsme pozorovat vysokou bambusovou ohradu, porostlou liánami, za níž se leskla vodní hladina.
Nedalo se poznat, je-li to samostatné jezero, nebo vedlejší rameno nějaké řeky, třeba Rio Salado. Voda však nebyla hluboká. Přesvědčovali nás o tom četní krokodýlové, ležící v bahně poměrně daleko od břehu, vystrkující z vody své hlavy. Vyvalovali se na mělčinách mezi hlubšími místy, žijíce zde už od prvního pohledu dlouhou dobu nerušeně. Rozmnožili se tak, že na malé ploše jsme jich napočítali přes sto, a to zdaleka nebyli všichni. Přímo před námi, ale hodně daleko, že jen bystrý zrak tam dohlédl, byl pravděpodobně ostrov, který jsme hledali.
V rákosí u břehu jsme objevili vor, zjevně nový, na němž leželo čtyři či pět bambusových tyčí, sloužících jako bidla.
Dalekohledem jsem se přesvědčil, že plochá pevnina za vodou je skutečně ostrov. Zřetelně jsem na něm viděl pohybující se mužské postavy.
"Co vidíte?" ptal se bratr Hilario.
"Vidím muže, které hledáme."
"Díkybohu! Jdeme tedy včas. Měl jste pravdu, seňore. Ale teď na vor, abychom je zachránili."
Seskočil z koně a rozběhl se k voru, ostatní za ním.
"Počkejte přece!" volal jsem za nimi. "Co naši koně? Pojďte, uvážeme je v místě, kde budou mít dostatek trávy, aby se mohli pást."
Vrátili jsme se k voru, jakmile jsme to provedli. Vor nebyl ke břehu nijak přivázán, nýbrž vytažen tak daleko na bahno, aby zůstal na něm vlastní vahou

vězet.
Sotva jsme nastoupili na vor, blížili se k nám krokodýlové. Bylo jich tolik, že si vzájemně zdánlivě překáželi, a tak nabízeli nevylíčitelnou podívanou.
"All devils!" zvolal Turnestick. "Začínám chápat nebezpečí, do něhož se ti chudáci dostali. Přes tyto bestie by se vskutku obtížně dostávali na břeh. Nu, poučíme trochu ta milá zvířátka, že jim bude ku prospěchu, budou-li od nás držet trochu dál..."
Pozvedl pušku.
"Mířte na oči, sir!" upozornil jsem ho.
"Well! Vím, že ty jejich hábity kulka neprorazí."
Krokodýlové, kteří se přiblížili na pouhých několik loktů od voru, nám tarasili cestu. Otvírali a zavírali ohyzdné tlamy a mžourali po nás lačnýma očima.
Museli jsme si cestu prostřílet. První výstřely se zdály bez účinku, teprve až padlo prvních pět potvor, uvolnil se nám průjezd, neboť ostatní zvířata se vrhla na své zastřelené druhy, aby je odvlekla někam, kde by se o ně porvala ještě znovu. Bylo to ohavné.
"Není mi jasné," prohodil bratr Hilario, "jak se mohli ti lidé na ostrov dostat, když nebyli ozbrojeni."
Jakmile byla cesta uvolněna, odrazili jsme od břehu. Při plavbě jsme hleděli využívat hlubších míst, někde totiž hloubka nepřesahovala pouhých pět loktů. Krokodýlové už se nám nepřibližovali, ale vytrvale nás sledovali.
Bylo záhadou, čím se ta zvířata živí, ryby a jiná menší zvířata museli už dávno vyhubit, snad se živili slabšími jedinci z vlastních řad.
Protože jsme rázně bidlovali, ostrov se rychle blížil. Už jsme rozeznávali pobíhající muže, shromážděné na břehu. I oni nás spatřili, ale čekali mlčky, nevolali na nás. Jakmile jsme připluli ještě blíž, bylo znát, že jsou připraveni pustit se s námi do boje. V rukou svírali své nože.
"Stůjte!" zavolal na nás jeden z nich španělsky. "Nepřibližujte se! Kdo jste a co tady chcete?"
Chtěl jsem odpovědět, ale dřív se ozval fráter Hilario:
"Seňore Harrico, od které doby mně nevěříte? Myslíte, že jsem váš nepřítel?"
Fráter šťastnou náhodou toho muže znal. Byl to zástupce jednoho bankéře z Buenos Aires. Když i on poznal, kdo na něho volá, zakřičel radostně:
"Bendito sea dios! Bratr Jaguár! Jsme zachráněni!"
Přestali se stavět na odpor našemu přistání, vytáhli jsme tedy vor na břeh, aby neodplul. Muži nám jeden přes druhého třásli rukama, byli mezi nimi i dva Američani, které kapitán Turnestick pozdravil zvlášť hlučně.
"Ale, seňore," ptal se fráter Harrika. "Jak jste sem dostali?"
"Chtěli jsme vidět Nuestro Seňor Jesu-Cristo de la floresta virgen."
"Ale ten kříž tu přece není."
"Není, už to víme také. Sendador je ničema. Podvedl nás, ač měl naši plnou důvěru."
"Hned vám dokážu, že si vaši důvěru nezasloužil."
"Není třeba - už nás o tom přesvědčil sám. Ale co tady hledáte vy?"
"Vás - abychom vás zachránili."
"Kde a jak jste se dozvěděli, že jsme v nebezpečí?"
Bratr Hilario jim vše stručně vypravoval. Zděšené muže pak uklidnil:
"Nebojte se, seňorové. Vašim ženám a dětem se zatím nic nestalo a my se postaráme, aby jim nikdo neublížil."
"Ale Indiáni je přepadnou."
"Až o půlnoci. Máme tedy dostatek času zabránit tomu."
"Díkybohu! A kde je Sendador?"
"U výpravy."
"U staré osady?"
"Ne. Výprava odjela ke zmíněnému kříži."
"Bez nás? Ženy a děti jsou tedy zcela v jeho rukou."
"Zatím ano. Ale ujišťuji vás, že se jim nic nestane. Vy nám ale vysvětlete, jak vás sem vlákal."
"Nalhal nám, že tady uvidíme kříž."
"Což jste neviděli nikdy kříž?"
"Popsal nám jej tak, že nás všechny zachvátila velká zvědavost. Vyprávěl nám, že kdysi sem zabloudil jakýsi starý Inka, který byl křesťan a jehož tady přepadli pro jeho víru Indiáni. S hloučkem zbylých věrných prý Inka prchl na ostrov, kde se měli bránit do posledního muže. Jak klesali k zemi, jejich těla vytvořila kříž - kříž Nuestro Seňor Jesu-Cristo de la floresta virgen."
"Zvláštní. Vy jste mu uvěřili?"
"Neměli jsme důvod pochybovat."
"Nevíte, že Indiáni byli pohané? Je víc než nepravděpodobné, že by z těl mrtvých

druhů utvořili kříž."
"Než Inka jako poslední zemřel, obrátil je všechny na křesťanskou víru."
"Hm. A to zvládl v průběhu posledního boje proti přesile, což'?"
"Ano. Měl to být nadmíru podivuhodný a mocný zázrak, který zapůsobil na zvítězivší pohanské Indiány tak, že se neodvážili sáhnout ani na jejich poklad, ani na Inkovo zlaté odění."
"Takové obrácení na vírů by skutečně bylo obdivuhodné..."
"Tak nám to říkal Sendador a my jsme mu věřili. Povídal nám ještě o jiných věcech. Kostry prý leží dosud na ostrově a vytvářejí onen kříž."
"Není to špatná bajka. Doplněná lží o pokladech vás dokázala na ostrov vylákat. K řezání bambusu jste mohli vzít nože, jiné zbraně však ne. Nu jistě, vždyť byste jimi mohli postřílet krokodýly a dostat se z ostrova.
"Opravdu jste všemu věřili?"
"Bohužel."
"Pochybnosti jste neměli?"
"Až když nás opustil."
"Na voru jste se plavili všichni současně?"
"Ano."
"A krokodýlové?"
"Všimli si nás až později."
"Na ostrov jste pak vystoupili všichni?"
"Všichni, jen Sendador ne. Když jsme se ho ptali, proč zůstal na voru, odpověděl nám pohrdavě, že nám chce dopřát potěšení, abychom se rozdělili o poklady sami."
"Proč jste ho nezadrželi?"
"Už bylo pozdě, mezitím odrazil od břehu a kolem voru byli krokodýlové. Došlo nám to všechno teprve, když zpovzdálí volal, že naše ženy provdá za Indiány a naši nejhezčí dceru si ponechá pro sebe, zatímco na nás si pochutnají krokodýlové. Potom jsme také pátrali po kříži."
"Nenašli jste samozřejmě nic."
"Pranic. To nám dokonale otevřelo hlavy. Sesedli jsme se a radili, ale na nic jsme nepřipadli. Vám a vašim přátelům jsme velice zavázáni a doufáme, že se vám budeme moci odvděčit."
"Dobrá. Teď se však snažme dostat z tohoto ostrova pryč."
"Unese nás vor všechny?"
"Zkusíme to!"
Zkouška nám ukázala, že na vor můžeme všichni najednou. Neozbrojení muži si na vor lehli, aby se váha rozložila rovnoměrně. Pět mužů se chopilo tyčí a my ostatní jsme zaklekli na okrajích, abychom odradili-nejsmělejší krokodýly. Vor se hluboko ponořil při tomto zatížení, ale přece jen byl s to nás nést na hladině.
Tak jsme se šťastně vrátili na břeh, přičemž několik krokodýlů dostalo za svou dotěrnost kulku do hlavy. Naši koně byli v pořádku, neboť jsem si vyčítal, že jsme je poměrně lehkovážně l zanechali bez hlídače.
Když byli muži v bezpečí, radili jsme se, co dál. Manželé a otcové ohrožených žen a dětí pobízeli ke spěchu, já však doporučoval, abychom se neukvapili. Zamýšleli jsme pronásledovat výpravu a dohonit ji ještě před smluveným přepadem, tak bychom měli co dělat jen se samotným Sendadorem. O vozcích od yolských spřežení nás seňor Harrico ujišťoval, že se zrádcem zajeden provaz nepotáh-nou. Vyrazili jsme. Nesouhlasil jsem, aby na koně nasedli vždy dva jezdci, poněvadž by se zvířata brzy unavila. Pro třicet mužů jsme měli jen deset koní, doporučil jsem, aby deset mužů vždy jelo, ostatní šli pěšky a skupiny se častěji střídaly. Pokračovali jsme dál takto, neboť nikdo neměl žádné námitky.
Šel jsem mezi chodci, když se ke mně přidružil Pěna, aby se mnou probral dnešní dobrodružství. Posléze jsme navázali na naše společné příhody v Mexiku. Při této příležitosti jsem se ho zeptal:
"Seňore, vy jste Španěl?"
"Ne, nejsem," odpověděl mi.
"Řekl bych, že jste z Evropy..."
"Řekl byste? Myslel jsem, že to víte?"
"No, v Mexiku jste o tom neudělal ani nejmenší zmínku..."
"Měl jsem svou příčinu."
"A to..."
"Dnes už vám to můžu říct. Jsem zde znám jako sběrač chininové kůry a zlatokop. Když jsem plánoval svou mexickou cestu, nechtěl jsem, aby se vědělo, že tam mířím právě jako zlatokop. V té tehdejší společnosti byl i člověk, který mne sice osobně neznal, ale kromě mého jména znal i nějaké podrobnosti z mého života, protože žil dlouho na jihu. Zatajil jsem svůj původ a obdařil se španělským jménem."

"Aspoň vůči mně jste mohl být upřímný!"
"Nemohl. Nebyl jste sice zlatokop, a tedy konkurent, ale snadno jste mne mohl prozradit neopatrným slovem."
"Vaše důvody byly zřejmě velice závažné."
"To ano."
"Objevil jste bonanzu?"
"Ano. Je vedlejší, jakým způsobem jsem k tomu došel. Popsali mi krajinu, kde měla být hojnost zlata. Připojil jsem se proto
k lidem, ubírajícím se do Mexika, kteří zmíněným krajem měli procházet. Aby ostatní neměli snahu se ke mně přidat, své úmysly jsem utajoval."
"Měl jste úspěch?"
"Větší, než jsem čekal. Jakmile jsme do uvedené oblasti došli, ihned jsem podle složení půdy viděl, že má cesta nebyla marná. Pokračoval jsem však v cestě s ostatními ještě následující den, a pak jsem se teprve v noci odloučil a vrátil. Po třech dnech hledání jsem objevil zlatou žílu, už od pohledu bohatou. Zamaskoval jsem místo nálezu pískem a štěrkem a odjel nález prodat."
"Kupce jste našel?"
"Vzápětí. Když jsem ho zavedl do hor a ložisko mu ukázal, jako znalec hned poznal, že se jedná o skutečně mimořádný nález. Navrhl, abychom se stali společníky.
Nemohl jsem však nabídku přijmout, chtěl jsem se totiž vrátit na pobřeží La Platy, a tak ji ode mne odkoupil. Částka, kterou jsem dostal, je schopna mi zajistit bezstarostnou budoucnost."
Jezdci na koních se mezitím vystřídali už dvakrát. Nastal večer. Pěna však byl znamenitým vůdcem, a tak nám to nemohlo vadit, váhal-li by přece jen, jistě by mu přispěchal ku pomoci Gomarra.
Travnatá volná krajina pomalu ustupovala keřům a zatím osamělým stromům. Do všech stran ubíhala měkká rovina. Jen občas jsme přebrodili mělkou lagunu, byla-li hlubší, objížděli jsme ji. Na noční obloze jiskřily myriády hvězd, o něco později se objevil i měsíc.
Postupovali jsme tak několik hodin, až se před námi objevil malý žleb. Jakmile jej Pěna uviděl, radostně vykřikl:
"Nemýlil jsem se. Jsme na správné cestě ke kříži."
"Na cestě?" ptal jsem se. "Vypadá to spíš jako vyschlé řečiště."
"Ano, tím také je, voda se jím valí v době dešťů. Takto vznikají mnohá vedlejší ramena řeky Salado, jejich voda potom v nížinách znovu posiluje hlavní tok řeky. Nalézáme se právě v jednom takovém rameně."
"Mohou tudy jet povozy?"
"Jistě. Ke kříži je možno dostat se s vozy jen tímto řečištěm."
"Nesetkáme se přitom se Sendadorem?"
"Ne. Už jsme ho předhonili. Výprava je za námi."
"Jak máme ještě daleko ke kříži?"
"Za tři čtvrtě hodiny jsme tam."
"Hm... škoda, že jsem si nemohl prohlédnout okolí. Čeká nás střetnutí a v takovém případě je dobré znát prostředí."
"Dobře je znám a alespoň vám je popíšu. Patrně tam stával před dávnými lety klášter, jsou tam ještě zbytky zdiva a jednou jsem dokonce objevil vchod do velkého sklepení."
"Okolí je rovinaté jako tady? Lesnaté?"
"V těch místech se od našeho řečiště zvedá pahorek. Jeho svahy jsou zalesněné, na vrcholku jsou zbytky stavby, o které jsem mluvil. Na nejvyšším bodě stojí kříž."
"Vyjedou povozy na vrchol?"
"Ne. Sendador musí výpravu zastavit na úpatí pahorku."
"A tam na něho budou čekat Indiáni. Dá se čekat, že budou dobře ukrytí."
"To si myslím stejně. Dokud se neporadí se Sendadorem, útok nepodniknou."
"Myslíte, že je bude chtít vyhledat, aby jim oznámil, že muže úspěšně oklamal, a že přivádí ženy a děti? Řekl bych, že Indiáni budou nahoře ve zříceninách."
"Souhlasím."
"Snad postavili i stráže. Uděláme dobře, když nepojedeme až k pahorku."
"Nemyslím, k tomu nemají důvod. Vždyť čekají jen povozy se ženami, jistě by tomu bylo jinak, kdyby čekali muže a boj. Domnívám se, že jsou ukryti v rozvalinách, možná ve sklepení a čekají, až pro ně přijde Sendador."
"Podzemí jste prohlédl důkladně?"
"Ano. Člověk neví, kdy a jak mu znalost takového místa prospěje."
"Je prostorné?"
"Natěsnalo by se tam určitě dvě stě lidí."
"Vchodů a východů má víc?"

"Pátral jsem usilovně, ale nenašel víc než jeden. Kdysi se tam sestupovalo po několika schodech, z těch však zůstalo jen pár rozvalených stupňů. Schodiště je už tak rozpadlé, že vchod se podobá spíš příkře klesající chodbě."
"Přál bych si, aby se Indiáni skryli ve sklepení. Snadno bychom se jich zmocnili. Jinak se boji nevyhneme. Zatím však o tom mluvit je předčasné, vše se ukáže podle situace."
Vyschlé řečiště skutečně imitovalo špatnou silnici, ubírali jsme se jím asi hodinu. Zastavili jsme, jakmile Pěna potvrdil, že jsme asi pět set kroků od pahorku. Zatímco ostatní se ukryli v lese a čekali na nás, odešli jsme s Pěnou na zvědy.
Procházeli jsme tiše a co možná bez hluku krajem lesa. Vítr nešelestil, noc byla velice tichá. Necítili jsme se však dobře.
Z foukačky vypuštěný otrávený šíp nepůsobí hluk, ale je nebezpečnější než kulka. Jestliže Indiáni rozestavili po okolí stráže, mohl nás takový posel smrti dostihnout každou chvíli. Naštěstí se tak nestalo. Když jsme se dostali na úpatí pahorku, vydali jsme se nahoru.
Nebylo to nijak snadné. Často jsme se museli plazit po zemi, neboť stromy byly hustě ovinuty popínavými rostlinami. Konečně jsme se ocitli nahoře. V šeru bylo znát, zeje zde volné prostranství. Po několika dalších krocích jsme stáli u zbytků pobořeného zdiva. Někdejší zdi se daly spíš předpokládat než vidět, vše bylo velice hustě porostlé křovisky.
"Kde je vchod?" ptal jsem se Pěny tlumeně.
"Kousek odtud, vpravo."
"Jsou zde nějaká nádvoří?"
"Přístupno je jen jedno, zde vpředu, vzadu jsou neprostupné trosky."
"A odtud z prvního nádvoří se dostaneme do sklepení?"
"Ano."
"Tak pojďme! Ale opatrně!"
Vedl mne za ruku. Prošli jsme místem, kde dřív podle zbytků stál široký portál, ale ani zde nestály žádné stráže, což svědčilo o tom, že Indiáni se cítili zcela bezpečně. Za portálem jsme vešli do čtvercovitého prostranství, obehnaného nízkými rozpadlými zdmi. Současně s pachem kouře jsme zaregistrovali nepatrné záblesky ukrytého světla.
"Vchod do sklepa," šeptal můj průvodce, "rozdělali si dole oheň."
"Udusí se kouřem..."
"Ne. Vím, že dole jsou v klenutí na obou stranách otvory, jimiž může kouř odcházet."
"Protáhl by se těmi otvory člověk?"
"To ne. Ale můžeme si jimi sklepení prohlédnout."
"Fajn. Snad se nám podaří Indiány spočítat."
Doplížili jsme se ke vchodu, kde nikdo nebyl.
Dole ve sklepě plápolal nevelký oheň. Ucítil jsem vůni pečeného masa. Zář ohně vnikala až do vstupní chodby, kde jsem si prohlédl zbytky někdejšího schodiště. Zvětralé ruiny znemožňovaly vplížit se i do této chodby, kamení by s největší pravděpodobností povolilo a hluk by nás nepochybně zradil. Tudy vnitřek sklepa nebylo možno pozorovat, vydali jsme se proto ke zmíněným otvorům. Nezískal jsem tím nijak skvělý přehled, neboť když jsme nahlédli dovnitř, obsáhl náš pohled jen
osm dole sedících Indiánů.
"Jistě je jich mnohem víc. Co uděláme?"
"Vy se vraťte pro ostatní. Nejdříve však nechť uvážou dobře" koně, aby je nenašel Sendador."
"A vy?"
"Počkám zde u vchodu."
"To je nebezpečné!"
"Není. Ty dole máme v pasti."
"Ale když některý vyjde ven?"
"Inu, zmáčknu mu trochu krk, že ho touha po čerstvém vzduchu zase opustí."
"A ostatní?"
"Bez obav. Neprojdou tu víc než dva najednou. Lehce je udržím v šachu svými revolvery."
"Dobře tedy. Budeme brzy zpátky."
Odešel. Usedl jsem u vchodu, rozhodnut, že nikoho nepustím ven. Zespoda jsem slyšel tlumené hlasy, jednotlivá slova jsem, však nerozeznával, ostatně dialekt Ariponů jsem stejně ne-v' ovládal. Asi po deseti minutách ke mně doleh hluk, zapříčiněný padajícími kameny. S očekáváním jsem pohlédl do vstupní chodby. Kdosi stoupal pomalu vzhůru, v matných pablescích plamenů jsem sledoval postavu: byl to Gomez. S sebou měl pouze nůž. Povstal jsem a poněkud ucouvl do stínu

blízkého stromu, aby mne nemohl postřehnout.
Gomez vystoupil z chodby ven, otočil se a naslouchal. Už to vypadalo, že se hodlá vrátit, zavolal jsem naň tiše, aby mne ni- kdo jiný nemohl zaslechnout:
"Gomezi!"
Otočil se rychle.
"Kdo je tu?"
"Sehdador."
"Tak brzo? Kde jsou ženy a děti?"
"Dole v povozech."
"To je..."
Zarazil se. To už se ke mně přiblížil, takže stál těsně u mne. Došlo mu, že muž, s nímž mluví, není Sendador. Naklonil hlavu, aby mi uviděl do obličeje a zakoktal:
"To není - kdo to..."
Chtěl prchnout, ale to už jsem ho pravicí svíral za krk, aby nemohl křičet. Levou rukou jsem mu vytáhl z opasku nůž. Byl mnohem slabší než já, hned povolil. Přitiskl jsem mu nůž na prsa a hrozil:
"Jedno hlasitější slovo a probodnu vás! Budete mlčet?"
"Ano,! zachroptěl, když jsem mu uvolnil hrdlo.
"Fajn. Ale opakuji vám: při prvním hlasitějším slově vás prolij bodnu! Ruce dozadu, spoutám vás!"
Drže ho stále pevně jednou rukou, vytahoval jsem z kapsy třemeny, když jsem se přitom na okamžik předklonil, můj obličej l, se dostal do blízkosti jeho hlavy a Gomez mne poznal.
"To jste vy, seňore?" zašeptal.
"Kdo jiný? Řekl jsem vám přece, že přijdu."
"Tedy vy... Vseje ztraceno."
"Co tím myslíte?"
"Něco, co nepotřebujete vědět."
"Nepotřebuji opravdu - už to vím."
"To není možné..."
Spoutal jsem mu ruce i nohy a odnesl ho na místo, odkud jsem i nadále mohl pozorovat vchod do sklepení, zůstal nehybně ležet. Posadil jsem se vedle něj.
"Seňore, co se mnou chcete dělat?" ptal se.
"To bude záležet na vás."
"Jste tu sám?"
"Toužíte-li po setkání s mými druhy, můžu vás potěšit: uvidíte je brzy. Ale přátelské setkání to už nebude..."
"Co jsem vám udělal?"
"Napřed jste nám utekl a..."
"Seňore, to přece nebyl útěk. Neměl jsem na vybranou."
"Proč?"
"To je mé tajemství."
"Znám ho. V Palmáru jsem vám přece řekl, že vám nedovolím vykonat váš záměr."
"Ale, seňore, naše úmysly jste nemohl znát..."
"Znám je až příliš dobře! Na Krokodýlí ostrov jste vylákali muže a teď byste se rádi zmocnili jejich žen a dětí."
"Cielo! Od koho to víte?"
"Budete se divit! Od vás!"
"To není pravda!"
"Lží si nepomůžete, nezapírejte, Gomezi! Někdo byl totiž svědkem vašeho rozhovoru se Sendadorern, my jsme si za vámi navíc přispíšili z Palmáru. Tušil jste to, vzpomeňte si, sám jste mu říkal, že můžeme přijet každou chvíli."
"Víte i to?"
"Vím všechno. Muže jsme z Krokodýlího ostrova už osvobodili. Sendador udělal neprozřetelnou věc, když nechal vor na břehu jezera lehce dostupný. A teď všichni společně překazíme i druhou část vašeho plánu."
"Tomu... nemůžu věřit..." koktal zmaten.
"Budete muset. Mojí společníci přicházejí, presvědčte se, že jsem mluvil pravdu."
Vstal jsem, aby mě příchozí uviděli. Když zjistili, kdo mi padl í do rukou, žádali jeho výprask. Odmítl jsem to a vysvětlil jim, že Gomez jednal jako Indián, pokládající bělochy za vetřelce. Osvobození muži nebyli příliš ústupní, musel jsem vynaložit vel- 3 kou námahu, abych jim vyložil, že bude pro nás lépe, za- vážeme-li si Aripony vděčností, než poštveme-li na sebe celý kmen.
"Co však s nimi uděláme, až je zajmeme?" otázal se jeden.
"Nejvhodnější by bylo," odpověděl jsme, "uzavřít s nimi mír."
Po krátké výměně názorů mi dali za pravdu. Naklonil jsem se ke Gomezovi a zbavil

ho pout.
"Pamatujte si, co jste právě slyšel," řekl jsem mu nato, jak stál uprostřed našeho hloučku, "vám, ani vašim lidem se nic špatného nestane. Ale musíte bezpodmínečně splnit, co vám řeknu."
"Jaké jsou vaše podmínky?"
"Vrátíte se do sklepení k vašim soukmenovcům. Kolik jich je?"
"Šedesát."
"A řeknete jim, že tady nahoře stojí třicet dobře ozbrojených bělochů, kteří zastřelí každého, kdo by chtěl ze sklepa vyjít bez našeho dovolení. Uzavřete-li mír zítra ráno s výpravou, kterou jste chtěli pobít, propustíme vás a můžete odejít.
Vysvětlíte to vašim lidem a přimějete je k tomu, aby souhlasili?"
"Ano."
"Nezapomeňte - nikdo nesmí ven! Budu-li něco chtít, zavolám vás. Jděte!"
Gomez zmizel v tmavé chodbě a netajil radost, že šťastně vyvázl.
Těm, kdo s mým jednáním nesouhlasili, mně velice pomohl vyjasnit, že oni sami mají co nejlepší příčinu uzavřít mír se zdejšími Indiány, fráter Hilario.
Dva z nás zůstali u koní, ostatní střežili vchod do sklepení, když jsem odešel s kormidelníkem před bývalý portál, abychom vyčkali Sendadorova příchodu. Vzal jsem ho s sebou proto, jelikož jsem nevěděl, zda budu na Sendadora stačit sám, obrovskou sílu kormidelníka už známe.

Kapitola pátá SENDADOR

Nečekali jsme, ukryti za troskami zdí, nijak dlouho. Sotva po pěti minutách se zdola ozvalo pronikavé vrzání nenamazaných dřevěných kol, mísící se s ženskými hlasy. Výprava se zřejmě chystala zřídit si tábor - spatřili jsme sílící zář rozhořívajícího se ohně.
"Brzy tu bude," zašeptal kormidelník.
"Určitě. Stiskněte ho pevně, aby nepomýšlel na odpor."
"Bez obav. Mám mu polámat všechna žebra, nebo jen několik?"
"Nechci, abyste ho zranil, budeme ho ještě potřebovat. Tiše..."
Uslyšeli jsme pomalé kroky. Příchozí, zjevně si jist tím, že mu nic nehrozí, nesnažil se jít nijak potichu. Mířil přímo k zhroucenému portálu, očividně se tu dobře vyznal. Byl o něco vyšší než já. Povstal jsem, jakmile chtěl vkročit do dvorany. Spatřiv mne, uskočil a zaklel:
"Caramba! Gomezi, vylekals mě! Tvoji lidé jsou tu?"
Stál jsem u tmavé zdi, porostlé hustými křovisky, nepoznal mě a považoval mne za Gonieze, koneckonců ho měl očekávat. Znaje dobře Indiánův hlas, zkusil jsem ho imitovat:
"Jsou ve sklepě, seňore."
"Sestoupím dolů a promluvím s nimi. Věci se daří. Chlapi jsou na ostrově mezi krokodýly, s ženami a dětmi byli nějaké problémy, ale namluvil jsem jim, že muži šli pěšky napřed. Budete mít, Gomezi, dobrou kořist. Očekávám vaši plnou vděčnost."
"Buďte klidný - hned se dočkáte."
Tato slova jsem pronesl už svým hlasem. Sendador se zarazil, udělal pohyb hlavou, aby mi mohl pohlédnout do obličeje a řekl:
"To není Gomezův hlas. Je to kdosi jiný..."
"Souhlasí, seňore Sabuco!"
"Je to běloch! Patříš k těm, které hledám?"
"Lituji, k Ariponům nepatřím."
Dal jsem mu tuto odpověď, vida dobře, že kormidelník stojí bezprostředně za ním, připraven sevřít ho svými obrovskými pažemi.
"Ne?" vykřikl. "Ptám se, kdo jste? Mluvte, nebo vás probodnu!"
Sáhl po svém noži.
"Ponechte nuže, kde je, seňore! Čekám vás s nejlepšími úmysly."
"Tak mluv!" zakřičel nedočkavě.
"Především mám pro vás pozdrav od těch dvaceti seňorů, které jste velkoryse věnoval krokodýlům. Jsou tady poblíž, zavedu vás k nim. Mají velkou touhu, totiž promluvit si s vámi."
"Čert tě..."
Pozvedl ruku s úmyslem bodnout mne. Nestačil však ani dořeknout a vyrazil ze sebe bolestný výkřik, kormidelník ho zezadu pevně sevřel oběma rukama.
"Mám ho ve svěráku," uchechtl se kormidelník Larsen. "Škoda, že ho nemůžu zmáčknout tak, jak bych si přál."
Sendador chtěl křičet, ale nedostávalo se mu dechu, Larsen ho tiskl pevně. Chtěl se bránit, ale vtom zatřepal nohama a pozbyl nad sebou vládu.

"A ted?" tázal se kormidelník.
"Spoutáme ho a odvedeme k ostatním."
"K čemu pouta? To až později - koho držím, ten mi hned tak neunikne. Ale odzbrojte ho!"
Odebral jsem zajatci ručnici, revolver a nůž. Larsen jej na chvilku pustil, načež ho uchopil za krk a řekl španělsky:
"Kupředu, seňore! A poslouchat!"
Bez odporu ho potom dostrkal k našim společníkům. Jakmile nás spatřili, vyskočili a obklopili nás.
"Oho! To je ten lotras!" zvolal Harrico, důvěrník bankéře v Buenos Aires.
"Správně, je to on!" potvrzoval kormidelník. "Sem s řemeny! Svážeme ho, aby ho nenapadlo nás opustit."
"Tak - rozdělejte oheň."
Zatímco jedni se zabývali spoutáváním zajatce, jiní sbírali suché dříví. V plápolajících paprscích rozdělaného ohně jsem si prohlížel Sendadorův obličej. Byl hubený, ostře řezaný a osmahlý. On sám nejevil žádné rozpaky. Jeho tvář odrážela jen velký údiv, když rozhořčeně přejížděl po nás pohledem. Zavrtěl hlavou a prohodil:
"Ale, seňorové, co vás to napadlo? Co vás vede k tomu, že se ke mně chováte tak nepřátelsky?"
Vykračoval se, jak jen mohl. Dožadoval se Montese jako svědka, který mu dokáže jeho poctivost. Yerbatero, který ještě donedávna odmítal v jeho zlotřilost uvěřit, však pod tíhou nezvratných důkazů jenom mávl zamítavě rukou a řekl:
"Na mě se, seňore, nespoléhejte! Nepomůžu vám, jsem přesvědčen tak jako ostatní, že jste jednal špatně."
"Cože, i vy? Spikli jste se tedy proti mně všichni?"
"Spikli? To neříkejte. Tito seňorové vědí o vaší vině a mají nepopiratelné důkazy. Je mi líto, že muž, jehož jsem pokládal za svého přítele, je vrah. Žel, nezbývá mi však nic jiného - vaše rozmluva s Gomezem byla vyslechnuta."
Sendador jako nenapravitelný hříšník však zapíral dál s naprosto bezpříkladnou drzostí, což u narůstajícího počtu mužů vyvolávalo netrpělivé výkřiky hněvu. Pěna výhružně zakřičel:
"Chlape mizerná, já to byl, kdo vás vyslechl. Zmíníš-li se ještě jednou o lži, urazíš mne a to už od tebe nestrpím!"
"Kdo jste, že se odvažujete tykat Sendadorovi?"
"Jsem Pěna, kamarillero, slyšíš?"
Jakmile Sendador jméno uslyšel, kmitl mu tváří výraz úleku.
"Caramba!" opáčil, "tak to jste vy..?"
"A nemysli, že máš před sebou lidi, které podvedeš! Tady sedí řádový bratr. Kdopak to podle tebe je?"
Sendador si bratra prohlížel, bud ho znal, nebo vytušil, kdo to je, protože zvolal:
"Fráter Jaguár!"
"Tak! To není muž, jehož můžeš tahat za nos. Muž, který sedí vedle něho, je ten, před nímž tě varoval Gomez."
Zajatec mi nyní věnoval nesrovnatelně větší pozornost než dřív.
"Cizinec?"
"Ano. Jeho oči nahlédnou až do jádra tvého nitra. I kdybys oklamal nás všechny, jeho neošálíš nikdy. Už taky rozhodl o tvém osudu. Ale jsou tady i jiní. Znáš tohoto muže?"
Ukázal na Gomarru. Sendador se na něj zahleděl, nemohl se však přesně rozpomenout, odkud jej zná. Utrousil:
"Neznám."
"Počkat!" přerušil ho Gomarra, "teď s ním promluvím já!"
"Ne!" požádal jsem ho. "Ještě chvilku vydržte!"
"Proč? Chci, aby věděl, kdo jsem."
"Zatím to není nutné. Nepomůžete si a uškodíte našemu záměru..."
"Ať!" vskočil mi do řeči. "Nikdo mně nezabrání, abych tomuto zlosynovi neřekl, kdo jsem a jaký osud ho čeká."
Obrátil se poznovu k Sendadorovi a pokračoval, nedbaje nic na mé úsilí zastavit ho:
"Tak vy si nevzpomínáte, že jste mne viděl?"
"No -je to možné..."
"Bylo to nahoře v horách, v Pampě de las Salinas."
Náhle zbledlý Sendador neodpověděl.
"Znáte to tam přece," naléhal Gomarra, "víte, že tam došlo k vraždě!"
"To není má věc."

"Že by to nezajímalo - vraha?"
"Seňore, vy říkáte o mně, že jsem vrah?"
"Ano. Jste vrah. Zavraždil jste mého bratra."
"Nechtě toho divadla! Neznám ani vás ani vašeho bratra!"
"Zapomněl jste? Jednou už jsme se potkali: u solného jezera."
"Potkal jsem řadu neznámých lidí..."
"Mne a mé průvodce jste minul a jel dál. Potkal jste mého bratra - bylo to o něco níž. Uviděl vás, jak zakopáváte kipu..."
"Kipu?" vyjekl Sendador zděšeně.
"Kipu ukrytá v láhvi. Byl jsem tam od toho dne mnohokrát a vím, že jsou tam stále."
"Valgame Dios!"
"Proč se děsíte?"
"Neděsím se," vzdoroval Sendador. "Nic o tom nevím."
"Ale! Nic nevíte! Nevíte tedy ani to, že jste zastřelil mého bratra, aby nemohl vaše tajemství prozradit!"
"Ne!"
"Nevíte ani, že v domnění, že můj bratr je mrtev, jste jel dál, abyste pod skalním útesem u jezera zakopal láhev s kipu?"
"Seňore, to je hotová povídka."
"Ne. Nevyprávím povídku, ale pravdu, kterou jsem sledoval vlastníma očima. Později jsem se tam opakovaně vracel a kopal tam, ale setkat se s vámi jsem se snažil marně.
Teď mi však neuniknete. Dostane se vám zasloužené odplaty, tomu věřte!"
Potlačuje viditelnou vnitřní nejistotu, Sendador zavrtěl hlavou a navodil nevinný výraz:
"Seňore, s někým si mne pletete. S někým, kdo mně byl asi hodně podobný
"Vytáčky vám nepomůžou. Umínil jsem si pevně, že při našem prvním setkání vám proženu hlavou kulku. Dnes jsme se poprvé setkali a já dodržím své slovo. Bratr Jaguár se s vámi pomodlí: potom zemřete!"
Gomarrovo chování se mi nelíbilo, svým výstupem znehodnotil řadu našich záměrů. Mnohem lépe by bylo, kdyby Senda-dor vůbec netušil, že je mezi námi očitý svědek jeho černého skutku. Jinak by nás určitě neprovázel do hor. Usiloval jsem ovšem také, abych uviděl plánky a kipu. Nyní po Gomarrově chybě o ostatních věcech nebylo nutno mlčet, dalo se navíc předpokládat, že Sendador, na kterého se snesou další obvinění, se dá zlomit. Proto jsem navázal:
"Hloupě všechno zapíráte. Jsem do všeho zasvěcen. Svůj osud jen zhoršujete, když popíráte vaše spojení s Aripony. Go-mez už se přiznal."
"Vás neznám. Jak jste mohl mluvit s Gomezem."
"Prozrazujete se. Přišel sem na vás čekat a my jsme se ho zmocnili."
Napřímil se. Poprvé se mu zcela viditelně nepodařilo ovládnout zděšení.
"Vy jste ho zajali?" vyklouzlo z něho.
"Ano. Je spoután, dole ve sklepě."
"A Indiáni? Kde jsou Indiáni?"
"Zapomínáte, seňore, že o ničem nevíte!"
"Zatraceně, mluvte! Kde jsou Indiáni?"
"Taky ve sklepě. I oni dohráli."
"A Gomez se přiznal?"
"Ano. Je moudřejší než vy, nahlédl, že si zapíráním nepomůže. Upřímně vše doznal, ani on ani Indiáni nebudou zastřeleni."
"To nejde!" vzkřikl. "To by byla velká nespravedlnost: jim dát milost a mne zabít!"
"Bude to naopak zcela spravedlivé. Indiáni bojují proti osadníkům, které považují za vetřelce na své území, chápu je. Vy jste však běloch, a protože jste se dopustil řady jiných zločinů, zasluhujete trest desetkrát větší."
"Jiných zločinů?" pošklebo val se. "Podle vás jsem hotový lotras."
"Tak něco."
"Co pěkného ještě o mně víte?"
"Něco nevím: kde je pochován tucumánský padre, jemuž jste uloupil plánky a kipu?"
Po těch slovech se zachvěl, jeho tělo se napjalo, a přestože byl spoután, dokázal se posadit. Pohlédl na mne upřeně a po chvíli se otázal:
"Koho míníte?"
"Kněze, kterého jste zavraždil!"
"Hrome! Další vražda, kterou jsem spáchal a nic o ní nevím!"
"Zase chcete zapírat? Víte dobře, že jste měl svědka. Ten muž na vás volal, chtěl zločinu zabránit, vy jste na něho však nedbal, neboť byl příliš vzdálen."
"Seňore, vaši fantazii obdivuji."

"Žerty stranou! Svědek byl váš starý přítel a poslední zbytek svědomí, který ve vás zůstal, vám zabránil, abyste zabil i jeho. Proto jste ho jen přemohl a přinutil přísahat, že váš čin nikdy nevyzradí."
"Copak tu přísahu porušil?"
"Všechno jsem nepřímo uhádl z jeho vyprávění."
"A to, co jste uhádl, vy ostrovtipný seňore, vám stačí, abyste se odvážil obvinit mne z vraždy?"
Pokračoval jsem, nevšímaje si toho,
"Ten muž se ptal, zda přísahu musí dodržet. Přesvědčili jsme ho, že v takovém případě, o jaký se jedná, se hříchu nedopustí, když řekne pravdu. Proto nám ten starý lovec a zlatokop své tajemství na smrtelné posteli vyzradil."
"Řekl, že jsem zavraždil kněze?"
"Zavraždil a oloupil."
"Taková lež! A k tomu vy se chcete považovat za toho, kdo mne má soudit?"
"Ano. Podle nepsaného zákona llanos máme právo nad vámi vynést rozsudek."
"Chci spravedlnost před řádným soudcem!"
Tu k němu přistoupil jeden z těch, které Sendador vlákal na Krokodýlí ostrov, kopl ho a řekl:
"Zavři klapačku, ničemo! Dostaneš spravedlnost pampy: oprátku, nebo kulku do hlavy! Nejdřív ale musíme vidět naše ženy a děti. Běda ti, pokud jsi někomu ublížil!"
"Ano!" přidal se jiný, "nejdřív pojďme za ženami a dětmi. Tento chlap umře, ale způsob jeho smrti stanovíme v závislosti na tom, jak se k nim choval. Kdo jde se mnou?"
Zůstat zde nechtěl nikdo, náhle všichni chtěli k ženám a dětem. Zarazil jsem je:
"Stůjte! Někdo musí hlídat sklepení s Indiány a Sendadora. Na to je nás potřeba víc!"
Nakonec to dopadlo tak, že přece jen odešli, spolu s nimi šel pro případ potřeby i bratr Hilario a kapitán Turnestick, provázen svým nerozlučným kormidelníkem Larsenem, se k nim ze zvědavosti přidal. Týž důvod zlákal i Pěnu a Gomarru. Zůstal se mnou jen Monteso a jeho yerbaterové.
Na střežení vchodu do sklepení nás bylo dost. Uvítali jsme odchod ostatních, protože oni si přáli Sendadorovu smrt, my jsme naopak potřebovali, aby zůstal naživu a prozradil nám svá tajemství. Proti nám se neprovinil. Nechtěli jsme ho proto ani obvinit ani soudit. Monteso byl se mnou stejného názoru. Tiše, aby to zajatec neslyšel, zauvažoval:
"Dobře, že odešli. Co nyní uděláme, seňore? Necháme ho zastřelit?"
"Pokud jde o mne, nesouhlasím."
"Já a moji přátelé taky ne. Co by potom bylo s plánky a s kipu?"
"Jenže jeho smrti dřív či později asi nezabráníme..."
"Vidím to podobně. Gomeze proopustili, jako Indián pro ně neměl velkou vinu. Ale Sendadora nepustí..."
"Také si myslím, že naše úsilí by bylo marné. Zbývá nám jen jedno: lest."
"Jak to myslíte?"
"Povolíme řemen, kterým má spoutané ruce a necháme ho prchnout, protože když ho povedou dolů k povozům, uvolní mu i nohy. Je tma, zmizí-li v houští, jistě se mu podaří utéct."
"Dobře - a pak?"
"Na smluveném místě na nás počká - doufejme, že dodrží své slovo."
"Snad ano. I on bude rád, že našel muže, který se vyzná v jeho pláncích a dokáže možná přečíst i kipu. Mám s ním promluvit?"
"Ano."
Sendador při naší rozmluvě ležel tiše, nespouštěje z nás oči, měl jsem však pocit, že svou pozornost nevěnuje jenom nám. Zdálo se, že současně vnímá, co se děje ve sklepení, bylo by to zcela pochopitelné, vždyť ve sklepení byli jeho spojenci.
"Seňore Sabuco," obrátil se na něho yerbatero. "Lituji toho, že se z vás vyklubal takový zločinec. Mám o vás velké obavy. Povězte nám všechno podle pravdy."
"Nežvaňte!" odbyl ho Sendador. "Já lituji ještě víc, že vy, jako můj přítel - aspoň jste se za něho vydával - věříte takovým historkám."
"Znovu vám opakuji: nepočítejte s naší shovívavostí, pokud setrváte na svých lžích. Budete-li upřímný, můžeme posoudit pravdivost obvinění a případně vás zachránit."
Montesova slova nezůstala bez účinku. Sendador se na nás pátravě zahleděl, a pak se otázal:
"Od těch ostatních nic dobrého čekat nemůžu, to vím. Zato vy..."
"Abychom pro vás něco mohli udělat, musíte nám říct pravdu."

"Co se tím změní?"
"Třeba získáte naši novu důvěru."
"Prospěje mi to?"
"Uvědomte si, že jsme se do Gran Chaka vydali proto, abychom vás vyhledali, tento seňor by možná dokázal rozluštit vaše kipu. Rozmyslete si všechno dobře."
Sendador se podivně usmál.
"Nemám se čeho bát. Ale byl bych blázen, kdybych odmítl pomoc, kterou už léta hledám. Z Gomezova vyprávění soudím, že člověk, kterého přivádíte, se vyzná..."
Do hovoru jsem zatím nezasahoval, teď jsem jej přereušil:
"Takže přiznáváte, že jste mluvil s Gomezem?"
"Proč ne?"
"Tím se však přiznáváte i ke všemu ostatnímu."
,Ne. Je mi lhostejno, zda mne pokládáte za viníka nebo za nevinného. Líbíte se mi, jsem ochoten vám svou důvěru věnovat. Šel byste se mnou do hor, i když jste přesvědčen, že jsem vrah?"
"Ano. Nejsem vaším soudcem. Samozřejmě mi není jedno, jste-li zločincem, nebo bezúhonným člověkem. Zaslouženému trestu však neujdete, i když nyní od vás třeba rozsudek odvrá tíme. Existuje jakási vyšší spravedlnost. Ta lidská, ta je vám nablízku - Gomarra!"
"Ten přece s námi nepůjde?"
"Ne - ale jistě nás bude sledovat."
"Toho se nebojím. Postarám se, aby naše stopy už nenašel. Vyprávěl vám yerbatero Monteso všechno?"
"Všechno, co věděl."
"Takže víte, že mám dva staré plánky."
"Vím dokonce víc..."
"A to?"
"Vím, jak jste k těm plánkům přišel..."
"To je lhostejné."
"Dobře. Víme taky, že máte kipu. Tušil jsem to už dřív a Go-marrovým vyprávěním jsem se ujistil o správnosti své domněnky."
"On byl skutečně u mrtvoly jeho bratra?"
"Ano."
"Mluvil o zakopané láhvi. Zná místo, kde je láhev ukryta?"
"Ano. Mnohokrát si tam byl ověřit, zda jste tam byl i vy. Měl jste štěstí, že jste se tam s ním nikdy nestřetl."
"Štěstí měl on, se mnou nejsou žádné žerty, ještě se o tom přesvědčíte..."
"To je mi jasné už teď. Zapíráte-li však všechno, slíbíte nám aspoň, že nás zavedete nahoru na Pampu de las Salinas?"
"Ano."
"A že tam najdeme kipu, která patří k oběma plánkům?"
"Ano."
"Nemáte snad plánky při sobě?"
"Bah! Tak důležité dokumenty přece nemůžu s sebou stále tahat, zakopal jsem je."
"Kde?"
"Zatím vás neznám - dozvíte se to později. Nejdřív si vás musím prověřit, můžu-li se vám svěřit se vším. Rozhodující je, abych věděl, jestli mně skutečně chcete dopomoci k útěku?"
"Co nejdříve."
"A nemáte nějaké vedlejší úmysly? Nejsem tak úplně bezmocný, jak si myslíte..."
"Dávám vám své slovo."
"Dobře, nejlépe bude, když mne propustíte okamžitě."
"To nemůžeme. Nesmíme prozradit, že si nepřejeme vaši smrt."
"Za chvíli však bude pozdě."
"Nebude. Povolím vám nyní pouta na rukou. Postarám se .\ pak, aby vás muži chtěli odvést dolů k povozům, přitom vám , uvolní řemeny na nohou."
"Dobře, fajn! Pak už uteču. Uvolněte mi tedy řemeny!"
"Naší podmínkou je záruka, že se s vámi opět setkáme."
"Zítra večer se vydejte nahoru řečištěm kterým jsme přijeli, budu vás sledovat a na vhodném místě se k vám připojím."
"Můžeme se na to spolehnout?"
"Bez obav."
"Snad připustíte naše pochybnosti, že vrahovi příliš člověk důvěřovat nemůže?"
"Jak se vám líbí! Uvědomte si, že je však v mém vlastním zájmu, abych slib nezrušil: bez vaší pomoci pro mne plánky i kipu nemají cenu."
"To si myslím i já, a proto vám nyní uvolním pouta na rukou. Téměř je přeříznu, ale vy je držte ve zdánlivě dále spoutaných rukout tak, aby byly řemeny napjaté.

I kdyby se vám na ně dívali, nepoznají, že jste prakticky volný."
"Řemeny tedy můžu potom odhodit."
"To nedělejte, kdyby je naši přátelé našli, snadno by poznali, že byl přeříznuty. Nesmějí se o tom dozvědět."
"Dobrá. Vezmu ho tedy s sebou a zbavím se ho až tam, kde ho nikdo nenajde."
"Udělejte to přesně tak. Nebudete však mít ani zbraň, ani koně."
"O mne se nestarejte: zatím je nepotřebuji a později si obojí obstarám."
"Slibujete, že se k nám nebudete chovat nepřátelsky?"
"Velice rád! Uniknu-li odtud, budu šťasten, v případě nějakého zákroku vůči vám bych se zbytečně vydal v nové nebezpečí."
"Jsem rád, že se na věci díváte takto - přeříznu vám pouta."
Jakmile jsem to udělal, Sendador uchopil konce do spoutaných rukou a řekl:
"Seňore, děkuju vám! Věřím vám teď, že to se mnou myslíte poctivě. Pochopte ale, že vás neznám. Chcete mi prokázat velkou službu, rád bych se o vás něco bližšího dozvěděl."
"Později se dozvíte všechno."
"Než se vrátí vaši druzi, máte dost času, abyste mi o vás alespoň něco řekl."
"Řekněte tedy seňoru Montesovi, ať vám poví, kdo jsem."
Yerbatero mu pak stručně vyprávěl naše zážitky. Ještě neskončil, když se vrátili muži. Oznamovali, že ženy a děti zažily velikou úzkost a trpěly strachem, všichni požadovali, aby byl Sendador okamžitě potrestán. Jako jediný zasloužený a spravedlivý trest navrhovali smrt. Nesouhlasil jsem a se mnou vyslovil nesouhlas i bratr Hilario, nevěda ovšem, že zajatec je už napolo svoboden. Nenápadně jsme mu to dali znát a on ihned porozuměl.
Kapitán Turnestick a kormidelník Larsen do sporu nezasahovali, zůstali nestranní, yerbateři se přidali na mou stranu. Vzniklý spor jsem navrhoval uzavřít následným návrhem:
"Tímto způsobem se nedomluvíme. Obě strany ať si zvolí mluvčího, který přednese jejich důvody, pak budeme hlasovat."
"To bude nejlepší," souhlasil Gomarra v pevném přesvědčení, že většina bude hlasovat pro trest smrti. "Vytvoříme řádný soud. Ale kde? Tady ne! Nejvhodnější místo je dole, u povozů za přítomnosti všech, které chtěl zradit."
Netušil, jak mi tento návrh, s nímž všichni souhlasili, přišel vhod.
"Někdo ale musí zůstat na stráži tady nahoře," připomněl jsem, "aby nám neutekli Indiáni."
"To je správné. Kdo?"
"Zůstanu zde já a všichni yerbateros, vy při jednání dole respektujte, že nás sedm hlasuje proti trestu smrti."
"A kdo bude vašim mluvčím?" tázal se Gomarra.
"Fráter Hilario."
"Dobrá. Hlídejte tedy sklep, my odvedeme chlapa s sebou f dolů..."
"Nemůže jít - budete ho muset nést."
"To tak! Nohy mu uvolníme a vezmeme ho mezi sebe, však' nám neuteče..."
Sklonil se, uvolnil zajatci nohy, pozvedl ho a hledě na jeho pouta, položil důležitou otázku:
"Ruce má spoutány?"
Byl to kritický moment, ale Sendador svíral řemeny pevně, takže oklamaný Gomarra uspokojeně prohodil:
"Pěkně se mu zařezávají, těch se tak lehce nezbaví. Jdeme, ,' chlape!"
Uchopil Sendadora za pravé rameno, Pěna za levé a odváděli ho, ne však, jak se domnívali, na smrt, ale vstříc svobodě. Dokud se neztratili v noční tmě, hleděli jsme za nimi. V sedě jsme s napětím očekávali hluk a rozruch, které vzniknou při i jeho útěku. Netrvalo to nijak dlouho, když jsme zaslechli pronikavý výkřik:
"Alto ahi, picano - stůj, ničemo!"
Do toho zněla směsice dalších výkřiků a rychle to vše splynulo ve zmatenou změť zděšených a vzteklých hlasů, podmalovanou praskáním lámaných větví, rychlý dupot mnoha nohou se hlučně nesl po svahu.
"Už utekl," prohodil Monteso tiše, "snad ho nechytnou."
"Nechá-li se znovu chytit, zasloužil by pár facek."
Po chvíli přiběhl fráter, za ním Gomarra.
"Seňore," volal druhý už zdaleka. "Uprchl!"
"Zatraceně! Byl přece spoután a vy s Pěnou jste ho vedli."
"Ano! Kdoví, jak se to stalo! Sotva jsme vyšli ze zřícenin, i vytrhl se nám a byl pryč."
"To snad ne! Tak snadno vám utekl?"
"Utekl by stejně i vám."
"Nu, možná bylo lepší připoutat ho sobě..."
"Ano, to jsme měli. Ale teď už je pozdě..."

"Kam utekl?"
"Copak to víme?"
"Slyšeli jste přece, kterým směrem utíkal."
"Neslyšeli. Sami jsme dělali takový hluk, že jsme ho neslyšeli , vůbec."
"To nebylo dobře. Měli jste zůstat stát a naslouchat."
"Chcete nám dávat moudré rady? Kdybyste tam byl s námi, křičel byste jako my."
Rozčileně odběhl. Fráter Hilario přisedl k nám a všechno si od nás nechal vysvětlit, schválil potom naše počínání. Pravil:
"Jsem přesvědčen, že zaslouženému trestu stejně neujde."
"A souhlasíte, abychom s ním šli do Pampy de las Salinas?"
"Ano -jinou možnost nemáme. Beru v úvahu také to, že tu-cumanský kněz chtěl kipu a plánky odevzdat ve svém klášteře. Pokusíme se tedy tomu napomoci. Je ale s podivem, že Indiáni dole ve sklepení jsou tak klidní."
"Neobjevili se zatím ani ve vstupní chodbě."
"To ano. Viděl jsem jednoho, jak se kradl nahoru, zřejmě na výzvědy a určitě viděl Sendadora v naší společnosti."
"Proč jste mne neupokornil?"
"Vy byste ho zastřelil a to by mne mrzelo."
"Střílel bych jen v případě nebezpečí, což jste si nevšiml, že Sendador neustále sledoval, co se dole děje?"
"Ano, zdálo se, jako by odtamtud čekal pomoc."
"Také se mně tak zdálo. Vedl k tomu i jakési řeči, že velké starosti o svou bezpečnost nemusí mít, otevřeně vlastně naznačil, že není tak bezmocný, jak si myslíme."
"Nemá to sklepení ještě jeden východ?"
"Pěna tvrdil, že ne."
"No, počítejte s tím, že Indiáni znají ty trosky lépe."
"Je to možné. Musíme se přesvědčit. Půjdete se mnou?"
"Kam?"
"Vstupní chodbou ne, hluk uvolněného kamení by nás jistě prozradil. Ale pojďme k postranním otvorům. Vypadá to taky, že už z nich nejde kouř.
"Nemají už asi, co přikládat. Pojďme, ale opatrně! Má-li ten sklep ještě jiný východ, musíme se připravit na možnost, že Indiáni už číhají někde nablízku a pozorují nás."
Yerbateři zůstali u vchodu, my dva jsme odešli od ohně do tmy, odkud jsme se nepozorovaně blížili k jednomu z otvorů. Všude byly sypké trosky zhroucených zdí, nebylo snadné pohybovat se tiše. Otvor byl asi šedesát kroků od našeho ohniště. Konečně jsme k němu dorazili a nahlédli dovnitř. Ve sklepení byla tma.
"Takže buď nemají žádné palivo, nebo už tam vůbec nejsou!"
"Ten druhý případ by byl nebezpečný..."
"Lehněte si tady mezi ty kameny a zůstaňte zde, dokud se nevrátím."
Plížil jsem se podél steré zdi - stále jsem nic nepozoroval. L Teprve po chvíli se mi zdálo, že slyším šelest. Naslouchal jsem. Ano, kousek přede mnou někdo tiše mluvil. I když jsem věděl, že se pouštím .do velkého nebezpečí, posunoval jsem se zvolna dál. Záhy jsem v temnotě rozeznal skupinu Indiánů, stojících v i těsné blízkosti a šeptem spolu rozmlouvajících. Nám neznámým východem se tedy Aripové ze sklepení dostali ven a nyní se zřejmě domlouvají, jak nás přepadnout. Bylo třeba, abych se rych-'! le s touto zprávou vrátil a varoval své společníky. Právě jsem se obracel, když se ozval znatelnější hluk. Pohlédl jsem znovu na indiánskou skupinu, oddělily se od ní tři postavy : a braly se pomalu směrem k našemu ohni. Snažil jsem se abych s nimi udržel krok. Podařilo se mi je dokonce předstihnout a upozornit na ně fřátera. Indiáni už nešli, ale plazili se, nebyli od nás dál než takových osm kroků. Jedním z nich byl Gomez, poznal jsem ho.
"Ti ostatní jsou asi náčelníci," zašeptal mi bratr Hilario.
"To by nebylo špatné," odpověděl jsem stejně tiše, "zmocníme se jich a podržíme je jako rukojmí."
"Dobrý nápad! Jdeme na to?"
"Ano, ale co možná tiše..."
Plížili jsme se rychle za nimi, aby se neobrátili dřív, než se k nim dostaneme. Současně jsme si uvědomil jaké neopatrnosti jsme " se dopustili, když jsme se usadili na volném prostranství u ohně, j u něhož nás bylo vidět z dálky, vždyť Indiáni nás svými fbukač-1 kami a jedovatými šipkami mohli zlikvidovat zcela bez problémů.
Plazili jsme se, snažíce se přitom nevyvolat nejmenší šelest, l konečně jsme se Indiánům dostali na záda. Fráter vlevo ode mne za Gomezem, já za jeho dvěma průvodci. Rozpřáhl jsem ruce, vrhl se veškerou vahou vpřed a uchopil je oba za hrdla. Tiskl f jsem je obličejem k zemi. Fráterovi se útok taktéž vydařil. Asi půl minuty jsme je pevně svírali a tlačili k zemi. Křečovitě sebou , zmítali a

chroptěli samým úsilím vyprostit se, ale marně. Bratr Hilario pak zašeptal:
"Seňore, uškrtíme je..."
"Ne. Není to tak snadné. Troufáte si dovléct toho vašeho zajatce k ohni tak, jak ho držíte?"
"Ano."
"Tak pojďme."
Vlekl jsem oba Indiány rychle k ohíii, drže je přitom pod l krkem. Fráter mě následoval se svým zajatcem. Nezastavil jsem ! se zajatci u ohně, ale kus stranou, kde jsem obě břemena pustil na zem.
Yerbaterové vyskočili a přiběhli k nám. S údivem hleděli na tři přivlečené Indiány.
"Co se stalo? Kde jste je vzali? Unikli ze sklepení?"
"Ano. Spoutejte je a rychle přineste naše pušky sem - u ohně nesmíme zůstat už ani chvíli!"
"Proč?"
"Indiáni ze sklepa utekli a mohou nás pozorovat. Posaďte se tady pod stromy ve tmě a pozorně sledujte okolí. Promluvím si zatím s Gomezem, sedmi puškami bychom je věřím zastavili."
Pokyn byl ihned proveden. Indiáni leželi bez hnutí spoutáni na zemi. Zhluboka oddechovali, upírajíce na nás zděšené pohledy. Zatím se úplně nevzpamatovali z leknutí. Fráter yerbaterům stručně sdělil, co se udalo.
Sám Gomez jen namáhavě oddechoval, vědomí však nepozbyl. Nasadil jsem mu na prsa nůž a pohrozil:
"Nehýbejte se, jinak máte svůj nůž v těle. Na mé otázky odpovězte upřímně! Chci slyšet jen pravdu: jak jste se dostali ven ze sklepení?"
"Skrytým otvorem."
"Chtěli jste nás přepadnout?"
"Ano, ale moji lidé slíbili, že nikoho nezavraždí."
"Proč jste nás tedy chtěli přepadnout?"
"Abychom osvobodili Sendadora."
"Zbytečná námaha. Sendador uprchl."
"Je to možné? Sendador utekl vám?"
"Sám jsem mu přeřezal pouta. Yerbaterové o tom vědí, nesmí to však vědět nikdo z těch, kteří ho chtěli zabít, před těmi musíte o tom mlčet."
"Říkáte mi však pravdu?"
"Už jste někdy z mých úst slyšel lež? Slyšíte ty výkřiky z údolí? Jsou to běloši, kteří ho hledají. Tak co, věříte tomu?"
"Věřím, seňore. Ale co když ho najdou?"
"Doufám, že se tomu dokáže vyhnout. Ale vy už nahlížíte, že to s vámi myslím dobře?"
"Proč jste nás tedy zajal?"
"Protože jste nás chtěli přepadnout. Zítra odtud odejdeme a přejeme si, abychom se rozešli v míru. Kdo jsou ti dva?"
"Naši kazikové."
"Hm. Zevnějšek by náčelníky neprozradil...!
"Seňore, Aripové nemají majetek, jsou chudí. Jeden z těchto mužů je naším náčelníkem v míru, ten druhý v době války." - "Náčelníků je víc?"
"Ne, zástupcem kazika jsem já - to je všechno."
"Fajn! Mám pro vás návrh: kaziky si ponecháme jako rukojijj mí. Odejdeme-li v klidu, propustíme je v pořádku. Napadnete-! nás, zemřou. Víte, že vždy splním své slovo."
"Nikdo vám nezkřiví ani vlas, seňore!"
"A naše věci?"
"A majetek mužů, kteří jsou teď u povozů?"
"Platí proň totéž."
"Srozuměno -je volný. Jděte, vraťte se k vašim soukmeí novcům a vyřiďte jim, co jsem vám řekl."
Gomez neskrýval radost. Ptal se udiveně, zvedaje se váhávej ze země:
"Můžu skutečně odejít?"
"Běžte, Gomezi!"
"Seňore, znovu poznávám, že jste náš přítel, neboť si počínáte? úplně jinak než ostatní běloši, které známe...
Vyprávěl jsem o vás svým soukmenovcům, všichni by vás
rádi poznali. Když dovolíte, zítra vás přijdou navštívit."
"To se mi nelíbí..."
"Ohlásíme se předem, přijdeme pak po jednom a beze zbraní.!
Nevěříte-li nám přesto, napřed vám vyšleme jako rukojmí deseti
našich nejlepších mužů."

"Tedy souhlasím. Nejdřív však přijďte ke mně, abychom! upřesnili všechny podmínky."
"Přijdu, seňore. A přejete-li si, vše oznámím mým lidem hnedj teď a sám se k vám navrátím jako rukojmí."
"Ne, to si nepřeju, Gomezi. Neovládám vaši řeč. Vysvětlete! kazikům, ať se neobávají o svůj osud, řekněte jim, na čem jsmej se dohodli."
Starostlivé obličeje obou Indiánů se poněkud rozjasnily, když ff s nimi Gomez promluvil několik vět, doplnil jsem to ještě:
"Sejdeme nyní dolů k povozům, tam přenocujeme. Naše, úmysly znáte, vyjděte z nich a nebudete mít důvod stěžovat si. Dobrou noc, Gomezi!"
"Budete s námi spokojen, seňore!"
Odešel a také my jsme se vydali na cestu. Byli jsme však opatrnější, než předtím Pěna s Gomarrou. Kazikům jsme sice, sňali pouta z nohou, ale ihned jsme je k sobě připoutali řemeny - tak jsme pak sestupovali po úbočí. Naším cílem byl oheň,: hořící u vozů.
Mé jednání nepostrádalo jisté riziko, ale věřil jsem pevně, že' ani Gomez sám, ani Indiáni mou důvěru nezklamou. Museli vzdát kořisti, budou se tedy s nejvyšší pravděpodobností snažit, aby se s námi, dřívějšími nepřáteli, spřátelili.
Když jsme dorazili k tábořišti, zastihli jsme u povozů jen vozky, ženy a děti, muži dosud hledali v okolí Sendadora, stále ale marně.
Ženy nás uvítaly s jásotem a projevy vděčnosti, což svědčilo o tom, že už vědí, jaké nebezpečí hrozilo mužům, a že jen za našeho vydatného přispění se nebezpečí podařilo odvrátit. Na oba indiánské náčelníky však vrhaly pohledy, které dokazovaly všechno možné, jenom ne přátelské přivítání. Oznámili jsme jim však, na čem jsme se dohodli, čímž se jejich chování stalo přece jen mírnějším.
Pronásledovatelé se jednotlivě vraceli až po dost dlouhé době. Úplně poslední přišel Gomarra, těsně před ním Pěna. Ti dva zuřili nejvíc, že Sendador utekl a pátrali po něm ze všech nejhorlivěji. Obzvláště Gomarra se ani nesnažil mírnit svou roz-hořčenost.
"Už jsme ho měli," drtil mezi zuby, "měli jsme ho v poutech. Stačilo jen, abych vrahovi mého bratra zabodl do prsou nůž a věc byla skončena. A on nám uprchne! Seňore," obrátil se ke mně, "tím jste vinen vy!"
"Já?" opáčil jsem udiveně. "Jak vás to napadá?"
"Jsem o tom pevně přesvědčen a našinci se mnou. To je ta vaše láska k bližnímu, ta vaše snaha neublížit ani největšímu darebákovi. Kdybych to rozhodoval já, na místě bych to skoncoval. Vy jste s ním chtěl jednat jako s počestným mužem a on nám utekl..."
"Jste pří iš rozčilen, važte dobře svá slova..."
Nejprve chtěl odpovědět příkře, ale ovládl se. Posadil se u ohně a dál si už jen pro sebe zlostně bručel pod vousy.
Špatná náladě ve skupině se nezlepšila, ani když jsem oznámil uzavření příměří s Indiány.
"Kdybyste byl s námi vy, seňore," prohodil Pěna, "byli bychom ho polapili."
"Ano, myslím, že ano..."
"Oho!" zvolal Gomarra, který byl stále hodně rozrušen, "když jste o tom tak přesvědčen, proč jste ho nepronásledoval s námi?"
"Vždyť přece," odpověděl Pěna za mne, "seňor střežil tady nahoře Indiány."
"Dopadl by stejně jako my," namítal Gomarra, "v té tmě..."
"Proč jste ho tedy pronásledovali?"
"Měli jsme ho snad nechat běžet jen tak a ani to nezkusit?"
A odvrátil se, neboť na obličeji mu stále byl znát trvalý vztek. Nejvíc komicky se tvářil kormidelník. Seděl tiše, ale vrtěl přitom hlavou a ve tváři střídal roztodivné grimasy.
"Co se vám stalo?" ptal jsem se ho.
"Nic víc, než že se zlobím. Neměl jsem vás poslouchat a dvě tři žebra mu polámat, hned by ho přešly chutě na útěk. A měl jsem ho tak pěkně v nikách..."
"Tak se už netrapte," utěšoval jsem ho, "vaše něžné pacinky budou mít ještě dost práce. A kdoví, k čemu je nám dobré a prospěšné, že chlap utekl."
Udělal jsem významný posuněk a on zmlkl. Později i s Turne-stickem ke mně přisedli a já jim tiše vysvětlil, jak Sendador utekl. Oba mně dali za pravdu.
Mlčky jsme pojedli večeři a uložili se k odpočinku. Noc uplynula klidně. Za svítání přišel Gomez a ujišťoval se, zda souhlasíme s návštěvou Indiánů. Dohodli jsme se, že naráz nepřijde víc než patnáct až dvacet mužů. Tuto podmínku dodrželi naprosto přesně.
Členové výpravy byli zásobeni různými, k výměně a darům určenými předměty, poněvadž předpokládali, že se setkají s Indiány. Z těchto zásob teď dostal každý

Indián nějakou drobnost, která je naladila tak přátelsky, že naše obavy o bezpečnost členů výpravy klesly. Nakonec jsme přivolili, aby Indiáni zůstali v táboře všichni současně, přijali to radostně.
Na mou radu byl uvařen v kotlích grog, který přítomné pomohl naladit, aby souhlasili, že mezi oběma stranami bude uzavřen obranný spolek. Patřičné obřady byly vykonány s velkým nadšením.
Dřívější nepřátelé se tak přeměnili v spolehlivé přátele. Indiáni seznali, že trvalý přátelský styk s bělochy, kteří se v kraji usadí, jim bude prospěšnějším než jednorázová loupež a opustili úmysl najít Sendadora a znovu se s ním spojit. Gomez, který byl tlumočníkem, naopak uváděl, že Indiáni se zavázali bělochy doprovázet a pomáhat jim. Vlastně bylo třeba, aby se výprava vrátila nazpět, neboť běloši chtěli jen ke starým osadám a až sem je vylákal Sendador.
Členové výpravy, ještě včera na Indiány rozhněvaní, nyní měli velkou radost, že bylo dosaženo obecně prospěšné shody. Sendadorovi však odpustit nehodlali. Přísahali mu pomstu a smrt, jak jen jim padne do rukou. Vyzývali i nás, abychom ho pronásledovali a dopadneme-li ho, ať nad ním bez ohledu vykonáme rozsudek.
Poté vozkové zapřáhli, obrátili vozy a výprava, provázená
Aripony, se vracela stejnou cestou, jakou sem přibyla, ke starým osadám.
Pěna a Gomarra už tou dobou v táboře nebyli, pátrali v okolí po Sendadorově stopě. Ti, kdo zůstali v táboře, byli všichni, kteří souhlasili, abychom Sendadora prozatím ušetřili a vydali se s ním na Pampu de las Salinas.
"Bude to ovšem poněkud tvrdý oříšek," pravil fráter Hilario. Rozlousknout ho bude poněkud nesnadné. Pěna a Gomarra chtějí zůstat s námi, oba ale touží velice po tom, aby se Sendadora zmocnili a potrestali ho. My chceme cestovat s ním. Jak tyto rozpory sloučíme?"
"To skutečně snadné nebude," přitakal jsem.
"Řekneme jim snad pravdu?"
"Ne, alespoň hned ne. Pěna by to pochopil, ale Gomarra určitě ne."
"Neoddělíme se od nich?"
"Ne, to by nebylo správné, ani poctivé, i kdyby nám byli zcela cizí. Pěna je navíc můj bývalý společník, je zcela vyloučeno, abych s ním jednal podobným způsobem."
"Zůstanou tedy s námi - a k nám se připojí Sendador. Hm, nevím, jak to srovnáme a velmi pochybuji, že se nám to vůbec podaří..."
. "Ano, je to nepříjemná vyhlídka. Snad bude nejlíp, když věc odložíme až do doby, kdy se setkáme se Sendadorem."
"Pak dojde ke krveprolití. Gomarra se na něho okamžitě vrhne."
"Nemyslím. Sendador určitě nepůjde rovnou mezi nás. Domnívám se, že na nás bude na příhodném místě čekat a nějakým způsobem mi dá tajné znamení, že je nablízku. Řeknu, že Gomarra se s ním nikdy nesmíří a počkám, jaké mi udělá návrhy."
"Řekne nám, abychom opustili Gomarru."
"Dost možná, ale na to nemůžeme přistoupit. A i kdybychom to učinili, celá věc by se tím vůbec nezlepšila."
"Proč ne?"
"Gomarra by nás jistě sledoval, aby mohl usilovat o Senda-dorův život, Sendador by si nepochybně byl vědom obdobného nebezpečí a snažil by se zab'ít Gomarru. Vzájemně by tak usilovali o své životy, až by jeden prohrál. Myslím si proto, že bude lépe, řekneme-li oběrria, myslím Penovi i Gomarrovi, pravdu."
"Připravte se ale na těžké výčitky."
Pěna se vrátil do tábora, tvářil se mrzutě a obraceje se na mne, pravil:
"Měl jste s tím hledáním pravdu. Byly-li tam jaké stopy, už
"Nu - nezbývá mi tedy než mlčet a podřídit se většině. Víte, milý příteli, dosud jsem vás měl za chytrého chlapíka." "Dosud?" "Nu ano, ano! Teď se mi však zdá, že moc chytrý nejste: takovy hmyz musí být vyhuben! Usnadněním útěku takovému ničemovi jste se dopustil zatraceně velké hlouposti..."
"Vycházíme ovšem z toho, že potřebujeme, aby nás doprovázel na Pampu de las Salinas..."
"Vás, ale ne nás. Větší zájem jistě bude mít na tom, aby odstranil svědky svých činů. Nejlépe uděláme, opustíme-li rychle toto místo, jsem přesvědčen, že se pohybuje v blízkém okolí a dokonce, že se nás bude snažit oddělat jednoho po druhém..."
"Nemá přece zbraně."
"Ovšem pořádný klacek je také vhodnou zbraní, nemyslíte? Použije-li této improvizované zbraně vůči někomu, kdo se na chvíli oddělí od ostatních, může rázem získat jeho ručnici. Pak už to tak obtížné mít nebude."
"Ale kdo by mu rozluštil plánky a kipu?"
"Vás může klidně nechat naživu."
"To celé je nesmysl."

"Nu, můj názor je ten, že jste ho měl přinutit, aby nám ukázal, kde jsou plánky a kipu, nebo měl být předán spravedlnosti. Ta by s ním myslím žádné dlouhé cavyky nedělala."
"Snad máte pravdu. Na věci samé však již nic nezměníme. Výsledek ukáže, kdo z nás měl pravdu."
"Jak to, že ne! Bude-li takovým hlupákem a znovu se k nám připojí, můžeme udělat, co jsem právě řekl."
"Zaručil jsem mu svobodu svým slovem!"
"Seňore, to nebylo nejrozumnější! Ostatně, ten slib nemusíte dodržet."
"Dodržím ho. Zaručil jsem mu, že ho ponecháme na svobodě, proti svému slibu nebudu jednat."
"Nu-jsem váš přítel a chci s vámi být ve shodě. Můj souhlas vám tedy neodepřu. Pochybuji však, že bude souhlasit i Go-marra."
Poodstoupil pak stranou a už nepromluvil. Byl jsem přesvědčen, že neudělá nic proti mé vůli. O něco později se vrátil Gomarra. Bylo vidět, že je naladěn hodně špatně. Přítomní na mne hleděli starostlivě. Dávali tak beze slov najevo svůj dojem, že úloha, kterou mám před sebou, je velmi těžká. Gomarra hodil zlostně pušku na zem a ulevoval si:
"Nic! Čert ví, kam ten chlap utekl! Bezvýsledně jsem prošel celé okolí. Stop je tu požehnaně, ale které jsou jeho? Vzteky nevím, co dělám, když si vzpomenu, že jsem já sám mu napomohl k útěku, probodl bych se! Ale," obrátil se ke mně, "vy se přece ve stopování vyznáte, seňore. Když je budete hledat vy, jistě stopy najdete. Nechápu, proč tady sedíte a už dávno jste nám nepřišel na pomoc!"
"Měl jsem hodně jiné práce. Nemám ani v úmyslu po uprchlíkovi pátrat," dal jsem mu odpověď.
Fráter Hilario, domnívaje se, že k němu Gomarra bude mít víc úcty vzhledem k jeho stavu než ke mně, se ujal slova, aby Go-marrovi sdělil, co se stalo a vysvětlil mu příčiny našeho jednání. Po dobu jeho řeči stál Gomarra nehybně jako socha. Chvílemi jen zaševelil rty, ale rozčilením nebyl schopen promluvit. Obličej mu střídavě zaplavovaly nepřirozená bledost a temná červeň. Krev se mu hnala do hlavy. Jakmile bratr Hilario uzavřel své vyprávění, Gomarra se rozběsnil:
"Tisíc hromů! A to se stalo za mými zády! Ani jste se mne neptali na můj názor! Bratře! Toto je vaše poslední hodina! Myslíte, že vám odpustím, protože jste fráter? Nechal jste uniknout Sendadora! Vrahova krev mi unikla! Za to žádám vaši!"
Popadl svou pušku a natáhl kohoutek. Seděl jsem na zemi s nataženýma nohama, rychle jsem jednu skrčil, abychom mohl neprodleně vyskočit, Gomarra zřejmě svou vyhrůžku mínil vážně.
"Vzpamatujte se!" vzkřikl naň bratr Hilario," nechtě vyhrožování. Před vámi jsou lidé, příteli!"
"Kašlu na to! Chci krev za krev! Ptám se, kdo vymyslel tento hanebný uskok? Jistě ten Němec, který by raději každého ničemu objal, než potrestal."
Fráter otevřel ústa, patrně aby vzal vinu na sebe a označil sám sebe za původce celé myšlenky. Proto jsem ho předešel:
"Ano, byl jsem to já. Měl jsem k tomu důvody a ostatní seňorové na ně přistoupili."
Gomarrova tvář zrudla donachova, přiskočil ke mně jako kočka a namířiv na mne pušku, zařval:
"Ty jsi to byl, ty cizácký pse? Tedy ty jsi propustil na svobodu vraha mého bratra! Táhni do pekla!"
Stiskl spoušť. Ale můj pohled střežil jeho ukazováček. Jakmile jej přiložil na spoušť a vyrazil ze sebe poslední slovo, vrhl jsem se stranou. Rána zahučela. Kulka mi hvízdla kolem hlavy a zaryla se do země za místem, kde jsem seděl. Svou pěstí jsem Gomarrovu hlavu zasáhl jistěji, klesl na zem a zůstal bez hnutí. Jeho útok nikdo nečekal. Ostatní ke mně rychle přiskočili a zjišťovali, jsem-li zraněn. Uklidnili se, jak viděli, že jsem vyvázl v pořádku a nezraněn. Gomarrovi jsem odebral nůž, abych předešel jeho novému útoku. Také puška byla odstraněna, a pak jsme čekali, až přijde k sobě.
Musela uplynout delší doba, než zase nabyl vědomí. Malátně si sáhl rukou na hlavu, otevřel oči a začal bloudit pohledem kolem sebe. Jakmile jeho pohled padl na mě, vzpamatoval se zcela, sebral se, namáhavě se postavil a křičel:
"Ty jsi ještě naživu? Copak jsem tě netrefil? Ty..."
Chtěl vytrhnout Penovi, sedícímu nejblíž jeho pušku, ale já jsem zasáhl rychleji. Popadl jsem ho za krk a za opasek, pozvedl ho a prudce jím mrštil o zem. Zdálo se, že si přelámal kosti, ale sotva dopadl, vyskočil znovu a hmatal si do opasku, hledaje nůž. Nenašel ho, napřáhl ruce a vrhl se na mne znovu.

Zvedl jsem pravou nohu a uzemnil ho prudkým kopancem. Vzápětí jsem již na něm klečel a tiskl mu hrdlo.
"Nechtě toho, blázne!" varoval jsem ho. "Jestli poteče krev, bude to vaše krev, ne moje! Věříte opravdu, že se mnou něco svedete?"
Uvědomil jsem si, že dřívější Pěnový důvody ovlivnily hodně názory ostatních, tento Gomarrův výpad však naklonil jejich mínění znovu na mou stranu. Radili, abych Gomarru spoutal, ale neudělal jsem to. Prohlédl jsem mu kapsy a odebral střelivo. Potom jsem ho znovu postavil na nohy a řekl mu:
"Chtěl jste mne zabít, nemůžete se mnou zůstat. Naše přátelství skončilo, vrátím vám pušku a nůž, střelivo však ne, abyste znovu nedostal chuť si na mne vystřelit..."
Gomarra chvíli lapal dech, dýchaje zhluboka. Jednu chvíli se zdálo, že začne znovu spílat nebo se omluví. Ale neudělal ani to, ani ono. Tvářil se vzdorovitě, když odsekl:
"Čím se budu živit, když nebudu moci lovit?"
"Vydejte se za osadnickou výpravou. Jistě vám dají střelivo. Než se ale vrátíte sem, abyste se pomstil, budeme již v bezpečí."
Podal jsem mu nůž a pušku. Uchopil obojí a chvíli mi upřeně zíral do očí. Probíhal v něm vnitřní zápas, ale nepromluvil ani slovo, obrátil se a odešel naznačeným směrem.
Několik minut jsme setrvali v úplném tichu, které pak přerušil Pěna:
"Nelitujme ho. Nic jiného nezasloužil. Nezvládá svou divokou krev a nepatří tedy mezi rozumné lidi."
"Nebojte se," podotkl bratr Hilario, "vrátí se."
"Myslím si totéž," dal jsem mu za pravdu, "vrátí se po chvíli a bude nás žádat o odpuštění."
"A vy - přijmete ho?"
"Ano."
"Nedělejte to! Pochybuji, že by se dokázal vymanit ze své pomystychtivosti a vražedných choutek..."
"Inu - právě proto ho zase přijmu nazpět. Nebude nám hrozit takové nebezpečí, budeme-li ho mít na očích, než někde za zády."
Tento názor došel všeobecného uznání. Čekali jsme více než hodinu. Zdálo se, že jsme se mýlili, Gomarra se nevracel. Poněvadž jsme nechtěli ztrácet čas, rozhodli jsme se, že vyrazíme. Koně jsme měli přivázané opodál u křoví, na jehož listech si, pochutnávali. Když jsme k nim přišli, uviděli u nich sedět Oo-mami. Jak nás spatřil, vstal a omluvně řekl:
"Seňore, nejednal jsem správně a prosím vás o odpuštění. Přijmete mne zase zpátky?"
"Abych se znovu dostal do nebezpečí života? Ne, nemůžu vás přijmout."
"Udělal jsem to v hněvu, seňore."
"Jste zvláštní člověk, Gomarro! Vždyť jste střílel ze tří kroků! Kdybych se opozdil o zlomek sekundy, byl bych mrtev. A co ten následný útok?"
"Nemínil jsem to tak zle."
"Zůstanete-li s námi, pak se vše zopakuje, nebudete-li se mírnit a já vás upozorňji, že podruhé se budu bránit jinak než dnes."
"Seňore, slibuji vám, že na nikoho z vás nevztáhnu ruku!"
Obrátil se se svou žádostí i na ostatní, naléhal. Chvíli jsem ho pozoroval a nechal mluvit, načež jsem konečně navázal:
"Naše rozhodnutí závisí na tom, jak se chcete chovat k Senda-dorovi."
"Vy opravdu chcete, aby vyvázl bez trestu?" ''l
"Ne. Nemám v úmyslu být vůči vám nespravedlivý. Ale potřebujeme, aby s námi jel do Pampy de las Sálinas. Do té doby se musíte ovládat, potom můžete udělat, co vám bude libo."
"Potom ho už nebudete chránit?"
"Ne. Bude se vám ostatně vyhýbat sám."
"A slibujete mi, že nám neuprchne, a že s námi pojede až do salinaské pampy?"
"To vám slíbit nemůžu. On své slovo dodrží. Budete-li se i vy k němu chovat tak, že se bude cítit v bezpečí, zůstane určitě s námi. Jak vidíte, všechno záleží jenom na vás."
Gomarra zachmuřeně hleděl před sebe. Z výrazu jeho obličeje se nedala vyčíst důvěra, že slib splní. Ale jeho rysy se náhle vyjasnily a on pronesl s přízvukem zcela důvěryhodným:
"Nuže dobře! Slibuji vám, že svou pomstu odložím na pozdější dobu, kdy už nebude tak nevhod. Potom však už nebudu váhat ani okamžik. Dovolíte tedy, abych vás provázel?"
"Váš slib je upřímný?"
"Ano."

"Zkusím to tedy s vámi ještě jednou. Můžete zůstat s námi."
"Á mé střelivo - vrátíte mi je?"
Chtěl jsem dát kladnou odpověď, ale fráter Hilario mne předešel:
"Jen tolik nespěchejte! Naši důvěru jste ztratil a musíte ji znovu získat. Málem jste se stal původcem velkého neštěstí. Abychom vás mohli znovu pokládat za dobrého druha, jakým jste dodnes byl, musíte nám dokázat, že svůj slib splníte. Potom dostanete své náboje."
Ostatní souhlasili s bratrem Hilariem. Gomarra na ně pohlédl jaksi zlostně a odpověděl potom až příliš pokorně:
"Ať je to tak, jak si přejete, bratře Jaguáre. Uznávám, že nic jiného si nezasloužím. Ale jsem přesvědčen, že vaši důvěru si získám nazpět brzy."
Tím byla věc vyřízena. Vyhoupli jsme se do sedel a vydali řeěištěm na cestu. Jel jsem s fráterem vepředu a pečlivě prohlížel terén, abych vypátral Sendadorovu stopu. Tato péče však byla marná. Asi po dvou hodinách jízdy jsem si všiml, že koryto tvoří v těch místech velký oblouk. Řekl jsem bratru Hilariovi, který projevil údiv, že ani já nevidím Sendadorovu stopu:
"Tady žádné stopy nebudou. Sendador zná krajinu lépe než my a nepochybně si cestu zkrátil přes tento oblouk. Uvidíte, že se jeho stopa přidruží k našemu směru cestování zprava, ale později."
"Je to dost možné. Doufejme, že se objeví ještě dnes."
"Snad ano."
"Musíme potom velmi pečlivě hlídat Gomarru. Nemám k němu důvěru."
"Ani já ne!"
"Viděl jste jeho zlý pohled, když nedostal náboje?"
"Nesmíme ho spustit z očí."
Rozhodli jsme se, že nezastavíme, dokud se nesetkáme se Sendadorem, nebo dokud nenastene večer. Jeli jsme proto stále vpřed. Konečně pozdě odpoledne jsme zaregistroval jedno místo na pravém břehu, které působilo dojmem, že tam někomu uklouzla noha. Zastavil jsem koně a sestoupil, abych si místo prohlédl pozorněji. Okraj koryta byl nižší, ale šráznější. Bylo znát, že zde někdo sestupoval, aby se dál ubíral řečištěm. Prohlíželi jsme s fráterem stopu nahoře na břehu. V měkké půdě, která tam byla, jsme viděli zřetelně zůstavené stopy. Vrátili jsme
se po nich nazpět až do míst, kde lesík sousedil s travnatou pamrl pou. Stopy tam byly ještě znatelnější. Nebylo těžké ve svěžff trávě pozorovat tmavou čáru sešlapaných stébel.
"Byl to Sendador?" prohodil bratr Hilario.
"Se vší pravděpodobností. Stopa se s naší cestou sbíhá zpra\ - tak, jak jsem to předpokládal. Oblouk, po kterém jsme jeli4 tady končí, řečiště se odtud stočí k jihu. Sendador je vynikající! znalec této krajiny, o čemž svědčí fakt, že došel právě seno) Neudělal přitom jediný krok navíc. Je možné, že je někdeí nablízku a pozoruje nás, jak si prohlížíme jeho stopu. Pojdte,< vraťme se!"
Vrátili jsme se k řečišti a nasedli na koně. Ukázalo se, že moje domněnka byla správná: vyschlé řečiště se ostře obrátilo k jihuJ Sledovali jsme okolí, očekávajíce, že Sendador se na jednom : břřehů objeví. Jeho zřetelná stopa se vinula neustále středem koryta. Napadlo nás, že z opatrnosti šel řečištěm a vrátil se pak po břehu, aby nás nějakou dobu mohl nepozorovaně sledovat.
Ale ať jsme se rozhlíželi sebepozorněji, nikde jsme ho nevidě-i li. Na kmeni jednoho stromu jsme konečně na pravém břehu j spatřili kousek papíru. Sesedli jSme z koní, Monteso přinesli papír a podal mi ho. Četl jsem následující text:
"Ještě dva dny,jízdy na západ po mé stopě."
Pohlédli jsme na sebe. To jsme nečekali. Proč na nás nečeká??, Co ho k tomu vedlo?
"Že by nám nevěřil?" uvažoval fráter.
"Nevěří-li nám tady," nesouhlasil jsem, "nebude nám věřit anií za dva dny. Důvody má určitě jiné."
"Ale jaké?"
"To kdybych věděl, pojďme, prohlédneme dobře jeho stopu."
Zvolna jsem došel až ke stromu, řídký les tady končil, dál už Jj se táhlo nízké a husté křoví, za kterým se rozprostírala dohledná pampa. Strom s upevněným lístkem rostl zcela na pokraji a od něho vedla zřetelná, téměř jakoby úmyslně] vyšlapaná stezička mezi kravinami.
"Z toho asi moc nezmoudříme," prohodil Pěna.
"Jak byl ten lístek připevněn?" ptal jsem se Montesa.
"Tenkou suchou větvičkou. Mám ji zde," odpověděl mi yer-batero. "Ulomil jsem ji, abych neroztrhl papír."
"Ukažte!"
Yerbatero mi podal větvičku, úplně suchou a nepříliš silnou.", Prohlédnuv šiji,

odvětil jsem:
"Větvička pochází z jiného stromu, než na němž byl lístek upevněn. Lístek jí byl propíchnut a potom vražen do kmene stromu. V kůře stromu byla prasklina nebo dírka?"
Prohlédl jsem si to místo pečlivě. Viděl jsem malý, pravidelný řez ve tvaru vykřičníku bez tečky, který byl nahoře, širší a dole byl zahrocený.
"Sendador má nůž!" zvolal jsem užasle.
"Že bychom ho u něho nenašli?" podivil se Pěna.
"Pak by to mohl být jen malý kapesní zavírací nožík, který nepotřebuje mnoho místa a může být ukryt v malé kapse. V takovém případě bychom si ho možná nepovšimli. Čepel tohoto nože je však přinejmenším půl druhého palce široká, tak velkou ji nemá žádný kapesní nůž. Je to nepochybně euchillo se silnou čepelí, s rukojetí nejmíň deset palců. Takový nůž bychom našli, když jsme ho prohledávali."
"Myslíte, že mu nůž někdo dal?"
"Rozhodně. Bylo by dobré vědět, s kým se potkal. Vrátím se nazpět po jeho stopě, je také nápadné, že až do těchto míst nám ji chtěl utajit."
"Utajit? Proč si to myslíte?"
"Protože nepřipevnil lístek tam, kde vyšel z pampy a vešel na naši cestu, šel ještě další čtvrthodinu korytem, aby odvrátil naši pozornost od dosavadní stopy. Přes všechnu obezřetnost však udělal chybu, když vrazil nůž do kmene - víme teď, že nůž od někoho dostal. Vzkaz měl připevnit jinak."
"Lístek není podepsán -je určitě od Sendadora?"
"Sotva by jej napsal kdo jiný. Až do našeho návratu tady zůstaňte, budou mne provázet fráter Hilario a seňor Pěna."
Vraceli jsme se po stopě prudkým cvalem, abychom ztratili co nejméně času. V místě, kde jsme objevili Sendadorovu stopu, jsme vyjeli z řečiště na pampu, když jsme pronikli křovisky, mohli jsme na volné painpě popohnat koně. Stopa byla zřetelná, nemohli jsme ji ztratit
Chvílemi jsem sledoval hodinky, abych lépe odhadl vzdálenost. Čtvrthodina míjela za čtvrthodinou, stopa směřovala neustále přímo, až jsme dojeli na konec pampy. Jeli jsme už déle než hodinu a slunce se sklánělo k obzoru. Náš cíl však již byl na dosah, spatřili jsme, co jsme hledali.
Před námi opět začínal les, vroubený křovím. Právě z tohoto křoví vyšel Sendador a nebyl přitom sám. Jeho průvodce se s ním na tomto místě rozešel, aby zamířil západním směrem, zatímco on sám šel k řečišti, tedy na jih. Prohlédli jsme si druhou stopu. Byl to Indián.
"To je na pováženou," děl Pěna. "Přál bych si raději, aby toí, byl běloch."
"Proč?" ptal se fráter. "Sendador se s ním potkal zcela náho-j dou a požádal ho o nůž..."
"Správně. Ale kde je v Gran Chaku jeden Indián, tam je jichí nepochybně několik dalších nablízku. Nebo myslíte, že Indián?, někomu snadno daruje svůj nůž, který neustále nezbytně potře-f buje, nejsou-li poblíž jeho soukmenovci, od nichž zase nějaký,, dostane? A pak - Indián nedá svůj nůž nikomu zadarmo. Senda-7i dor však neměl u sebe nic, musel tedy za nůž něco slíbit. Co j mohl slíbit? Nejspíš kořist, kterou je možno získat od nás."
"Uvažujete vždy jen to nejhorší," nadhodil fráter.
"Je to určitě lepší, než očekávat příjemné překvapení a zažití pak velkou nepříjemnost," odvětil Pěna, "pokud Sendador nalezl l rudé přátele, není na tom vůči nám nijak zle. Dokonce nás mo- hou silou předčit. Vzkazem nás žádá, abychom jeli ještě dva dny" na západ. A co když nás tam bude čekat s velkou tlupou rudých l přátel?"
"Myslíte, že Indián, jehož stopu jsme objevili, by se tak daler j ko vzdálil od svého kmene?"
"Proč ne? Kdo ví, co zamýšlel? Nejasné je, proč nás Sendador í láká tak daleko, můžete to nějak vysvětlit?"
"Ano."
"Jsem velmi zvědav..."
"Vysvětlení je prosté. Sendador ví, že nám jde o to, abychom! s ním cestovali na Pampu de las Salinas. Nemusí z nás mít tedy) obavy, alespoň ne do té doby, dokud nedosáhneme našeho cíle. Jejich jediné přání je pomstit se. Od nich se tedy bude snažiti vzdálit co nejvíc. Těch dvacet nás mohlo doprovázet k místu,1 kde jsme našli lístek, dál už asi ne. Nemohli nechat tábor opuštěný a ženy s dětmi bez ochrany v divočině. Proto na nás,?
Sendador nečekal. Vychází z přístupu, že čím dále půjde, tím to, pro něho bude lepší. My za ním ty dva dny jistě půjdeme, alel zmíněných dvacet mužů nikoliv."

"Hm. Moc tomu nevěřím. Co si o tom myslíte vy, seňore?" , ptal se Pěna.
"Nedávám za pravdu ani vám, ani závěrům bratra Hilária,"
odpověděl jsem. "Jedině budoucnost ukáže, kdo má pravdu.,
Sendador dobře ví, že jeho přáteli nejsme, nevylučuji, že na nás,
nastražil léčku. Je třeba, abychom byli velmi opatrní."
"Nahlížíte tedy, že nebylo správné nechat ho uprchnout? Kdybychom ho ponechali v zajetí, obdobné nebezpečí by nám,
rozhodně nehrozilo. Co uděláme? Chceme a musíme se s ním setkat: jen výzvu musíme respektovat."
"To učiníme, ale teď se vraťme. Zde již nemáme co dělat."
Slunce zapadlo a rychle se stmívalo. Hnali jsme se rychle zpět k vyschlému řečišti. Podařilo se nám dorazit k němu právě tam, odkud jsme vyjeli a zakrátko jsme našli naše společníky.
Neodvážili se zatím rozdělat oheň, ale jakmile uslyšeli, že pro dnešek nejsou příčiny k obavám, zapálili ho hned, aby ho stráže pak udržovaly celou noc. Koně jsme přivázali ke křoviskům, kde se mohli pást. Ráno jsme se opět vydali na cestu.
Sendadorova stopa byla zřetelně pozorovatelná od samého rozednění. Cválali jsme po ní poměrně rychle, usilujíce dohonit ho ještě před stanovenou lhůtou. Poznali jsme však brzy, že podobné myšlenky se musíme zřeknout.
Spali jsme sedm hodin. Tuto dobu získal Sendador k dobru, neboť jak jsme zjistili, šel celou noc. Přiblížili jsme se mu ale přec jenom značně, před večerem jsem odhadoval, že jsem na stopě ne starší tří hodin. Ale museli jsme znovu zastavit, v nastalé tmě noci nebylo šlépěje možno sledovat.
Mohli jsme sice čekat, že bude nyní muset také odpočívat, ale v jeho podmínkách vystačí s pouhými několika hodinami spánku, aby nabyl sil k dalšímu pochodu, zatímco my jsme museli počítat zase nejméně se sedmi hodinami, aby si odpočinuli už dost unavení koně.
Od okamžiku, kdy jsme opustili vyschlé řečiště, klusali jsme volnou pamppu, následovalo pohoří, nikoliv neproniknutelné, i ion-te impenetrabile, a řídký, snadno průchozí les, připomínající silně park s řídce porůznu rozsazenými stromy, občas tyto osaměle rostoucí stromy-vystřídal menší palouček. To bylo vítané, setkání se Sendadorem se blížilo a my jsme nemohli připustit, abychom se v této době ocitli v místech, kde by nás mohl nenadále napadnout.
Proto, když jsme před večerem vjeli najedno takové volné prostranství, ale mnohem většího rozsahu, dal jsem zastavit. Volná plocha byla téměř kilometr dlouhá, na jejím druhém konci se tyčila hradba hustého lesa, jen občas ji narušovaly skupiny keřů, zvedající se z husté trávy.
Vyňal jsem z torby dalekohled a zaměřil jej na les, za nímž právě zmizelo slunce. Mezi stromy rostlo hojně křoví, což pro nás neskýtalo dobré podmínky. Přesto jsem ale sestoupil z koně a prohlásil, že jsem rozhodnut přenocovat na této mýtině.
"Proč zrovna tady?" tázal se Pěna. "Stopa vede dál a musíme ji sledovat, jestliže se chceme se Sendadorem setkat."
"Nemusíme dál," odvětil jsem. "Druhý den cesty minul a on by neměl být daleko. Jeho poslední stopa nebyla starší než pů J hodiny, se vší pravděpodobností se skrývá někde opodál v lese."
"A co na tom?"
"To se ptáte vy, který jste byl zprvu tak nedůvěřivý? Což, s jsou-li s ním Indiáni, jak jste předpokládal?"
"Protože nerozděláme oheň, neuvidí nás."
"Ale! Sendador nás má najít a my nerozděláme oheň? A jakj nás najde. Oheň rozdělat musíme, jelikož přes naši uvedenou! nedůvěřuje možné, že jeho úmysly jsou v tomto ohledu poctivé, l Musíme proto vyhledat místo, kde oheň sice spatří, ale nebude, nás moci přepadnout. V lese by se k nám i s Indiány mohl lehcél přiblížit na takovou vzdálenost, že by nás mohli ohrozit jedovatými šípy. Tady je však volné prostranství, kde bychom j<ř: hned uviděli."
"Ale tady nás bude vidět už z dálky a připlížit se může tím spíš."
"Rozestavíme hlídky, abychom tomu zabránili. Stráže ho uvjw'j dí snáz než v hustém lese."
"Jak si přejete."
Od chvíle, kdy se Pěna dozvěděl, že jsem Sendadorovi dopo-f mohl k útěku, choval se ke mně hodně chladně, téměř na samf hranici nepřátelství. Ostatní ale souhlasili se mnou, seskočil jsme proto z koní a nasbírali zásobu suchého paliva. Během cesp ty jsme zastřelili nějakou zvěř a mohli jsme si připravit dostačuj jící večeři. O koně bylo také dobře postaráno, trávy tady byla hojnost a v blízké přírodní vodní nádržce se mohli napojit.
V průběhu příprav k nočnímu táboru jsem ostatní opustiíj abych se přesvědčil, že

stopa směřuje opravdu do lesa. Aby mjjj odtamtud nikdo nemohl pozorovat, kradl jsem se přikrčen a obezřetně vyhledával křoviska, za nimiž jsem se kryl. Asi pn" dvou stech krocích jsem tak získal přesvědčení, že stopa do lesa.
Oheň plápolal a moji společníci se jali opékat maso. Po set mění jsem určil čtyři hlídky na různá místa, pravidelně měly bý střídány. Stanoviště nebyla v bezprostřední blízkosti ohně, ali ve vzdálenosti asi dvou set kroků od něj, a to proto, aby na hlídky mohly zavčasu varovat a my bychom se tak mohli při- pravit k obraně, než nepřítel překoná uvedenou vzdáleností Zajistili jsme se tak, že nepozorovaně, budou-li hlídky konat svou povinnost, se k nám Sendador nemohl přiblížit. Navíc hlídj ky v takové vzdálenosti od tábora jistě nebude předpokládat.
Zdálo se však, že nehodlá přijít ani Sendador, ani nikdo jiný. Hned po večeři jsem ulehl, abych se prospal v době, kdy pravděpodobnost útoku byla nejmenší, žádal jsem, aby mne vzbudili o půlnoci.
Když mne později probudili, informovali mne, že kolem nás se nikdo neukázal. Pěna prohodil:
"Sendador si jistě rozmyslí přijít nám na dostřel. Je to opětný důsledek vaší shovívavosti."
"Spolehněte se - přijde," odvětil jsem mu.
"Ale jako nepřítel!"
"Uvidíme. Vystřídám teď přední hlídku, budu tam až do rána."
Když jsem odcházel, zahlédl jsem ještě, jak Pěna a Gomarra si k sobě přisedli a tlumeně se začali domlouvat. Indián se mi líbil stále méně. V posledních dvou dnech skoro nemluvil. Jeho mlčení i pohledy, které vrhal, přišla-li řeč na Sendadora, nevzbuzovaly příliš důvěry. Obával jsem se střetnutí hned, jak se k nám Sendador připojí.
Ve stráži jsem střídal kormiďelníka Larsena. Když jsem k němu docházel, mrzutě prohodil:
"Je to řádná otrava, rozlížet se ze strážního koše a neuvidět žádnou plachtu. Přivítal bych aspoň tucet rudých, abych měl zace trochu práce. Ale člověka málokdy potká, co by chtěl."
"Jen nemalujte čerta na zeď! Noc ještě neuplynula a než přejde, mohou se přihodit věci, které nám nemusí být milé."
"Nestane se nic, leda to, že si půjdu lehnout. Dobrou..."
Nespokojeně odešel a já jsem si lehl na jeho místo. Vypadalo to, že bude mít pravdu, neboť přešla hodina, po ní druhá a já jsem neregistroval nic živého. Za mnou ještě chvílemi vyšlehly plameny dohořívajícího ohně a přede mnou byl klid a tma. Temná noc se ale postupně projasňovalá, jak stoupal po obloze malý měsíční srpek.
Pojednou jsem měl dojem, že se v okolí něco hýbe. S uchem přiloženým k zemi jsem vnímal slabý šelest, jako by se někdo tiše plížil travou. Po chvilce jsem uviděl skrčenou postavu, blížící se ke mně. Příchozí se blížil po Sendadově stopě, která obcházela keř, za nímž jsem byl ukryt. To bylo dobré znamení a do značné míry to rozptýlilo mé obavy: kdyby měl příchozí nepřátelské úmysly, nepoužil by jistě právě tuto stopu, o které jsme věděli.
Muž se doplížil ke mně a minuv mne, pokračoval dál. Zůstal jsem ležet, abych se přesvědčil, jestli přichází sám. Nešel za ním
nikdo, zvedl jsem se tedy a následoval ho, nejdřív tak, aby mne ,j nespatřil.
Poznal jsem, že je to Sendador. Asi dvacet kroků jsem za ním šel, aniž mě slyšel. Pak jsem našlápl úmyslně hlučněji. Vzpřímil se, otočil, udělal pohyb, jako by chtěl prchnout, ale zůstal stát a tlumeným hlasem se ptal:
"Kdo jste?"
Došel jsem až k němu a dal mu odpověď:
"Podívejte se lépe, seňore Sabuco! Už mě poznáváte?"
"Ang," odpověděl, "to jste vy... jak jste se mi dostal na záda?"
"Držel jsem hlídku a když jsem vás uviděl, nechal jsem vás projít, abych se přesvědčil, že jste sám."
"Kdo by měl být se mnou?"
"Vaši dobří přátelé."
"Hloupost! Tak vy máte stráže..."
Ano. U opatrných lidí to bývá zvykem."
"Přehnaná opatrnost. Slib vám daný je míněn poctivě. Kdo je tu s vámi? Yerbaterové?"
"Ano, spolu s nim oba námořníci, fráter Hilario, Pěna a Go-marra."
"U všech ďáblů! Z Gomarry nejsem nadšen."
"Myslím, že to nějak půjde. Slíbil, že prozatím se zřekne nepřátelství vůči vám."

"Prozatím? A později mě může napadnout?"
"Ne. Dokud jsem s vámi já, jste pod mou ochranou."
"Mám váš slib?"
"Máte a nezruším ho."
"Že váš úmysl je poctivý, tomu věřím. Brzy taky uvidím, jak se ke mně budou chovat ostatní. Vědí už, jak jsem jim unikl?"
"Sdělil jsem jim to.l"
"Ale to je, seňore, nebezpečné."
"Jistě. Gomarra mě málem v prvním výbuchu vzteku zastřelil."
"Caramba! Zasáhl vás?"
"Ne. Vysvětlil jsem mu věc potom tak, že mám jeho respekt,"
"Málem jste zaplatil životeni? To si budu pamatovat, seňore. Jste velice nebezpečný vašim nepřátelům, ale jsem pevně přes-v yědčen, že nezrušíte dané slovo. Jestli dokážete rozluštit moje kipu a porozumět mým plánkům, budete se mnou spokojen.
"Viděl jsem váš oheň - můj lístek se vzkazem jste našli?"
"Našli a přečetli."
"A vaši společníci byli svolní s tím, aby se řídili mým pokynem?"
"Ano, ale zdálo se jim to poměrně nebezpečné."
"Jakého nebezpeč,! se obávali?"
"Jsou různá nebezpečí. Co kdybyste nás sem vylákal proto, abyste nás přepadl?"
"Ale jak? Vždyť nemám zbraně."
"Skutečně nemáte zbraň?"
Pohlédl na mne a pak doznal:
"Něco mám."
"Jaké zbraně máte?"
"Tento nůž."
Vytáhl nůž z opasku a ukázal mi ho.
"Od koho jste ho dostal?"
"Od jednoho Indiána, kterého jsem náhodou potkal. Půjčil mi ho."
"Nyní vás provází - není někde daleko?"
Malou chvíli mi znovu pohlížel do tváře, než váhavě odpověděl.
"Ano, seňore-je tady."
"A s ním i jiní.,."
"Ano. Jsou to příslušníci kmene, s nimiž jsem spřátelen z dřívějška. Jsou-li úmysly vás a vašich přátel poctivé, také Indiáni se k vám budou chovat přátelsky. Vztáhnete-li však někdo z vás na mne ruku, pobijí vás."
"Ke kterému kmeni patří vaši přátelé?"
"To se dozvíte, až se přesvědčím, že jsem mimo nebezpečí."
"A kolik jich je?"
"Jistě budete souhlasit, že i to vám řeknu později."
"Dobře, nenutím vás, sám žádnou lest nechystám, a těch lidí se tedy nemusím bát. Vypadá to, že jednáte poctivě a neklamete. Proto doufám, že se shodneme."
"Oh," zasmál se polohlasně, "co se toho týká, není nejpřesnější mluvit o poctivosti, poněvadž jsem vše učinil spíš z prozíravosti než z poctivosti."
"Jak to?"
"Teprve později mi došlo, že jsem se dopustil velké neopatrnosti. Gomez - kde vůbec je? Je taky s vámi?"
"Ne - doprovází výpravu."
"Aha. Tedy Gomez mi o vás vypravoval, vyrozuměl jsem, že si všimnete každé maličkosti a je těžké vás zmást. Určitě jste si všiml, jak byl připevněn vzkaz na stromě?"
"Ovšem. Uvědomil jsem si hned, že jste měl nůž, který jste zřejmě dostal od někoho, koho jste potkal."
"Vrátil jsem se po vaší stopě a objevil Indiánovu stopu. Domyslel jsem si, že šel přivolat vaše rudé přátele."
"A proto jste rozestavili hlídky?"
"Nejen proto. Udělal bych to, i kdybych věděl, že jste sám. Snažím se být opatrným, i když to není nezbytně třeba."
"A tady zvlášť - mně přece důvěřovat zcela nemůžete..."
"Jistě. Vaše upřímnost zasluhuje uznání. Neuškodí vám, že jste mi příčinu vaší upřímnosti prozradil. Pokud jste nejednal z vrozené upřímnosti, ale z prozíravosti, očekávám, že budete přesvědčen z téhož důvodu o bezúčelnosti každého podrazu, kterým byste si mohl jen uškodit.
Jakmile bych se přesvědčil, že někomu z nás chcete ublížit, nešetřil bych vás ani na okamžik.
Teď známe tedy vzájemně své úmysly - následujte mne k ohni."
Mluvili jsme nejprve tiše, potom už hlasitěji, a tak nás u ohně slyšeli. Vrátily

se tam i ostatní hlídky, byli jsme tak všichni pohromadě.
Co se v té chvíli odehrávalo v Sendadorově nitru, nedalo se odhadnout, přistoupil sebevědomě k hloučku a stejným způsobem řekl:
"Jsem tady. Přesvědčili jste se, že svůj slib jsem dodržel. Očekávám, že tomu tak bude i z vaší strany. Do doby, dokud nevyřídíme své záležitosti na Pampě de las Salinas, žijme v příměří, potom ať každý jedná, jak uzná za vhodné. Souhlasíte?"
"Ano," ozvala se odpověď ze všech stran.
Mlčel jen Gomarra. Nenávistný pohled jeho jiskřících očí byl upřen na Sendadora. Ten pokračoval:
"Tušili jste, že mne provázejí Indiáni a měli jste pravdu. Chci vám to říct proto, abyste věděli, že nejsem mezi vámi úplně bezmocný."
"O jaké Indiány se jedná?" dotazoval se fráter Hilario.
"Uvidíte je."
"Uvidíme? A setkáme se s nimi?"
"Ano. Budou mne doprovázet až na Pampu de las Salinas. Nechtěl bych se po uplynutí příměří ocitnout bez pomoci proti tak silnému nepříteli."
"Neptáte se ale, co my na to?"
"Ne - Indiáni totiž nebudou vašimi společníky. Nikdo vás nenutí, abyste se s nimi stýkali. Já zůstanu s nimi a vy můžete cestovat sami. Vydáme se do hor ve dvou skupinách a není nutno, abychom si vzájemně překáželi."
"Ach tak! Vy tedy zůstanete s námi?"
"Nezůstanu. Přišel jsem vám jen oznámit, že svůj slib dodržím, je také třeba, abychom se dohodli na cestě, kterou se budeme ubírat. Vrátím se potom k Indiánům, ale zůstaneme poměrně nablízku, abychom se mohli podle oboustranné potřeby kontaktovat. Samozřejmě přitom nezanedbám vždy patřičná opatření k mé bezpečnosti."
Gomarra si položil dlaň na ústa a zakašlal. Znělo mi to tak nepřirozeně, že jsem ho sledoval ještě pečlivěji.
"To je ale v rozporu s naší dohodou," oponoval Pěna. "Měl jste zůstat s námi a o Indiánech nebyla žádná řeč..."
"To je teď lhostejné. Zůstanu s vámi, ale tak, abyste se mne v případě vaší potřeby nemohli zmocnit. Žádám vás teď také, abyste mi vrátili mé zbraně."
"Slíbíte-li nám," odpověděl jsem mu, "že pušku nepoužijete proti nikomu z nás, vrátíme vám ji."
"Použiju ji jen proti tomu, kdo na mne zaútočí."
"Dobře - to stačí."
"Ne - to nestačí," zvolal Pěna. "Žádám, aby..."
"Mlčte," přerušil ho bratr Hilario striktně, "nezvětšujte stávající problémy. Sendadora nepovažujeme už za našeho zajatce. Nemáme právo držet jeho majetek."
"Já jej však za zajatce doposud pokládám a nestrpím, aby někdo jednal jen podle jeho vůle a bez mého souhlasu."
"Myslíte snad mne, Pěno?" zeptal jsem se.
"Ano -vás!"
"Pak tedy vězte, že mi záleží jen málo na tom, co kdo strpí či nestrpí. Tady je Sendadorova puška a já..."
Puška ležela na místě, kde jsem spal. Přistoupil jsem k ní a v průběhu posledních slov jsem ji zvedl. Nedokončil jsem ale větu, neboť Gomarra vzkřikl zlostně:
"Chcete mu vrátit pušku? A má zůstat u Indiánů? A mně uniknout? To tedy ne! Ten pes musí pojit..."
Rychle jsem se vzpřímil, drže pušku v ruce. Gomarra přiskočil bleskurychle k Sabukovi, napadený nestačil uskočit. Nůž rozčileného Indiána mu nezajel do prsou, ale vnikl do ramene. Gomarra napřáhl ruku k nové ráně, ale to jsem byl již u něj. Dřív, než stačil zasadit nový úder, zasáhl jsem ho pažbou do hlavy tak silně, že se ihned zhroutil k zemi.
"Tedy tak..." zahřměl Sendador, drže si přitom pravicí krvácející místo na levém rameni. "Ani mne nenapadne, abych tady zůstal. Ale shledáme se, a to brzy, vy prolhaní podvodníci."
Obrátil se a utíkal do lesa.
"Seňore Sabuco," volal jsem za ním, "počkejte, zůstaňte..."
Sendador však nedbal na má slova.
"Ten ničemný pes prchá!" zvolal Pěna zuřivě. "Ale já ho přivedu nazpět. Nepůjde-li dobrovolně, zastřelím ho jako psa..."
Zvedl svou pušku a rozběhl se za Sendadorem. Fráter ho chtěl zadržet, ale požádal jsem ho:
"Zůstaňte tady! Gomarra i Pěna nejsou soudní a budou muset nést následky svého jednání. My je žel poneseme s nimi. Protože Sendadorovy úmysly v této oblasti

byly poctivé, tím větší bude nyní jeho vztek."
"Jste opravdu přesvědčen o jeho poctivosti?" tázal se Monteso.
"Jsem. Přiznal upřímně, že jsou tu s ním Indiáni, i to, že od jednoho z nich dostal nůž. Nemusel to říkat. Mohl nás prostě někam vlákat do pasti. Škoda, že tento jeho dobrý úmysl mu vynesl ránu nožem. Budeme z toho mít velké nepříjemnosti."
Fráter Hilario přiklekl ke Gomarrovi a prohlížel ho.
"Dios!" volal poděšeně, "zabil jste ho."
"Varoval jsem ho. Nejsme v dámském budoiru, ale v Gran Chaku. Je ostatně jenom omráčen. Až se probere, bude lépe, když tady nebudu - odejdu zatím na hlídku. Rozestavte znovu stráže a buďte pozorní. Nezdá se mi sice, že Sendador se rozhodne pro okamžitou pomstu, ale je možno, že hněv jej přiměje k odvetnému kroku."
Odešel jsem ke keři, za kterým jsem prve ležel a dál po Sendadorově stopě. Nepozoroval jsem nic. Plížil jsem se s největší opatrností, a tak jsem urazil asi polovinu cesty k lesu. Dál už by to nebylo vhodné. Skrčil jsem se do trávy a naslouchal. Nebylo však nic slyšet.
Asi po deseti minutách jsem náhle uslyšel řev, jako by začalo najednou hulákat tisíc čertů. Tábor byl přepaden Indiány. Vyskočil jsem a pádil nazpět, oba revolvery v rukou, pušky jsem š sebou neměl.
Když jsem se blížil k táboru, naskytl se mi nepopsatelný výjev. Neodhadnutelný počet Indiánů bojoval s mými společníky. Bylo jich takové množství, že na každého útočilo deset až patnáct Indiánů najednou. Vpadli do tábora tak rychle, že moji druzi nestačili použít střelné zbraně. Většina mých společníků už byla přemožena. Odolávali jen fráter a kormidel-ník, oba zápasili s hotovým davem Indiánů, který se na ně věšel a snažil se je povalit na zem.
Zbraně Indiáni neměli. Napravo od bojujícího hloučku stál muž, udílející rozkazy v neznáném jazyku.
Nevím, jak se to stalo, ale když jsem viděl, že rudoši bojují jenom holýma rukama, zastrčil jsem revolvery zase do opasku, abych se vrhl jen pěstmi na hlouček, obklopující frátera. Tloukl jsem do Indiánů ze všech sil, odhazoval je stranou, abych se dostal k bratru Hilariovi. To se mi sice podařilo, ale kruh se za mnou opět uzavřel. Indiáni, kteří zneškodnili naše druhy, přicházeli teď na pomoc těm, kteří bojovali s námi. Útočili na mě ze všech stran. Rozkročil jsem se ve snaze o nejpevnější pozici a bránil se ze všech sil.
Fráter byl sražen k zemi. Čtyři, šest, osm Indiánů ho spoutalo a odvleklo stranou. Doposud však bojoval obrovitý kormidel-ník Larsen. Byla radost pozorovat ho, jak se ohání pěstmi. Konečně mu bylo dopřáno to, po čem tak dlouho toužil. Ale odpůrců bylo příliš mnoho - musel padnout.
Došlo mi, že jsem udělal velkou hloupost. Mnohem prospěšnější by bylo, kdybych se ukryl, když jsem pozoroval, že přepadení mělo úspěch. Na svobodě bych svým společníkům mohl prospět mnohem víc, než nyní. Snažil jsem se proto probojovat se.
K tomu však nestačily pěsti, bylo třeba vhodnějších zbraní. Zajel jsem rukama do opasku, ale nůž a oba revolvery byly pryč! Zatímco jsem bojoval rukama, Indiáni mne odzbrojili. Mým společníkům to zřejmě udělali obdobně, protože žádný z nich nebyl zraněn, ani nikde neležel mrtvý Inidán.
Poznal jsem, že neuniknu. Muž, udílející rozkazy, přistoupil blíž. Byl to Sendador."
"Seňore," zvolal na mne, "vzdejte se! Slibuji, že se vám nic nestane. Vidíte, že váš odpor je marný."
Měl pravdu. Nechal jsem klesnou paže a byl jsem stržen k zemi. Spoutali mi ruce i nohy a vypukli ve vítězný řev, který se musel rozléhat do širého okolí.
Sendador přistoupil ke mně, měl obvázané rameno. Dva Indiáni, patrně podle dříve smluveného postupu, na jeho pokyn mě posadili, vtlačili mi klobouk na oči, abych nic neviděl a pevně mi ho přivázali na hlavě.
Radostný jásot utichl. Zvedli mne a odnášeli. Ve snaze orientovat se jsem počítal kroky svých nosičů, než mne položili zase na zem, bylo jich přes dvě stě.
Přešlo potom dost času. Po několika hodinách jsem potom slyšel, jak se blíží muži a koně. S nimi i Sendador. Přišel ke mně a řekl:
"Slíbil jsem, seňore, že se vám nic nestane a svůj slib dodržím, poddáte-li se osudu. Jestli se však pokusíte o útěk, zemřete."
"Kde jsou moji přátelé?" ptal jsem se.
"Jsou v bezpečí."
"Žijí?"
"V bezpečí je ten, kdo skončil se životem. Byl nad nimi vykonán rozsudek, protože chtěli vykonat rozsudek nade mnou."

"Zlosynu!"
"Nenadávejte - mám vás v moci."
"Jestli mne nezavraždíte, pomstím se. Spolehněte se!"
"Hlouposti," smál se. "Postarám se, abyste k tomu neměl možnost. Přivážeme vás na koně a pojedeme dál. Poddejte se osudu a neklaďte zbytečný odpor."
"Dejte mi klobouk z obličeje!"
"Byl bych blázen! Cestu nesmíte znát."
Sundali mi pouta na nohou, pomohli mi na koně, a pak mi zase nohy svázali řemenem. Vyjeli jsme.
Hned jsem věděl, že nesedím na mém hnědákovi, nepochybně si jej přivlastnil Sendador. Nemohl jsem určit, kterým směrem jedeme, ale všímal jsem si i nejnepatrnějších podrobností. Usoudil jsem tak, že naše cesta vede nejdříve lesem, pak písčnou plání a konečně travnatou pampou. Později začalo hřát slunce, jeho paprsky na mne padaly z levé strany, jeli jsme tedy na západ. Potom jsme v lese zastavili. Nabídli mi maso a nechutnou vodu z propoceného klobouku, načež jsme se opět vydali na další cestu.
Dostali jsme se na volné prostranství, necítil jsem již ale sluneční paprsky, ač před krátkou dobou minulo poledne. Vál ostrý vítr a na obnažených částech těla jsem cítil studený chlad.
Nevěděl jsem ani, kolik mužů mne doprovází. Z dusotu kopyt se dalo soudit, že skupina je početnější, šli však s námi i chodci. Jeli jsme neustále, až jsme konečně dosáhli lesa a zastavili. Sňali mi řemen z nohou, musel jsem sestoupit z koně a odváděli mne jakýmsi křovím. Konečně mě posadili ke stromu, svázali mi znovu nohy a ke stromu mne pevně přivázali. Mezi sebou se Indiáni bavili mně neznámým jazykem. Slyšel jsem praskot ohně. Klobou mi odvázali a sundali - mohl jsem se rozhlédnout.
Mezi stromy a křovím bylo malé prostranství, které dostačovalo pro Sendadora a asi dvacet Indiánů a pro ohniště. Indiáni měli bezvýrazné obličeje jihoamerických obyvatel rudé pleti a byli téměř nazí. Ozbrojeni byli noži, luky, foukačkami a šípy.
Sendador seděl kousek stranou. Vedle něho ležely mé revolvery, pušky a nůž. Když spatřil, jak hledím na své zbraně, ušklíbl se:
"Tyto hezké věci teď patří mně. Rozčiluje vás to?"
"Nepomůžou vám. Musíte se nejdřív naučit s nimi zacházet."
"Oho! Jen mě nepodceňujte, abych vám nedal odpověď trochu jinou. Za trest dnes nedostanete večeři a celou noc nebudete smět ležet. Myslel jsem to s vámi poctivě, což dokazuje okolnost, že vám nevzali Indiáni všechno, jak si přáli. Bude záležet na vás, zda jim k tomu dám nebo nedám souhlas. Přeji si, abyste byl slušný a zdvořilý."
"Nechcete málo..."
"Jste zřejmě špatně naladěn. Zítra ráno uslyšíte mé návrhy a nepochybuji, že váš názor na věc se změní."
Odvrátil se a už na mne nepromluvil. Indiáni upekli maso, snědli je, ulehli a spali, na stráži zůstali jen dva.
Sendador si prohlédl má pouta. Když se ujistil, že jsou neporušena, ulehl také, prohodiv napřed několik slov se strážci. Moje zbraně ležely mezi ním a mnou. Alespoň jednu ruku kdybych měl volnou...
Na oheň již nikdo nepřikládal, v ohništi kmitaly jen malé plameny.
Míjela hodina za hodinou. Stráže spolu tiše hovořily, potom už jen tiše seděly, víčka sklopená, snad spali oba. Tu jsem se za sebou uslyšel tichý šelest. Napadlo mne, že je to asi nějaké drobné zvířátko... ale ozvala se šeptem tichá otázka:
"Spíte?"
Pocit radosti mne zaplavil. Zavrtěl jsem hlavou a naslouchal dašímu šepotu muže za sebou!
"To jsem já - Pěna. Uvolním vám nejdřív ruce. Vaším nožem si přeřežte pouta na nohou, seberte své pušky a pojďte za mnou. Revolvery beru já."
Otočil jsem hlavu na stranu, jak jen tb šlo a ptal se tiše:
"Kam?"
"Směrem, k němuž nyní sedíte zády."
"Kde jsou koně?"
"To nevím."
"Škoda" Vypukne poplach a my si rozbijeme v té tmě hlavy o stromy. Přesvědčím se, jestli hlídky spí...!
Protáhl jsem se, zvedl spoutané nohy - stráže se nehnuly. Muži opravdu spali. Ucítil jsem mezi rukama Penův nůž... Jakmile jsem měl ruce volné, přeřízl jsem si ihned řemen na nohou, nůž i revolvery vstrčil do opasku, zavěsil si zvolna a tiše pušky na ramena a klobouk jsem si narazil dobře na hlavu, aby mi nespadl.

Opatrně jsem se postavil.
Jsem zachráněn - nezasáhne-li mě jedovatý šíp.
Obezřetně jsem se plížil do křoví. Pěna, uchopiv mne za ruku, začal mne táhnout za sebou. Udělal to poněkud neopatrně, takže křoví zašramotilo. Strážci se probudili. Naštěstí jsme byli mimo jejich dosah. Zazněly dva výkřiky,
"Sein, rychle! Cestu znám."
Pěna mne rychle strkal kupředu. Znal. opravdu cestu, nenarazili jsme na jediný strom. Neklusali jsme daleko, asi po dvaceti krocích jsme vyběhli do otevřené pampy. V lese za námi se ozýval křik Indiánů.
"A teď pořád vpřed!" pobízel mne Pěna, "nedostanou nás."
"Ale co koně?"
"Proboha, nestarejte se o koně, jinak nás znovu chytnou. Nevím, kde koně jsou a na jejich hledání nemáme čas."
Měl pravdu. Utíkali jsme pampou asi čtvrt hodiny, než jsme přešli do volnějšího klusu a posléze do kroku.
"Nejdřív povězte, kam mě vedete?" ptal jsem se Pěny.
"Tam, kde nás přepadli - kam jinam?"
"Znáte cestu?"
"Ale. Sledoval jsem vás krok za krokem. U všech čertů, byl to nešťastný večer."
"Vy a Gomarra jste provedli hloupost. Ale teď už je to jedno, vaši chybu jste napravil."
"Ano, to tedy ano. Sendador, za nímž jsem se rozběhl, mi zmizel. Odvážil jsem se do lesa, tam však nikdo nebyl. Najednou jsem zaslechl hulákání, tak utíkám nazpět. Vrátil jsem se zrovna, když vás přemohli. Zůstal jsem ovšem v úkrytu a viděl, jak vás odnesli na kraj lesa, kde jsem vás marně hledal. Připlížil jsem se skoro až do tábora, kde byla dlouhá porada, po níž Sendador odešel s dvaceti muži a koni. Následoval jsem je, domnívaje se, že jdou pro vás. Předtucha mě nezklamala.
Ležel jsem blízko vás na zemi a pozoroval, jak vás přivázali na koně a odjeli, potom jsem vás sledoval. Skupina musela postupovat zvolna, neboť polovina Indiánů šla pěšky, proto také jste se mi nevzdálil. Zachovával jsem však stále určitou potřebnou vzdálenost, aby mne Indiáni nepostřehli, ale já abych stále jezdce měl na očích. Tak jsme doputovali až k tomu prostranství, kde jsem ovšem musel čekat, až Indiáni i Sendador usnou."
"O osudu našich přátel nevíte nic?"
"Nic. Všechny bych je ani osvobodit nemohl, rozhodl jsem se, že nejdřív z káže pomůžu vám, pak že jim můžeme přispět na pomoc společně."
"Sendador mi řekl, že jsou mrtvi, ale doufám, že nemluvil pravdu. Myslím, že teď v noci nás pronásledovat nebude, zavázal mi oči a domnívá se, že nevím, kde jsme. Počká do rána, a pak bude hledat mou stopu - my zatím urazíme řádný kus cesty. Nejste-li příliš unaven, pojďte, pospěšme si."
To bylo všechno, co jsme si řekli. Spěchali jsme, jako bychom chtěli uniknout smrti. Pokud síly stačily, snažili jsme se klusat co nejrychleji. Asi po dvou hodinách našeho běhu začalo pršet, ale tak, jak je ve zdejším kraji obvyklé - lilo jako z konve. Chvílemi jsme se brodili po kolena bahnem a vodou, ale usilovali jsme stále o vysoké tempo. Že Pěna nezabloudil, byl skoro zázrak.
K ránu se déšť zmírnil, ale po hodině znovu zesílil a vyjasnilo se teprve, když jsme se dostávali ven z hustého lesa, ve kterém Indiáni tábořili před tím, něž nás přepadli. Ač jsme místo obešli několika velkými kruhy, nenašli jsme žádné stopy. Pátrali jsme na volném prostranství, v lese, v pampě - nenašli jsme jedinou stopu. Déšť je všechny dokonale smyl. Když jsme večer znaveni uléhali, nezbývalo nám, než vzdát se naděje, že se s našimi druhy setkáme.
"Což je nenajdeme v žádném případě?" tázal se Pěna.
"Je tady jedna možnost. Musíme na místo, kde jsme uprchlí Seňdadorovi. Po mém útěku se nejspíš vrátí ke svým Indiánům, u nich bychom mohli naše přátele nalézt, nejsou-li zavražděni."
"Několik hodin se teď prospěme, abychom se posilnili na tu cestu."
Ulehli jsme. Těla žádala odpočinek, ale obávaje o ně oloupila. Byla půlnoc, když jsme znovu vyrazili na cestu. Při svítání jsme viděli, že i naše včerejší stopy byly zcela zahlazeny.
"To je fajn," prohodil Pěna, "Sendador se tak nedozví, kam jsmeprchli."
"Tak báječné to zase není," opáčil jsem, "poněvadž ani my nezjistíme, kterým směrem odešel, jeho stopy budou také smyté, stejně jako naše."
"Ale on se vydal na cestu později," oponoval Pěna. "Já jsem vás odvedl před půlnocí, ale on mohl odejít až ráno."
Přesvědčili jsme se však brzy, že správná byla má domněnka. Když jsme se přiblížili k místu, odkud jsem Indiánům unikl, znásobili jsme opatrnost. Postupovali jsme podle všech pravidel lovců Západu, což si vyžádalo hodně času.

Ocitnuvše se na místě, kde Indiáni měli svůj tábor, neobjevili jsme na tábořišti ani jedinou stopu, mech ani tráva nenesly žádné známky jejich pobytu. Konečně po dlouhém hledání jsme našli místo, kde byli uvázáni koně, což jsme poznali podle četných okousaných větví.
Začali jsme i tady své vyčerpávající pátrání, ale marně. Když jsme večer smutní a k smrti unavení leželi vedle sebe, Pěna se ptal:
"A co teď? Já už nevím kudy kam..."
"Nu..."
"Nemůžeme tady přece zůstat věčně."
"To nemám v úmyslu. Vyspíme se a budem ještě zítra hledat, snad najdeme nějakou, třeba nepatrnou stopu."
"Já už se vzdávám vší naděje. Naši kamarádi jsou už asi po smrti -jen si vzpomeňte, jak Sendador nenáviděl Gomarru."
"Ukažte mi jejich mrtvoly! Dokud je nespatřím, nebudu věřit jejich smrti. Sendador byl přece přítel yerbaterů. Proč by je
zabíjel? A frátera Hilaria, kapitána Turnesticka A kormidelníka Larsena! O život možná připravil jen Gomarru..."
"Já už mám hledání dost a toužím vrátit se domů..."
"A nechcete pomstít smrt našich přátel?"
"Nevíme ani, kde Sendador je. Jeho stopa nám zmizela."
"To je pravda. Ale určitě ji zase nalezneme cestou na Pampu de las Salinas."
"Domníváte se, že se tam vydá?"
"Docela jistě."
"Vy jste mu ale unikl, nemá teď nikoho, kdo by mu dokázal přečíst kipu a rozluštit plánky - nebylo by to bezúčelné?"
"Znám dost podrobně místo, kde zakopal láhev s kipu. On to ví. Jistě ho napadne, že tam půjdu a budu po ní pátrat. Nemyslíte, že to samo o sobě není proň důvod, aby se rychle vydal na cestu a snažil se mne předejít?"
"Je mi to všecko úplně jedno, Nejraději bych šel domů, dal do pořádku své náležitosti a vydal se do estancie dél yerbatero, kde bych se shledal se svou neteří..."
"A co vaše předchozí touha vypořádat se se Sendadorem? Kde je vaše důslednost? Musíme odtud pryč, někam, kde se potkáme s lidmi. Snad od nich získáme nějaké informace, které nám budou ku prospěchu. Vydáme se směrem k Andám a nepřestaneme pátrat. Jsem pevně přesvědčen, že se znovu s našimi přáteli shledáme..."

Kapitola šestá STARÝ DESIERO

Samotni a opuštěni kráčeli jsme nejsmutnější částí el Gran Chaka, velké argentinské pouště. Ubírali jsme se směrem, který jsme zvolili spíše intuitivné. Bylo to dva dny po oněch neblahých příhodách, které nás zanechaly osamoceny a bez prostředků.
Snad ještě nikdy v životě jsem nebyl tak zkormoucen jako dnes, a to nikoli bez příčiny. Dosud jsem Gran Chakem cestoval jen na dobrém koni, toho jsem však nyní pozbyl a musel se spolehnout jen na své uondané nohy. Dost možná, že moji přátelé přišli o život. Já a Pěna, kteří jsme jediní vyvázli, jsme pozbyli skoro vše, co je k cestě nesmírnou pampou třeba. Zbraně jsme sice zachránili, ale náboje zůstaly v sedlové torbě, o niž jsem přišel i s koněm. Naštěstí jsem měl v opasku nějaké náboje do revolverů, celkem asi tři tucty. Nebylo možné však použít revolvery k lovu, kterým jsme se živili. Rovněž Pěna měl jen několik málo kulek a malou zásobu střelného prachu.
Putovali jsme pustou částí Gran Chaka. Oblasti, patřící k argentinské konfederaci, zpravidla trpí nedostatkem vody, ale v období dešťů zaplavují řeky krajinu a všude se rozbují hojná vegetace. Řeky se rozlévají do velkých zálivů, vnikajících hluboko do pobřeží, které se podobají americkým bayou nebo maijeh-hám na dolním Nilu. V jejich sousedství a na březích řek se rozprostírají skoro neproniknutelné lesy. Španělsky mluvící obyvatelstvo je nazývá monte impenetrable. Netvoří je jenom stromy, ale jsou zde i nekonečné bodlákové křoviny citlivek a leguminos, protínané tu a tam stezkami, které využívají Indiáni k loupežným výpravám, ale i k obchodním cestám. Místy se člověk ocitne na volném travnatém prostranství nebo na suché a pusté rovině, kde je ke spatření jen výjimečně kaktus či jiná
rostlina.
Jsou tu však i rozlehlé pláně, které lez srovnat s arabskými pouštěmi. Říkají jim tu travesia. Neustávající jižní vítr navršuje velké pískové duny, podobné pahorkům, které se nazývají me-danos. Na severní straně jsou tyto pahorky vždy srázné. Jejich vzhled se ustavičně mění, neboť z jižní strany je písek bez ustání nanášen a na severní straně bez oddechu přepadává, takže pahorky vlastně

putují od jihu k severu.
Nacházejí se zde také velmi nebezpečná místa. Když se Adolf Wrede dostal roku 1843 na své podivuhodné výzkumné cestě do Hadramautu, objevil u Bahr es Ssafy v poušti Ahgaf místo, kde byl písek jemný jako mouka. Tímto jemným pískem byla vyplněna hluboká úžlabina. O zvláštních vlastnostech písku svědčila skutečnost, že když do něho zastrkoval hůl, zdálo se mu, jako by hůl nořil do vody. Opatrně ulehl na kraji skaliska a přivázal na provaz zátěž. Když ji pustil do písku, klesala neustále níž a hlouběji, až mu vytrhla provaz z ruky. Nikdo z jeho arabských průvodců se neodvážil tak jako on přiblížit se k tomuto vše-pohlcujícímu hrobu. Humboldt o pravdivosti tohoto popisu pochyboval a Leopold Buch dokonce nazval Wreda lhářem. Ale Karel Ritter a proslulý znalec arabských poměrů Fresnel jeho čest zachránil a očistil.
Arabové vyprávějí, že krajina se nazývá Bahr es Ssafy, protože jistý král jménem Ssafy, který sem přispěchal z Beled es Ssaba Vadian s velkým vojskem, aby přepadl Hadramaut, v těchto místech pozbyl valnou část svých bojovníků. Wrede byl dlouho obětí pochybností geografů, kteří jeho pravdivé popisy odsuzovali od psacích stolů. Neboť nejen obyvatelé Hadramautu, ale i lidé v jihoarganginské Mendoze a Indiáni z Gran Cha-ka znají dobře mnohá místa s bezednými, pískem naplněnými propastmi, v nichž mizí nejen lidé, ale i zvířata jako ve vodě. Ona místa tam nesou název quadales.
Po poledni třetího dne jsme se pohybovali v travnaté pampě, která před námi ubíhala donedohledna a silně se podobala severoamerické prérii, až na to, že zde narostla známá tráva buvolí, ale jiný druh, ovšem o nic menší, sahající nám až po prsa. její stébla byla tenká a lehká, sotva jsme je vnímali, ale chůze v tomto vysokém porostu nás neobyčejně unavovala. Vzpomněl jsem si mimoděk na sníh: je lehký a hebký, ale vytvoří-li závěj, vzdoruje síle lokomotivy.
Pěna kráčel vpředu, rozhrnuje přitom trávu puškou. Když jsme tímto travnatým mořem spíš plavali než šli víc než hodinu, stanul, zhluboka si oddechl a pravil:
"Jděte nyní zase vy vpředu, seňore! Ještě hodinu takové chůze a padnu. Prérie na severu jsou mi tedy milejší. A vsadil bych se, že až necháme tuto savanu za sebou, bude to ještě horší, protože bude určitě hraničit s pouští, nebo s trnitým mimózovým houštím."
"Pochybuji," odvětil jsem, ukazuje rukou před nás, "vidíte tu tmavou čáru na horizontě? To není kj:oví. Je to les, a to hodně vysoký."
Zastínil si rukou oči před sluncem, pohlédl naznačeným směrem a dal mi za pravdu:
"Máte pravdu! Skutečně je to les! Snad nám vběhne do rány nějaké zvíře, mám pořádný hlad. Včera nám celý dlouhý den musela stačit ta malá sviňucha, což není nic moc pro dva zdravé a silné chlapy. Vám nekručí v břiše?"
"A jak! Když nebude nic jiného, zastřelím si papouška."
"Brr! To nedělejte! Až moc dobře vím, jaké mají maso..."
"Povídejte..."
"Nejměkčí část, to jsou prsíčka, chutná jako podrážka. Stehýnka jsou suchá a tuhá jako kožený potah ze starého kufru a kdybyste žvýkal křídla, domníval byste se, že máte v ústech kus kůže z nosorožce."
"Hm. V tom případě po papouškovi netoužím - spokojil bych se třeba s mizerným stepním zajícem."
"Těch je tu moc málo. Pojďte, ať jsme brzy v lese."
Šlapali jsme travou další tři čtvrti hodiny, až jsme zjistili, že tmavý pás, visící na obzoru, je opravdový les. Zakrátko jsme už rozeznávali jednotlivé stromy: ceibovníky, channary, algaroby a další. Zvláštní bylo, že stromy vytvářely hned od kraje hustý les, aniž byly vroubeny křovím. Jakmile jsme se k lesu přiblížili asi na sto kroků, zůstal jsem překvapeně stát, protože jsem viděl, že těmito místy před námi prošli lidé, a to velký počet lidí.
"Co se děje?" ptal se Pěna, "proč jste zastavil?"
"Vidíte ten pás, který se vine travou podél okraje lesa?"
Pěna si stopy všiml až teď. Zahleděl se na ni a řekl:
"Škoda, že už jsou pryč a neprocházejí tudy teprve nyní..."
"Kdo?"
"Jeleni! Bylo to stádo jelenů, to by byla pečínka!"
"Jste hladov: snězte mne třeba celého, jestli to byli jeleni..."
"Kdo jiný, než jeleni?"
"Lidé, hodně lidí."
"To ne, stopa by byla širší. Vždyť jste ji zblízka vůbec ne viděl..."
"To ani nebylo třeba, jeleni by nepošlapali trávu tak, aby zůstala ležet."
"Myslíte tedy, že takto ji mohli sešlapat jen lidé?"
" Jde-li hodně lidí za sebou, ti v posledních řadách zdupou to, co nesešlapali

první - tak vznikne hodně zřetelná stopa. Pojďte!"
Když jsme se přiblížili ke stopě, nestačil jsem se ještě ani sklonit, abych ji prohlédl zblízka, zatímco Pěna už zvolal:
"Skutečně, měl jste pravdu! Byli to lidé..."
"Nekřičte tak!" přerušil jsem ho. "Zatím nevíme, bude-li to k našemu prospěchu."
"Myslíte?" ptal se Pěna tlumeným hlasem. "Přesvědčíme se."
Než promluvil znovu, zkoumal stopu stejně bedlivě jako já.
"Nešli tudy jenom dva nebo tři chodci - prošlo tady nejméně deset lidí."
"Řekněte raději třicet nebo čtyřicet. Tvrdím dokonce, že tady prošlo na padesát lidí, a to nejpozději před dvěma "hodinami."
"U sta hromů! Jak to můžete tvrdit?"
"Počkejte! Je důležité, abychom se dozvěděli, jaké byli barvy pleti - hned si to ověřím."
"To není možné zjistit."
"Je to možné docela dobře."
Sledoval jsem kousek stopu a zvedl pak několik utržených stébel, která po svém zlomení byla pošlapána, pak jsem se vrátil k Pěnoví, abych mu je ukázal. K tomu jsem mu řekl:
"Tato stébla jsem našel na úseku necelých třiceti kroků, vyčetl jsem z nich všechno potřebné. Pokud by stopa byla mladší než dvě hodiny, požádal bych vás, abychom se ukryli, jelikož bychom mohli být sledováni. Byli to Indiáni."
"To jste vyčetl z těchto stébel?"
"Ano. Víte, jaký je rozdíl mezi obuví sběračů kůry - cascaril-lerů a zdejších Indiánů?"
"Samozřejmě: cascarilleros nosí boty, Indiáni chodí bosi."
"Nuže - lidé, kteří tudy prošli, byli bosi. Předním chodcům uvázla tato stébla mezi prsty na nohou a oni je vytrhli."
"Ó, to je možné. Nemohla však stébla být vytržena také botou?"
"Tato ne. Urthněte stéblo a ať se vám zachytí na noze nebo na botě, vždy zůstane neporušeno, jako toto zde, podívejte!"
Utrhl jsem dlouhé stéblo rovným škubnutím a ukázal je Pěnoví.
"Nyní protáhnu stéblo mezi dvěma prsty a silně je zmáčknu. Nu, co pozorujete?"
"Stéblo je zlámáno - vlastně pomačkáno a zkřiveno."
"Správně! To je následek toho, že prošlo mezi prsty. K témuž dojde, když stéblo projde mezi prsty nohy. Při pohybu nohy se, protáhne mezi stisknutými prsty, poté je zachyceno já utrženo, Láme se a ohýbá. Nalezená stébla byla zlámána a ohnuta právě uvedeným způsobem - prošla mezi prsty lidí, kteří tudy šli. Ti lidé tedy byli bosi, mohli to být proto jen Indiáni."
"Hm..." zabručel nevěřícně. "Je to opravdu tak?"
"Jsem o tom přesvědčen."
"A z čeho vyvozujete, že jich bylo tolik?"
"Inu, tráva je hodně sešlapaná. Deset nebo dvacet lidí, kteří projdou takovým úsekem za sebou, ji nestlačí natolik, aby zůstala tak dlouho ležet, zvláště když jsou bosí."
"Připouštím. Ale z čeho odhadujete dobu na dvě hodiny?"
"Usuzuji tak z toho, že pozoruji povadlost stébel. Na minutu tu dobu odhadnout nemůžu, ale jsem přesvědčen, že můj odhad není příliš daleko od pravdy."
"Budiž! Tedy asi padesát Indiánů tudy prošlo před dvěma hodinami. Zbývá nám otázka: s jakými úmysly sem přišli?"
"Nepochybně s bojovnými. Nebyli to obchodníci, neměli s sebou zboží, jinak by stopa byla ještě širší a ne tak pravidelná, Nenesli žádný náklad, ani nevedli zvířata, šli nezatíženi, zřejmě jen se zbraněmi v rukou."
"Co uděláme? Musíme na ně brát zřetel?"
"Ano, musíme jim věnovat velkou pozornost. Nemůže nám být v žádném případě lhostejné, že spolu s námi se nachází ví této oblasti velká skupina Indiánů, zjevně připravených k boji. Musíme být připraveni na nenadále setkání s nimi."
"Jak to? Oni jdou přímo k západu, my směřujeme k severozápádu."
"Ano, v těchto místech jejich stopa vede na západ. Víme ale dobře, že v Chaku člověk nemůže stále dodržovat přímý směr. Indiáni jistě znají dobře zdejší kraj a snaží se pravděpodobně vyhnout se veškerým překážkám a obejít je. Tak se často můžou odchýlil od svého přímého směru. Kdyby se o něco později stočili severněji a-my bychom se stále ubírali svým směrem, nutně bychom se s nimi setkali, po tom ovšem nijak netoužím,

Raději bych čelil dvaceti severoamerickým Siouxům, ozbrojeným puškami a tomahavky, než jedinému zdejšímu Indiánovi, který usmrtí svým jedovatým šípem člověka snadněji než těch dvacet poctivými zbraněmi. Kromě toho musíme zjisit, kam ti lidé šli. Dokud to nebudu vědět, nebudu se cítit v bezpečí. Musíme za nimi."
"Dáme tedy vale nejen jelení pečínce, ale i odpočinku! Jen hlad si ponecháme..."
"Jsme na tom oba stejně. Dostali jsme se však na vyšlapanou stezku a chůze nás tolik nebude unavovat."
"To je tedy výhoda!" bručel mrzutě Pěna.
"Avanti! Pozbudeme-li odvahu, budeme na tom mnohem hůř!"
"Právem mi to vyčítáte," uznával, "jsem tak deprimován, jak jsem snad v životě nebyl. Který čert to všechno spískal? Rád bych viděl člověka, který by si v obdobném případě uchoval sebedůvěru a optimismus. Naši přátelé..."
"Snad si nemyslíte, že jejich osud je mi lhostejnější než vám? Cestoval jsem s nimi delší dobu než vy, jejich neštěstí mne trápí stejně jako vás. Ale musíme si zachovat chladnou mysl a nesmíme ztratit hlavu, abychom je zachránili, jsou-li ještě naživu."
Během této rozmluvy jsme rychle postupovali vyšlapanou stezkou, já napřed, Pěna mne následoval. Najednou mě uchopil za ruku a řekl:
"Počkejte, zastavte! Opakujte ta poslední slova! Zřejmé jsem špatně slyšel. Jak to myslíte? Domníváte se, že nebyli zabiti?"
Díval se na mě udiveně, pak si poklepal na čelo a prohodil:
"Poslyšte, jste úplně v pořádku? Zatím jsem vás pokládal za duševně zdravého a spolehlivého člověka. Co si vlastně myslíte, seňore?"
"Zastávám názor, že úmrtní list nesmí člověk podepsat, dokud neuvidí mrtvolu. A navíc se v takovém případě musí přesvědčit, že je pravá."
"Je zcela jasné, že jsou mrtví! Skoro bych řekl, že byste se nejraději vrátil a pustil do ještě pečlivějšího pátrání..."
"A kdyby to byla pravda?"
"Tak běžte! Dělejte si, co chcete! Já vás nedržím, ale nebudu vás ani provázet - to vím."
"No - zatím sledujme tuto stopu. Později se rozhodneme, co podnikneme."
"V tomto ohledu nic. A už o tom nemluvme."
Nedal jsem mu odpověď a pokračoval v chůzi. Asi čtvrthodinku jsme obcházeli kraj lesa, načež stopa ostře zabočila přímo do lesa. V těch místech byla velká mýtina.
"Viděl jste to správně," řekl Pěna. "Vyznají se tu jako doma. Zjevné směřovali přímo k tomuto průseku lesem."
"To je jedna možnost, druhá je, že jdou stejným směrem jako my. Pokud bychom šli stále původním směrem, těžko bychom se prodírali lesním porostem. A patrně bychom se s nimi střetli později a nepřipraveni, což by pro nás bylo mnohem horší."
Průsek se úžil. Stopa procházela jeho pravou částí v bezprostřední blízkosti stromů..Tu jsme uviděli, jak přes průsek prchá veverka, pronásledovaná dvěma zvířaty, ani ona, ani pronásledovatelé si nás v zápalu honičky nevšimli. Když malý uprchlík dorazil na naši stranu lesa, vyběhl na kmen nejbližšího stromu a pronásledovatelé rovněž.
"Soncho monaové!" vzkřikl Pěna. "To bude výborná pečínka!"
Pozvedl pušku. Soncho mona je obyvateli Gran Chaka nazýván druh zvířat, zvaný coati, česky nosál, která skýtají nejen vzácnou kožešinu, ale navíc i velmi chutné maso.
Mezitím veverka doběhla na konec silné větve a odtud se přenesla smělým skokem na nižší větev sousedního stromu, používajíc přitom svůj ocas jako kormidlo pro let vzduchem. Oba coati se dostali až na místo, odkud veverka podnikla svůj odvážný skok, neměli odvahu ji následovat a zklamaně hleděli za uniklou kořistí.
"Vy zadního, já prvního!" navrhl Pěna.
Přikývl jsem. Zazněly dva výstřely. Jeden coati spadl hned, druhý se chvíli na větvi snažil udržet, ale byl rovněž zasažen smrtelně a po chvíli spadl i on. Když jsme k nim došli, už se nehýbali. Jelikož mají tuhý život jako liška, musili jsme je zasáhnout dobře.
"Konečně něco k jídlu!"#nechal se slyšet Pěna. "A pochotka! Čert vem papouška! Vezměte toho vašeho a pojďme!"
Sebrali jsme oba nosály a pokračovali v chůzi. Stromy se začaly rozestupovat, řídly, až jsme se dostali na step, porostlou vysokou travou, les působil dojmem dlouhého úzkého pruhu.
Stopa přímočaře směřovala dál. To jsme vítali, protože bychom Indiány postřehli už z velké dálky. Upozornil jsem na to Pěnu, jdoucího za mnou, ale jeho odpovědi

jsem nerozuměl. Ohlédl jsem se a měl co dělat, abych zvládl svůj smích. Pěna měl plná ústa a žvýkal maso tak dychtivě, že jsem téměř zatoužil udělat totéž.
"Jen se neostýchejte!" mumlal plnými ústy. "Uřízněte si kus."
"Děkuji - nemám chuť."
Sledovali jsme stopu už asi dvě hodiny od chvíle, kdy jsme vyšli z lesa, když jsme opět uviděli před námi temný pás.
"Zase les?"
"Zřejmě. Možná tam Indiáni odpočívají. Předešli nás právě tak o dvě hodiny a déle nebudou odpočívat, jsou-li na válečné výpravě."
"O dvou hodinách už nemůže být řeč. Museli si prošlapat cestu vysokou travou a nemohli postupovat tak rychle jako my,
kteří je sledujeme vyšlapanou stezkou. Budou tak hodinu před námi."
"Myslíte?"
"Je to patrné ze stopy."
"To není zlé. Můžeme se k nim přiblížit, táboří-li dosud v lese, abychom se ujistili, hrozí-li nám nebezpečí či ne. Poj dme!"
Chtěl užuž vyrazit, ale přidržel jsem ho za rameno.
"Počkejte přece, seňore! Vběhl byste jim přímo do rukou. Chcete být do půlhodiny mrtev?"
"Myslíte, že by nás mohli pozorovat?"
"Jistě. Cesta vede přímo do lesa. Jsou-li ukryti na jeho kraji, uviděli by nás už z dálky. Ještě tři sta kroků a můžou nás zpozorovat."
"Budeme tedy čekat, až odejdou?"
"To mě ani nenapadne. Musíme do lesa, ovšem oklikou, nikoli po této stezce."
"Ztratíme zbytečně čas."
"Raději si zajdeme čtvrhodinku, než abychom se vystavili nebezpečí, jemuž lze předejít."
Vkročili jsme tedy do trávy a k lesu jsme dorazili poté, co jsme sledovanou stopu opustili, v místě asi deset minut vzdáleném od toho, kde vstupovala do lesa.
Les byl řídký, téměř prostý křoví. Postupovalo se nám v něm dobře. Zatočili jsme nalevo, abychom se opět začali blížit sledované stopě. Ukryt nám nabízely jednotlivé stromy, za nimiž jsme vždy vyhlíželi, jak dál. Nedospěli jsme ještě ani do poloviny naší opatrné cesty, když k nám dolehly lidské hlasy.
"Jsou ještě tady," řekl Pěna. "Jen opatrně. Vyčkáme jejich odchodu, nebo se k nim připlížíme?"
"Musíme k nim. Chci vědět, kdo to je. Položte se na zem a plazte se za mnou. Dbejte, abychom byli vždy v zákrytu za stromem. Tamhle napravo jsou příhodné keře. Pokud se k nim nepozorovaně přiblížíme, máme vyhráno."
Pozvolna, těsně při zemi jsme se plížili kupředu a konečně jsme se doplazili šťastně do houštin. Nebylo ovšem snadné se v nich ukrýt, Indiáni seděli pouhých třicet kroků od nás. Při sebemenším pohybu větví bychom byli zpozorováni, navíc keře byly posety pichlavými trny. Posouvali jsme se nyní velice pozvolna a trvalo to nejméně půl hodiny, než jsme dosáhli vhodného úkrytu. Leželi jsme teď pod hustými kro vinami, chráněni dobře listím, takže jsme nemuseli mít zvláštní obavy z Indiánů, pokud by křoviskům z nějakého důvodu nevěnovali mimořádnou pozornost.
Po břiše jsme se potom doplížili až na samý kraj křoví, abychom dobře na Indiány viděli. Nyní mezi námi a jimi byly už jen pouhé tři stromy, mohli jsme je pozorovat zcela bez problémů. Rozdělali si oheň, od něhož k nám zalehla vůně pečeného masa.
"To je hrozné," šeptal Pěna. "Já jsem musel žvýkat syrové maso a tito darebové si chystají chutnou pečínku."
"Pečínka mě teď nezajímá. Rád bych věděl, jakého kmene jsou to příslušníci."
"Hm... to je těžko říct."
"Vy jste znalec Gran Chaka, rozeznáte jeho obyvatele?"
"Nerozezná je nikdo! Není to tak snadné jako u severoamerických Indiánů, kde mají kmeny své zvláštní znaky, své válečné barvy. To tady není. Jen se'na ty chlapce podívejte, co mají na sobě? Bílé lněné nebo kalikové spodky, košile ze stejného materiálu, na,hlavě klobouk či jemu cosi podobného. Jak je chcete identifikovat?"
"Poslechněme si jejich rozhovor."
"To by šlo - zkusme poslouchat."
Zdálo se, že Indiáni jsou v dobré náladě, vedli spolu hovor veselý, ale ne zrovna hlučný. Jen chvílemi zazněl výkřik radosti nebo údivu. To byly ty výkřiky, kterými nás na sebe upozornili. Pěna dlouho naslouchal. Obdobné výkřiky jsou podobné u mnoha kmenů, podle nich se nic nedalo poznat. Jeden z Indiánů však začal vyprávět něco zajímavějšího a jak pokračoval stále živěji, jeho hlas

nabyl na síle. V tu chvíli mi Pěna zašeptal:
"Konečně! Už vím -jsou to Mbokovité."
"Znáte ten kmen?"
"Není to kmen, je to spíš národ, skládající se z několika kmenů. Před pěti či šesti lety jsem pobýval u jednoho takového kmene, na jeho území se vyskytovaly četné chinchony, to jsou stromy, jejichž kůry se užívá jako léku proti zimnici," podal mi hned vysvětlení. "Jejich slovní zásoba není nijak velká, proto jsem se v celkem krátké době jejich jazyku přiučil, takže jim obstojně rozumím."
"Mbokovité - to je onen nejbojovnější národ Gran Chaka?"
"To souhlasí, není jich ale mnoho a pro neustálé potyčky jejich počet ustavičné klesá."
"Někde jsem četl, že jsou úhlavními nepřáteli Indiánů z kmene Tobol."
"I to souhlasí. Tobové jsou zase mírumilovní a chovají se k bělochům přátelsky, mnozí se dokonce usazují v úrodných
oblastech a věnují se zemědělství. Jsou-li ale napadeni, pak běda útočníkům. Patří mezi zdejšími Indiány k nejvyspělejším, zatímco Mbokovité patří spíš k těm zaostávajícím. A... k čertu, kdo to tam jde?"
Pěna se v údivu zarazil, když uviděl dva muže, blížící se k ohni z protější strany, aby usedli k ostatním. Jeden z nich, o nic lépe oděný než ostatní, byl Indián, který měl hlavu ozdobenou zvláštní korunou z peří, ale v ruce svíral pušku, kdežto ostatní Indiáni byli vyzbrojeni pouze noži, oštěpy a nebezpečnými foukačkami.
Druhým příchozím byl běloch, pomenší postavy, spoře rozložitý. Dolní část obličeje mu pokrýval hustý, černý vous, tvář mu stínilo staré, rozedrané sombrero. Také on držel v ruce pušku. Za širokou červenou šerpou, kterou byl opásán, mu vězely dvě pistole a nůž.
"Znáte toho bělocha?" ptal jsem se Pěny.
"Ne, ale znám jeho průvodce. Viděl jsem ho jednou v Passo de los Torros a jednou v Cordobě. Říkají mu el Venenoso, je to náčelník Mbokovitů."
"To jméno jsem ještě neslyšel."
"Protože jste tu poprvé. Kdybyste pobýval jen jeden jediný týden na Rio Salado, určitě byste se o něm ledacos doslechl."
"Tedy el Venenoso? To znamená Jedovatý!"
"Ano."
"Zaslouží si to jméno?"
"Plným právem. Je to nesmiřitelný nepřítel bělochů, divím se, že ho vidím ve společnosti toho chlapa, je to totiž současně největší ničema z celého Gran Chaka. Je krvelačný jako jaguár, vždy ochoten k loupeži. O jeho skutcích se vypráví mnohé, vede si vždy ale tak úskočně a zchytrale, že mu nejde nic dokázat."
"Je i statečný?"
"Kdepak! Nesmíte srovnávat Indiány z Gran Chaka se Siouxy nebo Komanči. Dovedou loupit, krást a vraždit, nebezpečí se však vyhýbají."
Pohlíželi jsme mlčíce na rudokožce, kteří se mezitím pustili do jídla. Jakmile se nasytili, sebrali své zbraně a odešli, náčelník s bělochem v jejich čele. Oheň nechali hořet.
"Odcházejí," šeptal Pěna. "Pustíme se za nimi?"
"Ne. Nevíme, jestli opravdu odcházejí. Počkejte tady na mne, podívám se za nimi."
Vysoukal jsem se zpod křoví a následoval Indiány, až jsem nabyl přesvědčení, že skutečně odcházejí. Když jsem se vrátil,
Pěna už seděl u ohně. Stáhl z nosála kůži, maso nabodl na větev jako na rozen a obracel je nad ohněm.
"Jsou ti Indiáni ale dobráci," zubil se. "Nezhasili oheň jen proto, abychom si k němu hned mohli sednout. Jsou pryč?"
"Ano. Pokud by tady ještě byli, nebylo by vám tak blaze. Jakpak se můžete pustit do pečení, když nemáte jistotu, že se Indiáni nevrátí?"
"Hlad přemohl strach," zasmál se Pěna. "Vezměte si ze mne příklad. Půlku k obědu, půlku k večeři."
"Kdoví, zbude-li nám čas na večeři. Musíme zvědět, kam Indiáni táhnou, připlížíme se k nim a vyslechneme je. Večer to bude snazší než za dne. Snad jejich záměry vyrozumíme."
"Určitě, určitě. Ale když nebudeme večer jíst, musím se postarat, abych netrpěl hladem. Upeču si to zvíře celé."
Jeho příklad jsem následoval. Za hodinu jsme byli nasyceni, a to i do zásoby na večer. Pak jsme vyrazili za Indiány.
Stopy nebyly v lese tak zřetelné jako v savaně, ale byly tak zjevné, že by je jistě dokázal sledovat i v tomto umění zcela necvičeny člověk.

Les byl hodně rozsáhlý, mnohem větší než předchozí. Nebyly tu známky, že by počínal řídnout, ač jsme byli na cestě skorém tři hodiny. Naopak byl ještě neprostupnější než zpočátku, také křoví houstlo. Prodírali jsme se stále hustším podrostem, využívajíce samozřejmě Indiány vyšlapané stezky. Nesměli jsme to však využívat nad míru, museli jsme vědomě zpomalit, neboť jsme se dostali tak blízko za ně, že jsme slyšeli nejen jejich hlasy, ale i praskot lámaných větví.
Konečně se objevil kraj lesa. Za křovím začínala travnatá pláň - museli jsme na chvíli usednout, aby nás Indiáni, pokud by se ohlédli, nemohli uvidět. Pokračovali jsme, jakmile se nám ztratili z očí. Tráva po nějakém čase zmizela, vystřídala ji písečná, poušť. V silné vrstvě jemného písku byly otisky vytlačeny tak zřetelně, že jsme nemuseli mít žádnou obavu, že sejdeme ze stopy.
Hlad jsme neměli, ale začínala nás trápit žízeň, vodu jsme postrádali od rána. Hodně jsme se proto zaradovali, když jsme v dálce spatřili jezero. Na čistou vodu jsme se ovšem netěšili, taková totiž v Gran Chaku není, vyjma pramenů. Ale i tady.nás čekalo zklamání. Vzhled rostlin na březích jezera nám naznačil, že voda je slaná, a tedy není k pití. Jezírko nebylo velké, bylo dobře vidět protější břehy. Pěna si jezírko prohlížel velmi pozorně, až to vzbudilo mou zvědavost a zeptal jsem se ho:
214
"Co hledáte? Vypadá to, jako byste jezero znal."
Mlčel a pohlížel na všechny strany, po chvilce odpověděl:
"Ano, nemýlím se. Je to tady."
"Ale co?"
"Je to ono jezero, u něhož jsme tehdy byli přepadeni - už je} to dávno. Tábořili jsme tu, celá skupina sběračů kůry a Indiáni nás přepadli. Odrazili jsme je krvavě, několik z nás to však, odneslo zraněním a jeden muž byl zasažen otráveným šípem. Pochovali jsme ho na severním břehu, a protože tu nejsou kame-
í ny, navrstvili jsme na jeho hrobě mohylu. Je támhle - vidíte ji?"
Pohlédl jsem naznačeným směrem.
"Takže to tady znáte?"
"Ano. Je to už hodně dávno, ale tady nikdo nekácí stromy,
lesy jsou stejné, jako byly dřív. Tady nalevo je řeka, na ní Isla
de Tabraka, dál tím směrem pak Santiago. My jsme sem tehdy
přišli zprava, od řeky Vermejo, přímo před námi je zátoka de
Carapa."
"Carapy jsou stromy, ze kterých se dá získat olej?"
"Ano, jsou to vzácné a důležité stromy. Z kůry a listů se připravuje účinný lék proti zimnici a z plodů, které jsou velikosti slepičího vejce se získává řidčí i hustší olej. Tady kolem jezera mají být celé lesy těchto stromů."
"Už jste v nich byl?"
"Ne. Je známo, že lesy jsou obydleny Toby, kteří je žárlivé střeží, jsou pro ně posvátné, bydlí v nich totiž jejich nejvyšší náčelník. Kolují o něm nejrůznější pověsti. Je prý potomkem dávných Inků a bílý jako Evropan. Kromě jeho poddaných ho však nikdo neviděl. To jemu se přičítá, že Tobové jsou nakloněni přátelství s bělochy a civilizaci. Už jsem vám říkal, že Mbo-kovité jsou jejich největší nepřátelé. Že by je chtěli jti -chlapi přepadnout?"
Mbokovity jsou měl spočítané, mohl jsem proto říct:
"Že by se osmapadesát Mbokovitů odvážilo přepadnout celý kmen Tobů? To se mi nechce znát."
"Přijde na to, co zamýšlejí. Třeba je chtějí jen tajně okrást. K takovému záměru by jich nemuselo být o moc víc."
"Okrást? A s bělochem?"
"Chmm.. Bílých lotrů se tu potlouká víc než rudých. Je dost takových, kteří říkají, že Indiáni se naučili krást od bělochů .a já si nejsem jist, že bych měl odvahu takový názor vyvracet. Jen si vzpomeňte na Sendadora. Ten toho má na svědomí víc, než deset místních náčelníků. Stojíme však a marníme zde zbytečně čas - pojdme!"
Bylo už hodně pozdě po poledni, když jsme dospěli za písečnou poušť. Tráva se drala tenkou pískovou vrstvou nejprve spoře, později vytvářela menší ostrůvky a konečně jsme se ubírali savanou. Byla v pořadí dnešního dne už třetí. Ve chvílích, kdy už slunce zapadalo, ukázal se před námi les. Pěna chtěl vědět, zda vejdeme do lesa opětně obloukem.
"Zatím do lesa vůbec nevstoupíme," odvětil jsem mu, "zůstaneme tady až do tmy."
"Nebylo by lepší dostat se do lesa, než padne tma?"
"V tom případě bychom neobjevili Indiány. Řekl bych, že jsou před námi asi půl hodiny. Někdy teď asi dosáhli okraje lesa a zřídí si tábor na jeho počátku, objevíme je proto později snadno."
"Jsem srozuměn."

Sedli jsme a čekali, až se setmělo, pak jsme se vydali dál. Brzy jsme viděli, že jsem se nemýlil. Pod krajními stromy plápolal velký oheň a kolem něho se pohybovaly postavy. Přibližovali jsme se proto k lesu obloukem, s cílem dostat se Indiánům do zad. Šťastně se nám to podařilo, ulehli jsme za silné kmeny a pozorovali dění v táboře.
Blíž k táboru jsme se odvážit nemohli, jelikož tam zatím bylo příliš živo. Hned vedle tábořiště se leskla menší přírodní nádrž, ze které vytékal malý potůček, aby svůj tok vedl rovnou v našem sousedství. Jeho studenou vodou jsme s velkým pocitem zadostiučinění hasili naši žízeň.
Indiáni vybalili ze smetaných pokrývek velké kusy masa, které si v poledne upekli. Při jídle se spontánně bavili, posléze se zavinuli po pokrývek a začali usínat.
Bděli jen dva muži: náčelník a běloch. Seděli jen několik kroků od centra tábora, obráceni zády ke stromu, který byl v jejich těsné blízkosti.
Rozmlouvali.
"Musíme se dostat za ten strom," pošeptal jsem Penovi.
Odplížli jsme se na protější stranu a odtud ke stromu. Řeči Mbokovitů jsem nerozuměl, Pěnu jsem pustil napřed a přichystal se, abych mu neprodleně mohl přispěchat na pomoc, kdyby si ho všimli.
Svou úlohu však provedl znamenitě. Když se připlazil ke stromu, položil ruce na zem, hlavu pak na ruce, aby nebylo možno uvidět jeho obličej. V matné záři dohasínajícího ohně, jehož stíny fantaskně tančily po okolí, se podobal spíš malému kopečku a bylo třeba více než bystrých očí, aby byl odhalen. Leželi jsme dlouho a já jsem trpělivě vyčkával. Naslouchal jsem sice také rozhovoru, ale mohl jsem jen podle intonace soudit, o čem
jde řeč. Nemluvili však už rozčileně, ale stále ospaleji, jejich přestávky mezi řečí se víc a víc prodlužovaly. Pěna stále zůstával na svém místě, nechtěl se pravděpodobně vrátit dřív, dokud nebude znát příčinu a záměr indiánského tažení. Ale až téměř za hodinu se připlížil nazpět a zašeptal:
"Pojďte! Nevím sice všechno, ale vím dost."
Plazili jsme se ještě po čtyřech, aby nás nezahlédli, než jsme vstali a vrátili se na místo, na němž jsme původně čekali.
"Nu," vybídl jsem Pěnu nedočkavě, "jsem velmi zvědav na to, co jste slyšel."
"Ještě ne. Vezměte pušky a maso a pojďte za mnou. Nesmíme se tady dlouho omeškat, musíme ihned vyrazit, abychom zachránili nějakého bělocha, snad dokonce Evropana."
To stačilo, abych se nevyptával a vykročil za Pěnou. Obešel odklonem tábor až po okraji lesa, kudy jsme také pokračovali v dalším pochodu. Neodvažoval se vkročit do vysoké trávy, kde bychom č ynechali viditelnou stopu, ale šel stále místy s nižší
trávou, která se do rána mohla narovnat. Ve tmě jsme nemohli
Dvat rychle, jak bychom si přáli, ale přece jen jsme za půl
hodiny urazili více než čtyři kilometry. Dostali jsme se až k mítu, kde
s naší cestou křižoval v pravém úhlu a zahnuli okolo něho.
"ffea si můžeme promluvit," začal Pěna. "Indiáni brzy vyrazí na cestu a půjdou lesem. Proto jsem zvolil tuto cestu, aby neobjevili ráno naši stopu."
"Věděl jste o tomto průseku?"
"Běloch o něm mluvil. Radil Jedovatému, aby se rozhodl pro jednu z cest, které mu popsal a náčelník se rozhodl pro tu nejbližší. Zvolil jsem tedy jinou, právě tuto."
"Nezaslechl jste nějakou poznámku, z které by se dalo usoudit, kdo je ten běloch?"
"Bohužel ne."
"Jak o něm mluvil náčelník?"
"Užíval přitom zvláštní slovo, které jsem dlouho nepokládal zájmeno pro bělocha. Alespoň jsem zatím neslyšel, že by se tak někdo jmenoval."
"Jak?"
"ElYerno."
"To je skutečně zvláštní jméno - el yerno."
"Ano. Ten muž se zřejmě jmenuje jiní. Indiány: je tak
pouze přezdíván. Mají ve zvyku oslovov člověka podle nějaké zjevné nebo důležité vlastnosti."
"Zřejmě je pro ně Zeť důležitou osobností a jeho tchán bude muž, který u Mbokovitů požívá velkou úctu."
"Že by byl zetěm některého příslušníka kmene?"
"To sotva, takovému příbuzenskému vztahu by nepřikládali velkou důležitost."
"No, zatím nám na tom tak nezáleží. Co je pro nás důležité, je jejich záměr: hodlají totiž, jak jste správně předpokládal, odejít k laguně de Carapa, aby tam

přepadli kmen Tobů."
"To jsou ale Indiáni! Ale vy jste se zmínil o bělochovi, který je snad Evropan..."
"Ano, ano. Mysleli totiž toho bílého náčelníka Tobů, který má být domnělým potomkem posledního Inky."
"Co s ním chtějí?"
"Běloch tvrdil, že náčelník vlastní velké poklady. Odvážil se několik dní potloukat kolem laguny a vyzvídat. Zjistil, že Tobové právě podnikají válečnou výpravu proti Chiriguanům, kteří je urazili. Na březích laguny zůstalo jen málo bojovníků, ty hodlá s padesáti osmi Mbokovity snadno přemo .. Chtějiň povraždit ze zálohy otrávenými šípy a pak zajmout Předpokládají, že z žen dostanou výhružkami a pobytu bílého náčelníka, říkali mu jako všichni:
"Iči el viejo desierto - starý samotář.""
"A to je ten, o němž se domníváte, že je Evropan :.- potomek Inků?"
"Já ne, ale Yerno, Zeť, vyslovil tuto domněnku."
"Uvedl nějaký důvod?"
"Ano. Vyprávěl, že tento desierto jednou za rok vždy odjede do Santiaga za různými záležitostmi. Jednou se s ním při takové příležitosti setkal a mluvil s ním. Nu a z různých věcí, kterých se řeč dotkla, usuzuje, že stařec je evropského původu."
"Mhm, mhm... ostatně by to nebylo poprvé, co by byl běloch náčelníkem Indiánů, takových případů už se stalo víc. Ale i kdybychom neměli takovou domněnku, rozhodl bych se ho varovat."
"Já také..."
"Mezi sebou ať si Indiáni bojují, tomu nelze zabránit, ale pokud se jedná o bělocha, je třeba pomoci mu. Najdeme však cestu k laguně de Carapa?"
"Znám ji: Yerno ji věrně popsal náčelníkovi, zapamatoval jsem si téměž každé ovo - nezmýlím se."
"Jak:je to dalelah?"
"Tvrdil, že od séú Jasného tábora osm hodin."
"Pokuc nebude cesta obtížná, můžeme tam do rána být. Útok má být proveden kdy?"
"Zítra večer. Yemo chce zavést Mbokovity do úkrytu, kam by měli dorazit v poledne a chce odejít na výzvědy. Mají tam vyčkat, až se vrátí a odvede je večer k laguně."
"Nic dalšího o sobě Yemo neprozradil?"
"Ani slovo."
"Nezmínil se o muži, jehož je zetěm?"
"Ne... ale přece... teď si vzpomínám. Náčelník se ho ptal, kde se nyní jeho Suegro, totiž tchán, nachází a dostal odpověď, že odešel na západ za výhodným obchodem."
"O návratu tchána nemluvil?"
"Ale ano. Říkal, že se zřejmě brzy vrátí, a pak že se naskytne nová příležitost dobrého výdělku, jelikož tchán se na řece Páraná nepochybně poohlédne po cizích cestovatelích."
Už při prvních Pěnových slovech vzniklo ve mně slabé tušení, touto poznámkou bylo nyní značně posíleno.
"A to mi, příteli Pěno, říkáte až nyní?" zvolal jsem. "Tchán byl na Rio Páraná a teď se vrátí, na koho se to hodí? Co myslíte?"
"Nu, tchán byl patrně ještě dál a dost možná, ba pravděpodobně z Páraná odbočil na menší řeku a krátce před námi se vrátil..."
Pěna zastavil a i ve tmě jsem viděl, jak se na mne udiveně zadíval. Až po chvíli ze sebe vyrazil:
"Caramba! Vy myslíte Geronima Sabuka - Sendadora!"
"Samozřejmě."
"Odvážná konstrukce! Stále jako já na toho chlapa myslíte, proto jste na něho myslel i nyní a dáváte ho tak do souvislosti se Zetěm, jehož tchánem přece on být nemůže..."
"Můj názor není tak neopodstatněný, jak si myslíte. Copak nevíte, že Sendador má v Gran Chaku tajné sídlo, a že Indiáni jsou jeho spojenci?"
"To ano."
"Víme přece, že jako proslulý vůdce Andami a pampou vedl již mnohé výpravy, které pak už nikdo nespatřil."
"I to je pravda."
"A my ho proto podezíráme, že ti, kdo se svěří jeho vedení, nejsou jím pak vedení ani přes hory, ani pampou, ale u vidiny hmotného ziskuje zavede do

záhuby..."
"Zatraceně! Mluvíte mi od srdce!"
"Což Yerno neříkal, že tchán se porozhlédne na Páraná po cizích cestovatelích?"
"To řekl."
"A že se následně naskytne dobrá příležitost k zisku?"
"Carajo! Už tomu rozumím! Seňore, myslel jsem, že nepatřím mezi hlupáky, ale ani mě nenapadlo, abych si na to vzpomněl."
"To se stává. Vyptával jsem se vás na detaily, za nimi vám unikl celek. Ale ukázalo se, že podrobnosti zdánlivě bezvýznamné jsou velice důležité."
"Vy myslíte, že Sendador je opravdu tchánem toho "Zetě"?"
"Ano, jsem si tím jist."
"Není ale známo, že má dceru..."
"Což ovšem neznamená, že ji nemá. Nám to pak nabízí vysvětlení, že běloch, doprovázející Indiány, je nazýván el Yerno. Vyjděme z toho, že Sendador je pro Indiány nejdůležitější osobnost, rozhodující je proto pro ně poměr toho muže právě k němu. Snad Sendador, když mluvil o svém zeti, nazýval jej vždy el Yerno a Indiáni užívají jen toto označení."
"Zdá se, že dedukujete správně."
""Jsem přesvědčen, že mám pravdu, nesmíme se vzdávat naděje. Mbokovité se tedy chystají přepadnout Toby, aby se zmocnili starého desierta, překvapíme je tedy a zmocníme se Sendadora."
"V tom případě musíme vyrazit!"
"Ano. Byl jsem děsně unaven, ale už to přešlo. K ránu musíme být u laguny Carapa."
Dali jsme se na cestu tak rychle a jistě, jako bychom měli za sebou několikatýdenní odpočinek. Je jistě podivuhodné, jaký vliv má duch na znavené a slabé, ba i na choré tělo! Mé ztuhlé nohy se staly zase ohebnými a chůze mi nepůsobila nejmenší potíže.
Rychle jsme se brali vpřed světlinou, která se střídavě rozšiřovala, aby se vzápětí zase zúžila, až konečně řidnoucí les ustal a my jsme se ocitli v feovinách, které postupně uvolnily místo písku pouště.
"Nyní musíme směřovat vpravo," řekl Pěna, "ale musíme pamatovat na to, aby ráno rudokožci neobjevili naše stopy." . Písek byl hluboký, bořili jsme se do něho po kotníky. Nemysleli jsme ale na únavu, ač jsme tak kráčeli přes tři hodiny. Pak následovala zase nízká tráva, po které jsme pokračovali znatelně rychleji. Pěna dokázal, že býval dobrým cascarillerem, sledoval jsem totiž hvězdy a zjistil, že se od přímého směru neodchýlil ani o krok. Uznale jsem se mu o tom znímil a dostalo se mi od něj odpovědi:
"Musím vám dokázat, že nejsem tak nezkušený, jak si myslíte. Nyní zase trochu vpravo, abychom se dostali na přímou cestu, po níž půjdeme půldruhé hodiny."
Jakmile tato doba uplynula, Pěna se zastavil a řekl:
"Musím vás teď o něco požádat."
"Co si přejete?"
"Musíte si zout boty."
"Aha! Dostali jsme se na místo, kudy půjdou Mbokovité?"
"Ano. Záhy půjdeme pískem a oni narazí na naši stopu. Kdyby zpozorovali otisky obuvi, poznali by, že tudy šli běloši. Zu-jeme-li se, budou nás pokládat za rudochy."
"Dobrého znalce stop však neoklameme. Ten stopu Indiána od stopy bělocha rozezná na první pohled."
"To snad ne - přece noha jako noha."
"Kdepak. Především: běloch při chůzi došlápne vždy tak, že paty nohou jsou při sobě a špičky směřují od sebe, u Indiánů je tomu naopak. A potom: Indiáni mají téměř všichni plné nohy, protože zde v Jižní Americe chodí bosi, zatímco v Severní nosí lehounké mokasíny. Nohu bělocha lze poznat podle klenby. Závěr je takový, že šlépěje Indiánů se otiskují plnou plochou, zatímco stopy bílých mají po nedoléhající klenbě malou vyvý-šeninku, také prsty na indiánské stopě jsou v důsledku rozložené váhy ostisknuty slaběji, než u bělocha, který navíc našlapuje více na přední část chodidla."
"Mhm. Zajímavé vysvětlení. Chápu ho tak, že chceme-li rudochy oklamat, musíme došlapovat jako oni, tedy plnýma nohama a patami od sebe."
"Nemyslím, že by stopaři Mbokovitů byli tak důslední, aby si všímali těchto detailů. Prozkoumají naši stopu jen natolik, aby se ujistili, zda jsme šli obutí, či bosí."
Zuli jsme se a přehodili si boty přes ramena. Vzpomněl jsem si na pečínku. V chůzi jsme si tedy pochutnávali na lahodném mase a vůbec nám nevadilo, že znovu jdeme písečnou pouští. Byla rozsáhlejší než ta minulá. Když jsme se konečně ocitli v travnaté, nízkým křovím porostlé krajině, začínalo už svítat. Ve

větvích keříků jsme viděli chumáče trávy, suchá stébla a drobné uschlé větvičky, z čehož se dalo předpokládat, že se blížíme k vodě, která v období dešťů přesahuje své nízké břehy a zalévá okolí. Spatřili jsme stromy, které jsem neznal.
"To jsou carapy, po nichž má jezero jméno," vysvětloval Pěna. "Řekl bych, že tam brzy budeme."
"Zamíříme tam, kde je nejbujnější rostlinstvo - tedy přímo."
"Souhlasím. Obujme se však: není, třeba, aby zdejší Indiáni nás spatřili bez bot."
"Zdejší Indiáni... napadá mě: domluvíte se s nimi?"
"A vy?"
"Je mi líto..."
"Jsem tedy lepší. Rozumím jejich jazyku lépe než řeči Mbo-kovitů."
"To je dobře, neboť se s nimi určitě brzy potkáme a pokud bychom jim neuměli vysvětlit, že přicházíme jako přátelé, mohli bychom se stát lehce terčem jejich jedovatých šípů."
"Moc se jich bojíte?"
"Inu, s podobnými věcmi se jen těžko žertuje."
Šli jsme jen volným krokem, rozhlížejíce se přitom na všechny strany, abychom nepřehlédli náhodného chodce, který by se snad dostal do naší blízkosti. Nespatřili jsme však nikoho.
Cesta nás vedla už ne travnatou stepí, ale opět lesem, hustým, tvořeným skoro výhradně carapovými stromy. Půda byla měkká, bylo tady vidět mnoho stop malých i velkých, starých i novějších, ale po lidech, kteří je zanechali, ani vidu ani slechu.
Později se před námi zaleskla vodní hladina. Došli jsme na břeh a viděli lagunu, která si zasluhovala označení jezero, protože byla tak velká, že protější břehy jsme ani nezahlédli.
"Zvláštní," prohodil Pěna, "doba, kdy se lidé probouzejí, už dávno minula, a my jsme zatím neviděli člověka."
"Zvláštní je i to, že jsme zatím neviděli žádný lidský příbytek."
"Musíme si pečlivěji všímat stop."
"Zkuste to! Je jich tu velice moc a rozbíhají se všemi směry, ty nám nepomohou. Půjdeme dál. Obydlí možná budou nablízku vody, poohlédneme se na samém břehu, snad je objevíme."
Ale hledali jsme marně, Teprve po dlouhé jdobě jsme zaslechli znamení, že lidé jsou nablízku. Ve vzduchu bylo slyšet skřek dravého ptáka a vzápětí třeskl výstřel.
"Kde to bylo? Vpravo nebo vlevo?" zastaviv se, tázal se Pěna.
"Vlevo," odpověděl jsem, "ozvěna v lese sice často klame, ale myslím, že se nemýlím."
Ubírali jsme se zmíněným směrem a došli k něčemu, co vyvolalo můj údiv. V této krajině bych něco podobného nikdy nečekal. Bylo to ohromné skalisko, jehož stěny kolmo stoupaly do výšky snad čtyřiceti metrů.
"Skála!" zvolal Pěna. "Skála v Gran Chaku! Jak se sem dostala?"
"To je arci oprávněná otázka. Nepokládal bych to vůbec za možné. Je to obrovský bludný balvan? Ale jaké ohromné síly by bylo potřeba, aby ho sem přinesla ze vzdálených Kordiller."
"Jaká to je hornina:"
"To se nedá říct, skála je porostlá silnou mechovou vrstvou,
kterou by bylo třeba nejdřív odstranit, na což nám nyní nezbývá
čas. Nejdřív ze všeho ten skalní blok obejděme - snad najdeme,
co hledáme."
"Ano, pojdme. Pozorujete, že zde nejsou žádné lidské stopy?"
"Jistě. To je dost nápadná okolnost, neboť v okolí žije nepochybně mnoho lidí. Usnadníme si úkol tak, že já půjdu kolem skály vpravo a vy běžte vlevo, dokud se nepotkáme."
Rozešli jsme se každý svým směrem, pečlivě jsem prohlížel půdu. Bylo opravdu nápadné, že v okolí skaliska stopy mizely. Vzpomněl jsem si bezděky, že viejo desierto je uctíván Toby jako světec. Obešel jsem první ohyb mohutného skalního bloku - všude to bylo stejné: do určité vzdálenosti od skály značné množství stop, v blízkosti strmící stěny ani jediná.
Tvarem se skála podobala obrovskému, skoro pravidelnému hranolu, jehož hrany základny měřily odhadem kolem třiceti metrů. Jeho stěny se zvedaly prakticky kolmo vzhůru, takže po nich nikdo nemohl vystoupit. V těsné blízkosti mohutné skály rostly stromy, jejichž větve se jí dotýkaly, koruny stromů dosahovaly bezmála pod vrchol skály. Když jsem zahnul okolo druhého rohu, uviděl jsem proti sobě Pěnu. Volal na mne už zdálky:

"Těsně u skály žádná stopa ani jiné známky po lidech!"
Chtěl jsem odpovědět, ale uviděl jsem věc, která mne velmi překvapila - zarazil jsem se. Z lesa po levé straně sem směřovaly stopy dvou lidí, přímo k průrvě ve skále, která svou pravidelností naznačovala možnost, že byla způsobena uměle. V trhlině mohutněla algaroba, stopy vedly k jejímu kmeni, ale nazpět už ne...
Také Pěna si věci povšiml, prohlížel stopy, kroutil hlavou a konečně se nechal slyšet:
"Tady byli dva lidé."
"Souhlasí - dva Indiáni."
"Došli ke stromu, ale už se nevrátili, je to tak, seňore?"
"Tak jest - kam tedy zmizeli podle zákona logiky?"
"Vylezli na strom!"
"Tam ale nejsou. Koruna stromu není tak hustá, abychom je nespatřili."
"Pak nás tedy klamou stopy."
"To ne. Ti lidé byli bosí, půda je vlhká a jejich šlépěje jsou tady zřetelně otisknuty. Prsty směřují ke kmeni stromu. A tady, docela u stromu vidíte jen prsty, pata tu není, to je znamení, že se postavili na špičky aby dosáhli na nejnižší větve. Zcela jistě tedy lezli nahoru. Pokud tedy nejsou na stromě, jsou jinde - totiž ve skále."
"Nevidím však žádný otvor, vstup."
"Bude zamaskován. Prohlédněme si strom, je starý, kůru má drsnou a rozpukanou. A hle! Na některých místech na kmeni a na některých větvích je přece jen hladká!"
"Ano, na větvích těsně u kmene."
"Tak. Ta místa jsou hladká proto, že po nich lidé lezou na strom často. Všimněte si i větví! I na nich je kúra drsná, ale kůra na tamté silné větvi, která dosahuje až ke skalní stěně, je znatelně uhlazená. Po té větvi přelézají Indiáni na skálu. Co dokážou oni, svedeme my taky. Vzhůru!"
Ujistil jsem se, že pušky mně nemohou spadnout, natáhl jsem se po první větvi.
"Počkejte," odrazoval mne Pěna. "Snad nechcete nahoru? Nevíte přece, kdo a co tam je?"
"Ohó! Vím to velmi dobře. Tam nahoře bydlí el viejo desier-to, jehož hledáme. Ti, kteří tudy lezli, jsou zřejmě jeho sluhy a také u něj bydlí."
"Nezkusíme zavolat?"
"Nedoporučoval bych to. Indiánská osada může být někde poblíž. Pokud bychom způsobili hluk a přilákali lidi, mohli by k nám chovat nepřátelství, poněvadž jsme se odvážili k jejich svatyni. Bude proto lepší vyhledat samotného desierta."
"To je ale nebezpečné!"
"Není až tolik. Ostatně, chcete-li, zůstaňte tady."
"Já? To mě ani nenapadne. Nahoru však polezu s vámi."
Algaroby nebývají obvykle příliš vysoké, tento starý strom však vyrostl do značné výšky. Uvedená ohlazená větev přiléhala ke skále asi v polovině výstupu. Šplhal jsem nahoru a Pěna za mnou. Jakmile jsme dolezli až k větvi, postřehli jsme silný pro-vazec, napjatý od kmene stromu ke stále tak, aby bylo možno se ho přidržovat a přejít po větvi.
"Podívejte se na toto praktické a pohodlné zařízeni!" upozornil jsem Pěnu.
"Kdoví, jak je zařízen vnitřek této tajuplné skály."
"Ale jak se tam dostaneme?"
"Tak jako její obyvatelé. Někde tu musí být dveře."
Přidržoval jsem se lana a přecházel po větvi ke skále, musí tam být nějaký vchod. Skalní stěna i tady byla porostlá zelenou vrstvou mechu a trávy, ze které - jak se zdálo - visel tenký, suchý kořen. Rostlinu, jíž by ale patřil, nebylo vidět, nepřišel jsem tedy do rozpaků. Uchopil jsem ho, zatáhl a... s malinkým zpožděním jsem uslyšel tiché cinknuli zvonku!
Ucouvl jsem o dva kroky, abych udělal místo pro dveře, které se jistě otvírají ven. Pěna stál těsně za mnou.
Najednou se skála otevřela. Spatřil jsem dřevěné dveře, jejichž venkovní strana byla umně pokryta mechem a popínavými rostlinami, takže byla k nerozeznání od skalní stěny.
Muž, který otevřel dveře, byl Indián. Měl na sobě dlouhé, hodně široké hnědé spodky a vestu s rukávy. Nebyl ozbrojen. Zřejmě předpokládal, že zvoní nějaký jeho soukmenovec. Jakmile nás uviděl, málem leknutím omdlel. Nadál by se spíš všeho jiného, jen ne příchodu dvou neznámých bělochů, kteří se budou domáhat vstupu. Chtěl něco říct, možná chtěl zakřičet, ale nedokázal ze sebe vypravit ani jediné slovo. Ústa měl otevřená, oči vytřeštěné a na celém těle se chvěl.
Pěna na něho promluvil několika slovy, kterým jsem nerozuměl. Indián neodpověděl a jen na nás dál zděšeně hleděl. Rázně jsem k němu přistoupil, odstrčil ho a vstoupil, následován Pěnou.

Teprve nyní se Indián zmohl na to, aby promluvil, vlastně nepromluvil, ale vyrazil ze sebe neartikulovaný výkřik děsu a úzkosti, přeběhl kolem nás a zmizel v hloubi skaliny. Indiánův křik zněl zvláštně v úzké skalní chodbě, ve které jsme se ocitli, navozoval představu čerta, kterého vedou na popraviště.
"Ted" rychle za mnou!" křikl jsem na Pěnu, "to není vhodné místo k dalšímu setkání."
Tak spěšně, jak jen to bylo potmě možné, jsme kráčeli kupředu, došli jsme ke dveřím, které jsem snadno otevřel. Na prahu jsem se zastavil - krev mi začala stydnout v žilách. Hleděl jsem do malé místnosti, jejíž stěny byly celé černé a které byly "vyzdobeny" bíle malovanými umrlčími lebkami. Na provazech, připevněných na černém stropul, viselo deset nebo dvanáct skutečných lidských lebek. Na levé straně stálo černé klekátko s křížem, s dvěma lebkami po stranách. Vpravo jsem spatřil hrubé slaměné lože. Pojednou se přímo naproti nám otevřely dveře a v nich se objevil muž, jehož vzezření nikdy nezapomenu.
Jeho vysokou, vychrtlou postavu halil až na bosé nohy splývající černý chalát, lebku měl naprosto holou, bez jediného vlasu. Oči měl hluboko zapadlé v očních důlcích, skráně stejně hluboko propadlé, jeho neobvyklou ozdobou byl mohutný stříbrně šedý vous, který mu splýval až skorém k pasu. Starcova tvář svědčila o velkém odříkání. V asketických rysech starého muže spočíval hluboký smutek a žal, což bylo patrno na první pohled, ač tváří mu prochvíval odlesk překvapení a hněvu. Stanul ve dveřích jako hrozivý anděl smrti, až po nějaké chvilce pak hlasem odpovídajícím zjevu na nás španělsky zavolal:
"Vy smělci jste se odvážili až sem? Víte, že jste ztraceni?"
"Ne!" odpověděl jsem klidně. "To nevíme a ani tomu nevěříme."
Výhružně na mne pohlédl a pokračoval:
"Kdo vás přivedl k jezeru Carapa?"
"Nikdo. Sami jsme je našli."
"Kdo vám ukázal cestu k algarobě?"
"Nikdo."
"Přišli jste do mého příbytku. Kdo vám o něm pověděl?"
"Nikdo nám neřekl, že tady někdo bydlí. Nikoho jsme nepotkali a s nikým nemluvili."
"Vylezli jste na strom - věděli jste, že se po něm vystupuje na skálu."
"To nám pověděly stopy."
"Vidím, že jste neobyčejně odvážní a nebezpeční lidé. Jen jste přišli do těchto míst, hned jste odhalili tajemství a sem pak vnikli bez dovolení. Žádný cizinec nesmí vědět, že bydlím v této skále, kdyby to zvěděl jediný, pověděl by to ostatním. Kdo sem jakkoli vnikne, musí oněmět navždy - vy dva odtud už neodejdete."
Svá tvrdá slova doprovodil neméně rázným pokynem ruky, takže jsem neměl pochybnost, že je míní naprosto vážně, odpověděl jsem ale s nadhledem:
"Věřím, že svůj záměr neuskutečníte. Navíc jsou dveře otevřeny, můžeme tedy odejít."
"I kdybyste se dpstali ven, neunikli byste daleko, zmocnili by se vás moji lidé, čekají jen na mé znamení."
"Kde by se tady vzali? Vždyť vytáhli proti Chiriguanům."
"Ach! Víš i to?"
"Ano, vím."
"Neklamal jsem se: jste vy zvedací! A nebezpeční! Ale nedělejte si naděje, mých bojovníků zde i tak zůstalo dost, aby se vás zmocnili."
"Jsme také ozbrojeni," naznačil jsem úsměv, chtěje vědět, jak stařec zareaguje.
"Nebudete mít čas zbraně použít."
"Ale dveře jsou otevřeny," ukázal jsem rukou, zasmál se a opáčil:
"Zavřu je - pohleďte!"
Zatáhl za lano, jehož konec visel v jeho blízkosti u dveří. Tlumený náraz, který následoval, nám dal vědět, že dveře se uzavřely. Mechanismus jsme neznali, náš odchod se stal
poněkud obtížnějším. Ostatně zatím jsme neměli v úmyslu prchat.
"Tak," pravil stařec uspokojeně, Jste mými zajatci. Odevzdejte zbraně."
"Jen pomalu: neuděláme to. Proč by se dva muži vzdávali jednomu?"
"Nejsem sám - přesvědčte se!"
Vešel dál do místnosti a odstoupením stranou nám umožnil výhled za sebe. Vypadalo to, že tam je druhá podobná kobka, přinejmenším nešlo o úzkou chodbu. Stáli tam dva Indiáni, z nichž jeden byl ten, který nám otevřel vstup do skaliska. Oba drželi v rukou foukačku a otrávený šíp. Své smrtonosné šipky vsunuli do foukaček, jakmile nás zahlédli.
"Spoléháte-li jen na tyto dva, špatně jste zajistil svou bezpečnost, vždyť jeden z nich před námi utekl, jak jen nás spatřil, jeho druh nebude asi také o nic

větším hrdinou."
"Ano. Utekl, neboť se polekal, nepokládal za možné, že by se u vchodu objevili cizí lidé, zapůsobili jste na něho trochu strašidelně. Teď však už oba dobře ví, že jste lidé obyčejní a smrtelní. Nebojí se vás. Poslechněte a odevzdejte mi vaše zbraně, jinak budete k tornu přinuceni."
"Dříve nás ale vyslechněte! Zatím jste se nezeptal, proč jsme sem přišli?"
"Není třeba se ptát. Jednám s vámi jako s vetřelci, jimiž také jste."
"Přicházíme však s úmysly přátelskými."
"Zmlkni" Podobné výmluvy znám dobře. Víc než deseti bělochů, kteří se potulují Gran Chakem, si vážím jednoho Indiána. Bílí Indiány štvou vzájemně, a potom loví v kalných vodách. Ve svém okolí nestrpím jediného bělocha! Jste všichni ničemové a lotři. A kdo je navíc tak odvážný jako vy, je ještě desetkrát víc nebezpečný."
"Pokud jde o nás, jste na omylu. Přicházíme vám prokázat službu."
"Nelžete!" osočil mne, ale zase mi vykal, zřejmě následkem toho, že jsem ho tak oslovoval i já. "Chcete mne obelstít, ale to se vám nepodaří."
"Mluvím pravdu - přicházíme vás varovat."
"Varovat?" zasmál se. "Zbytečné. Lidmi vašeho druhu nemusím být varován, ničeho se od nich totiž nemusím obávat."
"Jste si jist, že vás nemůže ohrožovat nebezpečí?"
"Ovšem. Přinášejí-li lidé jako vy výstrahu, vím dobře, co mám dělat. Správnější bude, když budete varovat sami před sebou."
"Seňore, důrazně vás upozorňuji, že jste skutečně v nebezpečí, chystají se vás přepadnout Mbokovité."
"Děkuji," ušklíbl se opovržlivě. "Vymyslel jste si hloupou lež."
"Ale to je pravda," ujišťoval jsem ho.
"Můžete to dokázat?" otázal se.
"Zaručuji vám to svým čestným slovem," odpověděl jsem.
"Nedělejte to. Muž jako vy mnoho cti nemá a o čestném slově by moc mluvit neměl."
"Oho! Urážíte nás! Vaše nevlídné přijetí si vysvětluji tím, že jsme k vám vnikli poněkud zvláštním způsobem. Urážky si však vyprošuji!"
Nyní jsem já pokročil vpřed o dva kroky do té černé místnůstky, Pěna se mi postavil po boku.
"Nerozčilujte se," odvětil stařec, když přitom udělal pohyb rukou, naznačující jeho pochybnost a současně i opovržení. Moje závěry budou správné. Od koho víte, že mne Mbokovité hodlají přepadnout?"
"Tajně jsme je vyslechli."
Pohlédl na mne úkosem a řekl:
"Já si myslím, že jste je neposlouchali."
"Já vám, seňore, nerozumím. Jste přece ten, koho tady zvou el viejo desierto?"
"Ovšem."
"Nuže, jste tedy ten, kdo bude přepaden, protože Mbokovity bude přepaden el viejo desierto."
"Věřím rád, že se ti Indiáni zaobírají podobnými úmysly, jsou to naši největší nepřátelé. Jsem teď také přesvědčen, že nás chcete varovat."
"Nechápu tedy, proč s námi tak divně jednáte, když vám prokazujeme službu, která není bezvýznamná."
"Nu, navíc si ještě myslím, že nás chcete varovat proto, abyste prokázali službu vám, ne mně. Liška varuje slepici před kunou, aby sejí mohla zmocnit sama!"
"Seňore!"
"Hlouposti! Nehřejte si na uraženého! Vaše úmysly znám. Dost možná, že bych vám sedl na vějičku, kdybych něco podobného nepoznal už jednou. Tehdy jsem neměl ani tušení a jen stěží jsem vyvázl z pasti. Zapamatoval jsem si to však velice dobře."
"Dává vám to však právo pokládat člověka za ničemu jenom proto, že jej poznáváte za okolností, za nichž jste se dřív setkal se skutečným ničemou? Jsem toho názoru, že věc musíte nejdřív prozkoumat."
"Není to třeba. Bylo to jasné, sotva jsem se na vás podíval."
"Caramba!" zvolal Pěna. "To už je příliš smělé!"
"Ale pravdivé! Vyznám se v lidech a na své oči se můžu spolehnout. Jste mými zajatci a žádám vás, abyste ihned vydali vaše zbraně. Uděláte to?"
"Ne," odpověděl rázně Pěna.
"A vy?"
Otázkou se obracel ke mně. Nebylo třeba mu vlastně odporovat, poněvadž muselo vyjít najevo, že naše úmysly jsou poctivé, ale jeho urážlivé chování mne nazlobilo. Obával jsem se také, že nezbude dost času na přípravy k odražení indiánského útoku, až se přesvědčí o pravdivosti našich slov. Může nás držet ve vězení celý den. Yerno zatím přepadne vesnici, zjistí, kde stařec bydlí a my i s

ním upadneme do rukou Mbokovitů. Tomu bylo třeba zabránit za každou cenu. Proto mne ani nenapadlo, abych se dobrovolně vzdal muži, který jsa zaslepen nemístnou nedůvěrou nedbá vážné výstrahy.
"Ne," odvětil jsem krátce.
"Chcete se bránit?"
"Ano."
"Jste tedy ztraceni. Pojďte sem!"
Výzva platila oběma Indiánům s foukačkami, kteří vešli do místnosti.
"Nu, máte ještě teď odvahu k odporu?" ptal se stařec výsměšně.
Byla to nebezpečná situace. Slabé fouknutí do trubic a jedovaté šipky by se nám zaryly do těla. Ale viděl jsem, že trubice zatím nepoložili k ústům.
"Jistěže. Zkuste, kdo zvítězí!""My! Podívejte se na tento nůž! Jeho hrot je potřen stejným jedem, do kterého byly namáčeny šipky těchto mužů. Stačí maje škrábnutí a je s vámi amen."
Napřáhl přitom ruku s nožem. Byla to prapodivná situace. Kolem nás lebky umrlců, před námi muž s jedovatým nožem a dva Indiáni s otrávenými šipkami ve foukačkách. Ač to snad vypadá jako lehkomyslnost, přišlo mi, že bych se musel stydět, kdybych se podrobil vůli starce a vzdal se jeho Indiánům. Ne, ať vidí, že z jejich jedu nemáme strach.
"To všechno nemá smysl," odpověděl jsem. "Váš nůž je vám nebezpečnější než mně!"
"Zbláznil jste se, člověče?"
"Vůbec ne. Jsem zcela při smyslech."
"Poslyšte, co vám povím. Až napočítám do tří, vaše zbraně budou přede mnou na zemi. Pokud ne, zasáhnou vás šipky mých Indiánů."
"Pokuste se o vaši hru..."
Užasle na mne pohlédl, opravdu mne nepokládal za duševně zdravého. Pak začal zase vyhrožovat:
"Jak chcete. Počítám: jedna - dva -"
Tři už říct nestačil. Byl jsem od něj jen malý kousek. Indiáni zatím stále nepřiložili foukačky k ústům1. Bleskurychle jsem k nim přiskočil, vytrhl jim je z rukou, odhodil je a mrštil jedním Indiánem o zem, volaje přitom na Pěnu:
"Pěno, vyřiďte ho!"
V nejbližší chvíli jsem praštil druhého sevřenou pěstí silným úderem do spánku, takže okamžitě klesl k zemi, pak jsem se rychle otočil k desiertovi. Můj útok byl tak nečekaný a překvapující, že se nestačil vzpamatovat z úleku, udeřil jsem ho do předloktí - nůž mu vypadl z ruky - uchopil ho za hrdlo a strhl ho k zemi. Více nebylo zapotřebí, neboť zůstal ležet bez pohybu. Omdlel.
Otočil jsem se na Pěnu. Klečel na svém rudochovi a svíral mu pevně krk.
"Je v bezvědomí?" ptal jsem se.
"Není," vyrazil udýchaně. "Jen strachem zavírá oči, aby neviděl vlastní smrt. Svážeme ho. Prosím, v kapse mám nějaké provazy, nebudou-li stačit, nařežeme pásy z oděvu těchto rudých seňorů."
Vytáhl jsem mu z kapsy provazy a pomohl Indiána spoutat. Nehýbal se. Svým lasem jsem potom svázal starého desierta. Mezitím Pěna stáhl z druhého Indiána jeho kazajku, roztrhl ji a pruhem látky mu svázal ruce i nohy.
Skoro současně jsme potom vstali a pohlédli na sebe. Stáli jsme se pány situace i tajemného domu starého desierta...

Karel May: PAMPERO
(c) Translation Dr et MGr Petr Hrabina, 1993
(c) Illustration Jan Hora, 1993
(c) Illustration potah Adam Glajc, 1993
Vydalo nakladatelství GÁBI, Český Těšín, Okružní 1 15
Vytiskly Brněnské papírny, s.p., závod Český Těšín
Střelniční 54
Doporučená cena nakladatelem 64 Kč včetně DPH
ISBN 80-85767-43-0